Na klar!

MAX

DUITS 1&2 DEEL A

VMBO-GT/HAVO

NAAM EN KLAS

MALMBERG

Na klar!

Duits voor de onderbouw

A1 / A2

VMBO-GT/HAVO

Eindredactie
Anke Poschmann

Auteurs
Maria Glybowskaja
Anke Poschmann

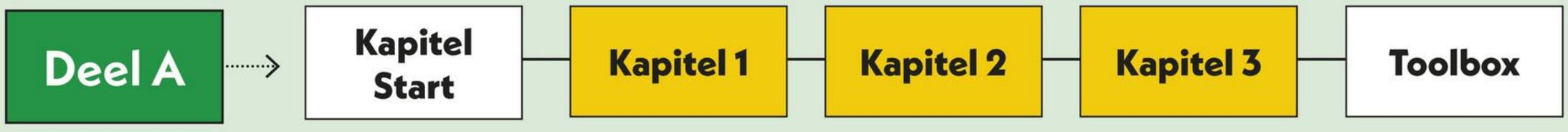
Scan de code voor de grammatica-animaties!

MAX Editie 5.0

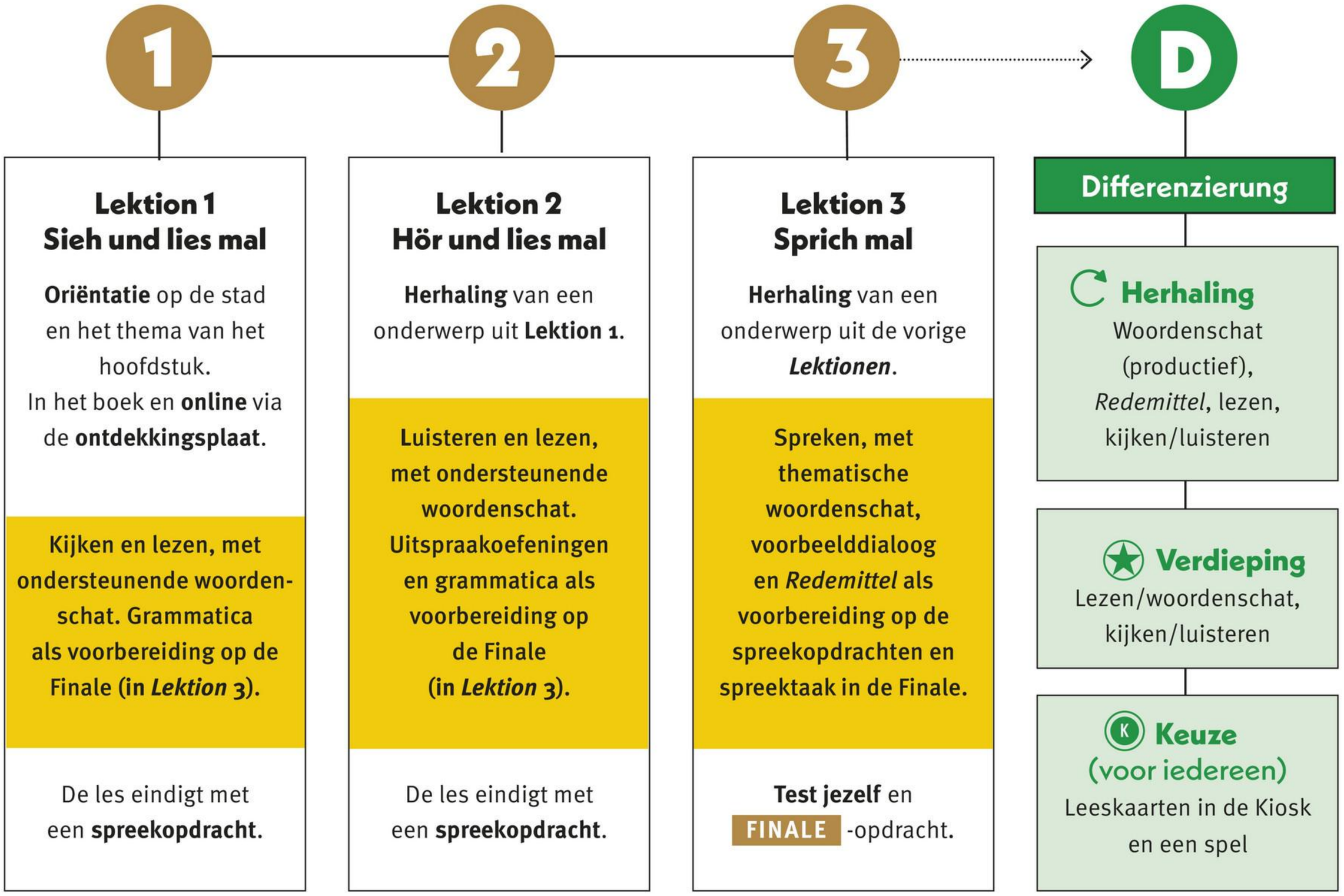
www.naklar-malmberg.nl
Malmberg, 's-Hertogenbosch

AAN DE SLAG met Na klar!

Na klar! voor leerjaar 1/2 bestaat uit *Kapitel* Start en zes *Kapitel* met elk zes *Lektionen*, twee maal *Differenzierung* en een *Lernbox*. In elk *Kapitel* staat een stad uit een van de Duitstalige landen centraal en daarnaast een algemeen onderwerp, zoals kennismaken of hobby's. In *Kapitel* 1 tot en met 5 komt **nieuwe leerstof** aan bod, *Kapitel* 6 is een **herhaalhoofdstuk**.

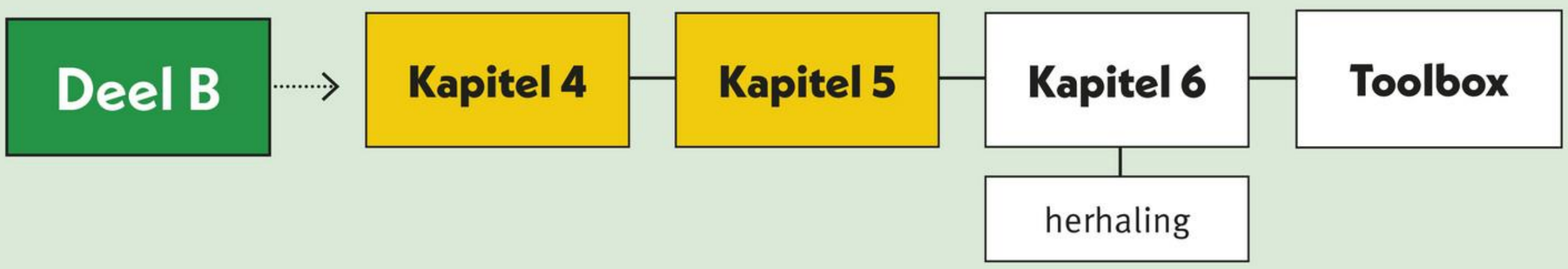

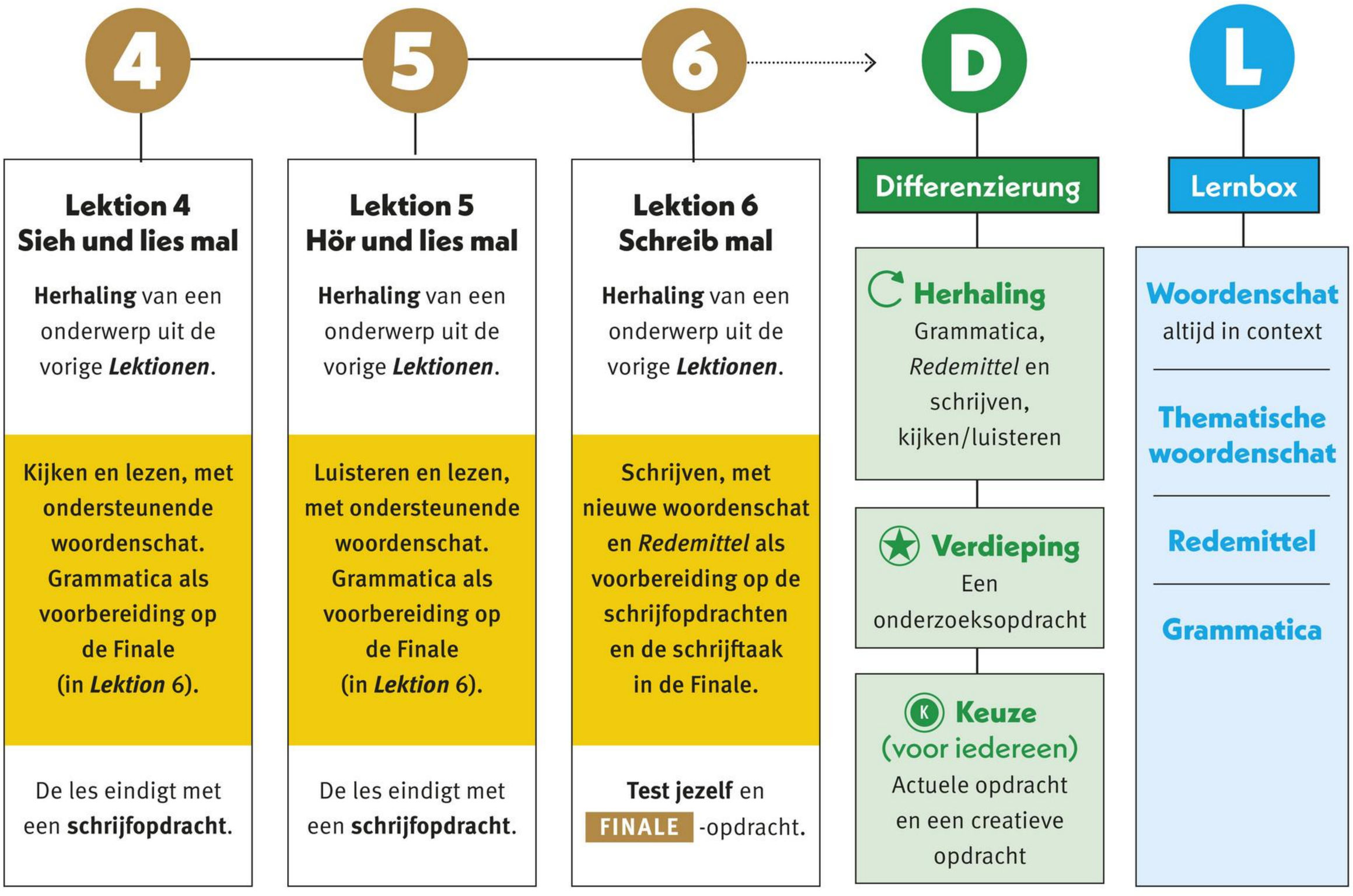
De opbouw van een *Kapitel*

Betekenis pictogrammen

- Online-opdracht
- Opdracht met een audio- of videofragment
- Opdracht die voorbereidt op het Goethe-Zertifikat
- Samenwerkopdracht
- Verdieping
- Herhaling
- Keuze

VERTROUWD en VERNIEUWD

Na klar!

In deze nieuwe release van *Na klar!* hebben we het goede behouden en nieuwe elementen toegevoegd. Je leest er meer over op deze twee pagina's.

Ontdekkingsplaat

Elk *Kapitel* begint met de introductie op de stad. Bij een aantal afbeeldingen op de openingsplaat staat een icoontje: ⊕. Online vind je op de ontdekkingsplaat een toelichting, een afbeelding, een video en/of een korte opdracht. Ga op reis met Na klar! en verrijk daarmee het beeld en de kennis van de Duitssprekende wereld bij je leerlingen.

De Finale-opdracht

Aan het einde van *Lektion 3* en *Lektion 6* zit een Finale-opdracht. Na *Lektion 3* kan de leerling kiezen uit drie spreektaken, na *Lektion 6* uit drie schrijftaken. Vóór de Finale-opdracht zit de Test jezelf die hoort bij deze les, dan weet de leerling zeker dat ze de woorden, Redemittel en grammatica kennen die nodig zijn voor de opdracht.

Kiosk

In de online Kiosk vind je leeskaarten over verschillende onderwerpen. Laat leerlingen zelf kiezen voor extra motivatie. De opdrachten zijn anders dan in het boek.

Actualiteit

Regelmatig verschijnt er online een actuele opdracht. Deze vind je terug in de online leeromgeving of kijk eens op www.onderwijsvanmorgen.nl. De opdrachten zijn er op verschillende niveaus.

Grammatica

Grammatica kan op verschillende manieren geleerd worden. Leerlingen kunnen de uitleg lezen in de *Lernbox* of een filmpje bekijken over de regels. Ze kunnen alleen de basisoefeningen in het leerwerkboek of online maken of oefenen verder met de grammaticatrainer online. Dit is aan jou als docent.

Darum Deutsch!

'Meer dan 120 miljoen mensen spreken Duits. Het is de officiële taal in Duitsland, Oostenrijk, Zwitserland en Liechtenstein en in bijvoorbeeld een deel van Italië of België is Duits de spreektaal.'
Kennis van het Duits en de Duitse cultuur helpt leerlingen de wereld om hen heen beter te begrijpen en daarmee hun eigen mogelijkheden te vergroten. Bekijk met je leerlingen de video's waarin jongeren vertellen waarom zij het handig vinden dat ze Duits begrijpen en spreken!

Formatief evalueren

Het resultaat op de Test jezelfs en de Finale-opdrachten kan de leerling gebruiken om te kijken of ze de leerdoelen van het Kapitel al beheersen. Ter voorbereiding op de toets kan de leerling ook gebruik maken van de checklist in de *Lernbox*.

Das kann ich schon!

	-	-/+	+	++
woordgebruik (woorden en *Redemittel*)	☐ Ik gebruik regelmatig niet-Duitse woorden en zinnen.	☐ Ik kan veel woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan bijna alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.
uitspraak en spreektempo	☐ Ik kan veel woorden nog niet goed uitspreken. Ik spreek nog erg langzaam.	☐ Ik kan veel woorden goed uitspreken. Ik spreek soms nog wat langzaam in het Duits.	☐ Ik kan de meeste woorden goed uitspreken. Ik kan redelijk vlot in het Duits spreken.	☐ Ik kan alle woorden goed uitspreken. Ik kan vlot in het Duits spreken.
interactie (bij dialoog)	☐ Ik heb nog moeite om in het Duits te reageren. Ik reageer vaak heel kort.	☐ Ik kan meestal in het Duits reageren. Ik ben afwachtend en neem niet gauw de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al goed in het Duits reageren. Ik neem steeds vaker de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al heel goed in het Duits reageren. Ik neem meestal de leiding in het gesprek.

D Differenzierung

Voor leerlingen die wat extra oefening of uitdaging nodig hebben vind je extra opdrachten op de pagina *Differenzierung*. Afhankelijk van wat leerlingen nodig hebben en het rooster, bepaal jij als docent welke opdrachten je leerlingen maken.

KAPITEL 1 Köln

DIFFERENZIERUNG LEKTION 1-3

LESEN

INTERVIEW

Interview mit Lukas Podolski

Guten Tag. Wie geht es Ihnen? Mir geht es gut, danke.
Wie heißen Sie? Ich bin Lukas Podolski. Ich bin in Polen geboren. Auf Polnisch schreibt man meinen Namen so: Łukasz.
Wann sind Sie geboren? Ich bin am 4. Juni 1985 in Gliwice geboren.
Was machen Sie beruflich? Ich bin Fußballspieler.
Was verbinden Sie mit der Stadt Köln? Köln ist eine sehr schöne Stadt. Ich habe sehr lange beim 1. FC Köln gespielt. Das war echt eine tolle Zeit.
Worauf sind Sie stolz? Ich habe im Leben viele Chancen bekommen. Ich habe tolle Sachen gemacht und Abenteuer erlebt. Bei der **WM** im Jahr 2014 wurde die **Nationalmannschaft** Weltmeister. Bei der **EM** 2008 wurden wir Zweiter. Bei den Weltmeisterschaften 2006 und 2010 haben wir nicht gewonnen, aber wir wurden Dritter. Das war phänomenal!
Was machen Sie momentan? Ich bin seit einigen Jahren Influencer. Ich bin immer gern beschäftigt. Momentan mache ich so viele coole Sachen! Ich habe mein eigenes Modelabel. Ich habe in Köln einen Dönerladen und eine **Eisdiele** eröffnet. 2016 hatte ich sogar einen Film! Das Lied heißt „Liebe deine Stadt". In der Hauptrolle: Die Stadt Köln!

WORTHILFE

stolz	trots
WM (Weltmeisterschaft)	WK (wereldkampioenschap)
Nationalmannschaft	nationaal elftal
EM (Europameisterschaft)	EK (Europees kampioenschap)
Eisdiele	ijssalon

1 *In het interview staan onderstreepte woorden. Lees de zinnen. Noteer het ontbrekende woord. Het gaat telkens om een van de onderstreepte woorden. Schrijf het woord in de puzzel. Wat lees je van boven naar beneden?*

1 Es war lecker. Du hast das ... gemacht.
2 Er heißt Lukas. Das ist sein ...
3 ... machst du in deiner Freizeit?
4 Köln ist ... die Hauptstadt von Deutschland.
5 Meine Kaninchen ... Bibi und Bobbie.
6 ... hast du Geburtstag?
7 ... alt bist du?
8 Köln ist eine ... in Nordrhein-Westfalen.
9 Er mag Fußball. Er findet es sehr ... .
10 ... für deine Hilfe!
11 Wir besuchen ... unsere Großeltern.

Herr Poldolski haben Sie Geschwister ?
- Ja, ich habe eine Schwester.

50 ▸ Pagina wijzer_vakuit

Bewezen effectieve didactiek

Na klar! is gebaseerd op bewezen effectieve didactiek voor moderne vreemde talen, zoals onder meer integratie van vaardigheden en keuzemogelijkheden voor leerlingen. Uitgebreide informatie hierover vind je in de handleiding. In het online docentenmateriaal vind je onder andere ook de antwoorden en toetsen.

ERK

Nieuw in het ERK

In deze nieuwe release van *Na klar!* vind je de nieuwste toevoegingen aan het ERK vanzelfsprekend terug in de inhoud. Het gaat dan bijvoorbeeld om Pre-A1 doelstellingen in de eerste hoofdstukken, maar ook om mediation, meertalige en pluriculturele competentie en taalbewustzijn.

De online leeromgeving

- alle opdrachten uit het leerwerkboek, met feedback en/of voorbeeldantwoorden
- alle audio- en videofragmenten
- extra opdrachten
- woord- en grammaticatrainers
- flitskaarten om *Redemittel* te oefenen
- oefeningen om woorden en grammatica uit vorige lessen te herhalen
- Test jezelfs
- downloadbare werkbladen
- de Kiosk met leeskaarten
- extra docentmateriaal

Toolbox

Achterin het boek vind je:

- een overzicht van Duitse taal in de klas
- een overzicht van Duitse instructies en de Nederlandse betekenis
- een woordenlijst, gegroepeerd per thema
- een overzicht met handige zinnen
- een begrippenlijst grammatica: overzicht van grammaticabegrippen (stam van een werkwoord, lijdend voorwerp etc.) met korte uitleg in het Nederlands
- een kaart van Duitsland en Duitstalige landen

LEERSTOFOVERZICHT Na klar!

Deel A

	KAPITEL 1 ▶ KÖLN	KAPITEL 2 ▶ HAMBURG	KAPITEL 3 ▶ MÜNCHEN
THEMA	Jezelf voorstellen, familie, vrienden, uiterlijk en eigenschappen	School, schoolspullen, schoolvakken, wonen en huisdieren	Sport, hobby's, mode, kleding en je verjaardag vieren
LEERDOELEN	▶ Je kunt jezelf voorstellen en vragen over jezelf beantwoorden ▶ Je kunt je familie en vrienden voorstellen en vragen over hen beantwoorden ▶ Je kunt iemand begroeten en afscheid nemen ▶ Je kunt schrijven over jezelf, over je vrienden en familieleden	▶ Je kunt je lesrooster en je vakken beschrijven ▶ Je kunt over je school en je docenten vertellen ▶ Je kunt korte teksten schrijven over wonen en huisdieren	▶ Je kunt informatie geven over wat je in je vrije tijd doet ▶ Je kunt praten over je hobby en sport ▶ Je kunt iemand feliciteren en een korte wenskaart of groet schrijven ▶ Je kunt een uitnodiging schrijven en erop reageren
WOORDEN-SCHAT	Vraagwoorden, getallen tot 20	Dagen van de week, getallen tot 100	Kloktijden, tijdsbepalingen, maanden, rangtelwoorden, datum
GRAMMATICA	▶ Tegenwoordige tijd van de regelmatige werkwoorden ▶ Het persoonlijk voornaamwoord ▶ Het bepaald lidwoord ▶ De belangrijkste geslachtsregels	▶ Tegenwoordige tijd van *haben* en *sein* ▶ Tegenwoordige tijd van regelmatige werkwoorden met een stam op *-d* of *-t* ▶ Het onbepaald lidwoord en *kein* ▶ Het bezittelijk voornaamwoord	▶ Tegenwoordige tijd van regelmatige werkwoorden met een s-klank in de stam ▶ Tegenwoordige tijd van *können*, *müssen*, *wollen*, *dürfen*, *mögen* en *möchten* ▶ Zelfstandig naamwoord vervangen door een persoonlijk voornaamwoord ▶ De aanvullende geslachtsregels ⍟
UITSPRAAK	De letters *a*/*ä*, *o*/*ö* en *u*/*ü*	Woorden met *sch*/*st*/*sp*	De harde *-g* en de zachte *-g*
DARUM DEUTSCH	Veel Nederlanders hebben Duitstalige familie of vrienden. Duits begrijpen en spreken maakt het contact gemakkelijker.	Een uitwisselingsproject met een school in Duitsland? Fijn om Duits te begrijpen en spreken!	Volg je de Duitse voetbalcompetitie? Handig als je dat via de Duitse televisie kunt doen.

ONLINE: opdrachten met **feedback**, **woordtrainers**, **Test jezelfs**, **leeskaarten** in de **Kiosk** en **actuele** opdrachten.

Deel B

	KAPITEL 4 ▶ WIEN	KAPITEL 5 ▶ LEIPZIG	KAPITEL 6 ▶ ZÜRICH (CH)
THEMA	Eten, drinken en levensmiddelen	Mode, kleding, muziek, film, kunst en evenementen	Landen, vakantieplannen, vervoersmiddelen en het weer
LEERDOELEN	▶ Je kunt eten en drinken bestellen ▶ Je kunt een bestelling opnemen ▶ Je kunt vertellen wat je graag of vaak eet en drinkt ▶ Je kunt een menukaart opstellen	▶ Je kunt vragen over mode en uiterlijk stellen en beantwoorden ▶ Je kunt je kleding beschrijven ▶ Je kunt over muziek en films schrijven ▶ Je kunt je mening geven over films	▶ Je kunt over je vakantieplannen en het weer vertellen ▶ Je kunt over je activiteiten in de vakantie schrijven
WOORDEN-SCHAT	Getallen tot 1000, kleuren	Kleuren C, tijdsbepalingen met *am*, *um*, *von … bis* C, dagen van de week en tijden van de dag C, kloktijden C, frequente vormen van trappen van vergelijking ★	
GRAMMATICA WERK-WOORDEN	▶ Tegenwoordige tijd van de regelmatige werkwoorden C ▶ Tegenwoordige tijd van de modale hulpwerkwoorden C ▶ Tegenwoordige tijd van *haben* en *sein* C ▶ Het voltooid deelwoord van regelmatige werkwoorden ▶ Tegenwoordige tijd en het voltooid werkwoord van sterke werkwoorden met *e/i* ★ ▶ Tegenwoordige tijd en het voltooid werkwoord van sterke werkwoorden met *a/ä* ★	▶ Tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord van *fahren, laufen* en *gehen* ▶ Zinsontleding en de eerste en vierde naamval ▶ Voorzetsels met de vierde naamval ▶ Het persoonlijk voornaamwoord met de vierde naamval ▶ Tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord van *halten, tragen* en *waschen* ★ C ▶ Tegenwoordige tijd en het voltooid deelwoord van *werden* ★ ▶ De *der*- en *ein*-groep in de eerste en vierde naamval ★	Toepassen van de grammatica uit Kapitel 1 tot en met 5
UITSPRAAK	Korte en lange klinkers	Klinkercombinatie *au/äu/ei/eu*	
DARUM DEUTSCH	Op vakantie in Oostenrijk? Handig als je in een restaurant of op een terras in het Duits kunt bestellen.	Je favoriete band speelt in een Duitse stad. Als je Duits begrijpt, kun je gemakkelijk een ticket voor het optreden kopen.	In de zomer naar een Duitstalig land? Als je Duits begrijpt, red je je gemakkelijk op de camping of je vakantiepark.

ONLINE: opdrachten met **feedback**, **woordtrainers**, **Test jezelfs**, **leeskaarten** in de **Kiosk** en **actuele** opdrachten.

KAPITEL START

1. Ontdek de Duitse taal
2. Ontdek Na klar!
3. Ontdek de Duitstalige landen

Hamburg

Berlin

Leipzig

Köln

Deutschland

die Kuckucksuhr

München

Wien

Österreich

Zürich

die Schweiz

die Kühe

Wolfgang Amadeus Mozart

ONTDEK DE DUITSE TAAL

1 **A** ***Los geht's!*** **Je gaat een nieuwe taal leren: Duits! Maak eerst de opdrachten van dit hoofdstuk voordat je met hoofdstuk 1 begint. Beantwoord de vragen.**

1 Ben je weleens in een Duitstalig land geweest? Zo ja, in welk land? En wat heb je daar gedaan?

2 Welke Duitse woorden ken je al?

3 Ken je zelf iemand die goed Duits spreekt of Duits als moedertaal heeft? Zo ja, hoe heb je deze persoon leren kennen en wat is zijn of haar achtergrond?

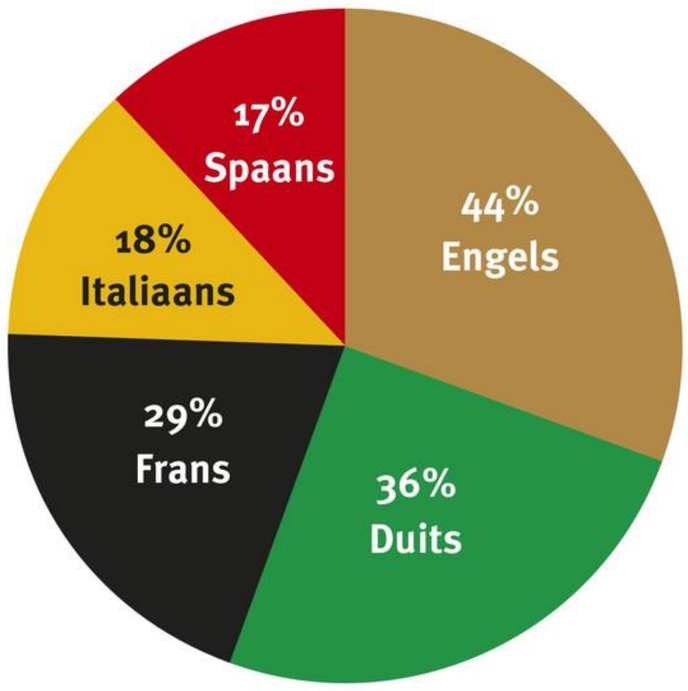
B **Bekijk de top 5 van de meest gesproken talen in de Europese Unie.**

1 De meest gesproken taal is Engels, maar de meest gesproken moedertaal in Europa is Duits. Wat is jouw moedertaal?

2 Welke talen spreek je zelf?

3 Welke taal zou je nog willen leren? Waarom deze? Licht je antwoord toe.

De top 5 van de meest gesproken talen in de EU

2 **A** **Deze bekende Nederlanders werken in Duitsland en spreken Duits. Welke uitspraak past bij welke persoon?**

A Chantal Janzen

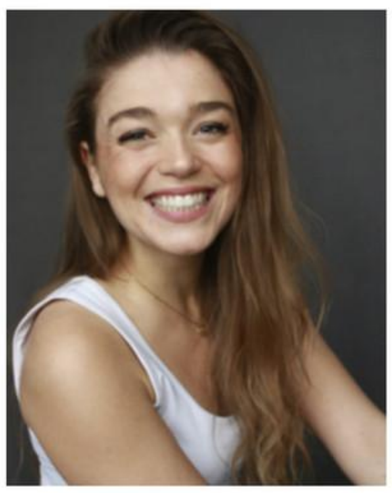
B Vivianne Miedema

C Ilse de Lange

D André Rieu

E Nienke Latten

1 Ich bin Sängerin und nehme an deutschen TV-Shows teil, zum Beispiel (= *bijvoorbeeld*) *Deutschland sucht den Superstar*, *Sing meinen Song* und *Let's Dance*.

Foto: .....

2 Ich bin eine niederländische Fußballspielerin. Ich war bei FC Bayern München (2014-2017).

Foto: .....

3 Ich bin ein niederländischer Geiger. Ich reise mit meinem Johann Strauss Orchester um die Welt.

Foto: .....

4 Ich bin eine niederländische Moderatorin (= *presentatrice*) und Schauspielerin (= *actrice*).

Foto: .....

5 Ich bin ein niederländischer Musicalstar.

Foto: .....

B Bekijk eventueel de video's van deze bekende Nederlanders in de online omgeving. Je ziet dat je, als je Nederlands spreekt, best wel makkelijk Duits kunt leren.

C Lees de redenen waarom Nederlanders het belangrijk vinden om Duits te leren. Zet voor jezelf op een rijtje waarom jij denkt dat Duits een belangrijke taal is om te leren. Maak er een top 3 van.

☐ om Duitstalige toeristen in Nederland te kunnen begrijpen
☐ om een boek in het Duits te kunnen lezen
☐ om een film in het Duits te kunnen bekijken
☐ om een liedje in het Duits te kunnen begrijpen
☐ om in Oostenrijk of Zwitserland als skileraar te kunnen werken
☐ om in Duitsland boodschappen te kunnen doen en te winkelen
☐ om met Duitstalige mensen in het Duits te kunnen communiceren
☐ om op vakantie in het Duits te kunnen communiceren
☐ om een studie in een Duitstalig land te kunnen doen
☐ voor een baan waarbij je veel met Duitstalige mensen samenwerkt

☐ andere reden: .....

▶ **3 Luister naar vijf fragmenten waarin vijf jongens zich in hun moedertaal voorstellen. Ze spreken Duits, Nederlands, Zweeds, Spaans en Turks. Beantwoord de vragen.**

1 In welk fragment wordt Duits gesproken? Fragment .....
2 In welk fragment wordt welke taal gesproken? Noteer de juiste letters.

Deutsch .....
Niederländisch .....
Schwedisch .....
Spanisch .....
Türkisch .....

4 **Hoe begroet je, neem je afscheid of vraag je hoe het met iemand is in het Engels, Duits en Frans? Noteer.**

NIEDERLÄNDISCH	DEUTSCH	ENGLISCH	FRANZÖSISCH
Hallo!			
Goedendag! / Goedemiddag!			
Goedemorgen!			
Goedenavond!			Bonne soirée!
Goedenacht!			
Tot ziens!			
Hoe gaat het?			

5 **A** **Beantwoord de vraag.**
Hoe begroet je elkaar in Nederland?

B **Bekijk de afbeelding en beluister eventueel de eerste drie minuten van de video in de online omgeving. Beantwoord de vraag.**
Je bent op vakantie in Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland. Hoe word je begroet? Noteer de groet in het Duits.

– Je bent aan het strand in Noord-Duitsland.

– Je wandelt in de Zwitserse bergen.

– Je bent op wintersport in Oostenrijk.

– Je bent op het *Oktoberfest* in München.

– Je bent shoppen in Noordrijn-Westfalen.

6 **Hoe begroet je en hoe neem je afscheid? Luister naar de drie gesprekken en lees mee. Vul de tabel in.**

DIALOG ▼

1

Jan: Guten Tag, Herr Müller. Ist Tom da?
Herr Müller: Guten Morgen, Jan. Na klar. Wie geht's?
Jan: Ganz gut, danke.
Herr Müller: Tom?!? Jan ist am Telefon. Tschüs, Jan!
Jan: Auf Wiederhören, Herr Müller.

2

Louis: Hi, Maj! Wie geht's?
Maj: Hallo, Louis. Danke, gut. Und dir?
Louis: Es geht so.
Maj: Was ist los?
Louis: Ich habe eine 6 in Biologie. Kannst du mir helfen?
Maj: Na klar. Morgen?
Louis: Ja, super. Bis morgen!
Maj: Tschüs!

3

Julia: Hi, wie heißt du?
Ben: Grüß dich! Ich heiße Ben. Und du?
Julia: Mein Name ist Julia. Woher kommst du?
Ben: Ich komme aus Österreich.
Julia: Ich komme aus Deutschland. Ah, mein Bus! Bis bald! Tschüs!
Ben: Ciao!

BEGRÜSSUNG	ABSCHIED
Guten Tag!	Auf Wiedersehen! / Auf Wiederhören!

7 **A** **Bekijk de video *Hallo, guten Tag!* van Muckemacher. Schrijf in het Nederlands op wat je ziet. Schrijf minstens tien woorden.**

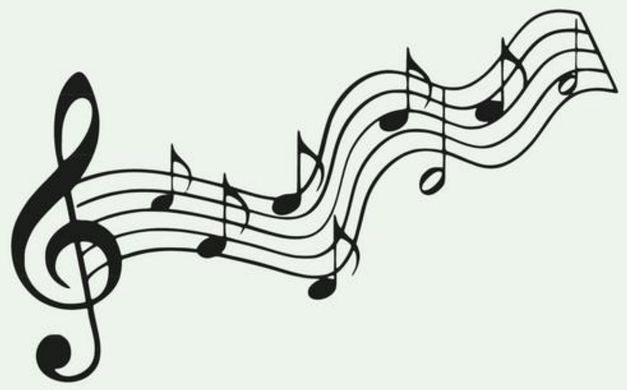
boom, stad, straat, televisietoren (Fernsehturm),

TIPP **WORTSCHATZ** Het Duits, het Engels, het Fries en het Nederlands lijken veel op elkaar omdat ze tot de Germaanse taalfamilie behoren. Veel woorden in het Nederlands en Duits lijken op elkaar wat betekenis en vorm betreft. Kijk daarom vooral naar de overeenkomsten. Dit maakt het leren van woorden makkelijker!

B **Lees de tip en de songtekst *Hallo, guten Tag*. Markeer alle woorden die je al kent. Schrijf ook de vertaling op.**

SONG ▼

Hallo, guten Tag!

Im Park – wir sind im Park.
Mit dem Rad – wir fahren Rad.
Und dem Ball – wir spielen Ball.
Das macht Spaß,
1, 2, 3, 4!

Hallo, guten Tag, wie geht es dir?
Schön, dich zu sehen, lass uns was unternehmen!

Auf dem Berg – auf dem hohen Berg. berg
Im Schnee – im weißen Schnee.
Mit den Ski – wir fahren Ski.
Aus der Bahn,
1, 2, 3, 4!

Hallo, guten Tag, wie geht es dir?
Schön, dich zu sehen, lass uns was unternehmen!

Hör mal her! Wir fahren ans Meer.
An den Strand, mit dem Eis in der Hand.
Wir wollen schwimmen – hin und her.
Wir wollen surfen – übers Meer.
Wir wollen tauchen – tief und hoch.
Jetzt geht's los,
1, 2, 3, 4!

Hallo, guten Tag, wie geht es dir?
Schön, dich zu sehen, lass uns was unternehmen!
Hallo, guten Tag, wie geht es dir?
Ja, das war schön! Und tschüs, auf Wiedersehen!

C Luister nog eens naar het lied *Hallo, guten Tag!* Beantwoord daarna de vragen.

1 Welke sportactiviteiten worden in het lied genoemd? Markeer.

Ball spielen	Ski fahren
Judo machen	Surfen
Rad fahren	Tauchen
Schwimmen	Tennis spielen

2 Zoek de juiste vertaling in de songtekst op en noteer.

naar het strand	an den Strand
Dat is leuk!	.....
Hoe gaat het met jou?	.....
op de berg	.....
We fietsen.	.....
We willen zwemmen.	.....
We zijn in het park.	.....

8 In het Nederlands gebruik je soms Engelse of Franse woorden, maar ook een aantal Duitse woorden. Markeer deze woorden en leg uit wat ze betekenen.

1 In de zomer drinken mijn ouders graag een Radler.

Dit is bier gemengd met limonade.

2 Ik eet graag vlees, het liefst schnitzel.

.....

3 Dit zijn wel kleine lettertjes. Kun je het überhaupt lezen?

.....

4 Gisteren waren we op de kermis. De band heeft veel Duitstalige schlagers gespeeld.

.....

5 Hij heeft niet veel vrienden. Hij is een echte einzelgänger.

.....

6 Ik weet niet wat ik wel ga doen, maar ik wil sowieso niet naar het zwembad.

.....

TIPP **BEGRIFFE** Achter in het boek, op blz. 229, vind je een lijst met begrippen over grammatica. Als je bijvoorbeeld niet weet wat een zelfstandig naamwoord is, kun je daar uitleg vinden.

9 Lees de tip. Zelfstandige naamwoorden schrijf je in het Duits met een hoofdletter. Welke onderstreepte woorden in de zinnen 1 tot en met 6 schrijf je in het Duits met een hoofdletter? Noteer deze woorden.

Radler,

10 **A** **Veel woorden afkomstig uit het Engels worden ook in het Duits gebruikt. Vertaal ze in het Nederlands.**
skypen, das Internet, surfen, die Maus, die Webseite, liken, googeln, der Computer, das Smartphone

skypen,

B **Markeer de woorden bij A die in het Duits met een hoofdletter worden geschreven.**

11 **Luister naar de woorden en lees de woorden mee. Verbind het woord met het juiste plaatje.**

○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○
das Bett	der Bär	der Fußball	die Gitarre	die Banane	der Apfel	das Haus

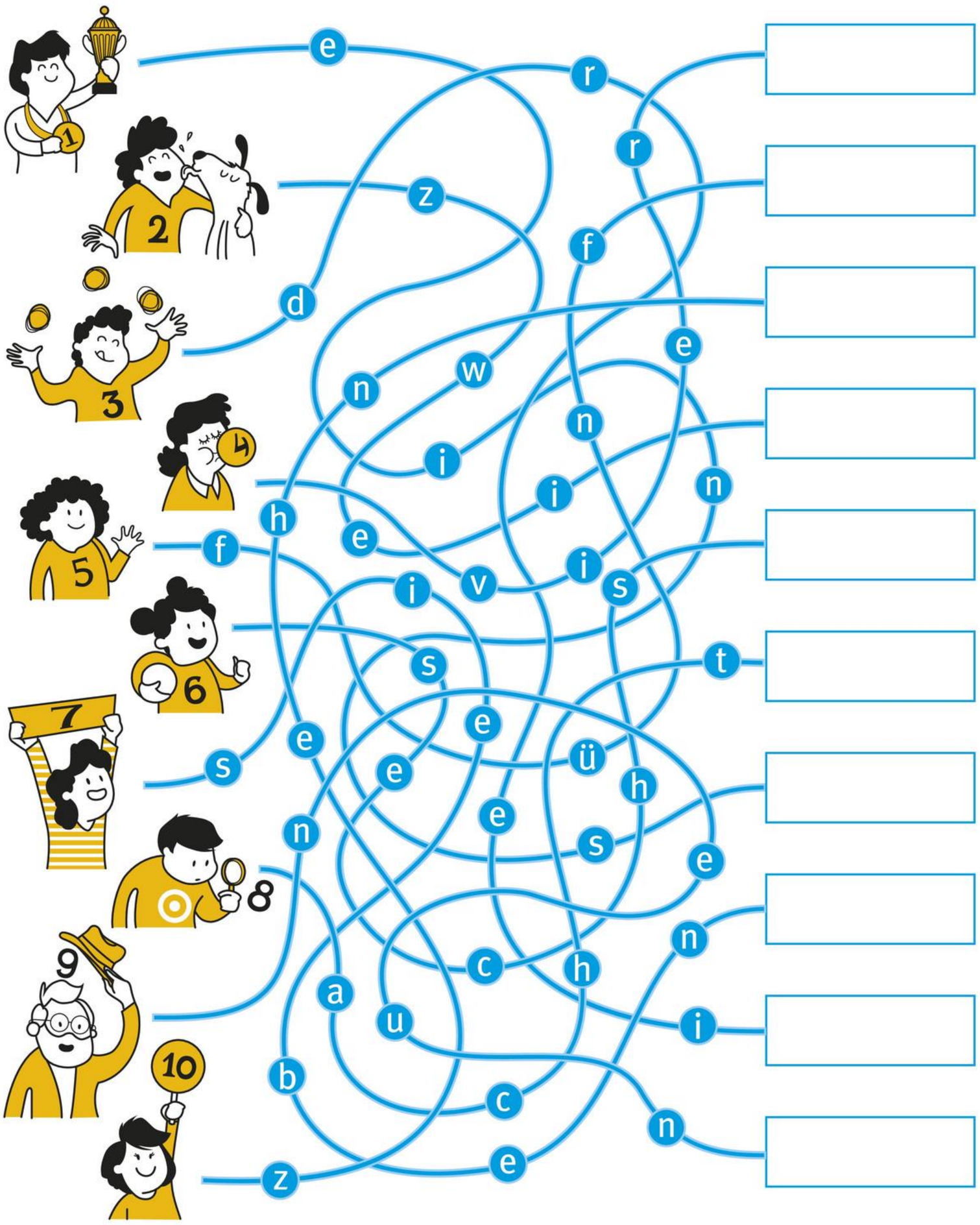
12 **Lees eerst de tip. Vul daarna de Duitse woorden in de tabel in.**

TIPP **WORTSCHATZ** In het Nederlands heb je twee lidwoorden (*Artikel*): de en het. In het Duits heb je drie lidwoorden: **der**, **die** en **das**.
De lidwoorden *der* en *die* zijn in het Nederlands vaak de-woorden en bij *das* gaat het vaak om het-woorden.
Voor het meervoud *de* gebruik je ***die***, ongeacht of het om mannelijke, vrouwelijke of onzijdige woorden gaat.

DER	DIE	DAS
der Bär		

13 **Noteer de getallen als woord.**

14 **Luister naar de Zahlen-Rap in de online omgeving en vul daarna het juiste getal in.**

1 vier = 4

2 zwölf = ...

3 drei = ...

4 sieben = ...

5 neun = ...

6 elf = ...

7 zwei = ...

8 eins = ...

15 **Luister naar de drie kinderrijmpjes in de online omgeving en lees mee. Lees de drie rijmpjes daarna hardop voor.**

KINDERREIME ▼

1
Eins, zwei, Polizei
Drei, vier, Offizier
Fünf, sechs, alte Hex
Sieben, acht – gute Nacht
Neun, zehn. Auf Wiedersehen!

2
Eins, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben
eine alte Frau kocht Rüben,
eine alte Frau kocht Speck,
und du bist weg!

3
Eins, zwei, drei, vier, fünf, sechs, sieben,
wo ist nur mein Freund geblieben?
Ist nicht hier, ist nicht da,
ist wohl in Amerika!

16 **A** **Luister naar het alfabet in de online omgeving.**

B **Lees het alfabet en spreek de letters na. Spel dan je voor- en je achternaam.**

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
U	V	W	X	Y	Z				

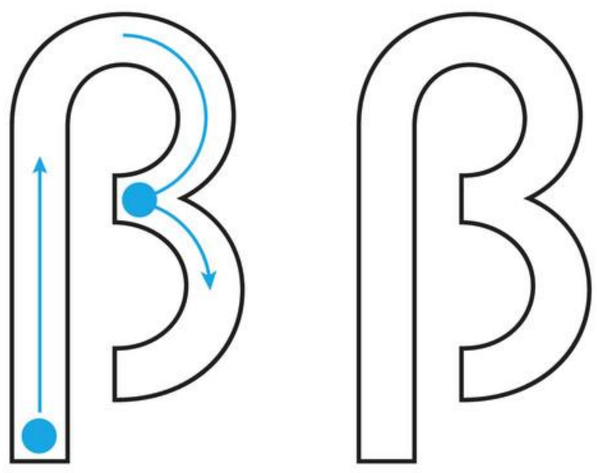
17 **A** **In het Duits heb je een bijzondere letter: de *ß* (de ringel-s of eszett). Deze letter lijkt op een B, maar is een s-klank. Luister naar de woorden en lees mee.**

1 dreißig
2 der Fußball
3 groß
4 grüßen
5 heißen
6 die Straße
7 Viel Spaß!
8 weiß

B **Schrijf een ß zoals in het voorbeeld en de twee woorden met ß.**

groß .....

heißen .....

18 **A** **In het Duits heb je klinkers die we in het Nederlands niet kennen: de *Umlaute*. De klinkers *a*, *o* en *u* kunnen met puntjes tot *ä*, *ö* en *ü* worden. Deze klinkers noem je *Umlaute*. Je spreekt ze anders uit. Luister naar de woorden en lees mee. Spreek de woorden na.**

1 de bal: der Ball – die Bälle
2 het woord: das Wort – die Wörter
3 de koe: die Kuh – die Kühe

B **Luister naar de woorden en lees mee. Spreek de woorden na. Noteer de woorden in de tabel.**

1 der Bär
2 hören
3 der Käse
4 küssen
5 Österreich
6 üben

ä/Ä	ö/Ö	ü/Ü
a-Umlaut	**o-Umlaut**	**u-Umlaut**

TIPP **ONLINE** De Duitse letters *ß* en *Umlaute* schrijf je zo op de computer:

Windows:

ß = alt gr + de letter s

ä = shift + ", loslaten, dan de letter a
ö = shift + ", loslaten, dan de letter o
ü = shift + ", loslaten, dan de letter u

Ä = shift + ", loslaten, dan shift + de letter a
Ö = shift + ", loslaten, dan shift + de letter o
Ü = shift + ", loslaten, dan shift + de letter u

alt gr is de alt-toets rechts van de spatiebalk

Apple:

ß = option + de letter s

ä = option + u, loslaten, dan de letter a
ö = option + u, loslaten, dan de letter o
ü = option + u, loslaten, dan de letter u

Ä = option + u, loslaten, dan shift + de letter a
Ö = option + u, loslaten, dan shift + de letter o
Ü = option + u, loslaten, dan shift + de letter u

Of zo:
Houd de letter s, a, o of u ingedrukt. Er verschijnt een optielijst. Kies het nummer dat bij de Duitse letter staat.

ONTDEK NA KLAR!

In deze *Lektion* leer je hoe je met *Na klar!* werkt.

19 **Beantwoord de vragen. Blader door het boek.**

1 Hoeveel hoofdstukken heeft deel A? .....

2 Hoe zeg je *hoofdstuk* in het Duits? .....

3 Uit hoeveel *Lektionen* bestaat een hoofdstuk? .....

4 Om welke steden gaat het in de hoofdstukken? .....

5 Bekijk de ontdekkingsplaat van hoofdstuk 1 op blz. 28 en 29. Welke informatie vind je daar?

.....

.....

6 In een hoofdstuk gaat het over een stad, maar ook over bepaalde onderwerpen. Welke thema's worden in *Kapitel* 1 behandeld? Bekijk de openingspagina en blader door het boek.

.....

7 Waar kun je op een pagina zien in welk hoofdstuk en welke *Lektion* je bezig bent?

.....

.....

8 *Lektion* 3 sluit je af met een spreektaak. Met welke taak sluit je *Lektion* 6 af?

.....

9 In welke *Lektion* vind je uitspraakoefeningen? .....

10 Je bent bezig met een woordenschatopdracht. Je zoekt de *Lernbox* van *Lektion 1*. Waar staat de verwijzing naar de bladzijde? .....

11 Bekijk de *Lernbox*. Van welke *Lektionen* leer je de woorden Nederlands–Duits?

.....

12 Bekijk de *Lernbox*. Hoe moet je de woorden van *Lektion* 1, 2, 4 en 5 leren? .....

13 Bekijk nog eens de *Lernbox*. Je leert ook de getallen en bijvoorbeeld de dagen van de week. Hoe leer je deze woorden?

.....

14 Wat zijn *Redemittel* en waar vind je die? .....

..... *Lernbox*

15 Het oog – das Auge | die Augen – zo staat het in de *Lernbox*. Wat betekent *die Augen*? .....

16 Je zoekt de uitleg van de grammatica. Waar vind je het grammatica-overzicht?

.....

17 Je bent al klaar met het hoofdstuk of je wilt nog meer oefenen. Welke oefeningen kun je dan doen?

18 Je ziet het icoontje voor video of audio bij een opdracht staan. Waar vind je de video of het audiofragment?

20

A Ga naar de online leeromgeving en log in. Je docent kan je hierbij helpen. Kijk bij 'Mijn lessen'. Je ziet dezelfde *Kapitel* als in het boek. Zoek deze opdracht 20 online op.

B Open *Kapitel* 1 online. Open een *Lektion* en kijk eens welke onderdelen een *Lektion* heeft. Noteer drie dingen die anders zijn dan in het boek.

C Hoe zou je zelf graag werken met de online omgeving?

D Je ziet ook een *Kapitel* dat niet in het boek staat. Hoe heet dat Kapitel?

E Wat vind je in dat extra *Kapitel*?

TIPP **ONLINE** Een opdracht die je online gemaakt hebt, kun je zelf nakijken door op de volgende knop te klikken.

Nakijken

Als je een opdracht hebt gemaakt en hebt laten nakijken, kun je zien waarom een antwoord niet goed was. Je klikt op het uitroepteken in het blauwe bolletje, dan krijg je uitleg die je verder kan helpen.

ONTDEK DE DUITSTALIGE LANDEN

In deze *Lektion* maak je kennis met de Duitstalige landen.

21 **Duitsland is in zestien deelstaten (*Bundesländer*) ingedeeld. In Nederland hebben we provincies. Beantwoord de vragen.**

1 Welke Duitse deelstaten ken je al?

2 Welke Duitse steden ken je al?

3 Hoe heten de zestien deelstaten en hun hoofdsteden? Vul de ontbrekende deelstaten en hoofdsteden aan. Gebruik de kaart achter in het boek op blz. 232. Bekijk eventueel het lied *Die 16 Bundesländer* in de online omgeving. Kies uit:

~~Baden-Württemberg~~ – Berlin – Brandenburg – Bremen – Dresden – Hamburg – Hannover – Hessen – Kiel – Mainz – München – Nordrhein-Westfalen – Saarland – Sachsen-Anhalt – Thüringen

BUNDESLAND (deelstaat)	**HAUPTSTADT** (hoofdstad van de deelstaat)
Baden-Württemberg	Stuttgart
Bayern	
	Berlin
	Potsdam
Bremen	
Hamburg	
	Wiesbaden
Mecklenburg-Vorpommern	Schwerin

BUNDESLAND (deelstaat)	**HAUPTSTADT** (hoofdstad van de deelstaat)
Niedersachsen	
	Düsseldorf
Rheinland-Pfalz	
	Saarbrücken
Sachsen	
	Magdeburg
Schleswig-Holstein	
	Erfurt

4 Negen landen grenzen aan Duitsland. Welk land is geen buurland van Duitsland? Bekijk eventueel de video in de online leeromgeving.

- ○ A Belgien
- ○ B Italien
- ○ C Polen
- ○ D Schweiz

5 Welke landen zijn buurlanden van Nederland?

22 **Wat weet je al over het Duits en Duitstalige landen? Wat weet je over Nederland? Beantwoord de vragen.**

1 **a** Hoeveel mensen hebben Duits als moedertaal?

- ○ A 80 miljoen
- ○ B 100 miljoen
- ○ C 130 miljoen
- ○ D 180 miljoen

b Hoeveel mensen hebben Nederlands als moedertaal?

- ○ A 18 miljoen
- ○ B 20 miljoen
- ○ C 23 miljoen
- ○ D 28 miljoen

2 **a** In welke Europese landen is Duits (ook) een officiële taal? Kies de juiste landen.

- ☐ A België
- ☐ B Duitsland
- ☐ C Frankrijk
- ☐ D Hongarije
- ☐ E Liechtenstein
- ☐ F Luxemburg
- ☐ G Oostenrijk
- ☐ H Polen
- ☐ I Zweden
- ☐ J Zwitserland

b In welke landen is Nederlands een officiële taal?

.....

.....

TIPP **KULTUR** Als je wilt weten uit welk land een auto komt, dan kun je naar de afkorting kijken. Hiervoor moet je weten waarvoor de letters staan.

D = Deutschland

A = Austria

CH = de afkorting van het Latijnse woord *Confoederatio Helvetica* (Zwitserse Confederatie, bondgenootschap)

L = Liechtenstein

23 **Uit welk land komen deze kentekenplaten? Noteer de Duitse woorden bij de juiste kentekenplaat. Kies uit:**
Deutschland – (Fürstentum) Liechtenstein – Österreich – Schweiz

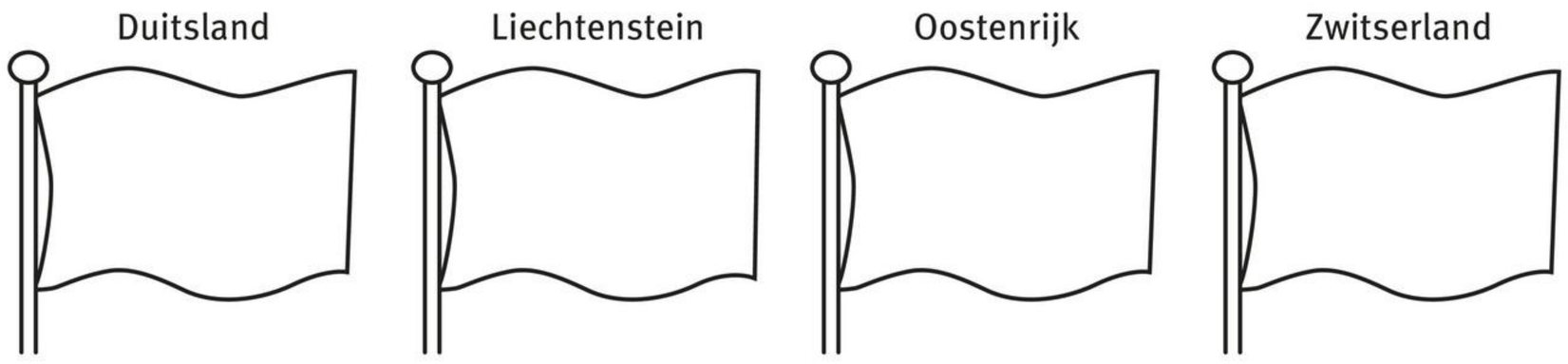

Österreich

.....

24 **Welke kleuren hebben de vlaggen van Duitsland, Liechtenstein, Oostenrijk en Zwitserland? Teken de vlag en kleur deze in.**

25 **Hoe heten de hoofdsteden en hoeveel inwoners hebben de landen? Vul in en kies uit:**
Berlin – Bern – Vaduz – Wien – 83 Millionen – 9 Millionen – ~~*8,9 Millionen*~~ – 38 000

OOSTENRIJK
Hoofdstad: .....
Aantal inwoners Oostenrijk: .....

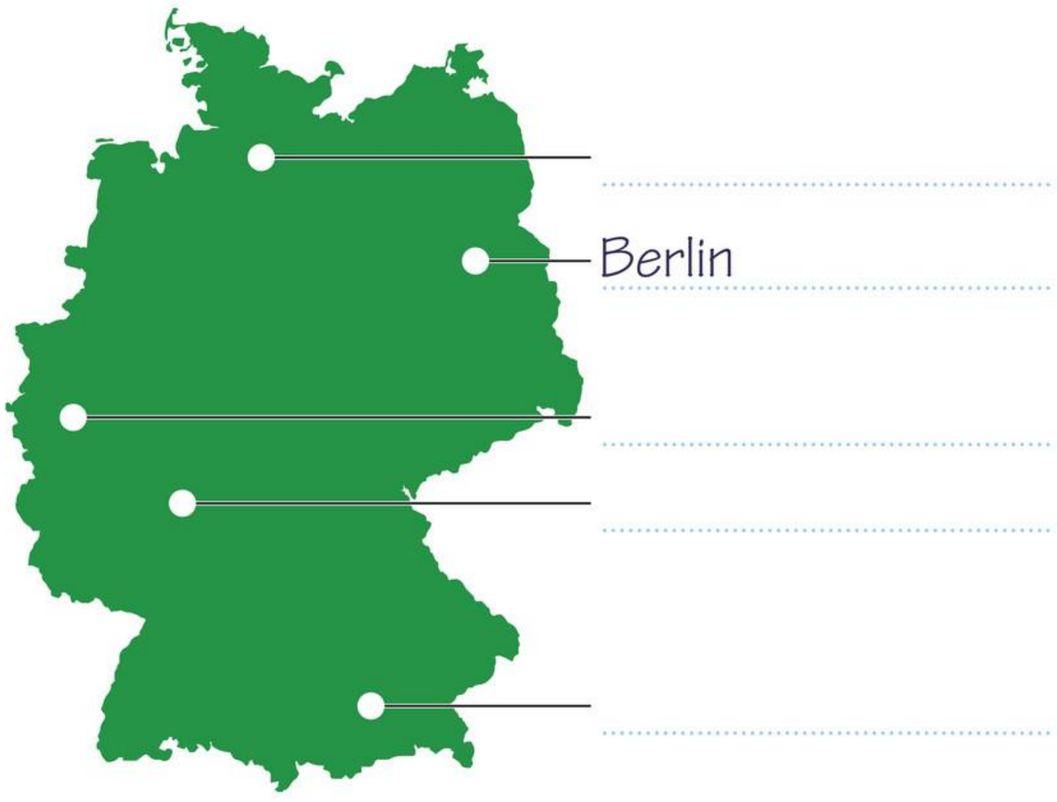
DUITSLAND
Hoofdstad: .....
Aantal inwoners Duitsland: .....

ZWITSERLAND
Hoofdstad: .....
Aantal inwoners Zwitserland: 8,9 Millionen

LIECHTENSTEIN
Hoofdstad: .....
Aantal inwoners Liechtenstein: .....

26 **Duitsland heeft een aantal grote steden. Beantwoord de vragen.**

A **Waar liggen de vijf grootste steden van Duitsland? Vul de namen van de steden op de juiste puntjes op de kaart in. Gebruik de kaart achter in het boek op blz. 232. Kies uit:**
~~*Berlin*~~ *– Frankfurt am Main – Hamburg – Köln – München*

B **Hoeveel inwoners heeft welke stad? Verbind. Zoek dit eventueel op op internet.**

A	Berlin	**1**	1,5 Millionen Einwohner*innen
B	Hamburg	**2**	750.000 Einwohner*innen
C	München	**3**	1,8 Millionen Einwohner*innen
D	Köln	**4**	3,6 Millionen Einwohner*innen
E	Frankfurt	**5**	1,1 Millionen Einwohner*innen

C **Nederland heeft ook een aantal grote steden. Welke vijf steden hebben de meeste inwoners?**

27 **A** **Dit is de Brandenburger Tor. In welke stad bevindt zich deze bezienswaardigheid?**

- ○ A Berlin
- ○ B Bremen
- ○ C Hamburg
- ○ D Potsdam

B **Welke bezienswaardigheid zou je toeristen aanraden die naar Amsterdam of naar je eigen woonplaats komen? Noem er minstens twee.**

28 **A** **Welke drie merken komen <u>niet</u> uit Duitstalige landen?**

- ☐ A Adidas
- ☐ B BMW
- ☐ C Haribo
- ☐ D Hugo Boss
- ☐ E Miele
- ☐ F Milka
- ☐ G Nike
- ☐ H Nivea
- ☐ I Porsche
- ☐ J Puma
- ☐ K Renault
- ☐ L Samsung
- ☐ M Siemens
- ☐ N Volkswagen

B **Welke Nederlandse merken en internationaal bekende Nederlandse bedrijven ken je? Noem er drie.**

29 **Uit welk land komt deze specialiteit? Kies:**
Deutschland – Österreich – Schweiz

Rösti

Apfelstrudel

Currywurst

30 **A** **Ken je deze gerechten? Welk woord hoort waar? Kies uit de volgende woorden:**
der Knödel – das Wiener Schnitzel – die Brezel - die Sachertorte – die Schwarzwälder Kirschtorte – der Berliner

1

2

3

4

5

6

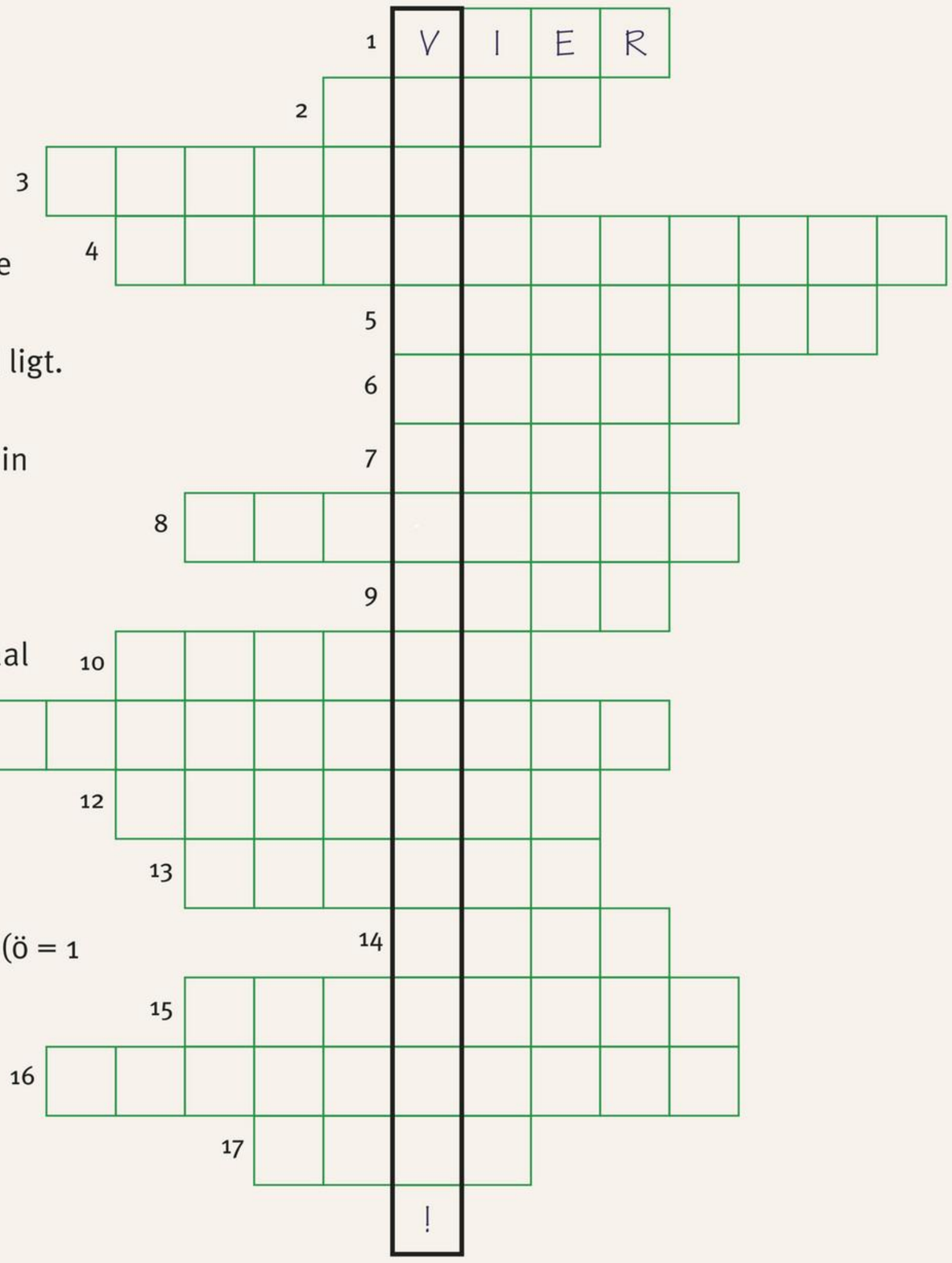

B **Noem drie typisch Nederlandse gerechten of eetwaren.**

FINALE

A Afsluiting. Je eerste lessen Duits zitten erop. Wat heb je allemaal onthouden? Beantwoord de vragen. Vul de antwoorden in de puzzel in.

1 De Duitse vertaling van het getal *vier*.
2 De hoofdstad van Oostenrijk in het Duits.
3 Het Duitse woord voor *hoofdstuk*.
4 Een typisch Oostenrijks nagerecht met appels.
5 Dresden is de provinciehoofdstad van deze deelstaat.
6 Het buurland dat ten oosten van Duitsland ligt.
7 Het getal 8 in het Duits.
8 Begroeting in het zuiden van Duitsland en in Oostenrijk. (ü = 1 letter)
9 Begroeting in het noorden van Duitsland.
10 De hoofdstad van Duitsland.
11 Het kleinste land waar Duits als officiële taal wordt gesproken.
12 Het Duitse woord voor *vul aan*. (ä = 1 letter)
13 Zo noem je het teken op de letters ü, ö, ä.
14 De op vier na grootste stad van Duitsland. (ö = 1 letter)
15 De vertaling van *kies uit*. (ä = 1 letter)
16 Zo zeg je *goedenavond* in het Duits.
17 De bondsstad (hoofdstad) van Zwitserland.

B Welke zin kun je van boven naar beneden lezen? Vertaal de zin.

KAPITEL 1

KÖLN

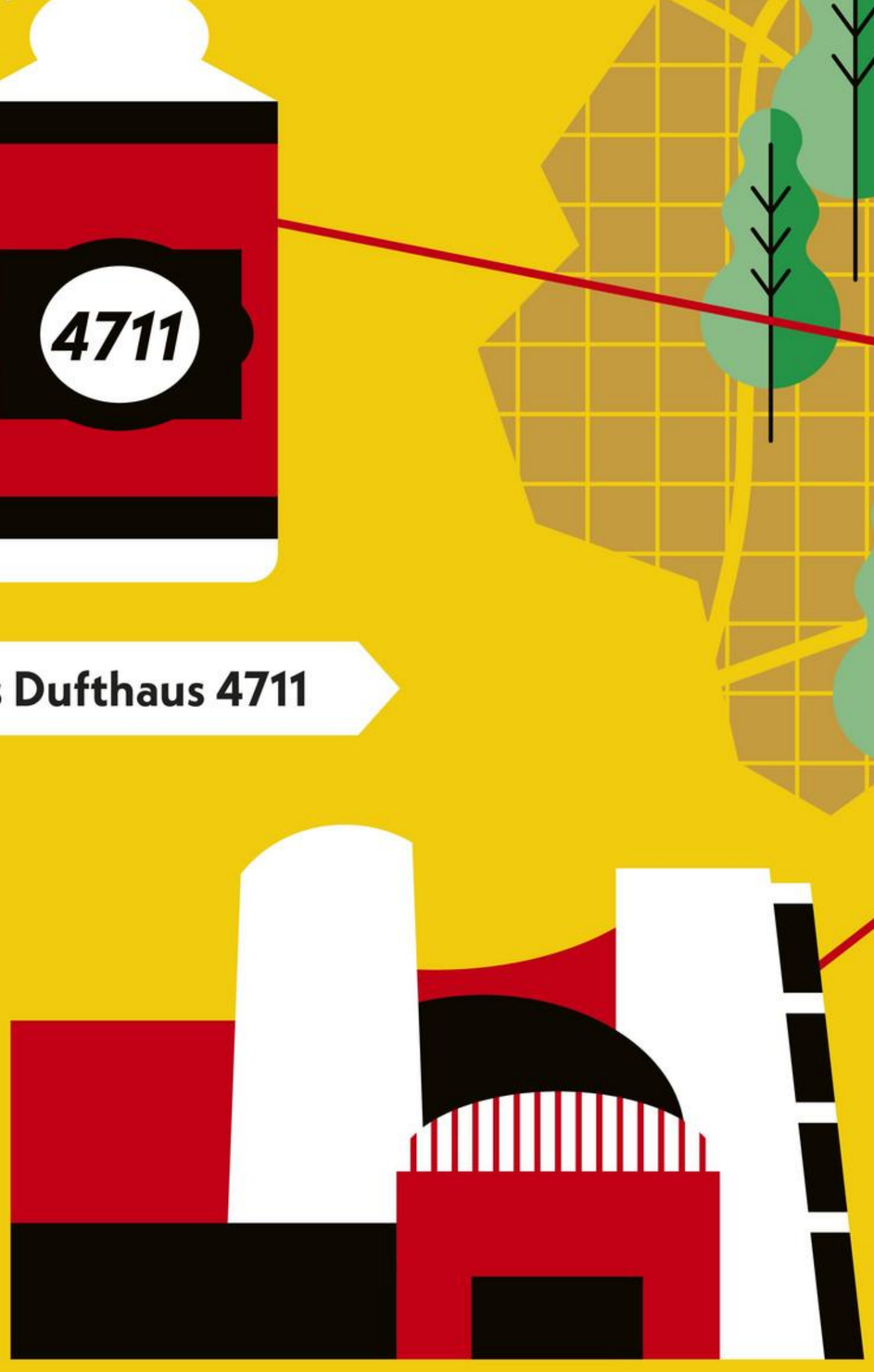
der Karneval

das Dufthaus 4711

Halver Hahn

das Schokoladenmuseum

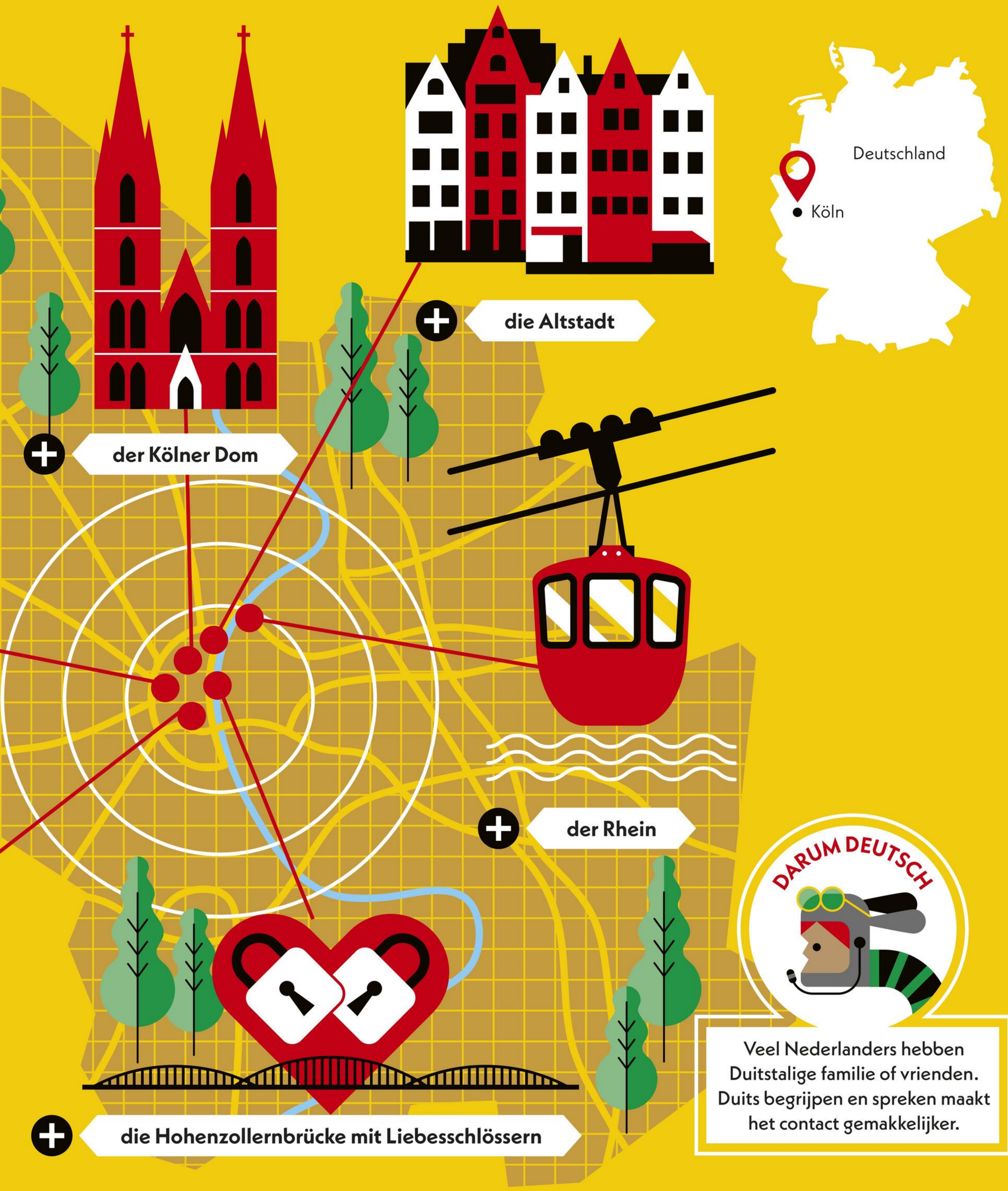
1 2 3 D 4 5 6 D L

Köln

Dit hoofdstuk gaat over de Duitse stad Keulen, over familieleden, vrienden en over uiterlijk en eigenschappen.

Lernziele Kapitel

- Je kunt iemand begroeten en afscheid nemen.
- Je kunt jezelf, je familie en vrienden voorstellen.
- Je kunt vragen beantwoorden over jezelf, je familieleden en vrienden.

Finale Lektion 3

- Je houdt een interview, maakt een film of een vlog over jezelf en je familie.

Finale Lektion 6

- Je schrijft een e-mail of maakt een poster of infographic over je beste vriend/vriendin of een familielid.

LEKTION 1 Sieh und lies mal

LERNZIELE ERK

SEHEN/HÖREN

- Je kunt namen en bekende woorden herkennen in een video over Keulen.

LESEN

- Je kunt informatie over personen en plaatsen in Keulen begrijpen.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kent de vraagwoorden in het Duits.

GRAMMATIK

- Je kent de persoonlijke voornaamwoorden in het Duits.

ORIENTIERUNG

TIPP **KULTUR** Wist je dat Amsterdam een stedenband met onder andere Berlijn en New York heeft? Vraag na of zoek op internet op of jouw woonplaats ook een *Partnerstadt* in Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland heeft.

1 **A** **Bekijk de ontdekkingsplaat van *Kapitel* 1 op blz. 28 en 29. Beantwoord de vragen.**

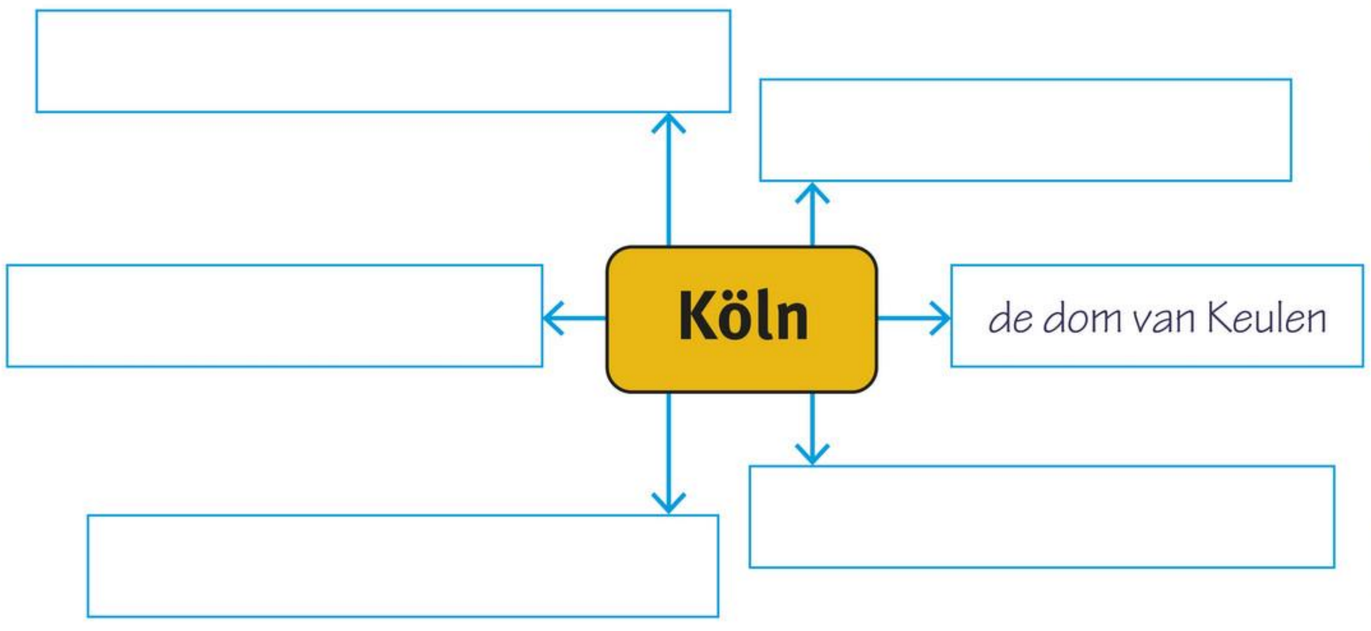
1 Lees de tekst in het vakje *Darum Deutsch*. Heb je Duitstalige familie of vrienden? Zo ja, heb je al een paar woordjes Duits met hen gepraat?

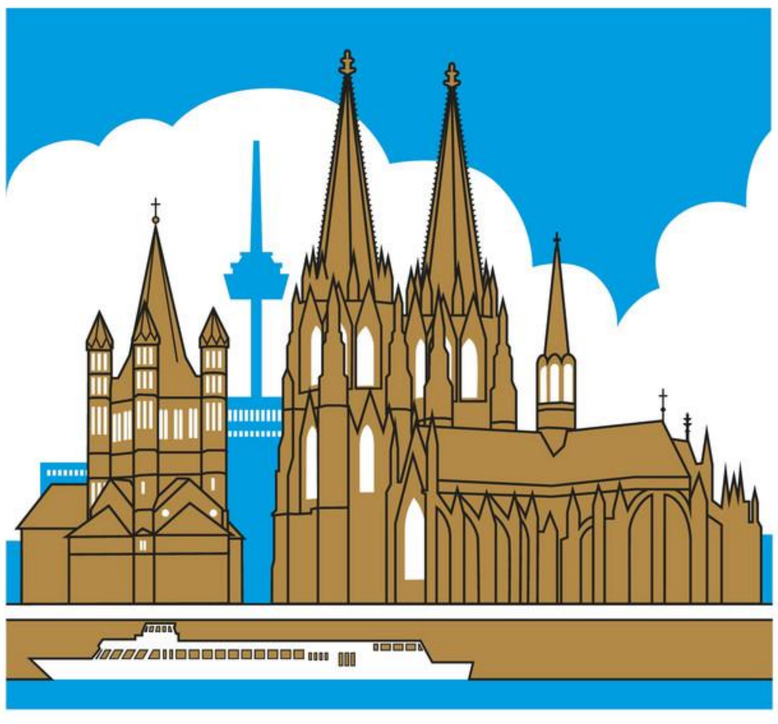
2 Lees de tip. Heeft je woonplaats een partnerstad in Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland? Zo ja, welke stad?

3 Wat is het doel van een stedenband, denk je?

4 Het eerste hoofdstuk gaat over de Duitse stad *Köln* (Keulen). Ben je al een keer in Keulen geweest? Zo ja, wanneer en met wie? Wat heb je allemaal gezien?

5 Wat weet je al over *Köln*? Bekijk nogmaals de ontdekkingsplaat van *Kapitel* 1 op blz. 28 en 29.

6 Hoe heet de rivier die de stad in twee delen verdeelt? .....

7 Hoe hoog is de *Kölner Dom*? .....

8 Wat is een *Halver Hahn*? .....

.....

B Bekijk de ontdekkingsplaat online. Klik op de icoontjes en maak de opdrachten.

2 FINALE Bekijk de Finale-opdrachten en beantwoord de vragen.

Aan het einde van *Lektion* 3 kies je een Finale-opdracht.
In de *Lektionen* 1 tot en met 3 werk je naar deze opdracht toe.

1 Lees de drie keuzeopdrachten van *Lektion* 3 op blz. 49. Als je nu een keuze zou maken, welke opdracht kies je dan? Licht ook toe waarom.

.....

2 Over wie wil je spreken in de eindopdracht? .....

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 1, SEITE 78

3 A Lees de zinnen. Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.

1 **Die Stadt** Aachen ist sehr **alt**. De stad; .....

2 **Das Bundesland** Nordrhein-Westfalen ist **groß**. .....

3 **Heute** fahren wir nach Köln. .....

4 **Die Brücke** ist sehr lang. .....

5 **Der Fluss** fließt **durch** das Land. .....

B Lees de zinnen. Vul de passende Duitse woorden in de zinnen in en vertaal deze woorden dan in het Nederlands. Eén woord blijft over. Kies uit:
auch – ~~Es gibt~~ – Freund – Freundin – heißen – nicht – und

1 Es gibt hier zwei Jungen. Er zijn .....

2 Sie ..... Finn und Bastian. .....

3 Finn ..... Sabine sind beide dreizehn Jahre alt. .....

4 Finn ist ..... dreizehn. .....

5 Sabine ist ..... vierzehn. .....

6 Sabine ist meine beste .....

TIPP

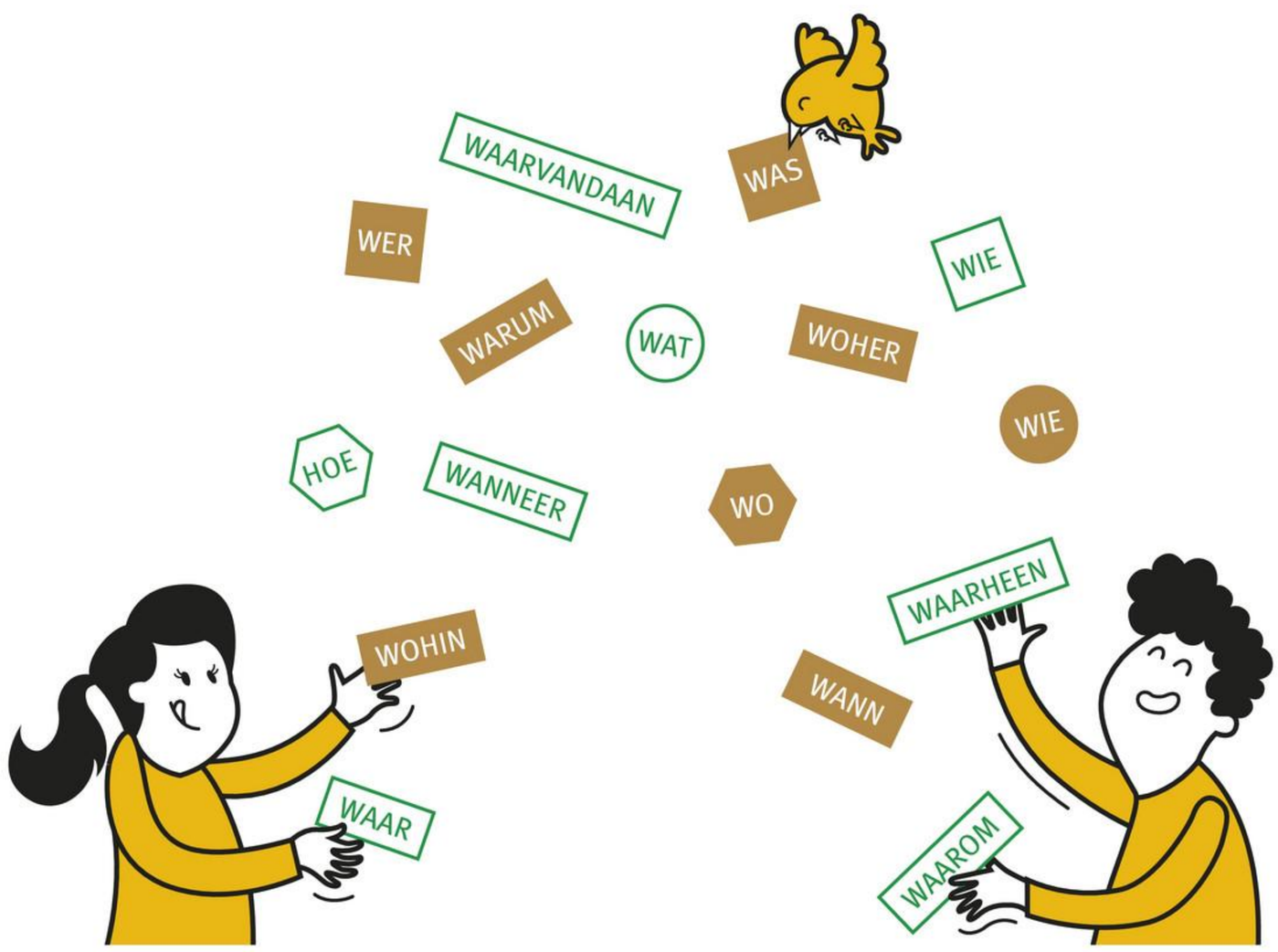
WORTSCHATZ Het Nederlands en het Duits lijken veel op elkaar. Maar soms heeft een woord net een andere betekenis. Dat soort woorden noem je *valse vrienden*. Ze klinken (bijna) hetzelfde, maar hebben een andere betekenis. Leer deze woorden daarom goed.

Bijvoorbeeld:

Wie is hij?	*Wer ist er?*
Hoe gaat het met jou?	***Wie** geht es dir?*

4 **A** **Lees eerst de tip. Verbind daarna de Duitse vraagwoorden met de passende Nederlandse vertalingen.**

B **Vertaal de woorden in het Nederlands.**

1 ..... Wer ist das? – Das ist eine deutsche Sängerin und Influencerin.

2 ..... Wie heißt sie? – Sie heißt Sarah Engels.

3 ..... Woher kommt sie? – Sie kommt aus Köln.

4 ..... Wo wohnt sie? – Sie wohnt in Köln.

5 ..... Wann ist sie geboren? – Sie ist 1992 geboren.

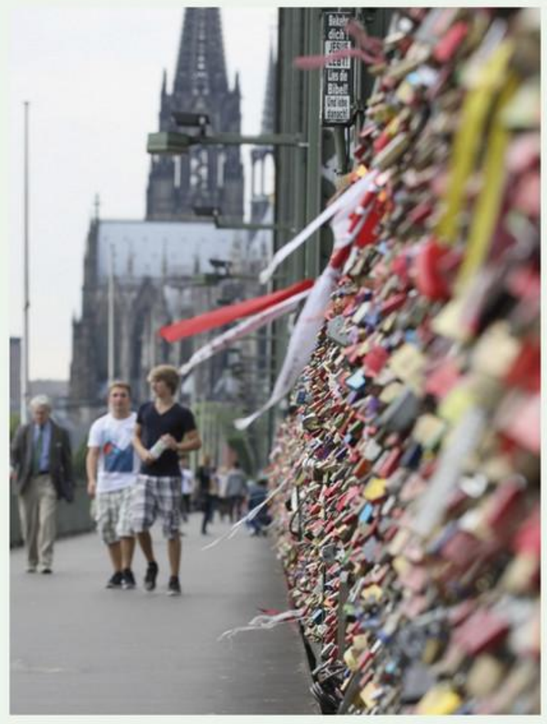

Sie heißt Sarah Engels.

SEHEN

Die Stadt Köln

Köln ist eine sehr alte Stadt: Sie war erst eine **römische Siedlung** und dann die Hauptstadt der römischen Provinz Germanien. Der Name der Stadt war Colonia.
Köln ist nun eine große Stadt im Bundesland Nordrhein-Westfalen. In Köln wohnen eine Million Menschen.
Mitten durch Köln **fließt** der Fluss Rhein. Eine große Rheinbrücke ist die Hohenzollernbrücke. Sie ist 410 Meter lang und 30 Meter breit. An der Hohenzollernbrücke hängen viele Liebesschlösser. Verliebte Paare befestigen ein kleines Schloss und **werfen** dann den Schlüssel in den Rhein. Die Liebe **soll** dann **für immer und ewig** halten. ♥

die Liebesschlösser an der Hohenzollernbrücke

WORTHILFE

römische Siedlung	**Romeinse nederzetting**
fließt	**stroomt**
werfen	**gooien**
soll	**zal**
für immer und ewig	**voor altijd en eeuwig**

das Liebesschloss und der Schlüssel

5 A Bekijk eerst de afbeeldingen bij de tekst *Die Stadt Köln*. Beantwoord dan de vragen.

1 Welke mensen hangen een liefdesslot op, denk je? .....

.....

2 Waarom hangen deze sloten aan een brug, denk je? .....

.....

B Lees de tekst *Die Stadt Köln*. Beantwoord de vragen.

1 Hoeveel inwoners heeft de stad Keulen? .....

2 Welke rivier stroomt door Keulen? .....

3 Wat is er bijzonder aan de *Hohenzollernbrücke*? .....

.....

4 *Die Liebe soll dann für immer und ewig halten*. Wat betekent deze zin?

.....

.....

6 **Lees eerst de vragen en antwoorden. Bekijk de video *Köln in 48 Stunden*. Kies tijdens het luisteren de juiste uitspraken.**

1 Hoe heet de grote kerk in Keulen?
- ○ A Kölner Basilika
- ○ B Kölner Dom

2 Hoeveel moet je betalen om op het hoogste punt van de toren (de *Turmspitze*) te mogen lopen?
- ○ A ein (1) Euro
- ○ B vier (4) Euro
- ○ C sechs (6) Euro

3 Hoe heet het hoge gebouw aan het einde van de *Hohenzollernbrücke*?
- ○ A Hohenzollernhaus
- ○ B Kölntriangle
- ○ C Panorama

4 Wat is een *Kölsch*?
- ○ A Bier
- ○ B Mineraalwater
- ○ C Frisdrank

5 Op welke twee plaatsen kun je volgens de video goed shoppen?
- ☐ A Alter Markt
- ☐ B Hohenzollernring
- ☐ C Hohe Straße
- ☐ D Schildergasse

LESEN

TIPP

WORTSCHATZ Woorden voor mannelijke en vrouwelijke personen hebben in het Duits, net als in het Nederlands, vaak verschillende vormen.

Voorbeeld: der Freund – die Freund**in** (de vriend – de vriend**in**)
die Freund**e** – die Freund**innen** (de vriend**en** – de vriend**innen**)

Om naast mannelijke en vrouwelijke personen ook non-binaire en intersekse personen aan te spreken, gebruik je in het Duits bijvoorbeeld:

het *Gendersternchen**	Freund*in (enkelvoud)	Freund*innen (meervoud)
en de *Gender-Doppelpunkt* :	Freund:in (enkelvoud)	Freund:innen (meervoud).

7 **Lees eerst de *Tipp Wortschatz*. Bekijk dan de tekst *Suche Freund*in in Köln*. Beantwoord de vragen.**

1 Vertaal de titel en de ondertitel.

.....

2 Waarover gaat de tekst, denk je?

.....

.....

Suche Freund*in in Köln

Ich komme aus Hamburg und wohne in Köln. Mein Hobby ist Basketball. Ich habe eine beste Freundin: Kyara. Sie wohnt in Hamburg. Hier in Köln kenne ich **nur** die Schüler*innen aus meiner Klasse. Ich stelle viele Fragen: „Wie alt bist du?“, „Was sind deine Hobbys?“ So will ich andere **besser** kennenlernen.
Celine (12 Jahre)

Ich wohne noch nicht lange in Köln. Ich komme aus der Ukraine. Ich bin neu in der Schule und ich lerne Deutsch. Mein Hobby ist Fußball spielen. Ich gehe auch in einen Sportclub. **Vielleicht** finde ich dort neue Freunde. Ich frage: „Wann hast du Zeit?“ Vielleicht können wir dann etwas zusammen machen.
Danylo (11 Jahre)

Ich komme aus Berlin. Meine Familie wohnt nun in Köln. Meine neue Schule ist sehr groß. In der Pause **quatsche** ich viel mit Schülerinnen aus meiner Klasse und auch aus anderen Klassen. **Wenn** ich ein Mädchen sympathisch finde, dann frage ich: „Wie heißt du?“, „Wo wohnst du?“
Anna (13 Jahre)

WORTHILFE	
nur	**alleen maar**
besser	**beter**
vielleicht	**misschien**
quatsche	**klets**
wenn	**als**

8 **A** **Lees de tekst *Suche Freund*in in Köln*. Vertaal in de Nederlandse vragen de ontbrekende woorden.**

1 Wie alt bist du? Hoe oud ben jij?
2 Was sind deine Hobbys? _____ zijn _____?
3 Wann hast du Zeit? _____ heb je _____?
4 Wie heißt du? _____ jij?
5 Wo wohnst du? _____ jij?

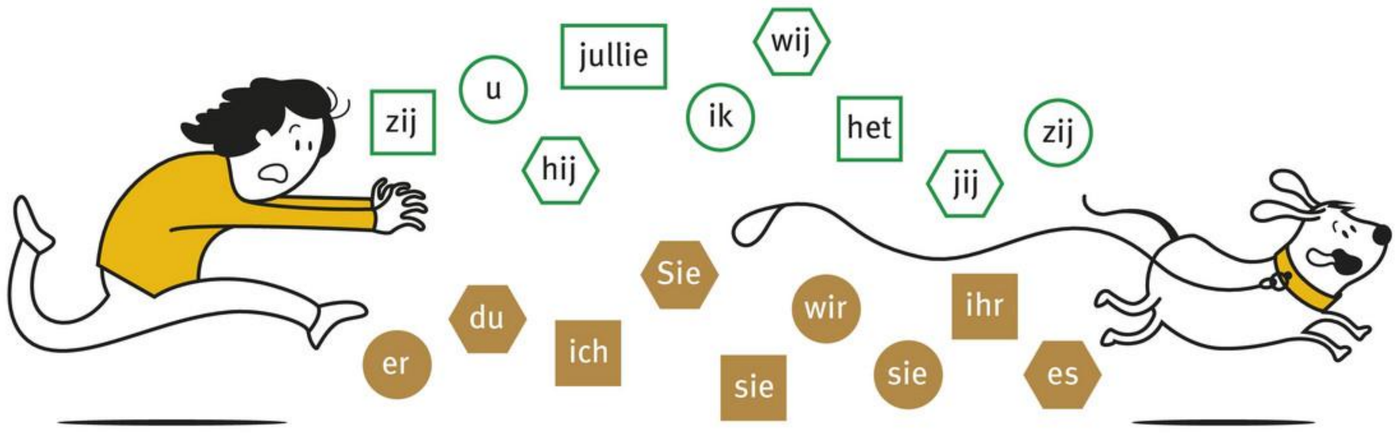
B **Lees de uitspraken en kies de juiste naam. Twee uitspraken horen bij meerdere namen.**

		Celine	Danylo	Anna
1	Ik kom uit Berlijn.	☐	☐	☐
2	Ik doe aan sport.	☐	☐	☐
3	Ik woon in Keulen.	☐	☐	☐

GRAMMATIK A LERNBOX, SEITE 82

Het persoonlijk voornaamwoord: ich – du – er/sie/es – wir – ihr – sie – Sie

9 **A** **Verbind de Nederlandse woorden met de passende Duitse woorden. Beantwoord dan de vraag.**

B **Welke Duitse vertalingen zijn er voor het Nederlandse woord 'zij'?**

sie ..... en .....

10 **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 **Ich** wohne in den Niederlanden. ik .....

2 Wohnst **du** in Deutschland? .....

3 **Wir** sprechen Deutsch. .....

4 Sprechen **Sie** Niederländisch, Frau Müller? .....

5 Mein Bruder? **Er** ist elf Jahre alt. .....

6 Meine Schwester heißt Lia und **sie** ist vier Jahre alt. .....

11 **A** **Vul de Duitse vertaling van de woorden in.**

1 Wij Wir wohnen zusammen in einem Haus.

2 Zij (ev) Meine Mutter? ..... heißt Tabea.

3 Hij Mein Vater? ..... heißt Thijs.

4 ik ..... habe zwei Brüder: Tim und Tommy.

5 jij Hast ..... eine Schwester?

6 jullie Habt ..... viele Freundinnen?

★ **B** **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Duits. Gebruik ook de teksten en oefeningen van *Lektion* 1.**

1 De **stad** Colonia? Die Stadt Colonia?

Vandaag heet zij Keulen. Heute heißt sie Köln.

2 **Zij** (mv) gaan over **de brug**. ..... gehen über .....

3 **Wij gooien** de **sleutel** in de **rivier**. ..... den ..... in den .....

4 Mijn **school is groot**. Meine .....

5 Haroun? **Hij** is mijn beste **vriend**. Haroun? ..... ist mein bester .....

6 Ik voetbal en leer Duits. .....

GESPRÄCHE FÜHREN

STRATEGIE **GESPRÄCHE FÜHREN** Luister goed naar de vraag. Vaak kun je een deel van de vraag in je antwoord gebruiken.
Beispiel: Woher **kommst du**? **Ich komme** aus den Niederlanden.

12 **A** **Lees eerst de strategie. Gebruik de *Fragewörter* in de *Lernbox* bij *Lektion* 1 op blz. 78 en de getallen in het kader.**
Lees de drie vragen en antwoorden. Bedenk zelf nog een vierde vraag en gebruik een ander vraagwoord.
De een stelt vier vragen. De ander geeft antwoord met eigen gegevens. Wissel daarna van rol.

1 Wie heißt du? – Ich heiße ... .
2 Wie alt bist du? – Ich bin ... Jahre alt.
3 Wo wohnst du? – Ich wohne in ... [woonplaats].
4 Eigen vraag – Eigen antwoord.

12 = zwölf 13 = dreizehn 14 = vierzehn

B **Werk nu met iemand anders samen. Herhaal de opdracht.**

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 1** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 2 Hör und lies mal

LERNZIELE ERK

HÖREN

- Je kunt namen, getallen en bekende woorden verstaan.

LESEN

- Je kunt in korte teksten informatie over personen begrijpen.

LERNZIELE

AUSSPRACHE

- Je kunt de letters a, ä, o, ö, u, ü uitspreken.

WORTSCHATZ

- Je kent de getallen tot 20 in het Duits.

GRAMMATIK

- Je kunt de tegenwoordige tijd van zwakke werkwoorden gebruiken.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 1 UND GRAMMATIK A, SEITE 78 UND 82

13 **A** **Vul de woorden in de juiste zin in. Vertaal daarna het ingevulde woord. Kies uit:**
alt – auch – Brücke – es gibt – Fluss – Freund – heißen – Stadt.

1 Ich spiele Fußball und _____ Basketball. _____

2 Die längste _____ in Deutschland ist 6 465 Meter lang. _____

3 Wie _____ Sie? – Mein Name ist Thomas Müller. _____

4 Ist Utrecht eine große _____? _____

5 Meine Schule ist 150 Jahre _____. _____

6 _____ heute Pizza in der Kantine! _____

7 Ist Lucas dein _____? _____

8 Ich fahre mit dem Boot über den _____. _____

B **Vertaal de woorden in het Duits.**

1 zij (mv) Wo sind die Kinder? Spielen _____ Fußball?

2 Hij _____ sucht einen Job im Supermarkt.

3 Ik _____ reise nach Deutschland.

4 jullie In welcher Stadt wohnt _____?

AUSSPRACHE

TIPP

AUSSPRACHE Een *Umlaut* kan alleen op de klinkers a, u en o staan.
De klinker mét *Umlaut* wordt anders uitgesproken dan de klinker zónder *Umlaut*.
Let op: door een *Umlaut* kan een woord iets heel anders betekenen.
sch**ö**n – mooi
sch**o**n – al

14 **Lees de tip. Luister naar het *fragment Aussprache 1.1*. Spreek mee en lees voor.**

a – ä	o – ö	u – ü
1 lachen – lächeln	3 Tochter – Töchter	5 Mutter – Mütter
2 backen – Bäcker	4 schon – schön	6 Bruder – Brüder

15 **Luister naar het fragment *Aussprache 1.2*. Wat hoor je? Markeer.**

1	Herr Müller	Herr Muller
2	Frau Backer	Frau Bäcker
3	Herr Rüssler	Herr Rössler
4	Herr Förster	Herr Fürster
5	Frau Lammer	Frau Lämmer
6	Herr Kohnert	Herr Köhnert

16 **A Luister naar het *fragment Aussprache 1.3* en lees mee.**

1 H**ö**rst d**u** d**a**s M**ä**dchen?
2 W**o**hnst d**u** in der T**ü**rkei?
3 Ich k**o**mme sp**ä**ter. Tsch**ü**s!
4 Fr**a**nz**ö**sisch ist eine sch**ö**ne Spr**a**che.
5 Die T**ü**r ist z**u**.
6 Im B**ü**r**o** steht ein gr**oß**er St**u**hl.
7 S**u**per! Ich bin sch**o**n zw**ö**lf J**a**hre **a**lt.
8 F**ü**nfzehn Sch**ü**ler aus Z**ü**rich sind L**a**ngschl**ä**fer.

B Kies deelopdracht 1 of 2.

1 Lees elkaar om de beurt een zin voor uit opdracht 16A. Let op elkaars uitspraak.
2 Lees de zinnen van opdracht 16A hardop. Maak een audio-opname en beluister dan je audio. Vergelijk je uitspraak met de uitspraak uit het fragment *Aussprache 1.3*. Wat ging goed, wat ging nog niet zo goed?

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 2, SEITE 78

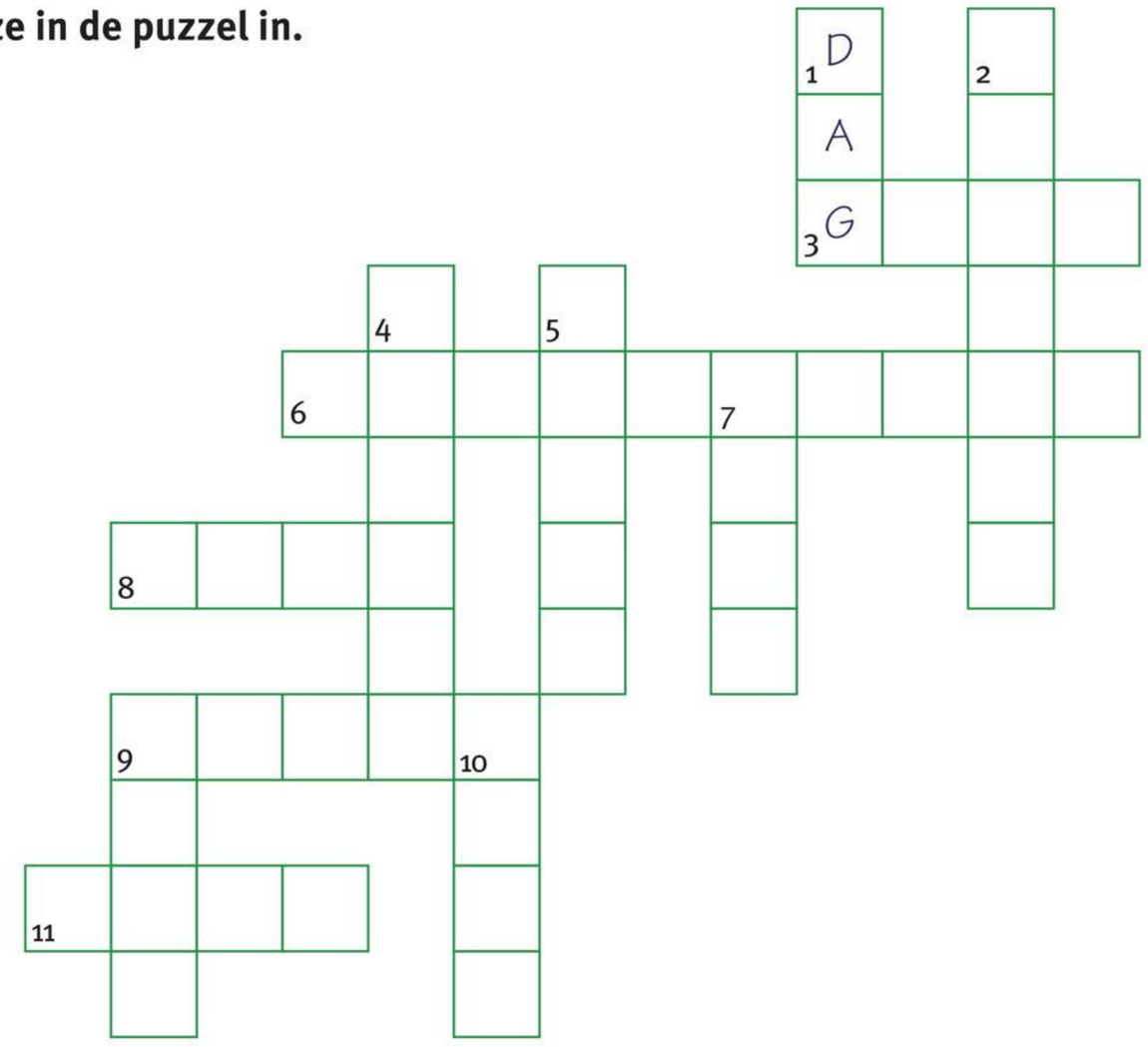
17 **A Vertaal de Duitse woorden en vul ze in de puzzel in.**

Van boven naar beneden:

1 Tag
2 genau
4 gucken
5 gern
7 Name
8 aber
10 tschüs

Van links naar rechts:

3 gut
6 Zoo
8 toll
9 Monat
11 oft

B Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.

1 Ihr habt sehr schöne **Namen**. namen
2 Mai, Juni und Juli sind **Monate**. .....
3 **Na ja**, dann komme ich morgen. .....
4 Wo ist dein **Handy**? .....
5 **Wie geht's** dir? .....
6 **Danke**! Sehr gut! .....

18 **A** **Luister naar het fragment *Die Zahlen bis 20* en lees de getallen mee.**

0	null	6	sechs	12	zwölf	18	achtzehn
1	eins	7	sieben	13	dreizehn	19	neunzehn
2	zwei	8	acht	14	vierzehn	20	zwanzig
3	drei	9	neun	15	fünfzehn		
4	vier	10	zehn	16	sechzehn		
5	fünf	11	elf	17	siebzehn		

B **Luister naar het fragment *Wie alt?* Verbind de namen met de juiste getallen. Twee getallen blijven over.**

A	Elena	○	○ 11
B	Charly	○	○ 12
C	Lizzy	○	○ 13
D	Bryan	○	○ 14
E	Sarya	○	○ 15
			○ 16
			○ 17

C **Luister naar het fragment *Handynummer*. Schrijf het juiste mobiele nummer op.**

1 Die Handynummer von Mila ist 01 .....

2 Die Handynummer von Timo ist .....

3 Die Handynummer von Jamilla ist .....

D **Bekijk de afbeeldingen. Tel de dingen, dieren of personen. Schrijf de getallen in het Duits voluit.**

1 Das sind ..... Kinder.

2 Das sind ..... Herzen.

3 Das sind ..... Bälle.

4 Das sind ..... Blumen.

5 Das sind ..... Buntstifte.

6 Das sind ..... Hunde.

HÖREN

STRATEGIE **HÖREN** Lees de antwoorden door voordat je de audio gaat beluisteren. Onderstreep de kernwoorden (de belangrijkste woorden) in de antwoorden. Let op deze kernwoorden tijdens het luisteren. Op die manier heb je houvast bij het beantwoorden van de vragen.

19 **Lees eerst de *Strategie Hören* en de uitspraken. Luister dan naar het fragment *Kalle aus Köln*. Kies *richtig* of *falsch*.**

		richtig	falsch
1	Kalle is dertien jaar oud.	☐	☐
2	De ouders van Kalle heten Claudia en Julius.	☐	☐
3	Kalle woont in het stadsdeel *Ehrenfeld*.	☐	☐
4	Morgen gaat Kalle met zijn tante naar het *Schokoladenmuseum*.	☐	☐
5	De broer van Kalle gaat graag naar de dierentuin.	☐	☐
6	De vader van Kalle is fan van de voetbalclub 1. *FC Köln*.	☐	☐

LESEN

Tag! Wie geht's?

1

Tag.

Tag?

Guten Tag!

Oh, „Tag"! Guten Tag!

Wie geht's?

Gut, danke, gut. Und dir?

Auch gut, danke. Danke, gut.
Auch gut, danke. Danke, gut.

Sehr gut?

Na ja, es geht,

2

Guten Tag!

Tag?

Wie heißt du?

Heißt du?

Wie ist dein Name?

Ah... ich heiße Yota.

Yota?

Yota ist mein Name. Und du?
Wie heißt du?

Ich heiße Miller.

Muller?

Nein, Miller ist mein Name, Miller!

Müller?

Nein, Miller ist mein Name.

Miller?

Genau!

20 **A** **Lees de tekst *Tag! Wie geht's?* Luister eventueel naar de song in de online omgeving. Vertaal de onderstreepte zinnen in de tekst.**

1 .....

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

6 .....

B **Verdeel de rollen en speel het hele gesprek na. Wissel daarna van rol. Let op de uitspraak.**

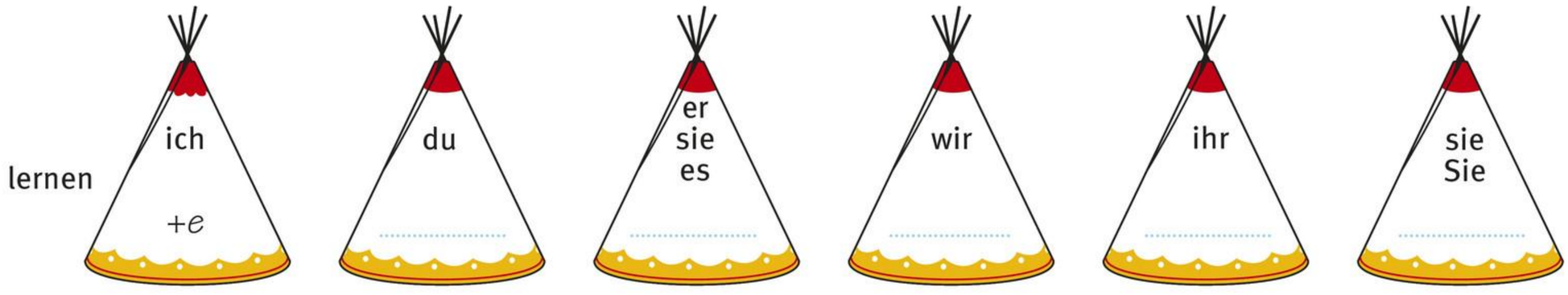
GRAMMATIK B LERNBOX, SEITE 83

Het regelmatige werkwoord: ich wohne – du wohnst – er/sie/es wohnt – wir wohnen – ihr wohnt – sie/Sie wohnen

21 **Gebruik ook *Grammatik A* op blz. 82. Beantwoord de vragen.**

1 Wat is de stam van het werkwoord *lernen*? ..... -

2 Vul onder de tentjes de juiste uitgang van het werkwoord *lernen* in.

3 Na welke drie Duitse persoonlijke voornaamwoorden (ik, jij, ...) gebruik je het hele werkwoord (*lernen*)?

.....

22 **Gebruik het stappenplan van *Grammatik* B op blz. 83. Markeer eerst het onderwerp in de zin. Vul dan de juiste uitgang in.**

1 lernen Er lernt Deutsch und Englisch.

2 wohnen Ihr wohn..... in einem großen Haus.

3 machen Du mach..... die Aufgaben sehr gut!

4 sagen Sag..... sie, wann sie zu Hause ist?

5 schreiben Frau Millowitsch, schreib..... Sie noch Liebesbriefe?

6 spielen Wann spiel..... er Basketball?

23 **A** **Vul eerst de stam van de werkwoorden in. Markeer dan het onderwerp in de zin en vul de juiste vorm van het werkwoord in.**

		STAM	
1	machen	mach	Ich mache meine Hausaufgaben.
2	spielen	.....	Wir ..... im Park.
3	kommen	.....	..... du mit in den Park?
4	sagen	.....	Er ..... : „Guten Tag!“
5	fragen	.....	Warum ..... ihr so viel?

★ **B** **Markeer het onderwerp in de zin en vul de juiste vorm van het werkwoord in.**

1	gehen	Wie ..... es dir heute?
2	hören	Mein Opa ..... nicht mehr so gut.
3	gehen	Tom und ich ..... in die Stadt.
4	wohnen	Herr Schmitt ..... hier sehr schön.
5	spielen	Jule und Karel, ... ihr am Laptop?

24 **A** **Gebruik ook *Grammatik* A op blz. 82. Vertaal de woorden in het Duits en vul ze in. Let op de juiste vorm van het werkwoord.**

1 Hij woont Er wohnt in den Niederlanden.
2 Ik ga _____ in die Schule.
3 Wij vragen _____, wo die Toilette ist.
4 Zij speelt _____ Tennis.
5 luisteren jullie (naar) _____ gern deutsche Lieder?

B **Vertaal de woorden in het Duits en vul ze in. Let op de juiste vorm van het werkwoord.**

1 leren, zij (ev) Wann lernt sie die Wörter?
2 zeggen, hij _____ die Wahrheit?
3 komen, jullie Wann _____ nach Hause?
4 gaan, zij (mv) Morgen _____ in den Zoo.
5 spelen, u _____ Computerspiele, Frau Kraft?

GESPRÄCHE FÜHREN

25 **A** **Lees eerst de woorden in het kader. Lees dan het gesprek. Vertaal de woorden in het Duits.**

1 Waar Wo steht **der Kölner Dom**?
2 Hij Er steht in der Innenstadt von Köln.
3 Waarvandaan _____ stammt **der Name** Köln?
4 Hij _____ stammt von der römischen Stadt Colonia.
5 Hoe _____ heißt **das Bundesland**, in dem Köln liegt?
6 Het _____ heißt Nordrhein-Westfalen.
7 Hoe _____ heißt **die Mutter** von Kalle?
8 Zij (ev) _____ heißt Claudia.
9 Wanneer _____ gehen **Kalle und seine Tante** ins Schokoladenmuseum?
10 Zij (mv) _____ gehen morgen ins Museum.
11 Wat _____ macht **die Familie** am Wochenende?
12 Zij (ev) _____ besucht den Zoo.

der Mann / **der** Tag → **er**
die Frau / **die** Stadt → **sie**
das Kind / **das** Land → **es**

B **Controleer eerst jullie antwoorden. Voer dan het gesprek. De een leest de vragen, de ander geeft antwoord. Wissel van rol.**

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 2** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 3 Sprich mal

LERNZIELE ERK

SPRECHEN

- Je kunt jezelf en je familieleden voorstellen.

GESPRÄCHE FÜHREN

- Je kunt iemand begroeten en vragen hoe het gaat.
- Je kunt vragen stellen en beantwoorden over naam, leeftijd, telefoonnummer en gezinssituatie.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kunt familieleden benoemen.
- Je kunt familierelaties benoemen.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 2 UND GRAMMATIK A UND B, SEITE 78, 82 UND 83

26 **A** **Vertaal de woorden in het Duits. Vul de juiste vorm van het werkwoord in. Schrijf de getallen voluit.**

1 wonen, hij — Wie lange _____ in den Niederlanden? – (13) _____ Jahre.

2 spelen, jij — Mit wie vielen Kindern _____ Fußball? – Mit (10) _____ Kindern.

3 gaan, jullie — Wie viele Kilometer _____ zur Schule? – (2) _____ Kilometer.

4 schrijven, wij — Wie viele Tests _____ in Deutsch? – (3) _____ Tests.

5 leren, zij (ev) — Wie viele neue Wörter _____ heute? – (15) _____ Wörter.

6 komen — Wie viele Freunde _____ zur Party? – (19) _____ Freunde.

B **Controleer eerst jullie antwoorden. Voer dan het gesprek. De een leest de vragen, de ander geeft antwoord. Wissel van rol.**

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 3, SEITE 79

27 **Bekijk het *Bildwörterbuch* bovenaan bladzijde 45. Vul de Duitse vertalingen in.**

1 De vader — Der Vater wohnt in Aachen.

2 De broer — _____ tanzt gern Hiphop.

3 Het meisje — _____ wohnt in Aachen.

4 De oom — _____ arbeitet in einem Restaurant.

5 De halfzus — _____ ist neunzehn Jahre alt.

6 gescheiden — Mein Onkel und meine Tante sind _____.

7 getrouwd — Ist deine Cousine _____?

8 enig kind — Ich finde es toll, _____ zu sein.

9 De grootvader — _____ ist Lehrer.

10 De grootmoeder — _____ repariert Autos.

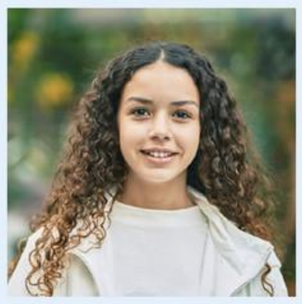
Das ist meine Mutter.

Das ist mein Vater.

Das ist mein Bruder.

Das ist meine Schwester.

Das ist meine Großmutter.

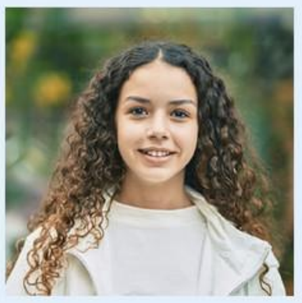
Das ist mein Großvater.

Das sind meine Eltern.

Das sind meine Geschwister.

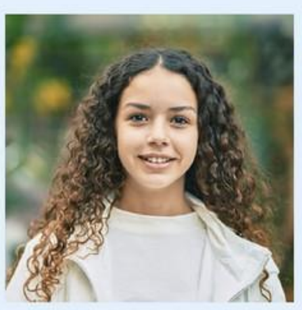

Das sind meine Großeltern.

Das ist meine Familie.

GESPRÄCHE FÜHREN

28 **A** **Luister naar de audio *Meine Familie und ich* en lees de tekst mee (op de volgende bladzijde).**

B **Lees de tekst nog een keer en vul de tabel in met de juiste Nederlandse woorden.**

	Emine	Kai
Leeftijd?	twaalf	dertien / 13
Moeder komt uit …	Turkije	Zwitserland
Vader komt uit …	Turkije	Duitsland
Broers en zussen?	nee / enig kind	een en twee
Welke twee talen kan zij/hij vloeiend spreken?	en	en
Hoeveel neven en nichten?	zeven / 7	niet bekend

DIALOG ▼

Meine Familie und ich

Emine: Hallo! Bist du neu an der Schule?

Kai: Hallo! Ja, ich bin neu hier. Wir sind im Sommer **umgezogen**. Wie heißt du?

Emine: Ich heiße Emine. Und du?

Kai: Ich bin Kai. Wie alt bist du?

Emine: Ich bin zwölf Jahre alt.

Kai: Ich bin ein Jahr älter. Ich bin schon dreizehn.

Emine: Woher kommst du?

Kai: Ich komme aus den Niederlanden.

Emine: Echt? Du kannst aber gut Deutsch!

Kai: Danke! Ich bin in den Niederlanden geboren. Mein Vater kommt aus Deutschland und meine Mutter kommt aus der Schweiz. **Zu Hause** spreche ich nur Deutsch und in der Schule auch Deutsch.

Emine: Das ist ja cool! Ich spreche auch zwei **Sprachen**: Türkisch und Deutsch. Meine Familie kommt aus der Türkei und **zu Hause** sprechen wir Türkisch. In der Schule spreche ich Deutsch.

Kai: Das ist toll, wenn man mehrere Sprachen **fließend** sprechen kann!

Emine: Hast du Geschwister?

Kai: Ja, ich habe einen Bruder und zwei Schwestern.

Emine: Wie alt sind sie?

Kai: Mein Bruder ist zehn Jahre alt. Meine Schwester Julia ist neun Jahre alt und meine Halbschwester Maya ist fünfzehn. In den Niederlanden habe ich noch viele Freunde. Mein bester Freund ist Finn.

Emine: Wie alt ist er?

Kai: Er ist auch dreizehn. Hast du Geschwister?

Emine: Nein, ich bin Einzelkind. Aber ich habe zwei Cousins: Faruk und Matteo. Sie sind beide vierzehn. Und ich habe fünf Cousinen, drei Tanten und drei Onkel.

[*Schulklingel*]

Emine: **Blöd**! Die Pause ist schon wieder vorbei! Ich habe jetzt Englisch. Und du?

Kai: Ich habe Deutsch. Hier ist noch meine Handynummer: 0175 032 961 8742. Sehen wir uns nach der Schule?

Emine: Gern! Bis dann!

WORTHILFE

umgezogen	**verhuisd**
zu Hause	**thuis**
Sprachen	**talen**
fließend	**vloeiend**
blöd	**stom**

REDEMITTEL LERNBOX LEKTION 3, SEITE 80

29 **Luister naar de audio *Redemittel* en lees mee.**

30 **A** **Gebruik ook de tekst *Meine Familie und ich* op blz. 46. Vertaal de vragen.**

1 Hallo, hoe heet je? Hallo, ...
2 Hoe gaat het met jou? .....
3 Hoe oud ben je? .....
4 Waar kom je vandaan? .....
5 Waar woon je? .....
6 Heb je broers en zussen? .....
7 Hoe oud is hij/zij? .....
8 Hoe heet jouw vader? .....
9 Hoe heet jouw moeder? .....
10 Wat is je mobiele nummer? .....

B **Beantwoord de vragen van A met je eigen gegevens.**

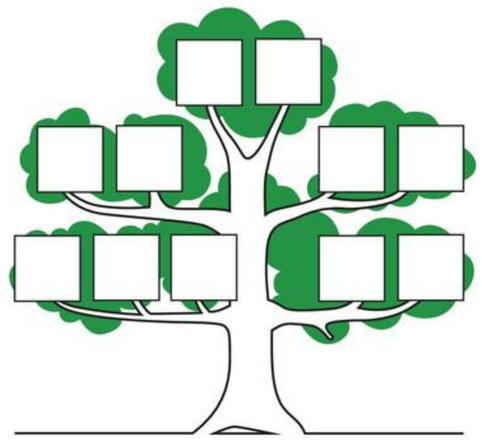
Woher kommst du?
Ich komme aus den Niederlanden / aus der Türkei / aus Polen / aus Marokko.

1 Hallo, ich heiße .....
2 Es geht mir .....
3 .....
4 .....
5 .....
6 .....
.....
7 .....
8 .....
9 .....
10 .....

C **Voer het gesprek. De een leest de vragen, de ander geeft antwoord. Wissel van rol.**

TIPP **GESPRÄCHE FÜHREN** Bereid een gesprek voor door goed te oefenen wat je gaat zeggen. Probeer zo vrij mogelijk te spreken.

ERK **31** **A Teken eerst een stamboom van je familie.**

B Lees de *Tipp Gespräche führen*. Gebruik ook de tekst *Meine Familie und ich* op blz. 46 en opdracht 30.

Je gaat een gesprek voeren over je familie. Bereid eerst het gesprek voor. Gebruik je eigen stamboom. Beantwoord onderstaande vragen in hele zinnen.

1 Hallo, ich bin … . Wie ist dein Name?
2 Wie alt bist du?
3 Woher kommst du?
4 Wo wohnst du?
5 Wie ist deine Handynummer?
6 Hast du Geschwister?
7 Wie alt ist dein Bruder / deine Schwester?
8 Danke für das Gespräch. Bis bald! Tschüs!

C Voer het gesprek zoals bij B voorbereid. Wissel ook van rol. Neem je spreekopdracht op en lever je opname in.

TRAINERS	Leer de **woorden** en **Redemittel** van **Lektion 3** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Flitskaarten (Redemittel)

TEST JEZELF	Leer de **woorden**, **Redemittel** en **grammatica** van **Lektion 1, 2 en 3** en maak de **Test jezelf online.**				
	Woorden	Redemittel	Grammatica	Lezen	Kijken-luisteren
Dit kan ik al					

FINALE

Lees eerst alle opdrachten en kies dan de opdracht die jij gaat maken. Lees de Duitse zinnen niet voor, maar spreek vrij. Controleer of je alle punten hebt verwerkt en lever de opdracht in. Vink daarna aan wat je al kunt in *Das kann ich schon!*

INTERVIEW **Je houdt in tweetallen een interview over jezelf en je familie.**

- Bereid samen minstens zes verschillende vragen in het Duits voor.
- Voer het gesprek twee keer: de een stelt de vragen, de ander antwoordt. Wissel van rol. Jullie mogen bijvoorbeeld PowerPoint en foto's van jezelf en van familieleden gebruiken.
- Neem de interviews op (filmpje) of presenteer voor de klas.

FILM **Je maakt in tweetallen een film waarin je jezelf en je familie voorstelt.**

- Maak een kort script met minstens drie scènes en gebruik minstens zes vragen in het Duits.
- Voer een gesprek: je stelt afwisselend vragen en geeft antwoord.
- Neem de film op.

VLOG **Je maakt alleen een vlog waarin je jezelf en je familie voorstelt.**

- Maak een kort script: wat ga je vertellen en in welke volgorde, welke achtergronden of accessoires wil je gebruiken?
- Gebruik minstens acht verschillende zinnen in het Duits.
- Neem de vlog op.

Das kann ich schon!

	-	-/+	+	++
woorden en *Redemittel*	☐ Ik gebruik regelmatig niet-Duitse woorden en zinnen.	☐ Ik kan veel woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan bijna alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.
uitspraak en spreektempo	☐ Ik kan veel woorden nog niet goed uitspreken. Ik spreek nog erg langzaam.	☐ Ik kan veel woorden goed uitspreken. Ik spreek soms nog wat langzaam in het Duits.	☐ Ik kan de meeste woorden goed uitspreken. Ik kan redelijk vlot in het Duits spreken.	☐ Ik kan alle woorden goed uitspreken. Ik kan vlot in het Duits spreken.
gesprek voeren	☐ Ik heb nog moeite om in het Duits te reageren. Ik reageer vaak heel kort.	☐ Ik kan meestal in het Duits reageren. Ik ben afwachtend en neem niet gauw de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al goed in het Duits reageren. Ik neem steeds vaker de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al heel goed in het Duits reageren. Ik neem meestal de leiding in het gesprek.

Kijk naar je antwoorden bij opdracht 2 van dit hoofdstuk. Heeft het je bij het leren geholpen dat je weet wat je eindopdracht is? Waarom wel/niet?

LESEN

INTERVIEW ▼

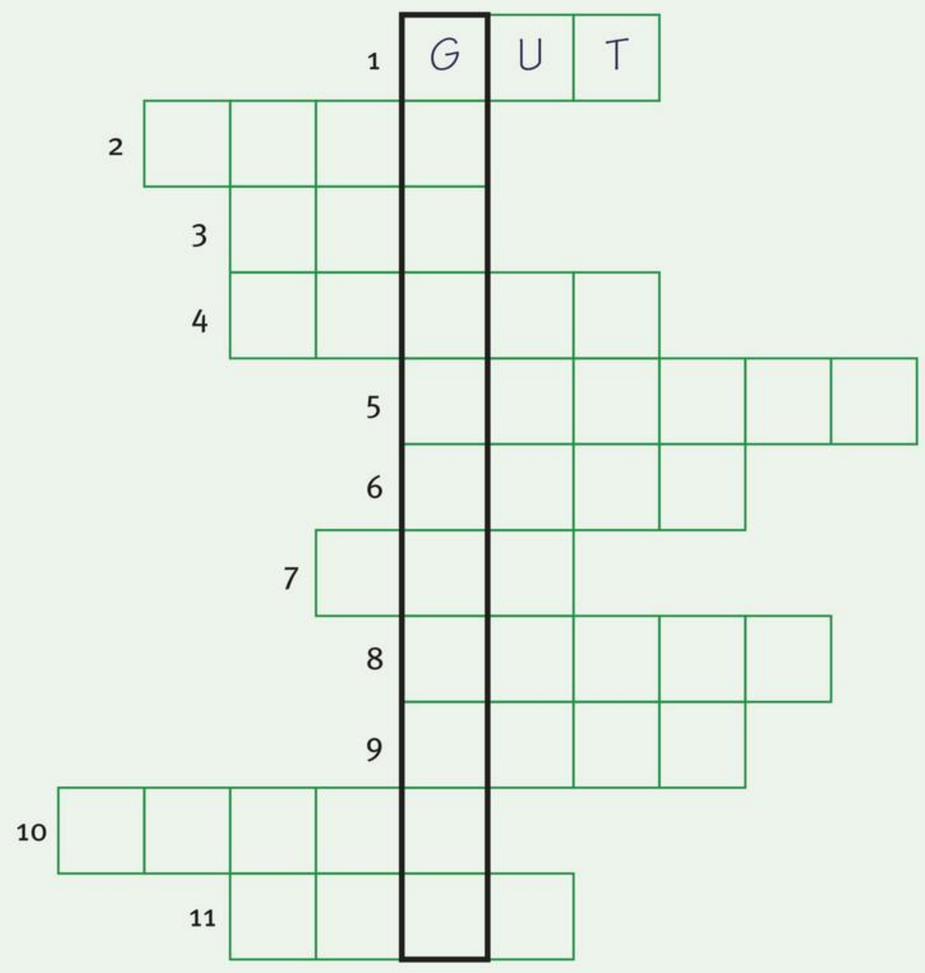
Interview mit Lukas Podolski

Guten Tag. Wie geht es Ihnen? Mir geht es gut, danke.
Wie heißen Sie? Ich bin Lukas Podolski. Ich bin in Polen geboren. Auf Polnisch schreibt man meinen Namen so: Łukasz.
Wann sind Sie geboren? Ich bin am 4. Juni 1984 in Gliwice geboren.
Was machen Sie beruflich? Ich bin Fußballspieler.
Was verbindet Sie mit der Stadt Köln? Köln ist eine sehr schöne Stadt. Ich habe sehr lange beim 1. FC Köln gespielt. Das war echt eine tolle Zeit.
Worauf sind Sie stolz? Ich habe im Leben viele Chancen bekommen. Ich habe tolle Sachen gemacht und Abenteuer erlebt. Bei der **WM** im Jahr 2014 wurde die **Nationalmannschaft** Weltmeister. Bei der **EM** 2008 wurden wir Zweiter. Bei den Weltmeisterschaften 2006 und 2010 haben wir nicht gewonnen, aber wir wurden Dritter. Das war phänomenal!
Was machen Sie momentan? Ich bin seit einigen Jahren Influencer. Ich bin immer gern beschäftigt. Momentan mache ich so viele coole Sachen! Ich habe mein eigenes Modelabel. Ich habe in Köln einen Dönerladen und eine **Eisdiele** eröffnet. 2016 hatte ich sogar einen Hit! Das Lied heißt „Liebe deine Stadt“. In der Hauptrolle: Die Stadt Köln!

WORTHILFE	
stolz	**trots**
WM (Weltmeisterschaft)	**WK (wereldkampioenschap)**
Nationalmannschaft	**nationaal elftal**
EM (Europameisterschaft)	**EK (Europees kampioenschap)**
Eisdiele	**ijssalon**

1 **In het interview staan onderstreepte woorden. Lees de zinnen. Noteer het ontbrekende woord. Het gaat telkens om een van de onderstreepte woorden. Schrijf het woord in de puzzel. Wat lees je van boven naar beneden?**

1 Es war lecker. Du hast das … gemacht.
2 Er heißt Lukas. Das ist sein …
3 … machst du in deiner Freizeit?
4 Köln ist … die Hauptstadt von Deutschland.
5 Meine Kaninchen … Bibi und Bobbie.
6 … hast du Geburtstag?
7 … alt bist du?
8 Köln ist eine … in Nordrhein-Westfalen.
9 Er mag Fußball. Er findet es sehr … .
10 … für deine Hilfe!
11 Wir besuchen … unsere Großeltern.

Herr Poldolski haben Sie _____ ?
- Ja, ich habe eine Schwester.

2 **A** **Ken je Lukas Podolski? Kijk naar de afbeelding bij de tekst. Waar denk je dat hij bekend van is?**

.....

B **Lees het interview. Beantwoord de vragen over Lukas Podolski in het Nederlands.**

1 Hoe oud is hij nu? .....

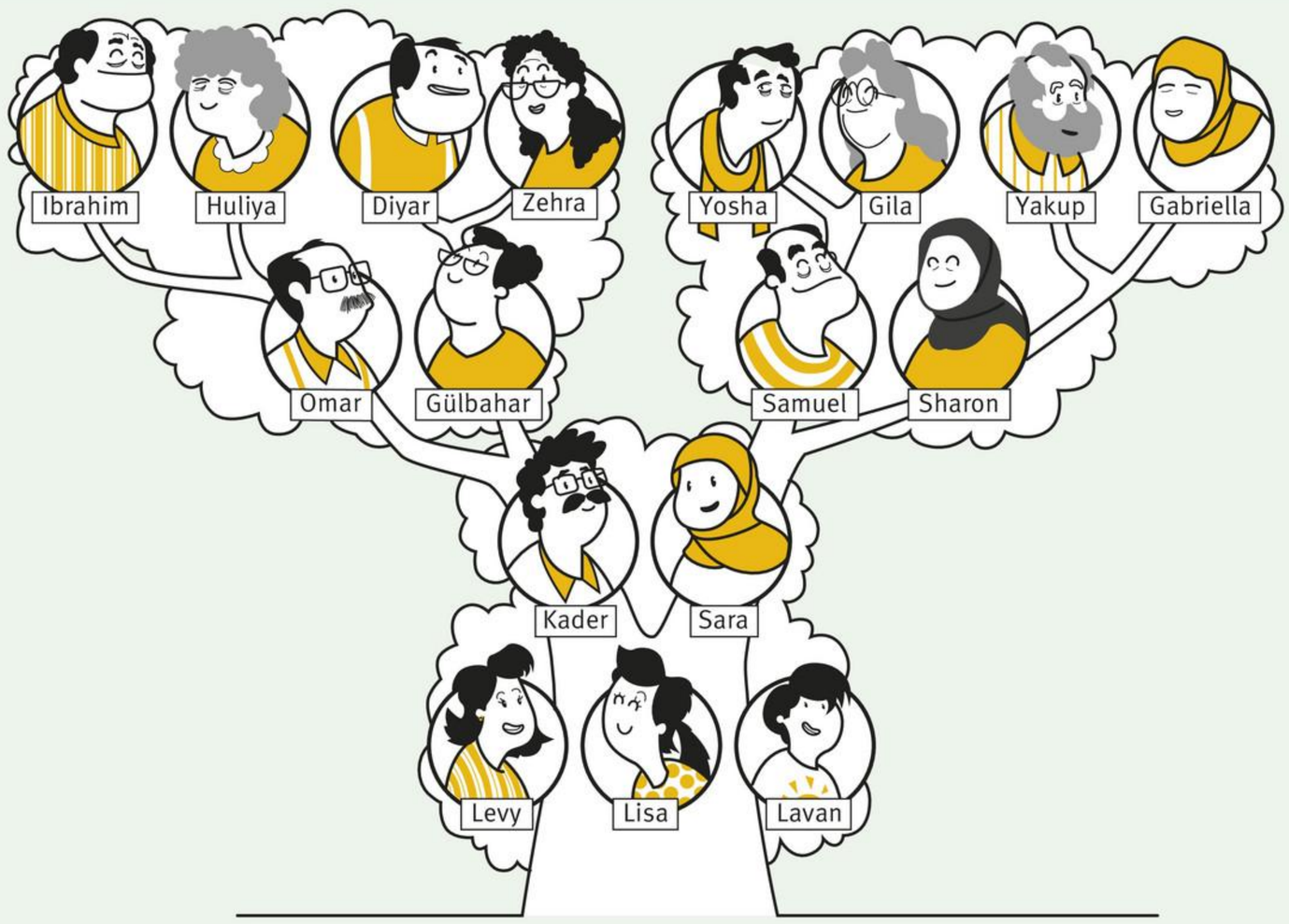
2 Wat is zijn beroep? .....

3 Waarop kijkt hij met plezier terug? .....

4 Welke leuke dingen houden hem tegenwoordig bezig? .....

.....

WORTSCHATZ

3 **Bekijk de stamboom. Levy stelt haar familie voor. Vul de ontbrekende woorden in.**

BLOG ▼

Ich bin Levy, 14 Jahre alt. Das hier ist mein Stammbaum. Auf dem Bild seht ihr meine Familie. Lisa ist meine ..... . Sie ist 12 Jahre alt. Mein ..... heißt Lavan und ist erst 8 Jahre alt. Unsere ..... sind Kader und Sara. Sie sind ..... . Gülbahar und Sharon sind unsere ..... . Unsere ..... heißen Omar und Samuel. Ich bin also die ..... von Gülbahar, Sharon, Omar und Samuel. Mein ..... Kader ist der ..... von Diyar und Zehra. Er hat keine Geschwister. Er ist also ..... . Die ..... von meiner ..... heißen Yosha, Gila, Yakup und Gabriella. Meine Mutter hat auch noch eine Schwester, Anna, und einen Bruder, Boaz. Sie stehen aber nicht auf diesem Bild. Anna ist also meine ..... und Boaz mein ..... .

SPRECHEN

4 **A** **Vertaal de zinnen.**

1 Mijn broer is dertien jaar oud. Mein Bruder ist dreizehn Jahre alt.

2 Mijn ouders zijn getrouwd. .....

3 Mijn ouders zijn gescheiden. .....

4 Mijn zus heet Franziska. .....

5 Ik woon in Den Bosch. .....

6 Ik ben twaalf jaar oud. .....

7 Ik ben enig kind. .....

8 Mijn grootouders wonen in Ede. .....

B **Bij opdracht 31 heb je je eigen stamboom getekend. Presenteer je stamboom in de vorm van een vlog. Noem bij iedereen wat hij/zij van jou is (zus, broer, vader, moeder, opa, oma enzovoort).**

HÖREN

5 **Zoals in het interview te lezen is, heeft Lukas Podolski zelfs een lied gemaakt. Het heet *Liebe deine Stadt* en gaat over de stad Keulen. Maak de opdrachten bij het lied online.**

TANDEMSPRACHE

6 **Wereldwijd zijn er projecten waarbij mensen elkaars taal leren. Deze projecten heten 'Tandem'. Jij leert de moedertaal (*Muttersprache*) van de ander en die persoon leert jouw taal. Je bent op zoek naar een Tandempartner in Keulen, die jou Duits kan leren.**

A **Lees de teksten en de zinnen. Noteer de juiste naam bij de zinnen.**

1 Heeft een Nederlandse stiefvader. .....

2 Houdt van surfen. .....

3 Heeft altijd in Keulen gewoond. .....

4 Wil later in Nederland studeren. .....

5 Woonde vroeger in de buurt van Keulen. .....

6 Is voor een deel Pools. .....

7 Spreekt verschillende talen. .....

8 Wil misschien wel leraar worden. .....

B **Welke persoon spreekt jou het meest aan en waarom?**

.....

7 **Ga naar de online leeromgeving. Bekijk de video en maak de opdrachten daarbij.**

BLOG ▼

Name: Halina
Wohnort: Köln
Muttersprache: Deutsch
Zielsprache: Niederländisch

Hi! Mein Name ist Halina. Ich bin 15 Jahre alt. Ich bin in Polen geboren, aber in Köln aufgewachsen. Mein Vater ist polnisch und meine Mutter ist deutsch. Die Familie meiner Mutter ist aus den Niederlanden. Wir verstehen uns gut, aber ich möchte nun auch Niederländisch lernen.

Name: Hussein
Wohnort: Köln
Muttersprache: Arabisch/Deutsch
Zielsprache: Niederländisch

Hallo! Ich bin Hussein und wohne seit einem Jahr in Köln. Meine Familie und ich kommen aus Syrien. Ich bin 15 Jahre alt. Ich lerne gern Sprachen. Ich spreche Arabisch, Englisch, Deutsch und ein bisschen Dänisch. Nach der Schule möchte ich etwas mit Sprachen machen. Vielleicht werde ich mal Lehrer!

Name: Maxim
Wohnort: Köln
Muttersprache: Deutsch
Zielsprache: Niederländisch

Guten Tag! Ich bin Maxim. Meine Freunde nennen mich Max. Ich wohne schon mein ganzes Leben in Köln. Es ist eine sehr freundliche Stadt. Ich möchte später in Amsterdam studieren. Darum will ich nun gern Niederländisch lernen. Hilfst du mir?

Name: Sabrina
Wohnort: Köln
Muttersprache: Deutsch
Zielsprache: Niederländisch

Hi Leute! Ich bin die Sabrina. Ich mag Surfen. Darum bin ich oft in den Niederlanden. Es gibt dort gute Surfspots. Und darum will ich nun gern Niederländisch lernen! Möchtest du Deutsch lernen?

Name: David
Wohnort: Köln
Muttersprache: Deutsch
Zielsprache: Niederländisch

Hallo zusammen! Ich heiße David. Ich bin 13 Jahre alt. Ich spiele gern Gitarre. Ich liebe Tiere. Früher haben wir in einem großen Haus in Overath bei Köln gewohnt. Wir haben jetzt zu Hause drei Hunde. Ich spiele gern mit ihnen. Mein Stiefvater ist Niederländer. Er wohnt bei uns in Köln. Ich möchte gern seine Sprache lernen.

K KIOSK

8 **Kies online uit de Kiosk een leeskaart die je leuk vindt en maak de opdrachten.**
Welke leeskaart heb je gekozen en wat vond je ervan? Kies zoveel kaarten als je wilt.

K SPIELE

9 **Speel het spel. Van je docent krijg je het materiaal en de spelregels. Of je downloadt dit zelf bij deze opdracht in de online leeromgeving.**
Verdeel de werkwoorden die op het spelbord staan. Elke speler schrijft van zijn/haar vier werkwoorden alle vormen van het enkelvoud in zijn/haar schrift, met het persoonlijk voornaamwoord. Dat doe je zo: *ich wohne – du wohnst – er wohnt*.

LEKTION 4 Sieh und lies mal

LERNZIELE ERK

SEHEN

- Je kunt het onderwerp van een korte video begrijpen.

LESEN

- Je kunt namen, woorden en korte zinnen in teksten begrijpen.

LERNZIELE

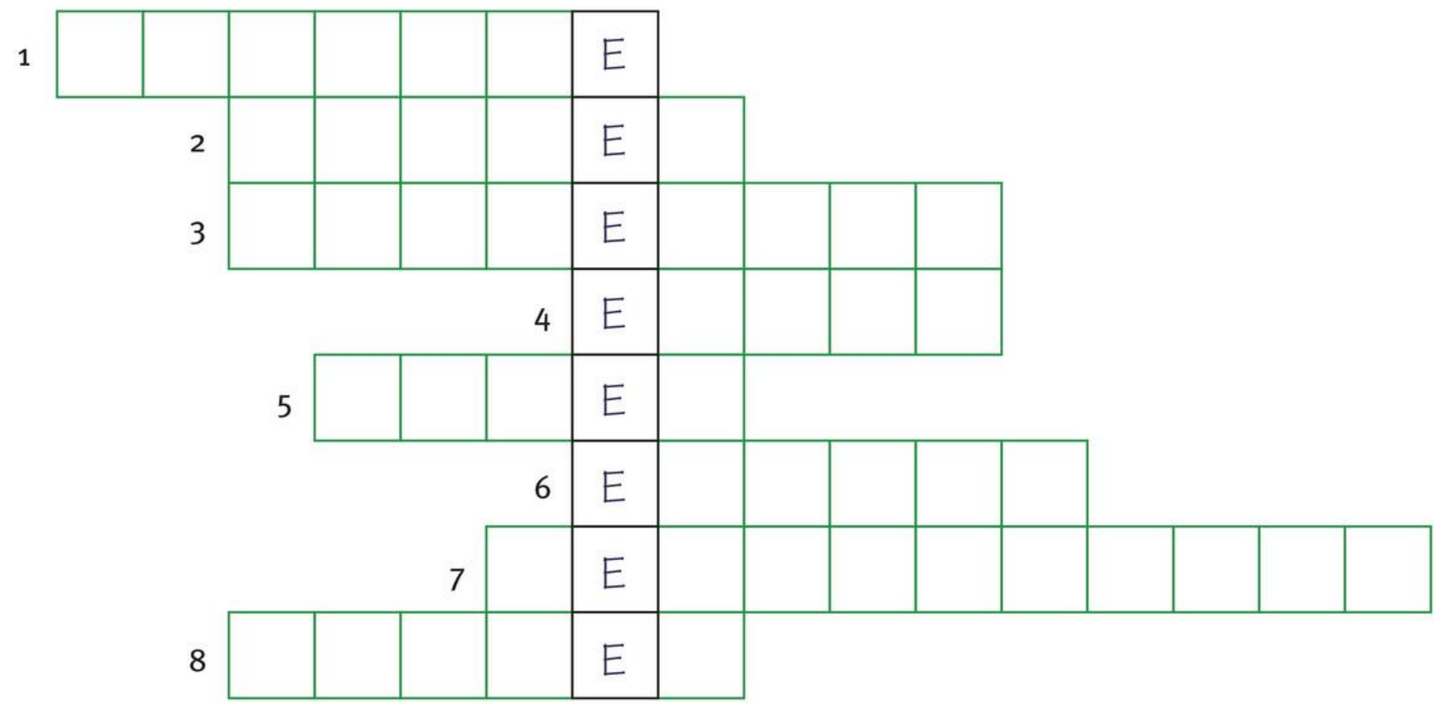
GRAMMATIK

- Je kent het bepaald lidwoord.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 3, SEITE 79

32 **A** **Lees de zinnen. Vul het ontbrekende Duitse woord in de puzzel in. Twee woorden blijven over. Kies uit:**
broers – broers en zussen – grootvader – kleinzoon – moeder – nicht – oom – ouders – tante – zus

1 Cindy ist die Tochter von meiner Tante. Cindy ist meine … .
2 Ich bin das Kind von Mia. Mia ist meine … .
3 Suzanne ist meine … . Sie ist die Tochter von meinem Vater Viktor.
4 Mein Bruder Benno ist der … von meiner Großmutter.
5 Onno ist der Bruder von meinem Vater. Onno ist mein … .
6 Mia und Viktor sind meine … .
7 Suzanne und Benno sind meine … .
8 Benno hat noch einen Bruder. Die beiden Jungen sind meine … .

B **Beantwoord de vragen in het Duits. Gebruik je eigen gegevens.**

1 Hallo, wie heißt du? Hallo, …….
2 Wie geht es dir? …….
3 Wie alt bist du? …….
4 Wo wohnst du? …….
5 Sind deine Eltern verheiratet? …….
…….
6 Wie ist deine Handynummer? …….

33 **FINALE** **Bekijk de Finale-opdrachten en beantwoord de vragen.**

Aan het einde van *Lektion* 6 kies je een Finale-opdracht.

In de *Lektionen* 4 tot en met 6 werk je naar deze opdracht toe.

1 Lees de drie keuzeopdrachten van *Lektion* 6 op blz. 73. Als je nu een keuze zou maken, welke opdracht kies je dan? Licht ook toe waarom.

2 Over wie wil je in de eindopdracht schrijven?

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 4, SEITE 81

34 **Kies het passende woord en vertaal het in het Nederlands.**

1 Wohnt deine Tante in Köln ~~*aber*~~ / *oder* in Berlin? of

2 Wir spielen *zusammen* / *zwischen* Basketball.

3 Ich habe *nur* / *wenn* noch zehn Euro.

4 Der Tag beginnt *für* / *immer* morgens.

5 Gute Freunde sind *Leben* / *wichtig*.

6 *Wenn* / *Zwischen* Lilly und Morea geht alles gut.

7 Mein Bruder ist heute *krank* / *Leben*.

8 Wir *teilen* / *verstehen sich* die Zahl 20 durch zwei.

9 Du guckst den Film, *aber* / *wenn* du zu Hause bist.

10 Ich mache das alles aus *Leben* / *Freundschaft*.

SEHEN

35 **A** **Beantwoord de vragen.**

1 Wanneer is een vriend/vriendin een beste vriend/vriendin?

2 Waar heb je je beste vriend of vriendin leren kennen?

3 Hoelang zijn jullie al beste vrienden of vriendinnen?

B **Lees de tekst *Freundschaften* op de volgende bladzijde. Beantwoord de vragen.**

1 In welke drie situaties zijn volgens de tekst vriendschappen goed voor je gezondheid?

- ☐ A als je een moeilijke toets moet maken
- ☐ B als je gelukkig bent
- ☐ C als je onderzoeker wilt worden
- ☐ D als je problemen met je familie hebt
- ☐ E als je ziek bent

2 Waarom zijn volgens jou vriendschappen goed voor je gezondheid?

Freundschaften

Hast du eine oder einen BFF (*best friend forever*) oder BFFI (beste Freundin / besten Freund)? Dann weißt du, dass Freundschaften glücklich machen. Aber nicht nur das! **Forscherinnen** und Forscher haben **herausgefunden**, dass Freundinnen und Freunde gut für deine Gesundheit sind. **Zum Beispiel** wenn du eine schwierige Prüfung machen musst. Wenn du krank bist, kann eine gute Freundschaft auch helfen. Sie hilft, deine **Schmerzen zu lindern**. Du **fühlst dich** dann wieder **wohl**.
Hast du Probleme mit deiner Familie? Auch dann können persönliche Gespräche mit deinen besten Freund*innen und Freunden helfen.

WORTHILFE	
Forscherinnen	**onderzoeksters**
herausgefunden	**ontdekt**
zum Beispiel	**bijvoorbeeld**
Schmerzen zu lindern	**pijn te verlichten**
fühlst dich wohl	**je voelt je goed**

36 **Lees eerst de uitspraken. Bekijk dan de video *Freundschaft*. Kies het juiste alternatief.**

1 Waarom helpt het als je BFF tijdens een toets bij jou is?
- ○ A Je BFF helpt je bij het spieken.
- ○ B Je kunt beter tegen stress bij een toets.
- ○ C Je vindt het niet zo erg als de toets mislukt.

2 Waarom voel je je beter als je ziekenbezoek krijgt van je BFF?
- ○ A Je kunt met hem of haar gamen, naar muziek luisteren en televisiekijken.
- ○ B Jullie leren alvast samen voor de volgende toets.
- ○ C Je hebt dan minder pijn.

3 Waarom zijn BFF's goed voor je, volgens wetenschappers? Meerdere antwoorden kunnen juist zijn.
- ☐ A BFF's kunnen voor een gezonder leven zorgen.
- ☐ B BFF's kunnen voor een langer leven zorgen.
- ☐ C BFF's maken gelukkig.

LESEN

Beste Freund*innen für immer

Deine Familie ist wichtig, aber deine Freund*innen sind das auch.
Woran erkennst du echte Freund*innen?
(1) Beste Freund*innen haben oft dieselben Interessen. Sport, Musik hören, Gamen oder Shoppen macht dann doppelt so viel **Spaß**. Echte Freund*innen teilen auch viel miteinander.
(2) Dir geht es nicht gut? Du hast Probleme und **brauchst** Hilfe? Echte Freund*innen **sind** immer **für dich da**. Sie hören dir zu und interessieren sich wirklich für dich. Sie sind immer erreichbar, auch wenn es mitten in der Nacht ist.
(3) Echte Freund*innen sagen dir immer die Wahrheit, auch wenn es **wehtut**. Sie akzeptieren aber auch, wenn du eine andere Meinung hast.
(4) Vertrauen ist sehr wichtig. In echten Freundschaften sind deine Geheimnisse sicher. Echte Freund*innen verstehen sich sehr gut und halten zusammen.

WORTHILFE

Spaß	**plezier**
brauchst	**(jij) hebt nodig**
sind für dich da	**zijn er voor jou**
wehtut	**pijn doet**

37 **A** **Lees de tekst *Beste Freund*innen für immer*. Verbind de juiste woorden met de Nederlandse vertaling.**

A	doppelt	○	○ **1**	werkelijk
B	miteinander	○	○ **2**	de waarheid
C	Musik hören	○	○ **3**	dubbel
D	wirklich	○	○ **4**	veilig
E	sicher	○	○ **5**	naar muziek luisteren
F	die Wahrheit	○	○ **6**	met elkaar

B **Welke trefwoorden passen het best bij welke alinea? Kruis aan.**

trefwoorden	**alinea 1**	**alinea 2**	**alinea 3**	**alinea 4**
1 akzeptieren	☐	☐	■	☐
2 dieselben Interessen	☐	☐	☐	☐
3 ehrlich sein	☐	☐	☐	☐
4 helfen	☐	☐	☐	☐
5 immer da sein	☐	☐	☐	☐
6 sich verstehen	☐	☐	☐	☐
7 teilen	☐	☐	☐	☐
8 Vertrauen	☐	☐	☐	☐
9 zusammenhalten	☐	☐	☐	☐

C **Wat is voor jou het belangrijkst in een echte vriendschap?**

Freundschaftstag

Manche haben viele Freund*innen und andere wenige. Hast du noch Freund*innen aus der **Grundschule**? Oder hast du viele Freund*innen aus deinem Sportclub oder in deiner Klasse? Manche Freundschaften halten ewig und andere gehen schnell vorbei. Aber alle Freundschaften sind immer etwas Besonderes. Darum **feiern** wir am 30. Juli den internationalen Tag der Freundschaft.
Den Tag der Freundschaft gibt es seit 1958. Menschen in Paraguay, einem Land in Südamerika, fanden Freundschaften so wichtig, dass sie einen Tag der Freundschaft **ausgerufen** haben. Diese Idee fand die Organisation Vereinte Nationen sehr gut und **seit** 2011 gibt es diesen Freundschaftstag überall auf der Welt. Auch heute feiern wir an diesem Tag die Freundschaft zwischen Menschen und auch die Freundschaft zwischen Länder und Kulturen.

WORTHILFE	
manche	**sommige, enkele**
Grundschule	**basisschool**
feiern	**vieren**
ausgerufen	**uitgeroepen**
seit	**sinds**

Wist je dat Keulen sinds 1958 een internationale zusterstad van Rotterdam is?

38 **Lees de tekst *Freundschaftstag*. Beantwoord de vragen in het Nederlands. Markeer in de tekst waar je de antwoorden hebt gevonden.**

1 Wat wordt op 30 juli gevierd?

.....

2 Wat gebeurde er in 1958?

De Dag van de vriendschap .....

.....

.....

3 Sinds wanneer wordt deze dag over de hele wereld gevierd? .....

4 Welke vriendschappen worden dan gevierd? Vul aan.

– vriendschappen tussen ..... en .....

GRAMMATIK C LERNBOX, SEITE 84

Het bepaald lidwoord: **der** Mann – **die** Frau – **das** Kind – **die** Kinder

39 **Beantwoord de vragen.**

1 Hoeveel bepaalde lidwoorden zijn er in het Duits? .....

2 Hoe heten de bepaalde lidwoorden in het Duits? .....

3 Welk bepaald lidwoord krijgen zelfstandige naamwoorden in het meervoud? .....

4 Wat betekenen de afkortingen?

m = ..., v = ..., o = ..., mv = ...

40 **A** **Vertaal de lidwoorden en vul de juiste vorm in.**

1	de broer	der	Bruder	4	de moeder	.....	Mutter
2	de zus	.....	Schwester	5	het enig kind	.....	Einzelkind
3	de neef	.....	Neffe	6	de deelstaat	.....	Bundesland

★ **B** **Vertaal de lidwoorden en vul de juiste vorm in. Markeer de woorden in het meervoud.**

1	die	Halbbrüder	3	.....	Großmütter	5	..... Name
2	.....	Familie	4	.....	Geschwister	6	..... Tage

41 **Vul eerst de juiste bepaalde lidwoorden in. Markeer dan in elke rij het zelfstandig naamwoord dat een ander lidwoord heeft.**

1	der	Mann	–	Enkel (ev)	–	Zoo	–	Handy
2	.....	Stadt	–	Cousine	–	Fluss	–	Freundin
3	.....	Freundschaft	–	Kind	–	Leben	–	Mädchen (ev)
4	.....	Schwester	–	Vater	–	Tante	–	Brücke

42 **Vul eerst het juiste bepaald lidwoord in. Vul dan het passende persoonlijk voornaamwoord en de juiste vorm van het werkwoord in.**

1	Das ist der **Onkel** von Meret.	*wohnen*	Er wohnt	.....	in Köln.
2	Das ist ..... **Freund** von Elise.	*spielen*	.....		auch Handball.
3	Das sind ..... **Freundinnen** von Lisa.	*hören*	.....		gern Musik.
4	Das ist ..... **Großmutter** von Kai.	*schreiben*	.....		mir oft.
5	Das ist ..... **Kind** von Frau Koren.	*lernen*	.....		lesen.
6	Das sind ..... **Eltern** von Mateja.	*kommen*	.....		heute zu Besuch.

SCHREIBEN

43 **Schrijf over je beste vriend of vriendin. Kies het passende alternatief.**

Beantwoord de vragen in het Duits. Let op de juiste vorm van het werkwoord.

1 Hoe heet hij/zij? Er/Sie .....

2 Hou oud is hij/zij? Er/Sie .....

3 Waar komt hij/zij vandaan? Er/Sie .....

4 Waar woont hij/zij? Er/Sie .....

5 Heeft hij/zij broers en zussen? Ja, er/sie hat ..... /

Nein, er/sie .....

6 Wat doen jullie graag samen? Wir .....

.....

.....

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 4** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 5 Hör und lies mal

LERNZIELE ERK

HÖREN

- Je kunt een interview op de radio begrijpen.
- Je kunt een songtekst over vriendschap begrijpen.

LESEN

- Je kunt informatie in een *Steckbrief* opzoeken.

LERNZIELE

GRAMMATIK

- Je kent de basisregels voor het geslacht van zelfstandige naamwoorden.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 4, SEITE 81

44 **Vul de vertaling van de vetgedrukte woorden in. Zoek de vertalingen op in de woordzoeker.**

1 Das muss ich dir mal sagen.

2 Wir haben eine tolle **Freundschaft**! vriendschap

3 **Für** mich bist du das Beste im **Leben**. ....., ...

4 Wir **teilen** fast alles miteinander und wir **verstehen** uns so gut. ....., ...

5 **Wenn** du nicht da bist, dann finde ich das **schlimm**. ....., ...

6 Ich kann dir **immer** alles sagen, **aber** findest du das auch **wichtig**? ....., ..., ...

E	E	M	L	Y	B	Q	T	I	B	S
R	I	B	E	G	R	I	J	P	E	N
G	M	A	T	X	K	F	Z	A	L	S
~~V~~	~~R~~	~~I~~	~~E~~	~~N~~	~~D~~	~~S~~	~~C~~	~~H~~	~~A~~	~~P~~
L	N	S	L	M	T	D	D	V	N	N
N	F	M	M	X	J	M	E	O	G	E
K	D	N	R	I	C	L	L	O	R	V
G	B	A	T	C	F	V	E	R	I	E
D	A	L	K	G	H	C	N	J	J	L
M	A	P	O	B	V	J	B	X	K	J

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 5, SEITE 81

45 **Lees de zinnen. Vul eerst het passende woord in. Kies uit:**
Beruf – brauchen – dauern – fehlen – schwimmen – ~~singen~~ – Spaß – sportlich – Streit – tanzen
Vul dan de Nederlandse vertaling van het gekozen woord in.

1	Thijs kann gut singen.	zingen
2	Wir _____ zu der Musik.	_____
3	Welchen _____ haben Sie, Herr Soylu? – Ich bin Lehrer.	_____
4	Wie lange _____ die Sommerferien? – Nur sechs Wochen.	_____
5	Ich bin _____: Ich spiele Basketball und Handball.	_____
6	Wer ist heute nicht da? – Thomas und Jens _____.	_____
7	Für Deutsch _____ wir unser Buch.	_____
8	Der _____ zwischen den Geschwistern ist schlimm.	_____
9	Auf der Party haben wir viel _____.	_____
10	Isabelle und Feline _____ im Fluss.	_____

HÖREN

46 **Eva Jentsche van Radio *Eins Live* heeft twee jongeren aan de lijn.**
Lees eerst de uitspraken per fragment. Luister dan naar de audio *Radio-Interview*. Kies tijdens het luisteren voor het juiste alternatief.

Fragment 1

1 Het onderdeel van het huidige programma is *familie* / *vrienden*.

2 Birgit heeft *twee* / *drie* / *vijf* beste vriendinnen.

3 Birgit heeft *100* / *200* vrienden en vriendinnen op Instagram.

Fragment 2

4 Leander komt uit *Brühl* / *Köln*.

5 Leander heeft in totaal *12* / *15* / *27* vrienden.

6 Leander vindt TikTok *niet* / *wel* belangrijk.

TIPP **WORTSCHATZ** Samengestelde woorden kun je splitsen in deelwoorden. Combineer dan de betekenis van de deelwoorden tot één woord.
Voorbeelden: Himbeersaft → Himbeer(e) + Saft
framboos + sap → frambozensap

Das Freundschaftslied

Geht es dir mal nicht so gut,
dann mach ich dir wieder Mut.
Freundschaft! – Freundschaft!
Ich teile deine Last, wenn du mal **Kummer** hast.
Freundschaft! – Freundschaft!

Freunde sind wie süßer Reis – mit Zucker drauf und Zimt.
Gemeinsam sind wir **unschlagbar**,
gehör'n zusammen, **ist doch klar**!
Freunde sind wie Schokocreme – auf Bananenbrot
Bist du nicht da, dann fehlt mir was.
Mit dir macht alles doppelt Spaß!
Oh yeah!

mit Zucker drauf und Zimt

Es macht viel mehr Spaß zu zwei'n,
Denn wer lacht schon gern allein?
Freundschaft! – Freundschaft!
Und gibt es auch manchmal Streit
Dann dauert das nicht lange und dann tut das uns leid
Freundschaft!
Schnabbeldi-babbeldi-babbeldi-babbeldi
Freundschaft!

Kissenschlacht

Freunde sind wie süßer Reis – mit Zucker drauf und Zimt.
Gemeinsam sind wir unschlagbar,
gehör'n zusammen, ist doch klar!
Freunde sind wie Schokocreme – auf Bananenbrot
Bist du nicht da, dann fehlt mir was.
Mit dir macht alles doppelt Spaß!
Ooh yeeeaaaah!

Himbeersaft

Bei einer Kissenschlacht
Da wird **getobt** und **laut gelacht**
Freundschaft! – Freundschaft!
Zwischendurch ein Himbeersaft
Denn zum Toben braucht man Kraft!
Freundschaft! – Freundschaft!

zwischendurch → zwischen + durch

Freunde sind wie süßer Reis – mit Zucker drauf und Zimt.
Bist du nicht da, dann fehlt mir was.
Mit dir macht alles doppelt Spaß!
Freunde sind wie Schokocreme – auf Bananenbrot
Gemeinsam sind wir unschlagbar,
gehör'n zusammen, ist doch klar!

Wir beide
ich und du

WORTHILFE	
Kummer	**verdriet**
unschlagbar	**onverslaanbaar**
ist doch klar	**is wel duidelijk**
getobt	**gestoeid**
laut gelacht	**hardop gelachen**

47 **A** **Leest eerst de tip op blz. 62. Lees de tekst *Das Freundschaftslied*. Luister eventueel naar de song via de online omgeving.**

Verbind eerst de Nederlandse woorden met de Duitse vertaling. Markeer dan de passende zinnen in de tekst.

A	aanmoedigen	**1**	unschlagbar sein
B	bij elkaar horen	**2**	sich streiten
C	last delen	**3**	Spaß machen
D	ruziemaken	**4**	Mut machen
E	plezier hebben	**5**	Last teilen
F	onverslaanbaar zijn	**6**	zusammengehören

B **Beantwoord de vragen. Kies de juiste alternatieven.**

1 Wat gebeurt er als de twee vrienden uit de songtekst ruzie hebben?

- ○ A Soms duurt de ruzie lang, maar ze maken het weer goed.
- ○ B Ze hebben snel spijt en ze maken het dan weer goed
- ○ C Ze vechten de ruzie uit en drinken dan samen sap.

2 Waarmee worden de vrienden in de tekst vergeleken? Twee antwoorden zijn juist.

- ☐ A Ze zijn als chocoladepasta op bananenbrood.
- ☐ B Ze zijn als frambozensap.
- ☐ C Ze zijn als zoete rijst met suiker en kaneel erbovenop.

C **Waarmee zou jij je beste vriend/vriendin kunnen vergelijken?** .....

LESEN

Wir kommen aus Köln

NEELE MARIE NICKEL

Name: Neele Marie Nickel
Beruf: **Schauspielerin**
Geburtsdatum: 11. Oktober 2000
Geburtsort: Köln
Geschwister: eine Schwester
Eigenschaften: musikalisch und sportlich
Hobbys: Tanzen, Singen und Schwimmen
Kinofilme: *Fünf Freunde* (nach Enid Blyton), *Das Pubertier*, *Fack ju Göhte 3*
Beste Freundin: Lor

NICK JULIUS SCHUCK

Name: Nick Julius Schuck
Beruf: Schauspieler
Geburtsdatum: 23. September 2001
Geburtsort: Köln
Geschwister: einen Bruder
Eigenschaften: sportlich und **ehrgeizig**
Hobbys: Basketball und Skateboarden
Fernsehserien: *Sturmfrei*, *Club der roten Bänder*, *Tatort Köln*, *SOKO Köln*
Das Wichtigste im Leben: Freundschaft und Familie

WORTHILFE	
Schauspielerin	**actrice**
Kinofilme	**bioscoopfilms**
ehrgeizig	**ambitieus**
Fernsehserien	**televisieseries**

48 **Lees de tekst *Wir kommen aus Köln*.**

A **Beantwoord de vragen over Neele Marie Nickel.**

1 Welchen Beruf hat Neele? Sie ist Schauspielerin.

2 Wann ist Neele geboren? Sie ist am ..... geboren.

3 Hat sie Geschwister? Ja, sie hat .....

4 Was sind ihre Eigenschaften? Sie ist .....

5 Was sind ihre Hobbys? .....

6 Wie heißt ihre beste Freundin? Sie .....

B **Beantwoord de vragen over Nick Julius Schuck.**

1 Welchen Beruf hat Nick? Er ist Schauspieler.

2 Wann ist Nick geboren? Er ist .....

3 Hat er Geschwister? Ja, er .....

4 Was sind seine Eigenschaften? Er ist .....

5 Was sind seine Hobbys? .....

6 Was ist das Wichtigste in Nicks Leben? .....

C **Wat hebben Neele en Nick gemeen? Noem minstens vier dingen.**

– Ze hebben hetzelfde beroep.

– .....

– .....

– .....

– .....

49 **Kijk nog eens naar *Kapitel Start* op blz. 15 over het gebruik van hoofdletters in het Duits.**
In de tekst ontbreken enkele hoofdletters. Markeer eerst de letters die je met een hoofdletter moet schrijven. Schrijf alle zinnen dan in je schrift op met op de juiste plekken hoofdletters.

die musikband *Cat Ballou* kommt aus köln. die band besteht aus fünf personen.

der sänger und gitarrist heißt oliver niesen. er ist in Bergisch Gladbach geboren. das ist eine stadt bei köln.

erst war die musik nur ein hobby. dann machten die musiker ihr hobby zum beruf. mit dem lied *Liebe deine stadt* wurden sie alle berühmt.

GRAMMATIK D LERNBOX, SEITE 85

De basisregels voor het geslacht van zelfstandige naamwoorden: der Mann – **die** Frau – **das** Kind – **die** Kinder

50 **Beantwoord de vragen.**

1 Welk geslacht hebben verkleinwoorden (woorden op *-chen*)? .....

2 Welk geslacht hebben de meeste woorden op *-e*? .....

3 Welk geslacht wordt met de afkorting *m* aangegeven? .....

51 **Kies het geslacht van de woorden. Schrijf op waarom de woorden dit geslacht hebben.**

		der (m)	die (v)	das (o)	die (mv)	
1	Familie	☐	■	☐	☐	woord op -e
2	Enkelin	☐	☐	☐	☐	
3	Kätzchen	☐	☐	☐	☐	
4	Onkel	☐	☐	☐	☐	
5	Leben	☐	☐	☐	☐	
6	Tage	☐	☐	☐	☐	
7	Junge	☐	☐	☐	☐	
8	Großeltern	☐	☐	☐	☐	
9	Kaninchen	☐	☐	☐	☐	
10	Lied	☐	☐	☐	☐	

52 **Vul in: *der*, *die* of *das*.**

1 Wie heißt der Mann?

2 Wie alt ist ..... Schauspielerin?

3 Ist ..... Mädchen deine Cousine?

4 Wann sind ..... Geschwister zu Hause?

5 Wohin geht ..... Schwester von Luca?

6 Wo wohnt ..... Halbbruder von Jule?

7 Wie ist ..... Name von deinem Freund?

8 Wir singen ..... Lied.

SCHREIBEN

53 **Gebruik de tekst *Wir kommen aus Köln* op blz. 64. Vul een *Steckbrief* in met je eigen gegevens. Kies de passende alternatieven.**

STECKBRIEF

Name:

Geburtsdatum:

Geburtsort:

Geschwister:

Eigenschaften:

Hobbys:

Beste Freundin / Bester Freund:

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 5** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 6 Schreib mal

LERNZIELE ERK

SCHREIBEN

- Je kunt persoonlijke informatie over jezelf en anderen opschrijven.
- Je kunt eenvoudige zinnen over jezelf en over anderen schrijven.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kunt eigenschappen van mensen beschrijven.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 5, SEITE 81

54 **Vertaal de woorden in het Duits. Let op het juiste lidwoord en op hoofdletters.**

1 de broer — Ist das der Bruder von Jarno?

2 de kat — Warum ist _____ hier?

3 de brug — _____ ist 100 Meter lang.

4 het leven — Freundschaften verlängern _____.

5 de vriendin — Ist _____ von Nabila sportlich?

6 de namen — Wie sind _____ von deinen Eltern?

7 het mobiel — _____ ist weg!

8 de zussen — _____ singen und tanzen.

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 6, SEITE 82

55 **A** **De letters van de Duitse woorden zijn door elkaar geraakt. Schrijf de juiste vertalingen op. Kies uit:**
aardig – behulpzaam – creatief – gelukkig – grappig – lui – netjes – nieuwsgierig – verdrietig – vriendelijk

1 ettn — nett

2 alfu — _____

3 tgusli — _____

4 iruatrg — _____

5 aritvek — _____

6 cllcükihg — _____

7 rethnocld — _____

8 geeiriugn — _____

9 firbietlhes — _____

10 rhudielcfn — _____

B **Welke eigenschappen van de *Lernbox* van *Lektion* 6 passen het best bij jou en welke helemaal niet? Maak telkens een top 3 met de Duitse woorden.**

EIGENSCHAFTEN, DIE ZU MIR (*BIJ MIJ*) PASSEN	EIGENSCHAFTEN, DIE NICHT ZU MIR PASSEN
1	1
2	2
3	3

C **Vergelijk jouw twee top 3-lijsten met die van je medeleerlingen.**

REDEMITTEL LERNBOX LEKTION 6, SEITE 82

56 **Luister naar de audio *Redemittel*. Lees de *Redemittel* in de *Lernbox* bij *Lektion* 6 op blz. 82 mee.**

57 **Vertaal de zinnen.**

1 Hij is mijn beste vriend. Er ist mein bester Freund.
2 Zij is vriendelijk en behulpzaam. .....
3 Hij is vaak lui. .....
4 Dat vind ik niet erg. .....
5 Soms is hij verdrietig. .....
6 Vaak is zij ijverig. .....
7 Dat vind ik super. .....
8 Ik vind hem aardig. .....
9 We doen veel samen, bijvoorbeeld gamen of dansen. .....
.....
10 Mijn vriendin is ook creatief, maar niet muzikaal. .....
.....

SCHREIBEN

Meine Freundinnen und Freunde

BLOG ▼

Hallo!

Heute schreibe ich **über** meine besten Freundinnen Yara und Sophie.
Yara ist zwölf Jahre alt. Sie wohnt in Köln. Wir machen viel zusammen, zum Beispiel Musik hören oder tanzen. Yara ist immer sehr nett und lustig. Sie ist manchmal faul. Das finde ich nicht schlimm. Ich helfe ihr gern bei den **Hausaufgaben**. Manchmal ist Yara traurig, aber oft ist sie glücklich. Und dann bin ich auch glücklich.
Meine andere Freundin heißt Sophie. Sie ist dreizehn Jahre alt. Sophie ist sehr kreativ und musikalisch. Sie spielt Gitarre und singt. Sophie ist auch sportlich. Wir spielen oft zusammen Fußball.

Tschüs!

Tessa

E-MAIL ▼

Von: stan.janssen@gmail.com

Betreff: Mein Freund Rafid

Liebe Oma Elisabeth,

wie geht es dir? Mir geht es gut.
Ich mache viel zusammen mit Rafid, zum Beispiel gamen oder Fußball spielen. Rafid ist mein bester Freund. Er ist vierzehn Jahre alt und wohnt **in der gleichen Straße**. Er ist so lustig! Er ist auch sehr hilfsbereit, denn er hilft immer seinen Eltern. Ich finde ihn sehr nett und manchmal auch frech.
Mein Freund ist auch musikalisch, aber nicht ordentlich. Was noch wichtig ist: Rafid ist immer ehrlich. Das finde ich super.

Viele Grüße
Stan

WORTHILFE	
über	**over**
Hausaufgaben	**huiswerk**
in der gleichen Straße	**in dezelfde straat**

TIPP

E-MAIL GERICHT AAN EEN PERSOON

Begin met een **aanhef**: Hallo! / Liebe Oma, / Lieber Opa,

Sluit af met een **groet**: Tschüs! / Viele Grüße

Let op: achter *Viele Grüße* komt **géén komma**!

58 **A** **Lees de tip. Beantwoord de vragen.**

1 Welk(e) leesteken(s) gebruik je bij een aanhef?

.....

2 Welk(e) leesteken(s) gebruik je bij een afsluitende groet?

.....

B **Lees de teksten onder *Meine Freundinnen und Freunde*. Beantwoord de vragen.**

1 Over wie schrijft Tessa? .....

2 Over wie schrijft Stan? .....

3 Aan wie schrijft Stan? .....

4 Aan wie schrijft Tessa? .....

C **Lees de uitspraken en kies *richtig* of *falsch*.**

		richtig	**falsch**
1	Sophie is dertien.	☐	☐
2	Yara is vaak verdrietig.	☐	☐
3	Yara en Rafid zijn beiden grappig.	☐	☐
4	Rafid is muzikaal, maar niet sportief.	☐	☐
5	Tessa vindt het erg dat Yara lui is.	☐	☐
6	Tessa en Stan voetballen.	☐	☐

59 **Kies een van de drie personen uit de tekst *Meine Freundinnen und Freunde*: Yara, Sophie óf Rafid.**
Zij/Hij kan nog niet zo goed Duits als jij. Zij/Hij wil weten wat je allemaal over haar/hem hebt geschreven. Geef de informatie door in het Nederlands.

60 **Gebruik de *Lernbox* bij *Lektion* 3 en 6 op blz. 79 en 82 en de teksten in *Lektion* 3 en 6.**
Schrijf in het Duits een *Steckbrief* over je vriend/vriendin én een *Steckbrief* over een familielid (*Person aus deiner Familie*). Gebruik eventueel een woordenboek of internet.

STECKBRIEF FREUND*IN

Name:

Alter (*leeftijd*):

Wohnort:

Geschwister:

Eigenschaften:

Hobbys:

STECKBRIEF PERSON AUS DEINER FAMILIE

Name:

Alter (*leeftijd*):

Wohnort:

Geschwister:

Eigenschaften:

Hobbys:

TRAINERS	Leer de **woorden** en **Redemittel** van **Lektion 6** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Flitskaarten (Redemittel)

TEST JEZELF	Leer de **woorden, Redemittel** en **grammatica** van **Lektion 4, 5 en 6** en maak de **Test jezelf online.**				
	Woordenschat	Redemittel	Grammatica	Lezen	Kijken-luisteren
Dit kan ik al					

FINALE

Lees eerst alle opdrachten en kies dan de opdracht die jij gaat maken. Controleer of je alle punten hebt verwerkt en lever de opdracht in. Vink daarna aan wat je al kunt in *Das kann ich schon!*

E-MAIL **Je schrijft een e-mail over je beste vriend/vriendin.**

- Je schrijft over je vriend/vriendin minstens: naam, leeftijd, woonplaats en drie eigenschappen.
- Schrijf ten minste 40 woorden.

POSTER **Je maakt een poster over jezelf en over een familielid.**

- Je schrijft over jezelf en je familielid minstens: naam, leeftijd, woonplaats en drie eigenschappen.
- Gebruik foto's van beide personen en schrijf over jezelf en over je familielid per persoon een korte tekst van ten minste 30 woorden.
- Lever je poster of een foto van je poster in.

INFOGRAPHIC **Je maakt in tweetallen een infographic over twee vrienden/vriendinnen of twee familieleden.**

- Je schrijft over deze personen minstens: naam, leeftijd, woonplaats en drie eigenschappen.
- Gebruik foto's van deze personen en schrijf over elke persoon een korte tekst van ten minste 30 woorden.
- Lever je infographic (uitgeprint) in.

Das kann ich schon!

	-	-/+	+	++
woorden en *Redemittel*	☐ Ik gebruik regelmatig niet-Duitse woorden en zinnen.	☐ Ik kan veel woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan bijna alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.
spelling	☐ Ik kan meer dan de helft van de woorden niet correct spellen.	☐ Ik kan de meeste woorden correct spellen.	☐ Ik kan bijna alle woorden correct spellen.	☐ Ik kan alle woorden correct spellen.
grammatica	☐ Ik kan meer dan de helft van de regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* niet correct vervoegen.	☐ Ik kan de meeste regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* juist vervoegen.	☐ Ik kan bijna alle regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* juist vervoegen.	☐ Ik kan alle regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* juist vervoegen.

Welke opdrachten uit Lektion 4 en 5 hebben je geholpen om de Finale goed te kunnen maken?

GRAMMATIK

1 **Lees de tekst van Denisha. Vertaal de woorden tussen haakjes.**

A Hallo Leute,

(*ik*) ich bin Denisha, 16 Jahre alt. Mein Bruder (*heet*) ..... Denzell. (*De*) ..... Hund (m) auf dem Bild ist Lenox. (*Hij*) ..... ist total süß! (*Wij doen*) ..... gern Spaziergänge mit ihm. Meine Eltern (*heten*) ..... Sharik und Simone. (*Wij wonen*) ..... in der Nähe von Köln. Seit meiner Kindheit (*speel ik*) ..... Handball. (*De*) ..... Verein (m) (*heet*) ..... „Fortuna Köln“.

B Ich bin nicht sehr musikalisch. Aber zu Hause (*luisteren we*) ..... gern Musik. (*De*) ..... Musik (v) von Dua Lipa gefällt mir sehr gut. Was (*luister jij*) ..... gern?

Mein Bruder Denzell ist sehr kreativ. (*Hij schrijft*) ..... schöne Geschichten. (*Hij maakt*) ..... auch gern Fotos. Manchmal (*gaan we*) ..... zusammen nach draußen und (*maken*) ..... schöne BIlder für Instagram. (*Het*) ..... Foto (o) mit dem Skateboard ist von gestern.

C Vielleicht (*vraag je*) ..... dich, was wir auf dem letzten Bild tun. Das bin ich mit meiner besten Freundin. (*Zij heet)* ..... Lisa. Weißt du, was witzig ist? (*De*) ..... Mama (v) von Lisa ist die beste Freundin meiner Mutter! Lisa und ich (*komen*) ..... aus der gleichen Stadt. (*De*) ..... Stadt (*heet*) ..... Hürth. (*Ze*) ..... hat Spijkenisse in den Niederlanden als Partnerstadt!

Es wäre doch super, wenn wir uns mal treffen könnten? (*Ik vraag*) ..... meine Mutter mal, was (*zij, zegt*) ..... dazu ..... . (*Kom je)* ..... das erste Mal zu mir, oder (*kom ik*) ..... zu dir?

Ich freue mich schon!

Liebe Grüße
Denisha

SCHREIBEN

2 **Vertaal de zinnen.**

CHAT ▼

Ik ben ook niet muzikaal. ✓✓	✓✓
Ik ben ijverig en nieuwsgierig. ✓✓	✓✓
Ik leer graag. ✓✓	✓✓
Mijn vriend heet Alex. ✓✓	✓✓
Hij is grappig en altijd eerlijk. ✓✓	✓✓
We doen veel samen. ✓✓	✓✓
Ik ben heel gelukkig met zo'n goede vriend. ✓✓	mit einem solchen Freund. ✓✓

3 **Je hebt van twee tandempartners een leuk berichtje gekregen, zie de volgende bladzijde. Kies welke persoon het best bij jou past en schrijf een reactie. Schrijf:**

- een aanhef;
- hoe het met je gaat en vraag hoe het met hem/haar gaat;
- een antwoord op zijn/haar vragen;
- een groet.

E-MAIL ▼

Von: Imara14@gmail.com

Betreff: Tandempartner?

Hi!

Schön, dass du Deutsch lernen willst! Wollen wir Tandempartner werden?

Ich werde mich noch mal kurz vorstellen. Ich heiße Imara. Ich bin 14 Jahre alt. Ich wohne in Köln mit meinen Eltern und meinem Bruder. Er ist 12 Jahre alt und heißt Kenyi.

Ich mag Bouldern und Klettern. Kennst du das?

Ich bin sehr sportlich. Ich bin gern draußen. Ich mag die Natur. In den Ferien zelten wir oft.

Klettern

Was machst du in deiner Freizeit?

Liebe Grüße
Imara

Von: CarlosCologne@gmail.com

Betreff: Tandempartner gesucht

Hallo!

Wie geht es dir? Wollen wir Tandempartner werden? Ich bin der Carlos. Mein Vater kommt aus Brasilien und meine Mutter aus Deutschland. Wir wohnen in Köln. Mit meinem Vater spreche ich Portugiesisch. Meine Eltern sprechen Englisch miteinander. Bei uns zu Hause sind Sprachen und Kulturen sehr wichtig. Welche Sprachen sprichst du?

Ich habe auch noch eine Schwester. Sie heißt Marcia. Wir sind beide sehr musikalisch. Marcia singt sehr schön. Ich spiele Schlagzeug. Im Moment lerne ich auch noch Gitarre.

Schlagzeug

Bist du musikalisch? Was machst du gern in deiner Freizeit?

Liebe Grüße aus Köln
Carlos

HÖREN

4 **Luister online naar het lied *Freundschaft ist mein Lieblingsfach* en maak de opdrachten.**

FORSCHUNG

5 **De stad Keulen bestond al in de tijd van de Romeinen. Je gaat onderzoeken hoe het er in die tijd in Keulen uitzag en een poster maken. Zoek op internet informatie. Verwerk onderstaande punten op je poster. Zoek plaatjes en schrijf in het Duits een tekst bij je plaatjes.**

a De naam van het Romeinse Keulen.
b De naam van de inwoners van de stad.
c De periode van de Romeinse overheersing in Keulen.
d Het einde van de Romeinse overheersing.
e De overblijfselen uit de Romeinse tijd in het huidige Keulen.

AKTUELL

6 **Vraag je docent naar de actuele opdracht en maak die opdracht alleen of met een groepje.**

A **Welke opdracht heb je gemaakt?**

B **Wat heb je geleerd over Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland dat je hiervoor nog niet wist?**

KREATIV

7 **Je houdt een spreekbeurt over je familie. Jullie werken in viertallen. Je hebt voor deze opdracht nodig: tijdschriften met plaatjes van personen, een schaar, vier vellen A4-papier en lijm. Hoe ga je te werk?**

Stap 1: Bedenk samen met je groepje hoe jullie familie eruitziet. Bijvoorbeeld: vader, moeder, kind, opa. Of: moeder, twee kinderen, oma. Pak de tijdschriften en knip vier grote plaatjes van personen uit die passen bij jullie familieleden. Plak elk plaatje op een vel A4-papier.

Stap 2: Beschrijf de familieleden in korte zinnen in het Duits. Maak notities. Bedenk voor elk familielid:

- hoe hij/zij heet;
- hoe oud hij/zij is;
- op welke dag hij/zij jarig is;
- in welk dorp / welke stad hij/zij woont;
- in wat voor soort huis hij/zij woont;
- welke hobby's hij/zij heeft;
- wat voor eigenschappen hij/zij heeft;
- wat zijn/haar lievelingsdier is.

Stap 3: Jullie gaan jullie familie presenteren aan elkaar. Verdeel de familieleden, zodat iedereen één familielid heeft. Je gaat jezelf aan de klas voorstellen als dat familielid. Spreek in de ik-vorm. Gebruik de informatie uit stap 2 om jezelf te presenteren.

Stap 4: Iedereen presenteert één familielid aan de klas. Laat de afbeelding van het familielid zien en vertel. Begin met: *Das ist unsere Familie. Ich bin der Vater / die Mutter / das Kind / …* Sluit je groepspresentatie af met een slotzin.

LEKTION 1 DU ▶ NL

Satz (zin)	Deutsch	Niederländisch
Meine Oma ist sehr **alt**.	alt	oud
Thomas will **auch** ein Eis.	auch	ook
Die **Brücke** ist 140 Meter lang.	**die** Brücke | **die** Brücken	de brug
Nordrhein-Westfalen ist ein **Bundesland**.	**das** Bundesland | **die** Bundesländer	de deelstaat
Ich laufe **durch** die Straßen.	durch	door
Es gibt hier viele Touristen.	es gibt	er is, er zijn
Der Rhein ist ein **Fluss**.	**der** Fluss | **die** Flüsse	de rivier
Jasmin ist meine **Freundin**.	**die** Freundin | **die** Freundinnen	de vriendin
Köln ist sehr **groß**.	groß	groot
Berlin ist die **Hauptstadt** von Deutschland.	**die** Hauptstadt | **die** Hauptstädte	de hoofdstad
Wir **heißen** beide Helena.	heißen	heten
Heute ist eine Party.	heute	vandaag
Nein, das ist **nicht** Alissa, das ist Elisa!	nicht	niet
Köln ist eine **Stadt**.	**die** Stadt | **die** Städte	de stad
Lisa **und** Thijs sind in meiner Klasse.	und	en

FRAGEWÖRTER (VRAAGWOORDEN) NL ◀▶ DU

De meeste vraagwoorden beginnen in het Duits met de letter **W**. Vragen met een van deze vraagwoorden noem je daarom ook **W**-vragen. **W**-vragen kunnen je helpen om een tekst of een situatie beter te begrijpen.
Leer de vraagwoorden Nederlands → Duits én Duits → Nederlands.

Wie?	Wer?
Wat?	Was?
Waar?	Wo?
Wanneer?	Wann?

Hoe?	Wie?
Waarom?	Warum?
Waarvandaan?	Woher?
Waarheen?	Wohin?

LEKTION 2 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Danke für deine Grüße.	danke	dank je (wel)
Hiphop? Das ist **genau** meine Musik!	genau	juist, precies
Er wohnt sehr **gern** in Köln.	gern, gerne	graag
Wir **gucken** viel Fußball.	gucken	kijken
Es ist alles **gut**!	gut	goed
Ich habe ein neues **Handy**.	**das** Handy | **die** Handys	het mobiel
Sie wird im **Monat** Mai vierzehn Jahre alt.	**der** Monat | **die** Monate	de maand
Na ja, ich gehe nicht so gern shoppen.	na ja	nou ja
Der **Name** von meiner Mutter? – Naomi.	**der** Name | **die** Namen	de naam
Wie **oft** hast du Fußballtraining?	oft	vaak

Satz	Deutsch	Niederländisch
Welcher **Tag** ist heute? Dienstag?	**der** Tag | **die** Tage	de dag
Mehmet kommt zu Besuch. Das ist **toll**!	toll	leuk
Zum Abschied sagen wir **tschüs**!	tschüs	dag / doei
Sie fragt mich: **„Wie geht's**?“	Wie geht's?	Hoe gaat het?
Im **Zoo** leben viele wilde Tiere.	**der** Zoo | **die** Zoos	de dierentuin

DIE ZAHLEN VON 0 BIS 20 (DE GETALLEN VAN 0 TOT 20) NL ◀ ▶ DU

In het Duits worden telwoorden als één woord geschreven.

0	null
1	eins
2	zwei
3	drei
4	vier
5	fünf
6	sechs
7	sieben
8	acht
9	neun
10	zehn

11	elf
12	zwölf
13	dreizehn
14	vierzehn
15	fünfzehn
16	sechzehn
17	siebzehn
18	achtzehn
19	neunzehn
20	zwanzig

LEKTION 3 NL ▶ DU

Niederländisch	Deutsch	Satz
de broer	**der** Bruder | **die** Brüder	Ich habe einen kleinen **Bruder**.
de neef	**der** Cousin | **die** Cousins	Mein **Cousin** heißt Mo.
de nicht	**die** Cousine | **die** Cousinen	Meine **Cousine** heißt Maria.
het enig kind	**das** Einzelkind | **die** Einzelkinder	Lilian ist **Einzelkind**.
de ouders	**die** Eltern	Meine **Eltern** arbeiten beide.
de kleinzoon	**der** Enkel | **die** Enkel	Die **Enkel** besuchen ihre Oma.
de kleindochter	**die** Enkelin | **die** Enkelinnen	Mein Opa hat vier **Enkelinnen**.
de familie	**die** Familie | **die** Familien	Ich liebe meine **Familie**.
de vriend	**der** Freund | **die** Freunde	Ich habe viele **Freunde**.
de vriendin	**die** Freundin | **die** Freundinnen	Das sind meine **Freundinnen**.
gescheiden	geschieden	Meine Eltern sind **geschieden**.
de broers en zussen	**die** Geschwister	Wie viele **Geschwister** hast du?
de grootouders	**die** Großeltern	Die **Großeltern** sind schon über 70.
de grootmoeder	**die** Großmutter | **die** Großmütter	Meine **Großmutter** lebt in Köln.
de grootvader	**der** Großvater | **die** Großväter	Mein **Großvater** lebt nicht mehr.
de halfbroer	**der** Halbbruder | **die** Halbbrüder	Mein **Halbbruder** hat eine andere Mutter als ich.
de halfzus	**die** Halbschwester | **die** Halbschwestern	Meine **Halbschwester** hat einen anderen Vater als ich.
de jongen	**der** Junge | **die** Jungen	**Der Junge** kommt aus Köln.
het meisje	**das** Mädchen | **die** Mädchen	**Das Mädchen** ist sehr schlau.

Niederländisch	Deutsch	Satz
de moeder	**die** Mutter | **die** Mütter	Wo arbeitet deine **Mutter**?
de oom	**der** Onkel | **die** Onkel	Mein **Onkel** wohnt in der Schweiz.
de zus	**die** Schwester | **die** Schwestern	Ich habe keine **Schwester**.
de tante	**die** Tante | **die** Tanten	Meine **Tante** spielt gut Fußball.
de vader	**der** Vater | **die** Väter	Wo arbeitet dein **Vater**?
getrouwd	verheiratet	Mein Lehrer ist **verheiratet**.

Redemittel • Gespräche führen / Sprechen

Niederländisch	Deutsch
Hallo, hoe heet je?	**Hallo, wie heißt du?**
• Ik heet Anna. • Mijn naam is Ben.	• Ich heiße Anna. • Mein Name ist Ben.
Hoe gaat het met jou?	**Wie geht es dir?**
• Het gaat goed / niet zo goed met mij.	• Es geht mir gut / nicht so gut.
Hoe oud ben je?	**Wie alt bist du?**
• Ik ben twaalf jaar oud.	• Ich bin zwölf Jahre alt.
Waar kom je vandaan?	**Woher kommst du?**
• Ik kom uit Nederland.	• Ich komme aus den Niederlanden.
Waar woon je?	**Wo wohnst du?**
• Ik woon in Utrecht.	• Ich wohne in Utrecht.
Heb je broers en zussen?	**Hast du Geschwister?**
• Ja, ik heb een boer en een zus. • Ja, ik heb twee broers en drie zussen. • Nee, ik ben enig kind.	• Ja, ich habe einen Bruder und eine Schwester. • Ja, ich habe zwei Brüder und drei Schwestern. • Nein, ich bin Einzelkind.
Hoe oud is je broer / je zus?	**Wie alt ist dein Bruder / deine Schwester?**
• Hij/Zij is dertien jaar oud.	• Er/Sie ist dreizehn Jahre alt.
Hoe heet je vader / broer / je moeder / zus?	**Wie heißt dein Vater / Bruder / deine Mutter / Schwester?**
• Hij heet Max. / Zij heet Kiara.	• Er heißt Max. / Sie heißt Kiara.
Zijn je ouders getrouwd?	**Sind deine Eltern verheiratet?**
• Ja, mijn ouders zijn getrouwd. • Nee, ze zijn gescheiden / niet getrouwd.	• Ja, meine Eltern sind verheiratet. • Nein, sie sind geschieden / nicht verheiratet.
Wat is jouw mobiele nummer?	**Wie ist deine Handynummer?**
• Mijn mobiele nummer is 06 123 456 78.	• Meine Handynummer ist 06 123 456 78.
• Tot gauw! / Doei!	• Bis bald! / Tschüs!

LEKTION 4 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Wir hören Musik, **aber** nicht Hiphop.	aber	maar
Was ist eine echte **Freundschaft**?	**die** Freundschaft | **die** Freundschaften	de vriendschap
Das Handy ist **für** meine Schwester.	für	voor
Nachts ist es **immer** dunkel.	immer	altijd
Wir sind nicht mehr **krank**.	krank	ziek
Das **Leben** ist wunderschön!	**das** Leben | **die** Leben	het leven
Ich lerne heute **nur** Deutsch.	nur	(alleen) maar, slechts
Hast du einen Bruder **oder** eine Schwester?	oder	of
Was sagst du da? Das finde ich **schlimm**!	schlimm	erg
Wir **teilen** uns das Brot.	teilen	delen
Tyron und Jashar **verstehen sich** sehr gut.	sich verstehen	elkaar begrijpen
Wenn du mich besuchst, geht es mir gut.	wenn	als
Echte Freundschaft ist **wichtig**.	wichtig	belangrijk
Zusammen sind wir glücklich.	zusammen	samen
Ich sitze **zwischen** Boris und Anika.	zwischen	tussen

LEKTION 5 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Meine Tante ist Ingenieurin von **Beruf**.	**der** Beruf | **die** Berufe	het beroep
Wir **brauchen** mehr Liebe im Leben.	brauchen	nodig hebben
Wie lange **dauern** die Spiele?	dauern	duren
Wir gehen alle, **denn** wer will schon allein sein?	denn	want
Welche **Eigenschaften** findest du wichtig?	**die** Eigenschaft | **die** Eigenschaften	de eigenschap
Florian und Max **fehlen** heute beim Training.	fehlen	missen, afwezig zijn
Wir fahren **gemeinsam** nach Deutschland.	gemeinsam	gezamenlijk
Das ist schlimm. Es wird dir **leidtun**!	leidtun	spijten, jammer vinden
Ich gehe nicht oft in den Zoo, nur **manchmal**.	manchmal	soms
Wir **schwimmen** gern im Meer.	schwimmen	zwemmen
Die Jungen **singen** jeden Tag das gleiche Lied.	singen	zingen
Er hat viel **Spaß** und lacht.	**der** Spaß	het plezier
Miriam spielt Volleyball. Sie ist sehr **sportlich**.	sportlich	sportief
Hast du **Streit** mit deinen Eltern?	**der** Streit	de ruzie
Die Schülerinnen **tanzen** auf der Party.	tanzen	dansen

LEKTION 6 NL ▶ DU

Niederländisch	Deutsch	Satz
eerlijk	ehrlich	Enzo ist **ehrlich**. Er sagt immer die Wahrheit.
lui	faul	Manche Menschen sind **faul**. Sie tun nichts.
ijverig	fleißig	Florine ist **fleißig**. Sie macht alle Aufgaben.
brutaal	frech	Manche Kinder sind sehr **frech**.
vriendelijk	freundlich	Frido ist zu allen immer **freundlich**.
gelukkig	glücklich	Glen ist **glücklich**. Glen geht es gut.
behulpzaam	hilfsbereit	Hiram ist **hilfsbereit**. Er hilft seinen Großeltern.
creatief	kreativ	Kristof ist **kreativ**. Er ist gut in Kunst.
grappig	lustig	Luna ist **lustig**. Alle müssen lachen.
muzikaal	musikalisch	Muriel ist **musikalisch**. Sie singt und spielt Gitarre.
aardig	nett	Netty ist sehr **nett**. Alle mögen sie.
nieuwsgierig	neugierig	Nelson ist **neugierig**. Er will immer alles wissen.
netjes	ordentlich	Oskar ist **ordentlich**. Er findet alles wieder.
sportief	sportlich	Spencer ist **sportlich**. Er macht viel Sport.
verdrietig	traurig	Tracy ist manchmal **traurig**, aber nicht lange.

Redemittel • Schreiben

Zo kun je over een vriend/vriendin en eigenschappen schrijven	
Rafid is mijn beste vriend. / Yara is mijn beste vriendin.	Rafid ist mein bester Freund. / Yara ist meine beste Freundin.
Hij/Zij is vriendelijk en behulpzaam.	Er/Sie ist freundlich und hilfsbereit.
Ik vind hem/haar aardig.	Ich finde ihn/sie nett.
Mijn vriend / Mijn vriendin is ook sportief, maar niet muzikaal.	Mein Freund / Meine Freundin ist auch sportlich, aber nicht musikalisch.
Rafid/Yara is altijd eerlijk. Dat vind ik super.	Rafid/Yara ist immer ehrlich. Das finde ich super.
Hij/Zij is vaak nieuwsgierig. Dat vind ik niet erg.	Er/Sie ist oft neugierig. Das finde ich nicht schlimm.
Soms is hij/zij verdrietig, maar vaak is hij/zij gelukkig.	Manchmal ist er/sie traurig, aber oft ist er/sie glücklich.
We doen veel samen, bijvoorbeeld gamen of dansen.	Wir machen viel zusammen, zum Beispiel gamen oder tanzen.
Zo kun je een brief beginnen en afsluiten	
Beste tante Anna, / Beste oom Max,	Liebe Tante Anna, / Lieber Onkel Max,
Groetjes,	Viele Grüße

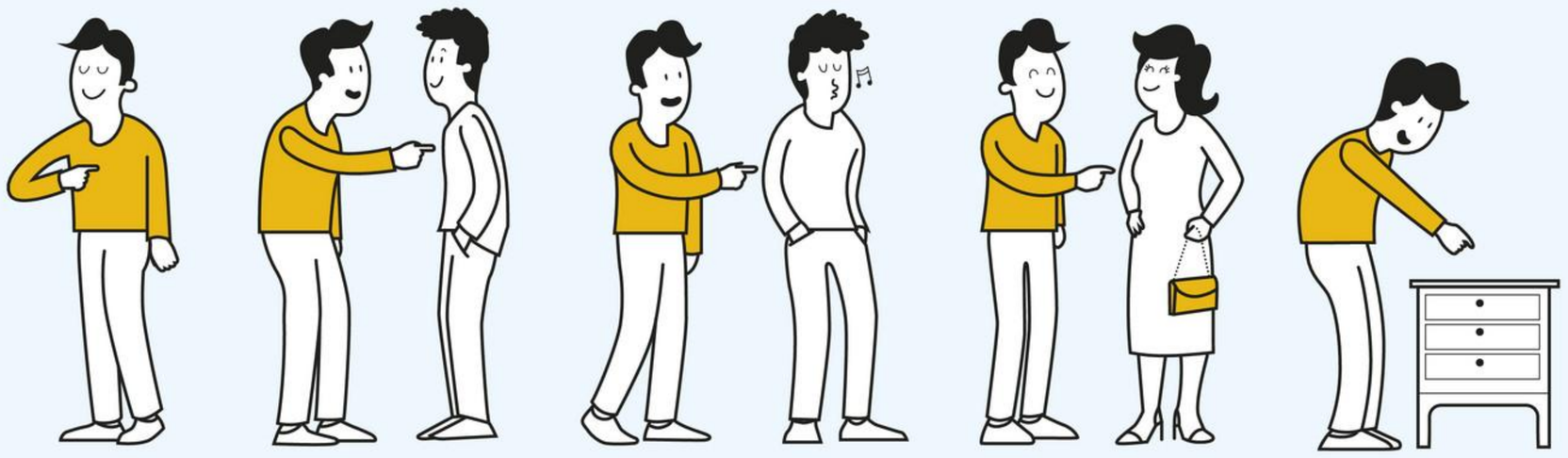
GRAMMATIK A HET PERSOONLIJK VOORNAAMWOORD

De woorden ‘ik’, ‘jij’, ‘hij’, ‘zij’ enzovoort noem je persoonlijke voornaamwoorden. In het Duits gebruik je het persoonlijk voornaamwoord op dezelfde manier als in het Nederlands.

Bijvoorbeeld: **Er** heißt Max. **Hij** heet Max.
↓ ↓
Mein Vater heißt Max. Mijn vader heet Max.

Het persoonlijk voornaamwoord ‘u’ schrijf je in het Duits met een hoofdletter: ***S***ie.
In het Duits hoort de u-vorm (***Sie***) bij de derde persoon meervoud.

	persoon	NL	D	Beispiel	voorbeeld
enkelvoud (ev)	1e	ik	**ich**	**Ich** wohne in Köln.	**Ik** woon in Keulen.
	2e	jij	**du**	Wo wohnst **du**?	Waar woon **jij**?
	3e	hij	**er**	Hat **er** einen Freund?	Heeft **hij** een vriend?
		zij	**sie**	Hat **sie** eine Schwester?	Heeft **zij** een zus?
		het	**es**	**Es** regnet.	**Het** regent.
meervoud (mv)	1e	wij	**wir**	**Wir** sind Freunde.	**Wij** zijn vrienden.
	2e	jullie	**ihr**	Wie alt seid **ihr**?	Hoe oud zijn **jullie**?
	3e	zij	**sie**	Wo wohnen **sie**?	Waar wonen **zij**?
		u	**Sie**	Wie heißen **Sie**?	Hoe heet **u**?

ich du er sie es

wir ihr sie

GRAMMATIK B HET REGELMATIGE WERKWOORD

Werkwoorden krijgen de uitgang die past bij het onderwerp van de zin.
Je zet de uitgangen achter de stam van het werkwoord. In het schema zijn de uitgangen vetgedrukt. De **stam** van een werkwoord maak je door de laatste *-en* eraf te halen.

Stappenplan

Stap 1 Bepaal de stam van het werkwoord door -en van het hele werkwoord af te halen.
Stap 2 Plaats achter de stam de uitgang die hoort bij het onderwerp van de zin.

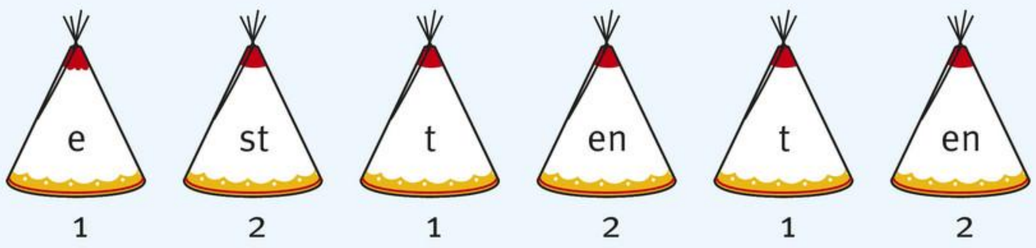
hele werkwoord	→	**stam**	→	**basisregel**
wohnen		wohn-		wohn + **uitgang**

		wohnen
ik	ich	wohn**e**
jij	du	wohn**st**
hij/zij/het	er/sie/es	wohn**t**
wij	wir	wohn**en**
jullie	ihr	wohn**t**
zij/u	sie/Sie	wohn**en**

De vetgedrukte letters **e-st-t-en-t-en** zijn de vaste **uitgangen** die je achter de meeste werkwoorden plaatst. Daarom heet dit ook de **basisregel**.

Ezelsbruggetje

De uitgangen van werkwoorden zoals *wohnen* (wonen) kun je ook als heel woord onthouden:
(fe) **e-st-t-en-t-en**. De getallen geven aan hoeveel letters je achter de stam moet plaatsen.

Veel Duitse werkwoorden hebben vaste uitgangen volgens de basisregel. Leer alvast deze tien werkwoorden. Leer deze werkwoorden Nederlands → Duits én Duits → Nederlands.

Regelmatige werkwoorden

vragen	fragen
gaan	gehen
luisteren (naar)	hören
komen	kommen
leren	lernen

doen/maken	machen
zeggen	sagen
schrijven	schreiben
spelen	spielen
wonen	wohnen

GRAMMATIK C HET BEPAALD LIDWOORD

Een lidwoord staat voor een zelfstandig naamwoord. Er zijn bepaalde en onbepaalde lidwoorden.

Bijvoorbeeld: **de** man, **de** vrouw, **het** kind → **de** en **het** zijn bepaalde lidwoorden
een man, **een** vrouw, een kind → **een** is een onbepaald lidwoord

Het bepaald lidwoord

In het Nederlands zijn er dus twee bepaalde lidwoorden: **de** **het**
In het Duits zijn er drie bepaalde lidwoorden: **der** **die** **das**

De Duitse lidwoorden *der*, *die* en *das* geven aan of het zelfstandig naamwoord mannelijk (m), vrouwelijk (v) of onzijdig (o) is. Alle zelfstandige naamwoorden (mannelijke, vrouwelijke én onzijdige woorden) krijgen in het meervoud (mv) het lidwoord *die*.

der-woorden mannelijk ♂	*die*-woorden vrouwelijk ♀	*das*-woorden onzijdig ø	woorden in het meervoud ∞
der Mann	**die** Frau	**das** Kind	**die** Kinder
de man	de vrouw	het kind	de kinderen

Ezelsbruggetje: De laatste letters van de lidwoorden vormen samen het woord R-E-S-E.

der Mann die Frau das Kind die Kinder

GRAMMATIK D BASISREGELS GESLACHT ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN

Er zijn enkele regels waarmee je het geslacht van een zelfstandig naamwoord kunt bepalen.

der-woorden mannelijk ♂		*die*-woorden vrouwelijk ♀		*das*-woorden onzijdig ø		woorden in het meervoud ∞
– mannelijke personen – mannelijke dieren		– vrouwelijke personen – vrouwelijke dieren – de meeste woorden op **-e**		– vaak 'het'-woorden; – verkleinwoorden op *-chen*		de meervoudsvorm van ***der***/***die***- en ***das***-woorden
der Mann	de man	**die** Frau	de vrouw	**das** Kind	het kind	**die** Männer
der Hahn	de haan	**die** Katze	de kat	**das** Pferd	het paard	**die** Frauen
der Tag	de dag	**die** Brücke	de brug	**das** Mädchen	het meisje	**die** Kinder

Leer het bijbehorende lidwoord altijd samen met het zelfstandig naamwoord. Niet altijd kun je aan het zelfstandig naamwoord zien of het mannelijk, vrouwelijk of onzijdig is.

Voorbeelden: ***der*** Name (m) de naam
der Beruf (m) het beroep
der Spaß (m) het plezier

CHECKLIST

Ben ik klaar voor de toets?

- ☐ **Ik ken de woorden van *Lektion* 1 tot en met 6.**
  - ☐ Ik heb de woorden geleerd met de *Lernbox*.
  - ☐ Ik heb geoefend met de online woordtrainer.
  - ☐ Ik heb geoefend met een ander online programma, namelijk
    .....
    .....
- ☐ **Ik kan de grammatica van *Lektion* 1, 2, 4 en 5 gebruiken in zinnen.**
  - ☐ Ik heb de grammatica geleerd met de *Lernbox*.
  - ☐ Ik heb geoefend met de online grammaticatrainer.
- ☐ **Ik kan de *Redemittel* gebruiken in een gesprek of als ik iets opschrijf.**
- ☐ **Ik kan teksten en gesprekken over Keulen, familie en vrienden begrijpen.**
- ☐ **Ik heb de Test jezelfs online gemaakt.**
- ☐ **Ik heb de *Finale*-opdrachten voldoende afgerond.**
- ☐ **Ik heb de volgende extra's gedaan uit de *Differenzierung*:**
  .....
  .....
  .....
  .....
- ☐ **Ik heb goed meegedaan in de lessen.**

KAPITEL 2

HAMBURG

die Elbe

Hamburger SV

der Fischmarkt

die Elbphilharmonie

das Miniatur Wunderland

1 2 3 D 4 5 6 D L

Hamburg

Dit hoofdstuk gaat over de Duitse stad Hamburg, over school, wonen en huisdieren.

Lernziele Kapitel

- Je kunt je lesrooster en je vakken beschrijven.
- Je kunt over je school en je docenten vertellen.
- Je kunt korte teksten schrijven over wonen en huisdieren.

Finale Lektion 3

- Je geeft een rondleiding op je school, maakt een film over je school of presenteert een Duitse school.

Finale Lektion 6

- Je schrijft een bericht voor de schoolkrant over je stad en je woonsituatie, je schrijft over huisdieren of je maakt twee quizzen over huizen en huisdieren.

LEKTION 1 Sieh und lies mal

LERNZIELE ERK

SEHEN

- Je begrijpt woorden en zinnen in een video over school.

LESEN

- Je kunt een korte tekst over schoolvakken begrijpen, die met beelden wordt ondersteund.

LERNZIELE

GRAMMATIK

- Je kent de tegenwoordige tijd van de werkwoorden *haben* en *sein*.

ORIENTIERUNG

1 A Lees de tekst in het vakje *Darum Deutsch*. Er zijn nog meer situaties waarin het handig kan zijn om Duits te kennen. Stel, je hebt een bijbaantje. In welke situaties zou het handig zijn om Duits te kennen? Kruis aan en bedenk zelf nog een situatie.

☐ A Je werkt in een café en neemt een bestelling op van Duitstalige toeristen.
☐ B Je werkt als skileraar/skilerares in Oostenrijk en geeft skiles aan Duitstalige kinderen.
☐ C Je werkt als hulp op een camping in Nederland. Duitstalige toeristen bellen voor informatie.
☐ D Je werkt aan de receptie van een hotel. Duitstalige gasten vragen om een antwoord via e-mail.
☐ E .....

B Bekijk de ontdekkingsplaat van *Kapitel* 2 op blz. 86 en 87. Kies de juiste zinnen.

☐ A Hamburg heeft een haven.
☐ B De *Hamburger SV (HSV)* is een roeivereniging.
☐ C De Elbe en de Alster zijn rivieren in Hamburg.
☐ D De bekendste kerk in Hamburg heet Michel.
☐ E Hamburg staat bekend om de lekkere braadworst.

C Kijk naar de woordwolk en de ontdekkingsplaat. Welke woorden horen bij Hamburg? Markeer de woorden in de woordwolk.

D **Je gaat vier dagen op schoolreis naar Hamburg. Plan je reis.**
Gebruik de ontdekkingsplaat en blader door het hoofdstuk. Vul de tabel in het Nederlands aan. Noem nog een activiteit, een typisch gerecht uit Hamburg en welk vervoersmiddel jullie gebruiken. Zoek via internet de reistijd naar Hamburg voor jullie vervoersmiddel op.

ACTIVITEITEN IN HAMBURG	TYPISCH ETEN	VERVOER	REISTIJD	VERBLIJF
1 haventour				
2			uur	

E **Bekijk de ontdekkingsplaat online. Klik op de icoontjes en maak de opdrachten.**

2 FINALE **Bekijk de Finale-opdrachten op blz. 113 en beantwoord de vragen.**

1 Aan het einde van *Lektion* 3 kies je een Finale-opdracht. In de *Lektionen* 1 tot en met 3 werk je naar deze opdracht toe. Als je nu een keuze zou maken, welke opdracht kies je dan? Licht ook toe waarom.

2 Wat lijkt je leuk of makkelijk aan deze opdracht?

leuk:

makkelijk:

3 Met wie zou je deze opdracht willen uitvoeren?

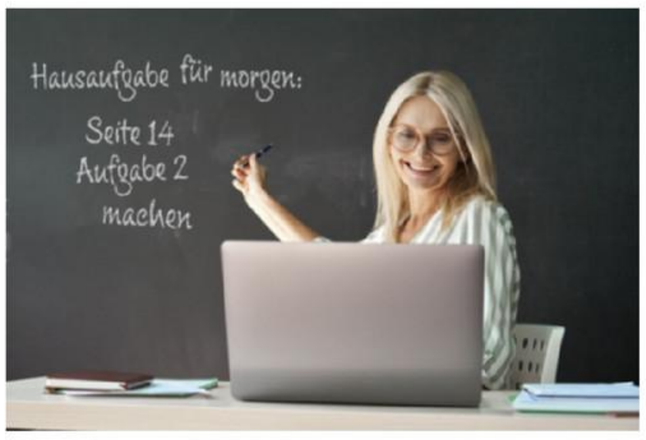
3 **Lees de *Klassentaal* op blz. 224. Wat zeggen de personen?**

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 1, SEITE 142

4 **A** **Lees de zinnen. Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 **Es gibt** viele neue Fächer. Er zijn

2 Unsere Schule hat 1400 **Schüler**.

3 Die erste **Stunde** beginnt um 8:30 Uhr.

4 **Vielleicht** gehen wir zusammen.

5 Im Fach Hiphop lernen wir **zum Beispiel** Tanzen.

6 Gute Eigenschaften sind sehr **wichtig**.

7 Die Antworten **stehen** hier.

8 Silke ist **oft** an der Nordsee.

B **Lees de zinnen. Kies het passende woord. Vertaal het gekozen woord in het Nederlands.**

1 *Einige / ~~Lieber~~* Schulen haben frei. Sommige

2 Biologie ist *ein Schulfach / eine Schülerin*.

3 Mein Vater hat die Marmelade *einige / selbst* gemacht!

4 Die *Schule / Stunde* beginnt um 8:30 Uhr.

5 Die Hauptstadt von *Deutschland / Österreich* ist Berlin.

6 Ida und Sven *sehen / stehen* ihre Freunde.

7 *Heute / Vielleicht* kommt meine Cousine morgen auch.

8 *Oft / Sogar* mein kleiner Bruder kann das.

TIPP **WORTSCHATZ** Alle dagen van de week zijn in het Duits mannelijke oftewel ***der***-woorden:

der Montag de maandag

Als je een tijdstip wilt zeggen, gebruik je het woord ***am*** (op):

Am Montag habe ich Musik. **Op maandag** heb ik muziek.

5 **A** **Sorteer de letters. Schrijf de dagen van de week en de dagdelen op. Luister eventueel naar *Das Lied der Wochentage* via de online omgeving.**

1 MTANOG Montag

2 MTWTOCIH

3 FRTAEIG

4 STAASMG

5 SNANTOG

6 DEANTROSNG

7 DNITEASG

8 ORMENSG

9 SAEBND

10 ACHTNS

B **Lees de tip. Vertaal de woorden in het Duits.**

Eine Woche hat sieben (1 *dagen van de week*) Wochentage. Die Schulwoche beginnt mit dem (2 *maandag*) _____. (3 *Op dinsdag*) _____ habe ich einen langen Schultag mit acht Stunden. (4 *De woensdag*) _____ ist in der Mitte der Woche. (5 *'s Middags*) _____ nach der Schule spiele ich noch Fußball. (6 *Op donderdag*) _____ habe ich einen Test in Englisch. Der letzte Schultag in der Woche ist (7 *de vrijdag*) _____. (8 *Op zaterdag*) _____ fängt das Wochenende an. Dann habe ich ein Fußballspiel. Und (9 op zondag) _____ schlafe ich (10 *'s ochtends*) _____ lange aus.

SEHEN

Noten für Lehrer*innen - Wie geht guter Unterricht?

An den meisten Schulen bekommen die Schülerinnen und Schüler **Noten** von Eins bis Sechs. Eine Eins ist die beste Note, eine Sechs die schlechteste.
Lehrerinnen und Lehrer bekommen in Deutschland normalerweise keine Noten. An der Robert-Bosch-Schule in Hildesheim ist das anders. Hier können die Schülerinnen und Schüler ihre Lehrer **bewerten**. Aber wie geht das eigentlich? Und was ist **entscheidend** für einen guten Unterricht? In einem Video beantworten Schüler*innen aus einer 7. Klasse und ihr Lehrer Herr Müller diese Fragen.
Sehr gute Lehrer*innen können den deutschen ‚Lehrerpreis' gewinnen. Das ist **eine Art Oscar** für Lehrer*innen. Frau Wilfert hat diesen Preis gewonnen. In einem Interview beantwortet sie Fragen.

WORTHILFE

Unterricht	**les, onderwijs**
Noten	**cijfers**
bewerten	**beoordelen**
entscheidend	**bepalend**
eine Art Oscar	**een soort Oscar (de bekendste filmprijs in de *VS*)**

6 **Lees de tekst *Noten für Lehrer*innen - Wie geht guter Unterricht?* en beantwoord de vragen.**

1 Vertaal de titel in het Nederlands.

_____

2 Wat is het bijzondere aan de Robert-Bosch-Schule in Hildesheim ?

_____

3 Wat kom je te weten over mevrouw Wilfert?

4 Mag je op school je docenten feedback geven? Op welke manier?

7 **A** **Bekijk de video *Noten für Lehrer*innen*. Kies tijdens het luisteren het goede antwoord.**

		richtig	falsch
Fragment 1			
1	De leerlingen geven de docenten cijfers.	☐	☐
2	Volgens de blonde leerlinge moet een goede docent met plezier lesgeven.	☐	☐
Fragment 2			
3	De leerlingen vinden dat de feedback van meneer Müller beter kan.	☐	☐
4	Meneer Müller is tevreden met een les als een leerling graag naar school gaat en iets aan de les heeft gehad.	☐	☐
Fragment 3			
5	Volgens Hattie leren kinderen in kleine klassen beter.	☐	☐
6	Een goede docent past de les aan de groep aan.	☐	☐
Fragment 4			
7	Mevrouw Wilfert geeft het vak drama.	☐	☐
8	Volgens het meisje kan zij duidelijk uitleggen.	☐	☐

B **Schrijf nog drie dingen op die de leerlingen aan mevrouw Wilfert waarderen.**

LESEN

Neue Schulfächer

1 Moin, moin

Niederdeutsch sprechen viele Menschen in Norddeutschland und im Osten der Niederlande. Sie sagen zum Beispiel nicht „Hallo“, sondern „Moin, moin“. In Hamburg gibt es an einigen Schulen Niederdeutsch als normales Schulfach.

2 Astronomie

Woher kommen das Universum, die Planeten, die Sonne und der Mond? Das und noch viel mehr lernen die Schüler im Fach Astronomie. Mit Teleskopen können die Schüler auch selbst in den Himmel sehen. In einigen Bundesländern, zum Beispiel in Thüringen, ist Astronomie sogar ein **Pflichtfach**.

3 Glück gehabt

Was heißt Glück für mich? Was motiviert mich? Was macht mich glücklich? Familie, Freunde, Geld oder vielleicht Sport? Viele Schulen in Österreich haben das Fach Glück!

4 Überleben in der Natur

In einigen Ländern, wie zum Beispiel in Australien, gibt es das Schulfach „Outdoor Education“. Es geht bei diesem Schulfach vor allem um Aktivitäten in der Natur. Oft fahren die Schülerinnen und Schüler für mehrere Tage mit der Klasse auf Exkursion. Sie fahren Kajak, surfen und lernen, wie man sich mit einem Kompass orientieren kann. Klingt super, oder?

WORTHILFE

Pflichtfach	**verplicht vak**

8 **Lees de titel en de tussenkopjes van de tekst *Neue Schulfächer*.**

A **Vertaal de titel en de tussenkopjes in het Nederlands.**

Titel .....

Tussenkopje 1 .....

Tussenkopje 2 .....

Tussenkopje 3 .....

Tussenkopje 4 .....

B Bekijk de afbeeldingen. Wat leer je bij elk vak, denk je?

Alinea 1 .....

Alinea 2 .....

Alinea 3 .....

Alinea 4 .....

9 Lees nu de hele tekst *Neue Schulfächer*.

A Markeer in de tekst de namen van de steden, deelstaten of landen waar de nieuwe schoolvakken worden gegeven.

B Lees de volgende uitspraken. Kies *richtig* of *falsch*.

		richtig	**falsch**
1	*Moin, moin* betekent: goedendag/hoi.	☐	☐
2	Astronomie is in heel Duitsland een verplicht vak.	☐	☐
3	Bij het vak *Glück* leer je onder andere wat geluk voor jou persoonlijk betekent.	☐	☐
4	Alleen in Australië heb je het vak *Outdoor Education*.	☐	☐

C Beantwoord de vragen.

1 Wat doe je vaak met je klas bij het vak *Outdoor Education*?

.....

2 Wat leer je allemaal bij *Outdoor Education*?

.....

D Welk nieuw vak lijkt je leuk? Waarom?

.....

.....

GRAMMATIK A LERNBOX, SEITE 147

Onregelmatige werkwoorden:

haben:	ich habe	du hast	er/sie/es hat	wir haben	ihr habt	sie/Sie haben
sein:	ich bin	du bist	er/sie/es ist	wir sind	ihr seid	sie/Sie sind

TIPP **GRAMMATIK** Uitleg over woordsoorten en andere grammaticabegrippen vind je in het overzicht op blz. 229.

10 **A** **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 **Du hast** einen Bruder. Jij hebt

2 **Ich habe** eine Schwester. .....

3 **Wir haben** Geschwister. .....

4 **Er hat** heute Deutsch. .....

5 **Hat sie** heute Sport? .....

6 **Haben Sie** heute frei? .....

B **Onderstreep eerst het onderwerp van de zin. Vul daarna de juiste vorm van het werkwoord *haben* in.**

1 Wir haben heute das Fach Glück.

2 Ihr ..... die gleichen Hobbys.

3 Du ..... wirklich Glück gehabt.

4 Die Stadt Hamburg ..... auch sehr viele Brücken.

5 Ich ..... den Hamburger Fischmarkt besucht.

6 Ella und Finn ..... eine neue Klassenlehrerin.

11 **A** **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 **Ich bin** Julia. Ik ben

2 **Er ist** dreizehn Jahre alt. .....

3 **Ihr seid** Freunde. .....

4 **Sind Sie** verheiratet? .....

5 **Sind sie** glücklich? .....

6 **Du bist** toll! .....

B **Onderstreep eerst het onderwerp. Vul daarna de juiste vorm van het werkwoord *sein* in.**

1 Tom und ich sind Schüler in der 8b.

2 ..... ihr in derselben Klasse?

3 Du ..... meine beste Freundin.

4 Hamburg ..... eine Hafenstadt.

5 Ich ..... in Hamburg geboren.

6 Im Sommer ..... Emil und Lisa oft an der Alster.

C **Onderstreep eerst het onderwerp. Vul daarna de juiste vorm van het werkwoord in.**

1 *sein* Ich bin gut in der Schule.

2 *sein* Frau Schmidt, ... Sie auch aus Österreich?

3 *sein* Er ..... in Hamburg geboren.

4 *haben* Ihr ..... heute Chemie.

5 *haben* Im Urlaub ..... wir ein Labskaus gegessen.

12 **A** **Vertaal het werkwoord en het persoonlijk voornaamwoord. Let op de juiste vorm.**

1 Zij heeft Sie hat Astronomie in der Schule.
2 heeft u Herr Albert, _____ viele Schülerinnen und Schüler?
3 Hij heeft _____ Biologie lieber als Englisch.
4 Jullie zijn _____ die besten Freundinnen.
5 Wij zijn _____ heute den ganzen Tag am Strand.
6 Heb jij _____ schon mal das Miniatur Wunderland besucht?
7 Hij is _____ mit einer Frau aus Norddeutschland verheiratet.
8 Ik ben _____ am Montag bei meiner Oma.
9 Ben jij _____ Fan vom HSV?
10 Ik heb _____ heute viel Glück!

B **Online vind je nog een opdracht met *haben* of *sein*.**

GESPRÄCHE FÜHREN

13 **A** **Vertaal de woorden tussen haakjes in het Duits.**

Anastasia (*Ben jij*) Bist du aus Österreich?
Elif Nein, (*ik ben*) _____ aus Deutschland.
Anastasia (*Zijn jullie*) _____ am Wochenende in Hamburg?
Elif Nein, (*wij zijn*) _____ am Wochenende in den Niederlanden.
Anastasia (*Heb jij*) _____ morgen Mathe?
Elif Nein, (*ik heb*) _____ am Mittwoch kein Mathe.
Anastasia (*Is*) _____ Frau El Mandoudi deine Lehrerin?
Elif Nein, (*zij is*) _____ die Lehrerin von meiner Schwester.
Anastasia (*Hebben jullie*) _____ auch so viele Hausaufgaben?
Elif Nein, (*wij hebben*) _____ nicht so viele Hausaufgaben.
Anastasia (*Heeft*) _____ die Stadt Hamburg einen Hafen?
Elif Ja, (*zij heeft*) _____ einen sehr großen Hafen.

B **Speel het gesprek. De een stelt vragen, de ander geeft antwoord. Wissel daarna van rol.**

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 1** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 2 Hör und lies mal

LERNZIELE ERK

HÖREN

- Je kunt woorden en korte zinnen begrijpen in gesprekken over een klassenuitje en over school.

LESEN

- Je kunt eenvoudige, belangrijke informatie vinden in folders.

LERNZIELE

GRAMMATIK

- Je kunt het onbepaald lidwoord en *kein* toepassen.

WORTSCHATZ

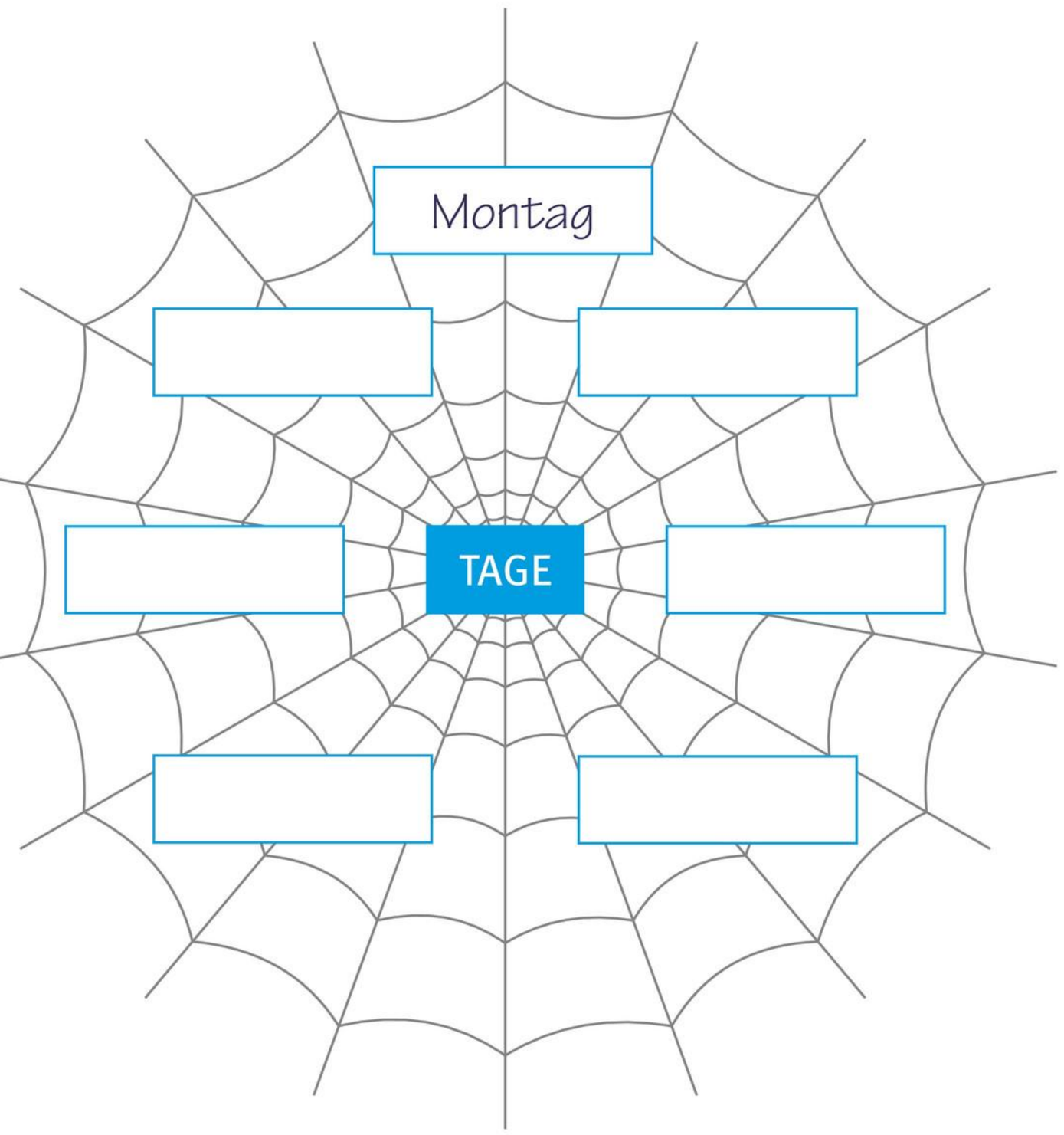
- Je kent de getallen tot en met 100.

AUSSPRACHE

- Je kunt de letters *sp*, *st* en *sch* uitspreken.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 1, SEITE 142

14 **A** **Schrijf de dagen van de week in het spinnenweb.**

B **Schrijf de dagdelen op.**

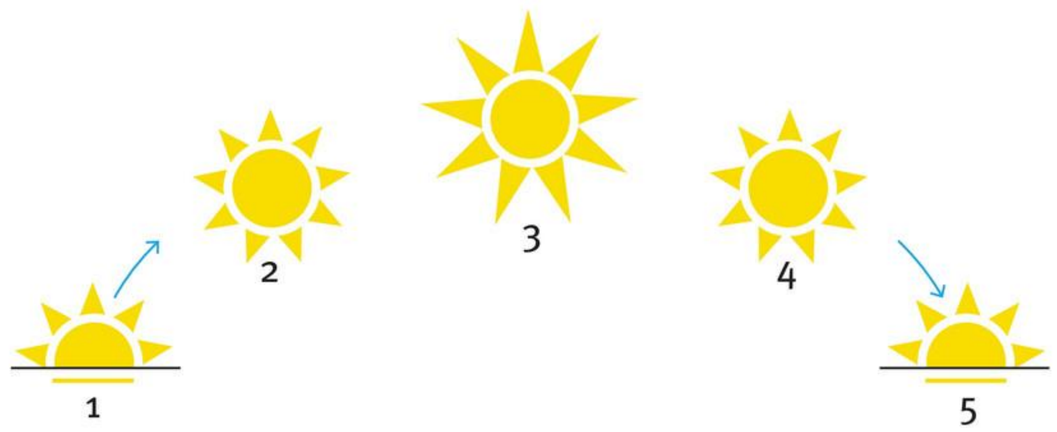
1 am Morgen / morgens

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

AUSSPRACHE

15 **A** **Luister naar het fragment *Aussprache 2.1*. Spreek de woorden na.**

	klank	woord		klank	woord
1	st	**St**adt	**4**	s	**s**uchen
2	s	**s**att	**5**	sp	**sp**ielen
3	sch	**Sch**ule	**6**	sch	**sch**wimmen

B **Luister naar het fragment *Aussprache 2.2* en lees mee. Spreek de woorden na.**

1 Woorden met *sch*:

1 Schule
2 Schülerin
3 schreiben
4 schön
5 Deutsch
6 schwierig
7 schicken
8 Geschichte
9 Niederländisch

2 Woorden met *st*:

1 Stadt
2 Stefan
3 Stunde
4 Start
5 stehen
6 Stift
7 Stundenplan
8 Straße

3 Woorden met *sp*:

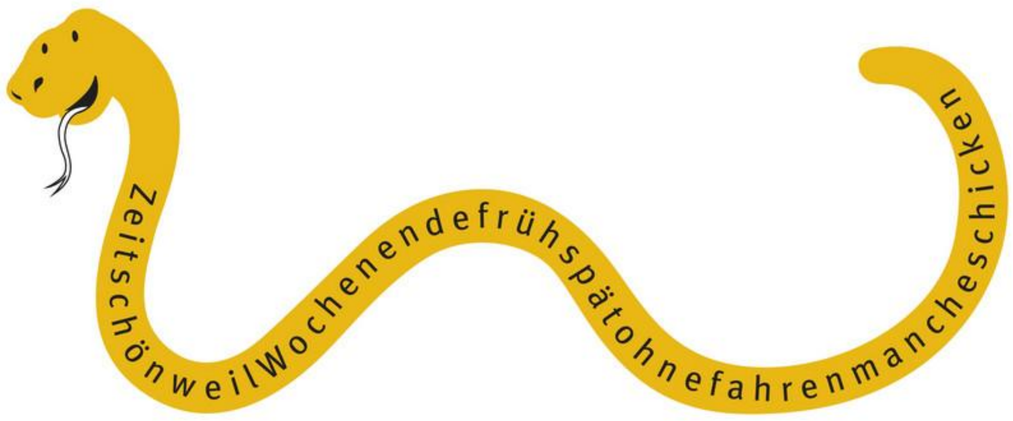
1 Sport
2 Beispiel
3 spät
4 Spaß
5 Spanisch
6 Speicherstadt
7 sprechen
8 spazieren

C **Luister naar het fragment *Aussprache 2.3* en lees mee. Spreek de zinnen na.**

1 Sport und Spiel machen Spaß.
2 Im Stundenplan stehen alle Stunden.
3 In der Schule schreiben die Schüler schöne Stücke.
4 Spontan spazieren in der Speicherstadt viele sportliche Touristen.
5 Später bestellen wir ein spezielles Sparmenü mit Schnitzel oder Spaghetti.

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 2, SEITE 143

16 **A Zoek de woorden in de woordslang en zet een streep waar een nieuw woord begint. Vertaal dan de woorden in het Nederlands.**

Zeit, ...

tijd, ...

B **Vul de passende woorden uit de woordslang in. Twee woorden blijven over.**

1 Der Film über Hamburg ist wirklich .....

2 Am ....., also am Samstag und am Sonntag, scheint die Sonne.

3 Wir ..... mit dem Bus nach Hamburg.

4 Meine Tante und mein Onkel ..... ein Paket nach Österreich.

5 Ich habe den Wecker nicht gehört und jetzt komme ich zu ..... in die Schule.

6 Viele Kinder haben gute Noten, ... haben sogar sehr gute Noten.

7 Wo ist mein Rucksack? Was mache ich nur ..... meine Bücher?

8 Ich lerne gern Deutsch und Englisch, ... ich Sprachen toll finde.

9 Welke twee woorden blijven over? .....

17 **Luister naar het fragment *Die Zahlen bis 100* en lees mee in de Lernbox van Lektion 2 op blz. 143.**

18 **A Schrijf de uitkomsten van de rekensommen voluit in het Duits.**

50 + 50 = hundert

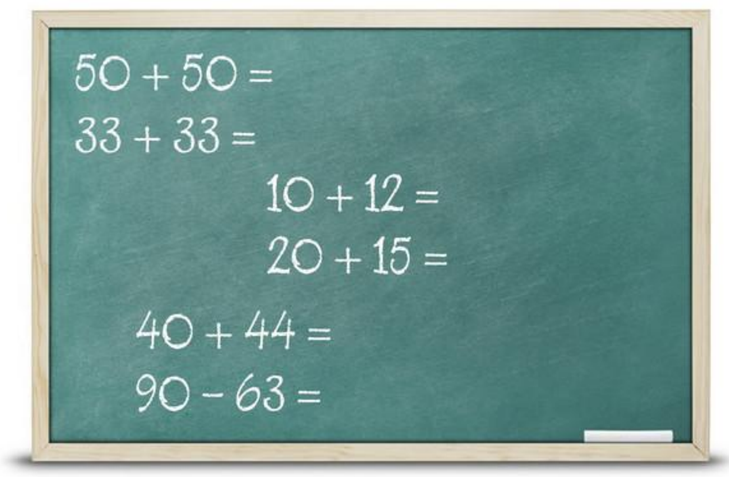
33 + 33 = ...

10 + 12 = ...

20 + 15 = ...

40 + 44 = ...

90 - 63 = ...

B **Schrijf de getallen in het Duits voluit.**
Wie weit ist es bis …

1 Hamburg? .....
2 Elmshorn? .....
3 Bremen? .....
4 Bremerhaven? .....

C **Hoeveel kosten de schoolspullen? Schrijf de bedragen op in het Duits.**

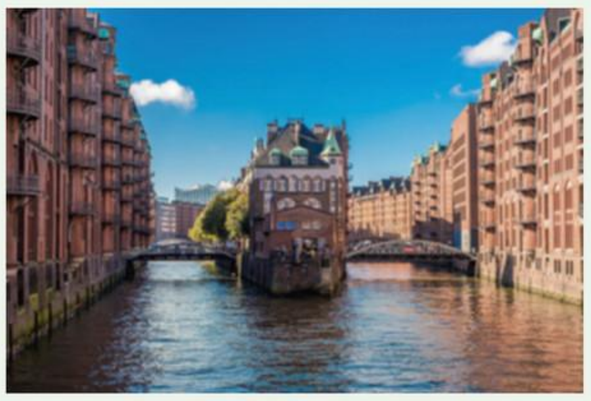
1 Das Buch kostet ..... Euro.
2 Der Kugelschreiber kostet ..... Euro.
3 Das Heft kostet ..... Cent.

HÖREN

Auf Klassenfahrt nach Hamburg

Jedes Jahr besuchen viele Tourist*innen die Stadt Hamburg. Auch viele Schulklassen aus Deutschland und aus den Niederlanden kommen gern. Hamburg ist übrigens eine Stadt und **gleichzeitig** ein Bundesland, so wie auch Bremen und Berlin.
Durch Hamburg fließt der Fluss die Elbe. An der Elbe liegt die Speicherstadt. In diesem **Viertel** von Hamburg stehen viele schöne, alte **Lagerhäuser**. So viele Lagerhäuser gibt es nur in Hamburg. Interessant ist auch der Alte Elbtunnel. Er verbindet das Zentrum mit dem Hafen. Viele Tourist*innen machen auch Bootstouren durch den Hafen.
Wollt ihr gern die ganze Stadt in ein paar Stunden sehen? Das geht im Miniatur Wunderland. Dort steht die größte **Modelleisenbahn** der Welt.

Die Speicherstadt an der Elbe

Miniatur Wunderland

Der Alte Elbtunnel

WORTHILFE	
Klassenfahrt	**schoolreis**
gleichzeitig	**tegelijkertijd**
Viertel	**wijk**
Lagerhäuser	**pakhuizen**
Modelleisenbahn	**modeltrein**

19 **Bekijk de afbeeldingen en lees de tekst *Auf Klassenfahrt nach Hamburg*. Beantwoord de vragen in het Nederlands.**

1 Wat is het bijzondere aan de steden Berlijn, Bremen en Hamburg? .....

2 Welke rivier stroomt door Hamburg? .....

3 Welke twee delen van de stad verbindt de *Alter Elbtunnel*? .....

4 Waar kun je bijna de hele stad zien als je maar weinig tijd hebt? .....

20 **Lees eerst de uitspraken. Luister dan naar de audio *Auf Klassenfahrt*. Kies tijdens het luisteren de juiste uitspraak.**

1
- ○ A Leon heeft heel veel huiswerk.
- ○ B Leon heeft zijn koffer allang gepakt.
- ○ C Leon moet zijn koffer nog pakken.

2
- ○ A Leon is donderdag weer terug in Stuttgart.
- ○ B Leon is tot en met vrijdag in Stuttgart.
- ○ C Leon werkt in Stuttgart.

3
- ○ A Hamburg heeft meer water dan Amsterdam.
- ○ B Hannah gaat naar Amsterdam op schoolreis.
- ○ C Hannah was het afgelopen jaar in Amsterdam.

4
- ○ A Herr Breitner is de mentor van Leon.
- ○ B Herr Breitner is de vader van Leon.
- ○ C Herr Breitner woont in Hamburg.

★ **5** Wat stelt Leon voor om te doen? Op welke dag?

.....

Schulnoten

Welche Schulnoten bekommen Schüler*innen in Deutschland?

Noten in Deutschland	1	2	3	4	5	6
Cijfers in Nederland	10/9	8	7	6	5	4/3/2/1

21 **Lees de tekst *Schulnoten*. Vul eerst je eigen Nederlandse cijfers voor de schoolvakken in. Gebruik hele getallen. Zet dan je Nederlandse cijfers om naar Duitse cijfers.**

Schulfach	Nederlandse cijfers	Duitse cijfers
Duits		
Nederlands		
Engels		
wiskunde		
geschiedenis		
gym		

22 **Je hoort een podcast van een vmbo-school in Hamburg. In de audio *Schul-Podcast* luister je eerst naar een korte enquête onder leerlingen. Dan volgt een interview met een lerares.**

A **Luister eerst naar beide fragmenten en probeer de lijn van het verhaal te volgen.**

B **Lees nu de uitspraken per fragment. Luister dan nog een keer. Kies per fragment de juiste uitspraak.**

Fragment 1

☐ A Ismail interviewt leerlingen uit Klasse 8.
☐ B Het geïnterviewde meisje vindt de leraren aardig.
☐ C De geïnterviewde jongen vindt dat hij te veel huiswerk krijgt.

Fragment 2

☐ A Mevrouw König is docente Duits en Engels.
☐ B Mevrouw König zegt dat een *Drei* voor de ene leerling een goed cijfer kan zijn en voor een andere leerling een slecht cijfer.

★ **C** **Luister eventueel nogmaals naar fragment 2. Welke tips geeft mevrouw König om je cijfer te verbeteren? Noem ten minste twee tips.**

.....

.....

.....

.....

LESEN

STRATEGIE **LESEN**

Lees eerst de vragen bij een tekst. Je ziet aan de vraag of het nodig is om de tekst in detail te lezen of dat je deze kunt scannen. Scannen houdt in dat je de tekst snel en vluchtig doorleest op zoek naar specifieke informatie, bijvoorbeeld een getal of een begrip.

23 **Lees de strategie en de tekst *Der Hamburger Hafen – Klassiker* en maak de opdrachten.**

1 De route begint bij de *Landungsbrücken*. Teken de route in de plattegrond. Gebruik de onderstreepte bezienswaardigheden uit de tekst.

2 In welke taal wordt de haventour aangeboden? .....

3 Je wilt met het hele gezin een tour door de haven maken. Je gaat met je ouders en je 10-jarig zusje. Hoeveel moeten jullie in totaal betalen? .....

4 Bereken de kosten voor je eigen gezin. .....

★ 5 Jullie eerste dag in Hamburg! Jullie willen 's ochtends om 9 uur meteen een haventour doen. Is dat mogelijk? Licht je antwoord toe.

.....

★ 6 Stel, je wilt tussendoor een wandeling door de Speicherstadt maken. Kan dat? Licht je antwoord toe.

.....

DER HAMBURGER HAFEN KLASSIKER

Hamburg

Auf Klassenfahrt in Hamburg? Dann **gehört** die große Hafentour **dazu**!
Die Tour startet bei den Landungsbrücken. Mit dem Boot fahren wir als erstes in die Hamburger Speicherstadt. Vorbei an der HafenCity fahren wir dann zur Elbphilharmonie. Das ist ein ganz besonderer Konzertsaal.
Vorbei am alten Elbtunnel geht es in Richtung Fischmarkt. Die Tour geht weiter zum Terminal Tollerfort. Dort legen die gigantischen Containerschiffe an. Manche können über 10.000 Container transportieren! Die Tour dauert ungefähr eine Stunde.

Alle Boote haben Restaurants an Bord und eine Sonnenterasse. Der Kapitän / Die Kapitänin kommentiert live im **Hamburger Schnack** die Tour.

Eine Hop on/Hop off-Tour ist auch möglich. Das heißt, du kannst unterwegs an Land gehen. Später kannst du mit einem anderen Boot weiterfahren.

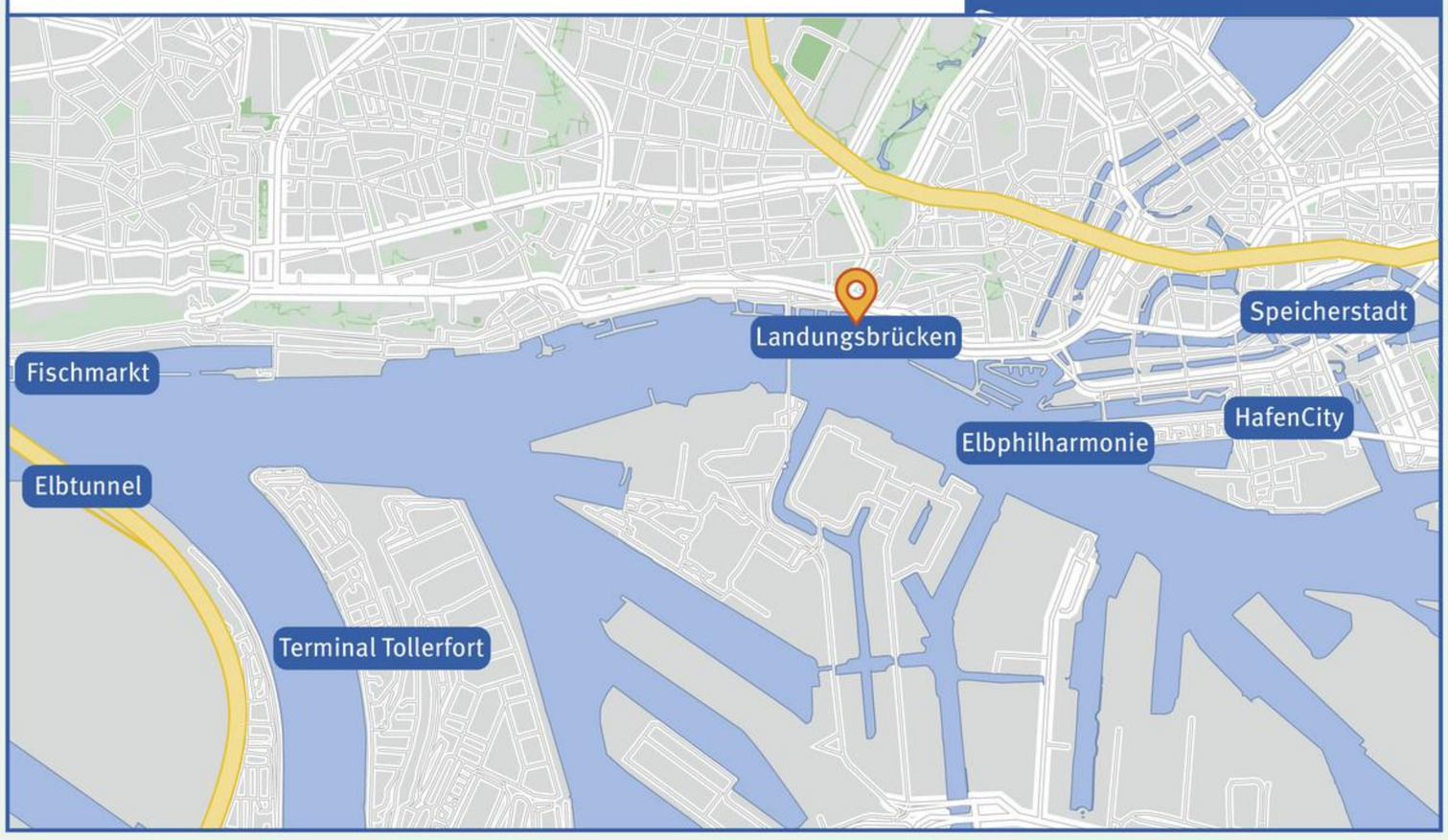
Preise

zweiundzwanzig Euro | Kinder (vier **bis** sechzehn Jahre): elf Euro

Zeiten

(von April bis Ende Oktober)

Von Montag bis Donnerstag, elf bis achtzehn Uhr, zweimal pro Stunde
Von Freitag bis Sonntag, dreimal pro Stunde

WORTHILFE	
gehört dazu	**hoort erbij**
vorbei	**langs**
Hamburger Schnack	**dialect van Hamburg**
bis	**tot en met**

GRAMMATIK B LERNBOX, SEITE 147

Het onbepaald lidwoord en *kein*

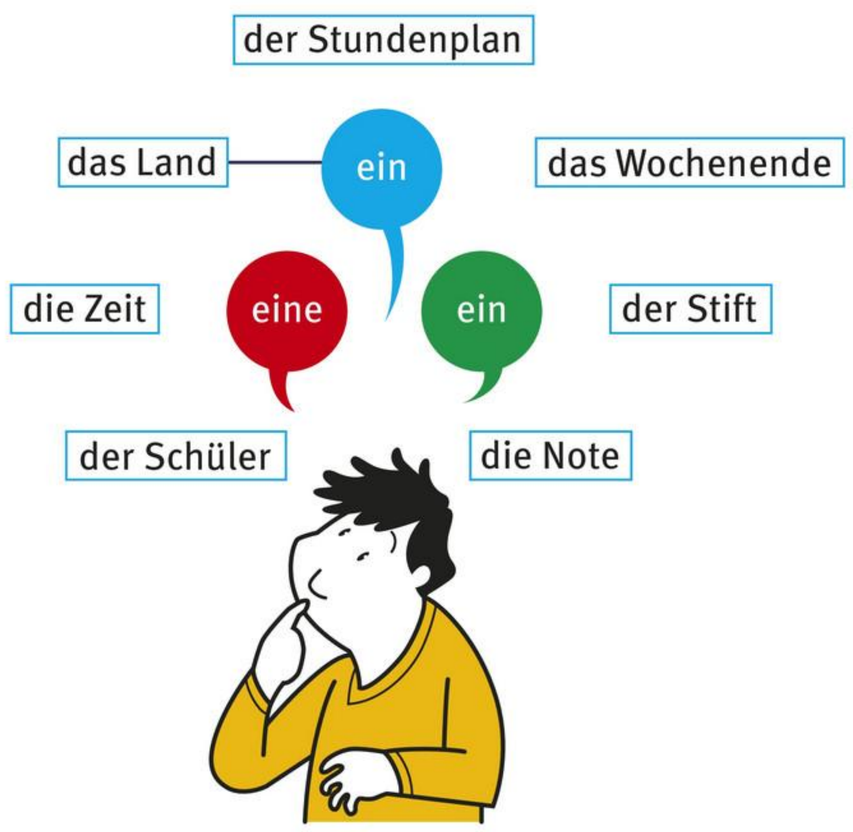
der – ein – kein **die** – eine – keine **das** – ein – kein **die** – x – keine

TIPP **GRAMMATIK** Het geslacht van zelfstandige naamwoorden wordt vaak met letters of symbolen afgekort:
♀ / v = vrouwelijk, ♂ / m = mannelijk, ø/ o = onzijdig, ∞/ mv = meervoud

24 **A** **Lees eerst de tip. Noteer het onbepaald lidwoord in de tabel. Let op de juiste uitgang.**

	DER BRUDER ♂	DIE SCHWESTER ♀	DAS KIND ø	DIE ELTERN ∞
een	Bruder	Schwester	Kind	X

B **Verbind de woorden met het juiste onbepaald lidwoord. Let op het juiste geslacht.**

C **Onderstreep het zelfstandig naamwoord dat achter *ein* of *eine* staat. Vul daarna aan: *ein* of *eine*.**

1 Ist das ein Schulfach (o)?
2 Er ist _____ Schüler (m).
3 Heute schreiben wir _____ Klassenarbeit (v).
4 _____ Lehrer (m) kommt auch mit.
5 _____ Stadt (v) ist meistens sehr groß.
6 Das ist _____ Beispiel (o).

25 **A** **Noteer *kein* in de tabel. Let op de juiste uitgang.**

	DER BRUDER ♂	DIE SCHWESTER ♀	DAS KIND ø	DIE ELTERN ∞
geen	kein Bruder	Schwester	Kind	Eltern

B Vul *kein* of *keine* in. Let op de juiste uitgang.

1 Ich habe keine Schwester (v).
2 Ronald schreibt _____ E-Mail (v).
3 Das ist _____ Fluss (m)!
4 Wir haben heute _____ Hausaufgaben (mv).
5 Ich habe _____ Handy (o).
6 Unser Dorf hat _____ Geschäfte (mv).

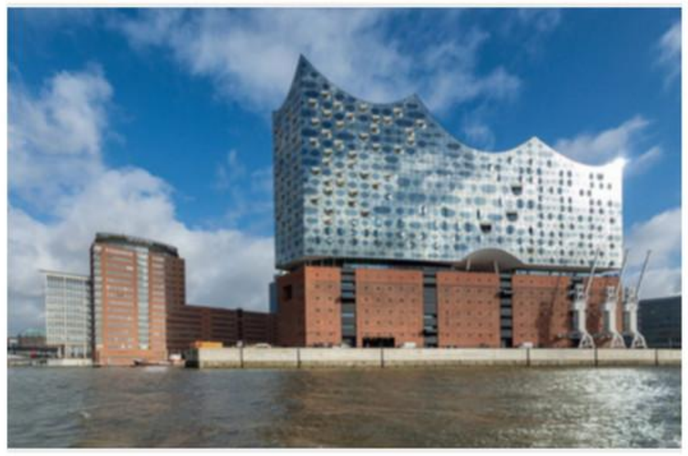
C Vertaal het Nederlandse woord. Let op de juiste vorm

1 geen Das ist kein Problem (o).
2 een Hier liegt _____ Heft (o).
3 geen Ich habe heute _____ Zeit (v)!
4 geen Hamburg ist doch _____ Dorf (o)!
5 een Er ist _____ Freund (m) von uns!
6 geen In unserem Dorf gibt es _____ Schulen (mv).

Hamburger Labskaus

26 A Vertaal het Nederlandse woord. Let op de juiste vorm.

1 een Hamburg ist eine große Stadt (v).
2 een Wir machen _____ Klassenfahrt (v) nach Hamburg.
3 een Ich möchte mal _____ Fischbrötchen (o) essen.
4 een Labskaus ist _____ Gericht (o).
5 een Hamburg ist auch _____ Bundesland (o).
6 geen Hamburg hat _____ Berge (mv).

die Elbphilharmonie

B **Lees de aanbieding.**
Vul de juiste woorden in. Kies uit:
ein (3x) – eine – haben (2x) – ist – keine

Auf Klassenfahrt nach Hamburg?

Wir bieten

– _____ fantastisches Programm (o)

– _____ extra Kosten (mv)

– _____ zentrales Hostel (o)

Die Hansestadt und Musical-Metropole _____ ein ideales Ziel für _____ Klassenfahrt (v)! Wir _____ viele interessante Angebote für Sie!

_____ Sie noch Fragen? _____ Mitarbeiter (m) hilft Ihnen gerne weiter.

klassenfahrt@hamburg.de

GESPRÄCHE FÜHREN

27 **A** **Bij welke vraag hoort het antwoord? Verbind de vraag met het passende antwoord en onderstreep *ein* of *eine*.**

A	Was ist der HSV?	○	○ **1**	Das ist ein / eine Kirche (v).
B	Was ist der Alte Michel?	○	○ **2**	Das ist ein / eine Fußballteam (o).
C	Was ist die Elbe?	○	○ **3**	Das ist ein / eine Schulfach (o).
D	Was ist die Elbphilharmonie?	○	○ **4**	Das ist ein / eine Stadt (v) im Norden von Hamburg.
E	Was ist Biologie?	○	○ **5**	Das ist ein / eine Fluss (m).
F	Was ist Norderstedt?	○	○ **6**	Das ist ein / eine Konzertsaal (m).

B **Speel het gesprek. De een stelt vragen, de ander geeft antwoord. Wissel daarna van rol.**

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 2** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 3 Sprich mal

LERNZIELE ERK

SPRECHEN

- Je kunt in eenvoudige zinnen over een school en schoolvakken praten.

GESPRÄCHE FÜHREN

- Je kunt deelnemen aan een eenvoudig gesprek over school.

LERNZIELE

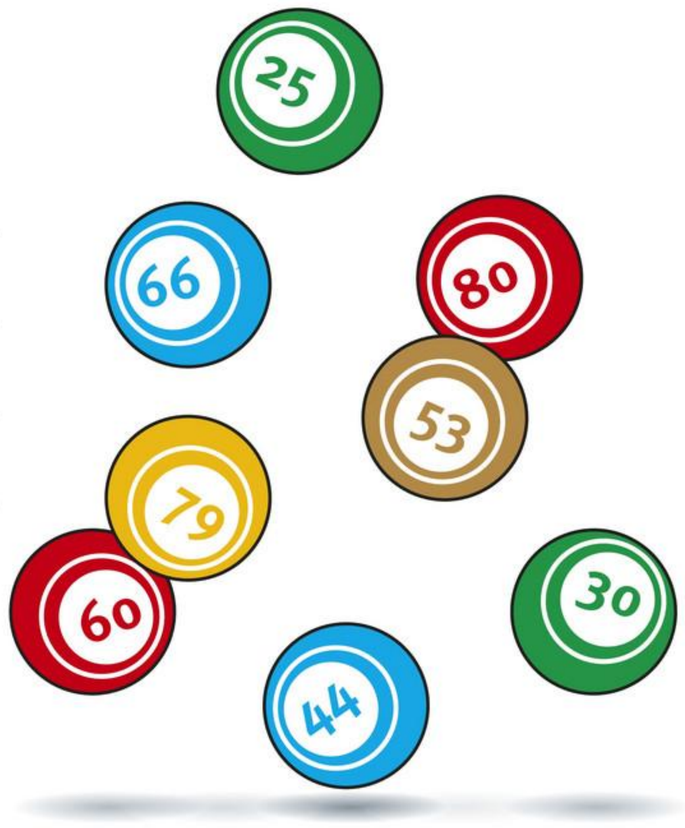
WORTSCHATZ

- Je kent de woorden voor schoolvakken in het Duits.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 2, SEITE 143

28 **A** **Bekijk de afbeelding. Schrijf de getallen in het Duits voluit.**
Die Gewinnzahlen sind …

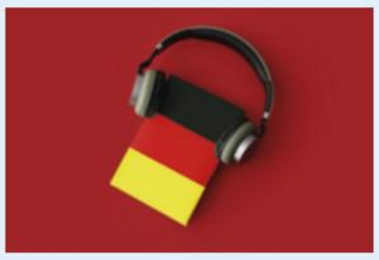
sechzig

B **Lees de zinnen. Schrijf de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 Wir **schreiben** am Dienstag eine Klassenarbeit. schrijven
2 Die Schule beginnt sehr **früh**.
3 Wir **haben Lust auf** Sport!
4 **Viel Spaß** morgen!
5 Was machst du am **Wochenende**?
6 Habt ihr am Samstag **Zeit**?
7 **Von** Montag **bis** Freitag haben wir Schule.

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 3, SEITE 143

Deutsch

Mathematik

Geschichte

Englisch

Französisch

Erdkunde

Chemie

Biologie

Sport

Niederländisch

29 **Bekijk het *Bildwörterbuch*. Wat betekenen de afkortingen in het Duits?**

1 D = Deutsch
2 En = ...
3 Ek = ...
4 Nl = ...
5 Ch = ...
6 Bio = ...
7 Ma = ...
8 Ge = ...
9 Sp = ...
10 Frz = ...

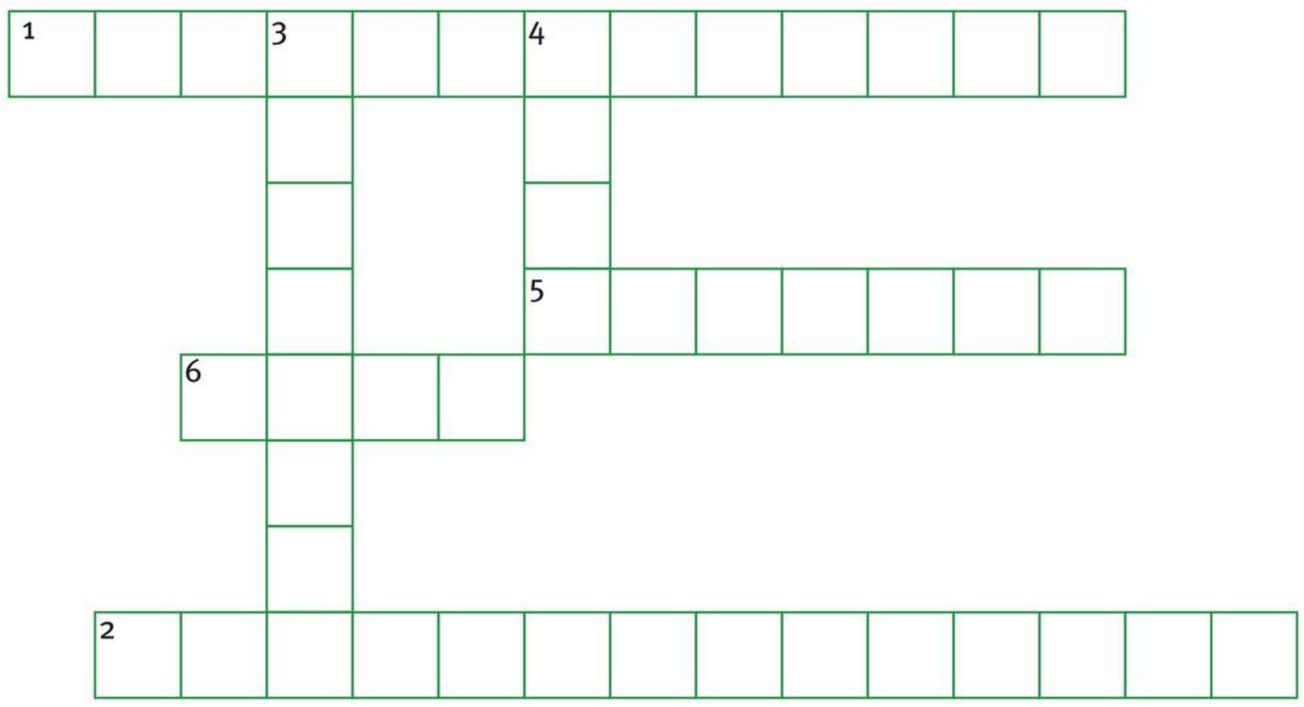
30 **Vul de Duitse vertalingen in.**

→ **horizontaal**

1 proefwerk
2 pen
5 makkelijk
6 schrift

↓ **verticaal**

3 moeilijk
4 cijfer

REDEMITTEL LERNBOX LEKTION 3, SEITE 144

31 **A Luister naar de audio *Redemittel* en lees mee.**

B Vertaal de vragen in het Duits. Gebruik de volgende woorden als bouwstenen:
In welche (2x) – Klasse – sind – gehst du? (2x) – ~~Welche Fächer~~ – Wann – ~~hast du~~ (2x) – Deutsch? – ~~am Dienstag?~~ – deine Noten? – Was ist – Wie – dein Klassenlehrer? – dein Lieblingsfach? – Wie findest du – Wie heißt – Schule – Sport?

1 Welke vakken heb jij op dinsdag? Welche Fächer hast du am Dienstag?
2 Wat is jouw favoriete vak? .....
3 Wanneer heb je Duits? .....
4 Wat vind je van gym? .....
5 In welke klas zit jij? .....
6 Hoe heet jouw mentor? .....
7 Naar welke school ga je? .....
8 Hoe zijn je cijfers? .....

C Beantwoord de vragen van B met je eigen gegevens.

1 Am Dienstag habe ich .....
2 .....
3 .....
4 .....
5 .....
6 .....
7 .....
8 .....

D Voer het gesprek. De een leest de vragen, de ander geeft antwoord. Wissel van rol.

GESPRÄCHE FÜHREN

Mein erster Schultag

Mara: Moin Ben. Wie geht's dir?

Ben: Moin Mara. Danke, mir geht's gut. Kommst du gerade aus der Schule?

Mara: Ja und ich habe sogar den Weg zu meiner neuen Schule gefunden: hin und zurück! Nach unserem **Umzug** nach Hamburg ist alles noch etwas **ungewohnt**.

Ben: **Das wird schon**. Auf welche Schule gehst du jetzt?

Mara: Ich gehe auf die Hauptschule. Sie heißt Rio Lyceum. Wie war dein erster Schultag?

Ben: Ja, ganz gut.

Mara: In welche Klasse gehst du eigentlich?

Ben: In die 8b.

Mara: Und wie heißt deine Klassenlehrerin? Oder hast du einen Klassenlehrer?

Ben: Meine Klassenlehrerin ist Frau Hoffmann. Die ist total nett und auch lustig!

Mara: Ah! Das klingt gut. Was ist dein Lieblingsfach? Mathe?

Ben: Mathe finde ich schwierig. Sport macht Spaß.

Mara: Ja, ja, Sport. Und wie findest du Deutsch?

Ben: Deutsch ist ganz okay, nicht so schwierig wie Mathe.

Mara: Wann hast du Deutsch?

Ben: Am Montag, Mittwoch und Freitag.

Mara: Und welche Fächer hast du am Dienstag?

Ben: Am Dienstag habe ich Englisch, Biologie und Mathe.

Mara: Wie sind deine Noten?

Ben: Ach, geht so. Meine Noten in Sport sind gut, aber in Mathe nicht so gut. Wie ist denn dein Stundenplan?

Mara: Mein Stundenplan ist okay. Am Dienstag habe ich nur vier Stunden. Dann habe ich Musik, Erdkunde und eine **Doppelstunde** Französisch.

Ben: Hast du viele Hausaufgaben?

Mara: Nein, nicht so viel.

Ben: Das ist cool, dann können wir noch was zusammen machen.

Mara: Nein, das geht heute leider nicht! Ich muss noch viele **Umzugskartons** auspacken.

Ben: Schade! Dann bis morgen!

Mara: Ja, bis morgen! Moin, moin!

WORTHILFE	
Umzug	**verhuizing**
ungewohnt	**vreemd, niet vertrouwd**
Das wird schon.	**Het komt wel goed.**
Doppelstunde	**blokuur**
Umzugskartons	**verhuisdozen**

32 **A** **Luister naar de audio *Mein erster Schultag* en lees de tekst mee.**

B **Lees en luister nog een keer en kies *richtig* of *falsch*.**

		richtig	**falsch**
1	Bens eerste dag op school was prima.	☐	☐
2	Meneer Hoffmann is de mentor van Ben.	☐	☐
3	Bens favoriete vak is wiskunde.	☐	☐
4	Ben heeft elke dag Duits.	☐	☐
5	Ben heeft biologie op dinsdag.	☐	☐
6	Mara heeft op dinsdag slechts drie vakken.	☐	☐

TIPP **LANDESKUNDE** In Duitsland ga je met zes of zeven jaar naar de basisschool. In enkele deelstaten duurt de basisschool zes jaar, in de meeste deelstaten vier jaar. Na een vierjarige basisschooltijd – als je tien of elf jaar bent – ga je al naar de middelbare school. Je zit dan in klas 5. De klasnummers tellen in Duitsland gewoon door: klas 7 in Duitsland is dus klas 1 in Nederland, en klas 8 in Duitsland is klas 2 in Nederland.

ERK **33** **A** **Gebruik het *Bildwörterbuch* en de *Lernbox* van *Lektion 3* op blz. 108 en 143. Schrijf je eigen lesrooster in het Duits.**

Mein Stundenplan

Stunde	Montag	Dienstag	Mittwoch	Donnerstag	Freitag
erste					
zweite					
dritte					
vierte					
fünfte					
sechste					
siebte					

B **Voer in tweetallen een gesprek over je lesrooster. Gebruik het voorbeeld en de *Wochentage und Tageszeiten* op blz. 142. Vervang de vetgedrukte woorden door gegevens uit je eigen lesrooster. Wissel dan van rol en gebruik andere dagen en schoolvakken.**

Voorbeeld:

1 Welche Fächer hast du **am Montag**? – **Am Montag** habe ich **Deutsch**, **Mathe** und **Sport**.
2 Wann hast du **Chemie**? – Ich habe **Chemie am Dienstag** und **am Freitag**.
3 Wie findest du **Mathe**? – **Mathe** finde ich **leicht**.
4 Was hast du am Donnerstag**morgen**? – Am Donnerstag**morgen** habe ich **Englisch**.
5 Was hast du **am Dienstag** die **erste Stunde**? – Dann habe ich **Biologie**.

TRAINERS	Leer de **woorden** en **Redemittel** van **Lektion 3** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Flitskaarten (Redemittel)

TEST JEZELF	Leer de **woorden**, **Redemittel** en **grammatica** van **Lektion 1, 2 en 3** en maak de **Test jezelf online.**				
	Woorden	Redemittel	Grammatica	Lezen	Kijken-luisteren
Dit kan ik al					

FINALE

Lees eerst alle opdrachten en kies dan de opdracht die jij gaat maken. Lees de Duitse zinnen niet voor, maar spreek vrij. Controleer of je alle punten hebt verwerkt en lever de opdracht in. Vink daarna aan wat je al kunt in *Das kann ich schon!*

RONDLEIDING **Je doet in tweetallen een rondleiding op school voor de open dag.**

- De ene is de rondleider en de andere de geïnteresseerde bezoeker van de school.
- De bezoeker stelt vragen over jullie school, jullie klas, jullie rooster, jullie vakken en jullie docenten. De rondleider beantwoordt de vragen.
- Jullie maken een audio-opname van de rondleiding.

INTERVIEW **Je maakt in tweetallen een reclamespot over school.**

- Jullie interviewen elkaar: de een stelt vragen, de ander antwoordt. Wissel ook regelmatig van rol.
- Jullie vertellen in jullie interview op een pakkende manier hoe jullie school heet, waar de school staat, welke vakken jullie hebben en welke vakken jullie het leukst vinden.
- Neem de interviews op. Jullie mogen jullie filmpje ook editen!

PRESENTATIE **Je houdt een presentatie over een Duitse school.**

- Je zoekt het rooster van een tweede klas in Duitsland op. Let op! Klas 2 noem je in het Duits *achte Klasse*. Daarna vertel je hoe die school heet, waar de school zich bevindt, hoe de klas heet en welke vakken de leerlingen hebben.
- Je kunt voor je presentatie ook foto's van deze school op internet zoeken.
- Je filmt je presentatie of maakt een audio-opname hiervan.

Das kann ich schon!

	-	-/+	+	++
woorden en *Redemittel*	☐ Ik gebruik regelmatig niet-Duitse woorden en zinnen.	☐ Ik kan veel woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan bijna alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.
uitspraak en spreektempo	☐ Ik kan veel woorden nog niet goed uitspreken. Ik spreek nog erg langzaam.	☐ Ik kan veel woorden goed uitspreken. Ik spreek soms nog wat langzaam in het Duits.	☐ Ik kan de meeste woorden goed uitspreken. Ik kan redelijk vlot in het Duits spreken.	☐ Ik kan alle woorden goed uitspreken. Ik kan vlot in het Duits spreken.
gesprek voeren	☐ Ik heb nog moeite om in het Duits te reageren. Ik reageer vaak heel kort.	☐ Ik kan meestal in het Duits reageren. Ik ben afwachtend en neem niet gauw de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al goed in het Duits reageren. Ik neem steeds vaker de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al heel goed in het Duits reageren. Ik neem meestal de leiding in het gesprek.

Kijk naar je antwoorden bij opdracht 2 van dit hoofdstuk. Heeft het je bij het leren geholpen dat je weet wat je eindopdracht is? Waarom wel/niet?

LESEN

Wasserlichtspiele

Wie schließt man den Tag in Hamburg im Sommer ab?
Mit den Wasserlichtspielen im Park *Planten un Blomen*!

Der Park *Planten un Blomen* liegt **im Herzen der Stadt**. Er ist 47 Hektar groß. Von Mai bis September **finden** hier täglich ab 22 Uhr die Wasserlichtspiele **statt**. Jährlich besuchen ungefähr 300 000 Menschen dieses schöne Lichtspiel. Der Eintritt ist frei.

Es wird live auf der Wasserlichtorgel gespielt. Eine Person regelt die Fontäne. Die andere Person spielt auf dem ‚Lichtklavier'. Das Lichtklavier hat 95 **Tasten**. Die Wasserfontänen bewegen sich zur Musik. Das Wasser kann sogar 36 Meter hoch gesprüht werden! Dazu gibt es bunte Lichter. Die Vorstellung dauert 30 Minuten.

Für manche Besucher ist 22 Uhr zu spät. Sie können tagsüber um 14, 16 und 18 Uhr Wasserspiele ohne Licht und Musik sehen. An Sonn- und Feiertagen gibt es um 14 Uhr ein Wasserspiel mit Musik.

WORTHILFE	
finden ... statt	**vinden ... plaats**
im Herzen der Stadt	**in het hart van de stad**
Tasten	**toetsen**

1 **A** **Vul de onderstreepte woorden uit de tekst in de juiste zin in.**

1 In Hamburg _____ viele Parks. _____

2 Der Park Planten un Blomen muss man unbedingt _____. _____

3 Auch _____ am Abend ist der Park noch sehenswert. _____

4 Dann finden _____ Wasserlichtspiele statt. _____

5 Man kann die Wasserlichtspiele _____ kostenlos besuchen! _____

6 Also, ein tolle Show, _____ dafür zu bezahlen. _____

7 Im Sommer finden die Spiele _____ Mai _____ September statt. _____

8 _____ Besucher finden es das schönste Erlebnis in Hamburg. _____

B **Vertaal de woorden.**

2 **A** **Lees de tekst en vul de tabel in.**

	getal uit de tekst	getal uitgeschreven
Zo hoog kan het water spuiten.	meter	
Zo groot is het park *Planten un Blomen*.	hectare	
Zoveel toetsen heeft het lichtorgel.	toetsen	
Zoveel kost de entree.	euro	
Zo lang duurt de voorstelling.	minuten	

B **Bekijk eventueel een video van de *Wasserlichtspiele* in Hamburg in de online omgeving. Wat zou jij ervan vinden zo je dag in Hamburg af te sluiten? Licht je antwoord toe.** .....

3 **A** **Bekijk de plaatjes. Vul het Duitse woord in de puzzel in.**

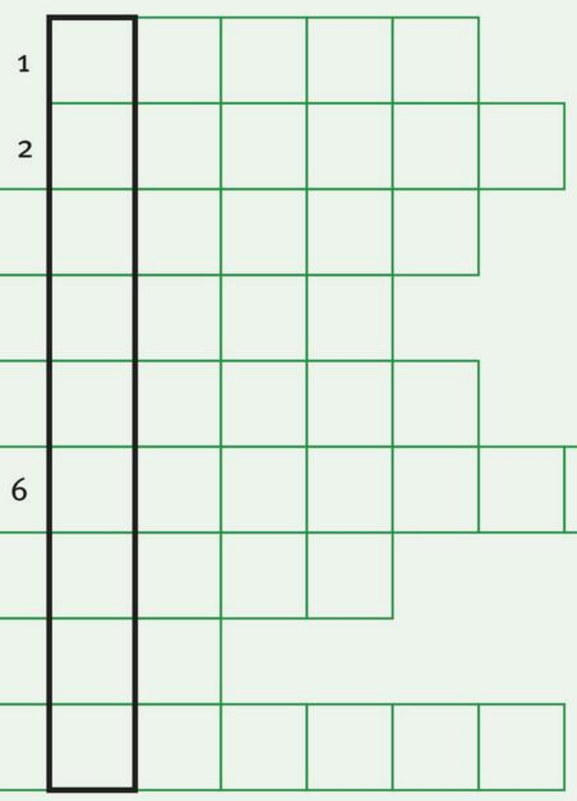

1

2

3

4

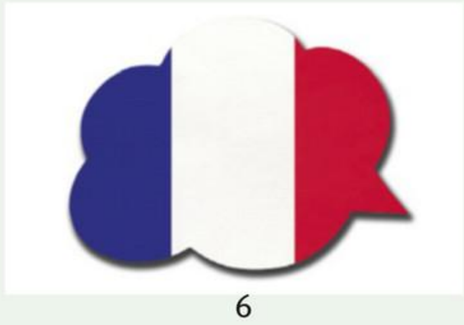

9

1
2
3
4
5
6
7
8
9

5

8

7

6

B **Welk woord lees je van boven naar beneden?** .....

SPRECHEN

4 **Je gaat je ideale lesrooster ontwerpen.**

A **Kijk in je eigen lesrooster welke vakken je hebt en hoeveel uur per week je deze vakken hebt.**

B **Teken een *Stundenplan* in je schrift. Zie opdracht 33 in dit hoofdstuk voor een voorbeeld.**

C **Noteer alle vakken in het Duits in het *Stundenplan*. Let erop hoeveel uur per week je het vak normaal gesproken hebt.**

D **Vertaal de zinnen en vul ze aan met de juiste informatie uit jouw *Stundenplan*.**

E **Presenteer je *Stundenplan* en overtuig de rest ervan dat dit het ideale lesrooster is.**

1 Dit is mijn rooster. Dies ist mein Stundenplan.

2 Mijn school heet … Meine Schule heißt .....

3 Op maandag heb ik … .....

4 Op dinsdag heb ik … .....

5 Op woensdag heb ik … .....

6 Op donderdag heb ik … .....

7 Op vrijdag heb ik … .....

8 De beste dag van de week vind ik …, omdat … .....

.....

HÖREN

5 **Maak online de luisteropdracht.**

LESEN

6 **Lees de tekst *Mein Wochenende*. Kies het juiste alternatief.**

De ik-persoon …

1 vindt het weekend *druk* / *rustig*.

2 houdt van *uitslapen* / *vroeg opstaan*.

3 heeft *een broer en een zus* / *geen broers of zussen*.

4 ontbijt op zaterdag *alleen* / *met beide ouders*.

5 helpt *moeder* / *vader* bij het huishouden.

6 heeft *een* / *geen* bijbaantje.

7 *speelt spelletjes* / *sport veel* op zondag.

8 *luistert* / *maakt* op zondagavond muziek.

Mein Wochenende

Am Wochenende bin ich immer sehr **beschäftigt**. Ich schlafe morgens am liebsten aus. Danach frühstücke ich mit meinen Eltern. Ich bin Einzelkind, also ich habe keine Geschwister. Am Samstag nach dem Frühstück helfe ich meinem Vater im Haushalt. Meine Mutter muss zu ihrer Arbeit. Sie ist **Krankenpflegerin**.
Mein Vater und ich essen um 13 Uhr zu Mittag. Dann **trage** ich **Zeitungen aus**. Das ist mein **Nebenjob**. Das mache ich ungefähr zwei Stunden. Am Nachmittag spiele ich gern Tennis. Meine Mutter kocht abends. Wir essen gemeinsam. Am Abend **treffe ich mich** mit Freunden.
Am Sonntag sind wir gern zu Hause. Wir schlafen am Morgen aus. Wir spielen am Nachmittag oft ein Spiel. Ich liebe Catan und Carcasonne. Dann lesen wir meistens noch. Ich lese gern. Abends, nach dem Essen, gehe ich auf mein Zimmer. Ich höre gern Musik.

WORTHILFE	
beschäftigt	**druk**
Krankenpflegerin	**verpleegkundige**
trage … Zeitungen aus	**breng … kranten rond**
Nebenjob	**bijbaantje**
treffe ich mich	**spreek ik af**

SONG

7 **Luister online naar het lied *Schule aus* en zoek de songtekst op. Lees mee. Wat is zanger Ah Nice allemaal van plan, nu hij klaar is met school? Kies de juiste uitspraken.**

- ☐ A Hij gaat naar huis.
- ☐ B Hij gaat naar de kapper.
- ☐ C Hij gaat chillen.
- ☐ D Hij gaat een reis maken.
- ☐ E Hij gaat weekend houden.
- ☐ F Hij gaat naar zijn bijbaantje.
- ☐ G Hij gaat feesten.
- ☐ H Hij gaat jammen met z'n vrienden.
- ☐ I Hij gaat gamen.
- ☐ J Hij gaat de hele nacht eten en drinken.
- ☐ K Hij gaat zijn grootouders bellen.
- ☐ L Hij gaat doen wat hij wil.

KIOSK

8 **Kies online uit de Kiosk een leeskaart die je leuk vindt en maak de opdrachten.**
Welke leeskaart heb je gekozen en wat vond je ervan? Kies zoveel kaarten als je wilt.

SPIELE

9 **Download de dominokaartjes in de online leeromgeving. Knip de kaartjes uit. Speel het spel in tweetallen. Verdeel de dominokaartjes. Bekijk om de beurt wie er wat kan aanleggen. Leg de vertaling van de woorden bij elkaar.**

LEKTION 4 Sieh und lies mal

LERNZIELE ERK

SEHEN

- Je kunt bekende woorden herkennen in een video over huisdieren.

LESEN

- Je kunt woorden en zinsdelen in een tekst over huisdieren herkennen.
- Je kunt informatie over gebouwen vinden in een tekst met illustraties.

LERNZIELE

GRAMMATIK

- Je kent de bezittelijke voornaamwoorden in het Duits.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 1 UND 2, SEITE 142 UND 143

34 **Vertaal de woorden in het Duits.**

In Hamburg (1 *rijden*) ..... seit 2010 mehrere besondere Busse durch die Straßen: die Bücherbusse. (2 *Er zijn*) ..... in Hamburg schon 150 Bücherbusse. In diesen Bussen (3 *staan*) ..... Bücherregale mit sehr vielen Büchern. Ist die Busfahrt langweilig, dann nimmst du (4 *bijvoorbeeld*) ..... ein Buch und liest. Willst du das Buch (5 *liever*) ..... zu Ende lesen? Dann kannst du es (6 *zelfs*) ..... mitnehmen und dann weiterlesen. Bei der nächsten Fahrt im Bücherbus bringst du das Buch wieder zurück. Oder du nimmst ein anderes Buch mit und (7 *stuurt*) ..... es auf die Reise. Ist das nicht (8 *mooi*) ..... ? (9 *Veel plezier*) ..... !

35 **Aan het eind van *Lektion* 6 schrijf je in het Duits over het onderwerp huizen, wonen en huisdieren.**

1 Kijk naar de Finale-opdracht van *Lektion* 6 op blz. 137. Als je nu een keuze zou maken, welke opdracht kies je dan?

.....

2 Waarover zou je dan graag in de afsluitende opdracht willen schrijven?

.....

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 4, SEITE 145

36 **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 Wie viele **Haustiere** hast du? .....

2 Ich **brauche** noch **Futter** und Katzenstreu. .....

3 Meine Katzen haben ein neues **Zuhause**. .....

4 Er **zeigt** mir, in welcher **Straße** er wohnt. .....

5 Die Kinder **wissen**, wo es das beste Eis gibt. .....

6 Wohnt dein Bruder in diesem **Haus**? .....

7 Meine Eltern **möchten**, dass wir Essen **kaufen**. .....

8 Er muss arbeiten, **sonst** verdient er kein Geld. .....

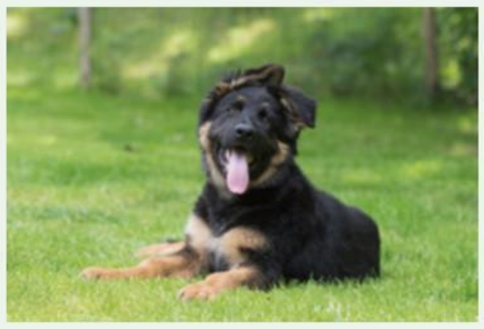
9 Wer **geht** heute mit dem Hund **spazieren**? .....

10 Kannst du dein **Zimmer** bitte **sauber machen**? .....

SEHEN

Welches Haustier möchtest du?

Viele Kinder und Jugendliche möchten ein Haustier: einen Hund, eine Katze, ein Kaninchen oder einen Vogel.
Vivian hat fünf eigene Haustiere und dann versorgt sie noch drei Katzen. Diese Katzen wohnen nicht für immer bei Vivian zu Hause. Es sind Pflegekatzen. Vivian pflegt die Tiere, bis die Katzen ein neues Zuhause gefunden haben.
Jana von *neuneinhalb* hat Vivian und ihre Tiere besucht. Jana will wissen: Macht ein Haustier viel Arbeit? Was ist alles wichtig, wenn man ein Haustier haben will? Es gibt auch Eltern, die kein Haustier möchten. Wie kann man die Eltern dann doch noch **überreden**?

der Hund

die Katze und der Kratzbaum

das Kaninchen

WORTHILFE

überreden	**overhalen**

37 **Lees de tekst *Welches Haustier möchtest du?* Beantwoord de vragen.**

1 Vertaal de titel in het Nederlands. .....

2 Hoeveel dieren zijn er op dit moment bij Vivian thuis? .....

3 Wat wil Jana te weten komen? Noteer drie dingen.

- *of een huisdier veel werk is;*
- .....
- .....

38 **Lees eerst de vragen en antwoorden per fragment. Bekijk dan de video *Hund, Katze, Nagetier*. Kies tijdens het luisteren het juiste antwoord.**

Fragment 1

1 Hoe heten de honden van Vivian?

- ○ A Frieda en Jan
- ○ B Frieda en Mona
- ○ C Polly en Penny

2 Kater Jan heeft extra zorg nodig. Wat kan hij niet zonder hulp?

- ○ A drinken
- ○ B eten
- ○ C klimmen

Fragment 2

3 Waar kwamen de drie kleine katten vandaan?

- ○ A Ze werden op het station achtergelaten.
- ○ B Ze werden op straat gevonden.
- ○ C Ze werden voor een dierenasiel gevonden.

4 Wie een kat als huisdier wil hebben, moet volgens Vivian vooral:

- ○ a een grote familie hebben.
- ○ b een groot huis hebben.
- ○ c veel tijd hebben.

Fragment 3

5 Welke huisdieren leven niet graag alleen?

- ○ A honden en konijnen
- ○ B honden en vogels
- ○ C konijnen en vogels

6 Een keer waren de nieuwe eigenaren niet voorbereid. Wat was er gebeurd?

- ○ A De eigenaren waren niet thuis.
- ○ B Er was geen kattenbak in huis.
- ○ C Er was geen krabpaal en geen voer.

Fragment 4

7 Hoeveel honden zijn er op dit moment in het dierenasiel in Siegen?

- ○ A 15
- ○ B 40
- ○ C 300

LESEN

Haustiere in Deutschland

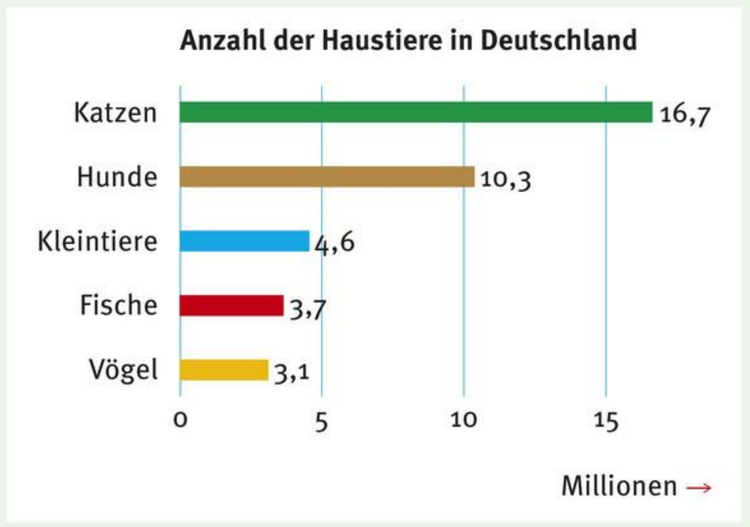
In Deutschland leben viele Haustiere. Am beliebtesten sind Katzen und Hunde. Danach folgen Kleintiere. Das sind Hamster, Meerschweinchen und Kaninchen. Vor allem bei Familien mit Kindern sind Haustiere beliebt: Hier haben rund 70 Prozent (%) ein Haustier.

Haustiere kosten Geld und machen viel Arbeit. Wer kauft das Futter? Wer macht alles sauber?

Haustiere brauchen Platz und auch viel Zeit und **Aufmerksamkeit**. Das ist wichtig, denn sonst werden Tiere unglücklich und sogar krank.

Warum haben dann so viele Leute ein Haustier oder mehrere Haustiere?

Viele sagen, dass man durch ein Haustier glücklicher und **zufriedener** wird. Wer zum Beispiel täglich zwei- bis dreimal mit einem Hund spazieren geht, bleibt fit. Für Menschen, die alleine wohnen, hilft ein Haustier gegen Einsamkeit. In Familien mit Kindern lernen die Kinder **Verantwortung** für ein Tier zu **übernehmen**.

der Hamster

das Meerschweinchen

WORTHILFE	
Aufmerksamkeit	**aandacht**
zufriedener	**meer tevreden**
Verantwortung übernehmen	**verantwoordelijkheid nemen**

ERK **39** **A Lees de tekst *Haustiere in Deutschland* en bekijk de afbeeldingen. Beantwoord de vragen.**

1 Welke dieren horen bij de *Kleintiere*?

2 Hoeveel miljoen vissen en vogels leven als huisdier in Duitsland?

3 In welk soort huishoudens heeft 70% een huisdier?

B **In de tekst worden voor- en nadelen van het hebben van huisdieren genoemd.**
Noteer samenvattend minstens drie positieve en drie negatieve dingen in de tabel.
Vul de tabel aan met je eigen argumenten vóór of tegen het houden van huisdieren.

positief	negatief
Je wordt gelukkiger en bent meer tevreden.	Huisdieren kosten veel tijd / veel geld.

Besondere Haus-Tiere

1 Im kleinen Dorf Tirau (Neuseeland) gibt es ein besonderes Haus. Hier befindet sich das **Tourismusbüro** – nicht nur für Personen, die mit ihrem Hund **Urlaub** machen möchten.

2 In Süddeutschland bei Karlsruhe gibt es einen Kindergarten, der **aussieht wie** das beliebteste Haustier in Deutschland. Das Haus ist rund acht Meter hoch und hat zwei Etagen.

3 Das Haus in Hyderabad (Indien) hat drei Etagen und „schwimmt“ in der Luft.

4 Es ist in der Stadt Hamm im Ruhrgebiet (Deutschland) sehr bekannt. Mit einem **Aufzug** aus Glas und Stahl kann man rund 35 Meter **nach oben** fahren.

WORTHILFE	
Tourismusbüro	**VVV**
Urlaub	**vakantie**
aussieht wie	**lijkt op**
Aufzug	**lift**
nach oben	**naar boven**

ERK **40** **A** **Bekijk de afbeeldingen en lees de tekst *Besondere Haus-Tiere*. Schrijf eerst de namen van de dieren (met lidwoord) op.**

A ..... B der Elefant C ..... D .....

B **Welke tekst hoort bij welke afbeelding? Noteer de juiste letter.**

1 = D ..... 2 = ... 3 = ... 4 = ...

GRAMMATIK C LERNBOX, SEITE 148

Het bezittelijk voornaamwoord: mein – dein – sein – ihr – unser – euer/eure – ihr

41 **Beantwoord de vragen.**

1 Bij welke woorden krijgt het bezittelijk voornaamwoord de uitgang *-e*?

– bij die-woorden / vrouwelijke woorden

– bij .....

2 Bij welke woorden krijgt het bezittelijk voornaamwoord géén uitgang?

– bij .....

– bij .....

3 Wat betekent het woord *euer*? .....

4 Wanneer gebruik je *euer* en wanneer *eure*?

– *euer* bij .....

en .....

– *eure* bij .....

en .....

5 Welke drie betekenissen heeft de vorm *ihr* en *Ihr*? haar , ... en .....

42 **A** **Gebruik eventueel *Grammatik* A van *Kapitel* 1 op blz. 82. Vertaal de woorden.**
Vul eerst het persoonlijk voornaamwoord in en dan het bezittelijk voornaamwoord.

	persoonlijk voornaamwoord		**bezittelijk voornaamwoord**	
1	u	Frau Geiger, haben Sie ein Haus?	uw	Ist das ..... Haus (o)?
2	jullie	Habt ..... ein Kaninchen?	jullie	Ist das ..... Kaninchen (o)?
3	hij	Wo ist Tim? Wo ist .....?	zijn	Ist das ..... Handy (o)?
4	zij (mv)	Spielen ..... heute Fußball?	hun	Ist das ..... Fußball (m)?
5	jullie	Habt ..... die Hefte vergessen?	jullie	Sind das ..... Hefte (mv)?
6	zij (ev)	Hat ..... die Bücher vergessen?	haar	Sind das ..... Bücher (mv)?

B Vertaal het bezittelijk voornaamwoord in het Duits en vul het in. Let op de juiste uitgang.

1 mijn Das ist mein Lehrer.
2 mijn Das ist _____ Lehrerin.
3 onze Haben Sie schon _____ Noten?
4 haar _____ Kaninchen heißt Mimmi.
5 jullie _____ Katze ist schon alt.
6 hun Bello und Rudi? Das sind _____ Haustiere.
7 uw Ist das _____ Zoo, Herr Adler?
8 jouw Wo ist _____ Bruder?

★ **C Vertaal de woorden in het Duits en vul ze in. Let op de juiste uitgang.**

1 jullie huis Ist das euer Haus ? – ons huis Ja, das ist _____.
2 zijn kamer Ist das _____ ? – haar kamer Nein, das ist _____.
3 jouw kat Wie heißt _____ ? – mijn kat _____ heißt Karlchen.
4 uw hond Ist das _____ ? – mijn hond Ja, das ist _____.

43 Vertaal de woorden in het Duits en vul ze in. Let op de juiste uitgang.

(1 *Mijn*) Mein Kater Jan braucht viel Pflege, denn er ist krank. Er frisst oft (2 *zijn voer*) _____ nicht auf. (3 *Mijn ouders*) _____ und (4 *mijn broers*) _____ helfen mir. Ich habe auch noch andere Tiere. (5 *Mijn katten*) _____ heißen Bella und Pitou. Und da sind noch (6 *onze konijnen*) _____ Naseweis und Cookie. Heute besuchen (7 *mijn zus*) _____ Lisa und ich den Hund Karl. Karl wohnt bei Julius und Lisa kennt Julius sehr gut. Er ist nämlich (8 *haar vriend*) _____.

★ **44 Gebruik *Grammatik* A, B en C van *Kapitel* 2 op blz. 147 en 148.**

A Vertaal de woorden in het Duits en vul ze in. Let op de juiste vorm.

1 (*hebben*) Hast du (*een*) _____ Katze (v)?
– Ja, da (*zijn*) _____ sie! Das (*zijn*) _____ (*mijn*) _____ Katze!

2 (*hebben*) _____ ihr Hunde (mv)?
– Ja, hier (*zijn*) _____ sie! Das (*zijn*) _____ (*mijn*) _____ Hunde (mv).

3 (*hebben*) _____ (*jouw*) _____ Bruder (m) Fische?
– Nein, er (*hebben*) _____ (*geen*) _____ Fische! Aber wir (*hebben*) _____ (*een*) _____ Schildkröte (v)!

die Schildkröte

B Controleer eerst jullie antwoorden. Lees de zinnen voor. De een vraagt, de ander geeft antwoord. Wissel van rol.

SCHREIBEN

45 **Gebruik *Grammatik* B van *Kapitel* 1 op blz. 83 en *Grammatik* A, B en C van *Kapitel* 2 op blz. 147 en 148.**

A **Lees de zinsdelen in het schema. Schrijf met behulp van deze zinsdelen minstens vijf hele zinnen.**
Gebruik zo veel mogelijk verschillende woorden. Gebruik de juiste vorm van het bezittelijk voornaamwoord bij de personen. Kies een passend werkwoord en let op de juiste vervoeging.

~~*Mein / Meine*~~	Fische (mv)	brauchen	den ganzen Tag.
Dein / Deine	Haustier	~~*gehen*~~	~~*gern spazieren.*~~
Sein / Seine	~~*Hund*~~	sein	oft zusammen.
Unser / Unsere	Kaninchen (o)	spielen	sehr lieb.
Euer / Eure	Katzen (mv)	schwimmen	viel Pflege.

1 Mein Hund geht gern spazieren.

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

B **Lees elkaar de zinnen voor. Hoeveel verschillende zinnen hebben jullie gemaakt?**

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 4** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 5 Hör und lies mal

LERNZIELE ERK

HÖREN

- Je kunt korte zinnen begrijpen bij het luisteren naar een gesprek.

LESEN

- Je kunt een eenvoudige songtekst begrijpen.
- Je kunt in korte teksten informatie over gebouwen begrijpen.

LERNZIELE

GRAMMATIK

- Je kunt de tegenwoordige tijd van regelmatige werkwoorden met stam op *-d* of *-t* toepassen.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 4, SEITE 145

46 **Kies het passende woord en vertaal het in het Nederlands.**

1 Hunde, Katzen und Vögel sind *Haustiere* / *Zimmer*. .....

2 Die Schwestern *kaufen* / *wissen* ein neues Handy. .....

3 Wir helfen bei der *Pflege* / *Straße* von unserem kranken Opa. .....

4 Die Freunde *besuchen* / *kaufen* ihre Oma. .....

5 Unsere Lehrerin *braucht* / *zeigt* uns später die Antworten. .....

6 Das Auto fährt durch die *Häuser* / *Straßen*. .....

7 Warum musst du das Haus *sauber machen* / *spazieren gehen*? .....

8 Wir *möchten* / *wissen* ein kleines Kaninchen. .....

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 5, SEITE 145

47 **Vul de passende Duitse woorden uit de *Lernbox* in. Vertaal deze woorden in het Nederlands.**

1 Welche Flugzeuge fliegen nach Australien? vliegen

2 Unser Haus hat keinen Balkon. Es hat einen ....

3 Ich lebe in der Stadt, aber ich möchte ....

4 Beim Bouldern ..... wir ohne Seil. .....

5 Wir gehen in den ..... und sehen uns die Bäume an. .....

6 Meine Mutter hat eine neue Arbeit. Wir müssen darum ....

7 Sie (mv) ..... sich und wollen heiraten. .....

8 Bitte ..... Sie ..... den Straßenverkehr! .....

9 Um eine ..... herum ist Wasser. .....

10 Wohnt ihr in einer Villa oder in einem ..... ? .....

HÖREN

Wohnen in Deutschland

Wusstest du, dass ...

- ... Hamburg die Lieblingsstadt der Deutschen ist? Hamburg gilt als die sympathischste Großstadt.
- ... Hamburg auch beim Wohnen **vorne** liegt? In der Liste der zehn größten Städte Deutschlands wollen die meisten Personen am liebsten in Hamburg leben. Auf Platz 2 folgt München und dann erst Berlin.
- ... die Hamburger Häuser, die an der Elbe liegen, besonders teuer sind? Zum Beispiel leben im Hamburger Stadtteil Blankenese viele Prominente in ihren Luxusvillen.
- ... Familien mit Kindern am liebsten auf dem Land, in Dörfern (bis 5 000 Einwohnende) und Kleinstädten (bis 20 000 Einwohnende) leben möchten?
- ... Berlin und Köln nur bei den 18- bis 44-Jährigen besonders beliebt sind?
- ... viele **ältere** Menschen gern **wieder** in der Stadt wohnen, wenn die Kinder aus dem Haus sind?

eine Villa an der Elbe, in Hamburg

ein Bauernhof auf dem Land, bei Hamburg

WORTHILFE	
wusstest du	**wist je**
vorne	**vooraan**
ältere	**oudere**
wieder	**weer**

48 **Lees de tekst *Wohnen in Deutschland*. Beantwoord de vragen.**

1 In welke grote stad in Duitsland willen de meeste mensen wonen? .....

2 In welk stadsdeel van Hamburg wonen veel rijke mensen? .....

3 Waar willen gezinnen met kinderen het liefst wonen? .....

4 Waar willen oudere mensen graag wonen als hun kinderen het huis uit zijn? .....

49 **A** **Luister naar de audio *Wir ziehen um*. Beantwoord de vraag.**

1 Wat is het onderwerp van het gesprek tussen Eva en Jens?

- ○ A dieren
- ○ B verhuizing
- ○ C vriendschap

B Lees de uitspraken per fragment. Luister nog een keer naar de audio. Kies het juiste alternatief.

Fragment 1

1 Eva verhuist over *twee* / *drie* maanden.

2 Eva gaat *in Hamburg* / *op het platteland* wonen.

3 Na de verhuizing gaat Eva naar *dezelfde* / *een andere* school.

Fragment 2

4 Eva woont nu nog in een *villa* / *appartement met balkon*.

5 Eva krijgt na de verhuizing *een kat* / *twee katten*.

6 Jens wil dat Eva en hij *elkaar niet meer zien* / *vrienden blijven*.

LESEN

SONG ▼

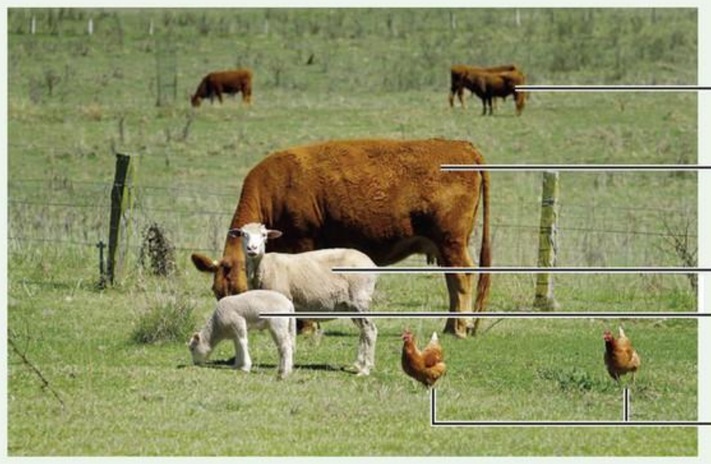
MC Jeremy: Mein Dorf

Meine Kühe
Meine Schafe
Meine Hühner
Meine Schweine
Meine Scheune
Mein Traktor
Mein Dorf

Meine Felder
Meine Äcker
Meine **Wiesen**
Meine Weiden
Dafür finde ich spontan nur ein Wort (**geil!**)

Ich wohne auf dem Land, mit so 3 000 anderen
Gegen **Langeweile** gehe ich in den Wald raus zum Wandern
Keine **Staus**, keine Hektik, keine Kompromisse
Und wenn ich hier mal weg muss, werde ich mein Dorf vermissen

In meinem Dorf, wo der Bus nur jede Stunde abfährt
In meinem Dorf, wo dich immer nur das Hundebellen **nervt**
In meinem Dorf, wo man morgens vom Hahn aufwacht
In meinem Dorf – yeah

WORTHILFE

Wiesen	**weilanden**
geil	**tof**
Langeweile	**verveling**
Staus	**files**
nervt	**op de zenuwen werkt**

50 **A** **Lees de raptekst *Mein Dorf* en bekijk de afbeeldingen. Vul de passende Duitse woorden uit de songtekst bij de afbeeldingen in.**

B **Beluister eventueel de song op *www.youtube.com* en beantwoord de vragen.**

1 Waar woont de ik-persoon?

○ A in de stad ○ B op het platteland

2 Wat vindt de ik-persoon leuk aan zijn woonplaats? Er zijn meerdere goede antwoorden.

☐ A Er komen nooit bussen. ☐ B Er zijn geen files. ☐ C Er zijn veel honden. ☐ D Het is er niet druk.

51 **A** **Lees de tekst *Häuser in Hamburg* op blz. 130 en bekijk de afbeeldingen onderaan deze bladzijde. De titels van de alinea's ontbreken. Vul de naam van het passende gebouw in.**

B **Lees de uitspraken. Kies de passende alinea. Sommige uitspraken passen bij meerdere alinea's.**

		1	2	3	4
1	Het gebouw is 28 meter hoog.	☐	☐	☐	☐
2	Het huis werd begin 20e eeuw gebouwd.	☐	☐	☐	☐
3	In dit gebouw zijn ook winkels en restaurants.	☐	☐	☐	☐
4	Vroeger woonden hier vooral oude vrouwen.	☐	☐	☐	☐
5	Hier wordt de temperatuur van het water gemeten.	☐	☐	☐	☐
6	Het gebouw heeft bijna drieduizend ramen	☐	☐	☐	☐
7	Hier kun je moderne en erg dure woningen kopen.	☐	☐	☐	☐
8	Dit gebouw staat midden in de stad.	☐	☐	☐	☐

C **Stel dat je in alle vier gebouwen mag wonen. In welk gebouw zou jij dan graag willen wonen? Waarom?**

.....

.....

Chile-Haus

die Krameramtsstuben

Marco-Polo-Tower

Seemannshöft

Häuser in Hamburg

In Hamburg wohnen und arbeiten viele Menschen. Dafür braucht die Stadt auch viele Gebäude.

(1) .....
Im Zentrum von Hamburg findest du diese alten Reihenhäuser, die um 1620 bis 1700 gebaut wurden. Direkt **in der Nähe** ist der *Michel*, ein bekanntes **Wahrzeichen** von Hamburg. Auch der Hamburger Hafen ist nicht weit weg. Früher lebten in den Fachwerkhäusern vor allem alte Frauen. Heute befinden sich in den Häusern kleine Geschäfte, wo man Kunst und auch Souvenirs kaufen kann. Es gibt auch Restaurants und Cafés.

(2) .....
Dieses Gebäude ist ein ganz besonderes Haus. Das Hochhaus ist 56 Meter hoch und hat zwölf Etagen. Die kleinste Etage ist unten und die größte Etage ist oben, in der zwölften Etage. Die Etagen werden also immer größer. Ab der zweiten Etage gibt es sehr große Luxuswohnungen mit Terrassen und Balkonen. Wer hier eine Wohnung kaufen will, muss viel Geld haben. Eine Wohnung kostet **zur Zeit** bis zu 3,7 Millionen Euro!

(3) .....
Mitten in der Stadt steht ein großes **Bürogebäude** aus dem Jahr 1924. Es ist so groß wie fünf Fußballfelder und hat 2.800 Fenster. In dem großen Innenhof gibt es viele Geschäfte, Restaurants und Cafés. Seinen Namen hat das Haus von Henry B. Sloman, der früher der reichste Mann in der Stadt war. Sloman ging 1869 nach Chile. Er kam 1898 als reicher Mann nach Hamburg zurück und ließ dann das Haus bauen.

(4) .....
Das Haus liegt auf einer künstlichen Insel in der Elbe. Es wurde 1914 gebaut. Der Turm ist 28 Meter hoch. Hier arbeiten Hafenlotsen. Das sind Personen, die Schiffe **sicher** in den Hamburger Hafen begleiten. Seit 1967 hat das Gebäude eine Messstation. Hier werden sehr viele Dinge gemessen, zum Beispiel die Wassertemperatur und die Windrichtung. Heute gibt es auf der ersten Etage auch noch Schlafzimmer.

WORTHILFE	
in der Nähe	**in de buurt**
Wahrzeichen	**symbool**
zur Zeit	**op dit moment**
Bürogebäude	**kantoorgebouw**
sicher	**veilig**

GRAMMATIK D LERNBOX, SEITE 149

Het regelmatige werkwoord met stam op *-d* of *-t*

basisregel : -e, -st, -t, -en, -t, -en | bij stam op *-d* of *-t* : -e, -**e**st, -**e**t, -en, -**e**t, -en

52 **Beantwoord de vragen.**

1 Wat is de stam van de werkwoorden *reden* en *antworten*? ..... en .....

2 Bij welke persoonlijke voornaamwoorden komt er een extra *-e-* tussen de stam en de uitgang van het werkwoord? Bij de persoonlijke voornaamwoorden ....., ... en .....

3 Welke werkwoorden uit *Grammatik* D hebben een stam op *d,* en welke een stam op *t*? Vul het hele werkwoord in het Duits in. Vertaal dan het woord in het Nederlands.

DUITS ww met stam op -d	NEDERLANDS	DUITS ww met stam op -t	NEDERLANDS
	baden	arbeiten	

53 **A** **Markeer eerst het onderwerp en vul dan de juiste uitgang in.**

1 Wartet ihr auf mich?

2 Frauke find_____ eine kleine Katze auf der Straße.

3 Ihr meld_____ euch morgen um 8 Uhr beim Direktor.

4 Was kost_____ die Hochhäuser?

5 Wir bad_____ am liebsten im See.

6 Fanya, warum antwort_____ du nicht?

B **Markeer eerst het onderwerp en vul dan het werkwoord met de juiste uitgang in.**

1 arbeiten Arbeiten Sie in Hamburg?

2 skaten Er _____ im Park.

3 reden Mein Bruder _____ viel mit seinen Freunden.

4 heiraten Im Mai _____ meine Tante und ihr Freund.

5 mieten Nein, ich _____ keine Wohnung im Marco-Polo-Tower.

6 warten Wie lange _____ du schon?

54 **A** **Vertaal het werkwoord in het Duits en vul het in. Let op de juiste uitgang.**

1 vinden Ich finde dich sehr nett!

2 paardrijden Wie lange _____ du schon?

3 wachten Erika _____ auf den Bus.

4 trouwen Frau Hamzali _____ im Sommer.

5 praten Wir _____ über das Leben auf dem Land.

6 werken Der Mann _____ im Chile-Haus.

B Gebruik eventueel *Grammatik* B van *Kapitel* 1 op blz. 83. Vertaal de werkwoorden in het Duits en vul ze in. Let op de juiste uitgang.

1	leren	werken	Ich lerne und meine Eltern arbeiten.
2	huren	kopen	Die Frau ..... das Haus nicht. Sie ..... das Haus.
3	paardrijden	spelen	Die Kinder ..... nicht. Sie ..... Volleyball.
4	vragen	antwoorden	Ich ....., aber er ..... nicht.
5	schrijven	praten	Du ..... deinem Freund und dann ..... ihr!
6	wachten	trouwen	Wir ..... schon so lange, dass Sie ....., Herr Herber!

SCHREIBEN

55 A Schrijf een eigen songtekst over jouw stad of dorp. Gebruik de *Lernbox* en *Grammatik* C op blz. 145 en 148 en eventueel een woordenboek. Gebruik de tekst *MC Jeremy: Mein Dorf* als voorbeeld.
Vul de zinnen aan en kies de passende woorden.

Mein / Meine .....

Mein / Meine .....

Mein / Meine .....

Mein / Meine .....

Mein / Meine .....

Mein / Meine .....

Mein / Meine .....

Mein Dorf / Meine Stadt .....

Ich wohne *auf dem Land / in der Stadt*, mit so *3 000 / 300 000* anderen.
Gegen Langeweile gehe ich *in den Wald raus zum Wandern / in das Kino und zum Shoppen*.
Keine / Viele Staus, *keine / viel* Hektik, *keine / viele* Kompromisse.
Und wenn ich hier mal weg muss, werde ich *mein Dorf / meine Stadt* vermissen.

B Lees elkaar jullie songteksten voor. Welke tekst vinden jullie het best?

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 5** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 6 Schreib mal

LERNZIELE ERK

SCHREIBEN

- Je kunt eenvoudige zinnen over jezelf, je woonsituatie en huisdieren schrijven.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kunt huizen beschrijven.
- Je kunt huisdieren benoemen.

WIEDERHOLUNG LERNBOX GRAMMATIK D, SEITE 149

56 **Vertaal het werkwoord in het Duits en vul het in. Let op de juiste uitgang.**

CHAT ▼

Ihr (1 *wachten*) _____ bestimmt schon auf eine Nachricht von mir. Ich bin zur Zeit mit meinen Eltern und meinem Bruder in Hamburg!

Meine Cousine (2 *werken*) _____ in Hamburg. Am Freitag (3 *trouwen*) _____ sie. Dann gibt es eine große Party. Am Wochenende (4 *paardrijden*) _____ mein Bruder am Strand und ich (5 *baden*) _____ am Falkensteiner Ufer. Ich (6 *vinden*) _____, es ist der schönste Sandstrand von Hamburg, direkt an der Elbe.

Wir (7 *praten*) _____ über alles, wenn ich zurück bin. Dann (8 *melden*) _____ ich mich wieder.

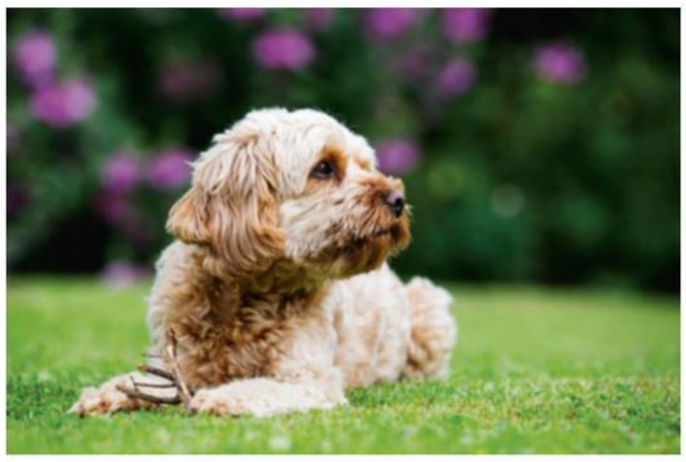
Viele Grüße

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 6, SEITE 146

1

2

3

4

5

6

57 **A** **Bekijk de afbeeldingen. Vul bij elke afbeelding het juiste woord met lidwoord in (enkelvoud of meervoud).**

1 ..... 2 ..... 3 .....

4 ..... 5 ..... 6 .....

B **Lees de omschrijvingen. Vul het juiste woord met lidwoord in.**

		enkelvoud	meervoud
1	Das ist ein Raum in einer Wohnung.	das Zimmer	
2	In diesem Haus wohnt eine Familie.		
3	An diesem Ort leben sehr viele Menschen.		
4	Dieses Haus steht meistens auf dem Land.		
5	Dieses Haus hat zwanzig Etagen.		
6	An diesem Ort leben nur wenig Menschen.		

58 **Luister naar de audio *Redemittel*. Lees de *Redemittel* in de *Lernbox* bij *Lektion* 6 op blz. 146 mee.**

59 **Vertaal de zinnen.**

1 Ik woon in een stad. Ich .....

2 We wonen in een appartement. .....

3 Ons huis heeft vijf kamers. .....

4 Ik heb geen eigen kamer. .....

5 Ik woon samen met mijn vader en mijn zus. .....

.....

6 We hebben een konijn en twee cavia's. .....

.....

7 Mijn broer heeft een muis. .....

8 Onze kat heet Waldemar. .....

9 Mijn konijn is drie jaar oud. .....

10 Ik wil graag nog een goudvis. .....

SCHREIBEN

BLOG ▼

So wohne ich

Hallo **Leute**!

Wie geht es euch? Mir geht es gut!
Mein Name ist Pauline und ich bin dreizehn Jahre alt. Ich wohne in einer Stadt. Die Stadt heißt Stade. Stade liegt im Westen von Hamburg. In Stade wohnen rund 50.000 Menschen. Und wir wohnen auch **dort**. Ich gehe auch in Stade zur Schule, in die Klasse 8a. Mein Lieblingsfach ist Biologie, denn ich liebe Tiere.
Ich wohne zusammen mit meinen Eltern und meinen Geschwistern. Mein Bruder Bastian ist noch klein. Er ist **erst** sieben Jahre alt. Meine Schwester Sylvia ist fünfzehn.
Wir wohnen in einer Wohnung im Zentrum. Unsere Wohnung hat vier Zimmer und ich habe ein eigenes Zimmer. Wir haben sogar einen Garten. Das finde ich toll!
Wir haben drei Haustiere. Ich habe einen Hund. Er ist zwei Jahre alt und heißt Fifi. Mein Hund kann gut springen. Meine Schwester hat zwei Hamster. Sie heißen Elvis und Jojo. Beide sind ein Jahr alt. Mein kleiner Bruder hat kein eigenes Haustier. Er möchte eine Katze. Er findet Katzen toll.
Ich möchte noch einen Hund, aber das wollen meine Eltern **leider** nicht.

Tschüs!

WORTHILFE

Leute	**mensen**
dort	**daar**
erst	**pas**
leider	**helaas**

60 **Lees de tekst *So wohne ich*. Beantwoord de vragen. Markeer in de tekst waar je de antwoorden hebt gevonden.**

1 Waar woont Pauline? Ze woont in de stad Stade.

2 Hoeveel personen en dieren wonen in totaal in het appartement van Pauline's familie? .....

3 Welke personen wonen daar? .....

4 Welke dieren wonen daar? .....

ERK **61** **Gebruik de tekst *So wohne ich*. Beantwoord de vragen in het Duits.**

Hoe schrijft Pauline dat …

1 haar broer geen eigen huisdier heeft maar wel graag een kat wil?

2 haar familie zelfs een tuin heeft en dat ze dat leuk vindt?

3 ze graag nog een hond wil, maar dat haar ouders dat helaas niet willen?

ERK **62** **Gebruik de tekst *So wohne ich*. Beantwoord de vragen in het Duits met je eigen gegevens. Gebruik vooral trefwoorden.**

STECKBRIEF

1 Wohnst du in einer Stadt oder in einem Dorf?

2 Wie heißt die Stadt / das Dorf?

3 In was für einem Haus wohnst du?

4 Mit wem (*met wie*) wohnst du zusammen?

5 Hast du auch ein Haustier?

Stel, je hebt een huisdier. Beantwoord dan vraag 6 en 7.

Stel, je hebt géén huisdier. Beantwoord dan vraag 8 en 9.

6 Welches Tier ist das?

7 Wie heißt dein Tier und wie alt ist es?

8 Welches Haustier möchtest du?

9 Warum möchtest du das Tier?

TRAINERS	Leer de **woorden** en **Redemittel** van **Lektion 6** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Flitskaarten (Redemittel)

TEST JEZELF	Leer de **woorden**, **Redemittel** en **grammatica** van **Lektion 4, 5 en 6** en maak de **Test jezelf online.**				
	Woordenschat	Redemittel	Grammatica	Lezen	Kijken-luisteren
Dit kan ik al					

FINALE

Lees eerst alle opdrachten en kies dan de opdracht die jij gaat maken. Controleer of je alle punten hebt verwerkt en lever de opdracht in. Vink daarna aan wat je al kunt in *Das kann ich schon!*

SCHOOLKRANT **Je schrijft een kort bericht voor je schoolkrant.**

- Je schrijft over je stad, in welk soort huis je woont en met wie je allemaal samenwoont.
- Schrijf ten minste 50 woorden.

E-MAIL **Je schrijft een e-mail.**

- Je schrijft over huisdieren, welke huisdieren je hebt of graag zou willen hebben.
- Schrijf ten minste 50 woorden.

QUIZ **Je maakt in tweetallen een quiz met foto's en tekst.**

- Je maakt ten minste acht quizvragen over huisdieren én over huizen, en beantwoordt schriftelijk de quizvragen van een medeleerling. Je Finale-opdracht bestaat dus uit twee producten: de vragen van je eigen quiz en je antwoorden op de quizvragen van iemand anders.
- Gebruik foto's van huizen, kamers of van dieren.

Das kann ich schon!

	-	-/+	+	++
woorden en *Redemittel*	☐ Ik gebruik regelmatig niet-Duitse woorden en zinnen.	☐ Ik kan veel woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan bijna alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.
spelling	☐ Ik kan meer dan de helft van de woorden niet correct spellen.	☐ Ik kan de meeste woorden correct spellen.	☐ Ik kan bijna alle woorden correct spellen.	☐ Ik kan alle woorden correct spellen.
grammatica	☐ Ik kan meer dan de helft van de regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* niet correct vervoegen.	☐ Ik kan de meeste regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* juist vervoegen.	☐ Ik kan bijna alle regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* juist vervoegen.	☐ Ik kan alle regelmatige werkwoorden en de vormen van *haben*/*sein* juist vervoegen.

Kijk naar je antwoorden bij opdracht 35 van dit hoofdstuk. Heeft het je bij het leren geholpen dat je weet wat je eindopdracht is? Waarom wel/niet?

GRAMMATIK

1 **Lees de tekst. Vertaal de woorden tussen haakjes.**

Ich (*heb*) habe einen Hund. (*Mijn*) ..... Hund (m) (*wacht*) ..... immer vor der Tür. Wenn ich wieder zu Hause (*ben*) ....., (*is*) ..... er ganz froh! Er (*meldt*) ..... sich morgens immer bei mir. Ich brauche keinen Wecker 😉. Wir (*zijn*) ..... gerne zusammen. Ich (*heb*) ..... manchmal das Gefühl, wenn ich etwas frage, (*antwoordt*) ..... er! Natürlich (*praat*) ..... er nicht wirklich, aber wir verstehen uns gut.

(*Een*) ..... Haustier (o) (*kost*) ..... auch Geld. Man muss zum Beispiel jeden Monat Futter kaufen. (*Mijn*) ..... Eltern bestellen das Futter online. (*Een*) ..... Besuch (m) beim Tierarzt (*is*) ..... aber auch teuer. (*Onze*) ..... Tierärztin (v) (*is*) ..... zum Glück sehr nett. (*Geen*) ..... Tier (o) mag die Untersuchung beim Tierarzt. Aber (*onze*) ..... Hund (m) macht das alles sehr brav.

Wie (*vind*) ..... du meinen Hund?

SCHREIBEN

Mein Traumhaus

Möchtest du wissen, wie mein Traumhaus aussieht? Das Haus ist groß. Es hat einen schönen Garten. Ich mag Pflanzen. Ich finde es auch toll, im Garten zu **grillen**. Es gibt viele Fenster und eine Dachterrasse.

Im Erdgeschoss befindet sich die Küche. Im Wohnzimmer steht mein Fernseher. Ich möchte auch noch ein Gamezimmer haben. **Im ersten Stock** gibt es viele Schlafzimmer. Im Badezimmer gibt es die Regendusche und natürlich eine Badewanne. Aus dem Badezimmer hat man eine schöne Aussicht.

Das Haus liegt am Waldrand. Die Umgebung ist sehr grün. In der Nähe gibt es einen See. Man kann **sich** in meinem Traumhaus gut **erholen**. Im Garten gibt es auch einen Pool. Jedes Wochenende **lade** ich meine Freunde zu einer Poolparty **ein**!

WORTHILFE

grillen	**barbecueën**
im Erdgeschoss	**op de begane grond**
im ersten Stock	**op de eerste verdieping**
sich erholen	**zich ontspannen**
lade ... ein	**nodig ... uit**

2 **Je gaat je droomhuis beschrijven. Lees de tekst *Mein Traumhaus* en onderstreep bruikbare zinnen. Benoem in je beschrijving:**

- hoe je droomhuis eruitziet;
- hoeveel kamers het huis heeft;
- waar jouw slaapkamer is;
- waar het huis zich bevindt (in de stad, in een dorp, op een berg enzovoort);
- wat jouw huis zo bijzonder maakt.

Maak gebruik van de zinnen uit de tekst.

3 **A** **Vertaal de zinnen.**

1 Laura heeft een hond. .....

2 Anissa heeft twee honden. .....

3 Katharina en Maya hebben een cavia. .....

.....

4 Zijn parkiet heet Paco. .....

5 Jack heeft een konijn. .....

6 Maaike heeft een goudvis als huisdier. .....

7 De muis van Amélie heet Rambo. .....

8 De hamster van Zairah heet James. .....

B **Denk aan vijf mensen in jouw omgeving die een huisdier hebben. Schrijf over hen vijf verschillende zinnen. Benoem bijvoorbeeld wat voor huisdier(en) ze hebben of hoe het dier heet.**

1 .....

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

HÖREN

4 **Maak online de luisteropdracht.**

FORSCHUNG

5 **De band MEUTE komt uit Hamburg en bestaat uit elf muzikanten. Je gaat over deze bijzondere band een 'pecha kucha' voorbereiden. Een pecha kucha is een presentatie die alleen bestaat uit afbeeldingen.**

A **Zoek online naar antwoorden op de onderstaande vragen.**

1 Bekijk (een deel van) de video. Waar staan de muzikanten? Herken je dit gebouw?
2 Welke instrumenten herken je?
3 Wat voor type/stijl muziek spelen ze?
4 Hebben ze deze muziek zelf geschreven?
5 Hoe is de band ooit begonnen?
6 Waar heeft MEUTE door de jaren heen opgetreden?
7 Treedt de band ook in Nederland op? Bekijk de speellijst.
8 Zou jij graag naar een optreden van MEUTE willen gaan?

B **Zoek afbeeldingen voor je pecha kucha. De afbeeldingen zijn slechts 20 seconden in beeld. Gebruik maximaal acht dia's. Je kunt per dia meerdere afbeeldingen laten zien.**

AKTUELL

6 **Vraag je docent naar de actuele opdracht en maak die opdracht alleen of met een groepje.**

A **Welke opdracht heb je gemaakt?**

.....

B **Wat heb je geleerd over Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland dat je hiervoor nog niet wist?**

.....

.....

.....

K KREATIV

7 **Je maakt een filmpje over je school en schoolvakken. Jullie werken in tweetallen. Je hebt een tablet of mobieltje nodig, waarmee je kunt filmen. Wat ga je doen?**

Stap 1: Verzamel samen informatie over jullie school. Maak notities in het Duits over:
- de naam van de school;
- wat voor soort school het is (alleen vmbo of ook havo/vwo);
- hoeveel leerlingen en docenten op je school zitten.

Stap 2: Kies samen drie schoolvakken waarover je wilt vertellen. Schrijf voor elk schoolvak minstens twee zinnen in het Duits op, bijvoorbeeld:
- op welke dagen je het vak hebt;
- hoe de docent heet die het vak geeft;
- of het je lievelingsvak is of niet.

Stap 3: Verdeel de rollen. De een filmt, de ander vertelt in het Duits over de school en schoolvakken. Maak een opname voor of in je school. Vraag je docenten of je ook opnames mag maken van het leslokaal waar het vak gegeven wordt. Als je personen wilt filmen, moet je vooraf toestemming aan hen vragen.

Stap 4: Zet je filmpje in elkaar en presenteer het aan de klas.

LEKTION 1 DU ▶ NL

Satz (*zin*)	Deutsch	Niederländisch
Hamburg liegt in **Deutschland**.	Deutschland	Duitsland
Einige Schüler haben Astronomie.	einige	sommige
Es gibt 1 000 Schüler an unserer Schule.	↻ es gibt	er zijn
Wir lernen **heute** Deutsch.	↻ heute	vandaag
Ich mache **lieber** Biologie als Englisch.	lieber	liever
Ich fahre **oft** nach Österreich.	↻ oft	vaak
Österreich hat viele Berge.	Österreich	Oostenrijk
Meine **Schule** heißt Picasso College.	**die** Schule | **die** Schulen	de school
Der **Schüler** ist aus der Klasse 7c.	**der** Schüler | **die** Schüler	de leerling
Die **Schülerin** ist aus der Klasse 8a.	**die** Schülerin | **die** Schülerinnen	de leerlinge
Mathe ist ein **Schulfach**.	**das** Schulfach | **die** Schulfächer	het schoolvak
Sehen wir uns morgen?	sehen	zien
Die Schüler sind **selbst** verantwortlich.	selbst	zelf
Monica kann **sogar** Chinesisch.	sogar	zelfs
Die Antworten **stehen** doch hier!	stehen	staan
Die erste **Stunde** beginnt um halb neun.	**die** Stunde | **die** Stunden	het uur, het lesuur
Wir fahren **vielleicht** nach Hamburg.	vielleicht	misschien
Kreativität ist **wichtig**.	↻ wichtig	belangrijk
Man lernt **zum Beispiel** Lieder schreiben.	zum Beispiel	bijvoorbeeld

WOCHENTAGE UND TAGESZEITEN (WEEKDAGEN EN DAGDELEN) NL ◀ ▶ DU

Niederländisch	Deutsch
op maandag	am Montag
op dinsdag	am Dienstag
op woensdag	am Mittwoch
op donderdag	am Donnerstag
op vrijdag	am Freitag
op zaterdag	am Samstag
op zondag	am Sonntag
's ochtends	morgens / am Morgen
's middags (12 uur)	mittags / am Mittag
's middags (na 12 uur)	nachmittags / am Nachmittag
's avonds	abends / am Abend
's nachts	nachts / in der Nacht

LEKTION 2 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Yuan liest gern ein **Buch**.	**das** Buch | **die** Bücher	het boek
Wir **fahren** nach Österreich.	fahren	gaan, rijden
Morgen muss ich **früh** aufstehen.	früh	vroeg
Ich **habe Lust auf** ein Eis.	Lust haben auf	zin hebben in
Manche Leute interessiert das nicht.	manche	sommige
Na klar kannst du kommen.	na klar	natuurlijk
Wir fahren **ohne** Christian.	ohne	zonder
Ich **schicke** dir eine E-Mail.	schicken	sturen
Schön, dich zu sehen.	schön	mooi
Wir **schreiben** einen Brief an die Schulleitung.	↻ schreiben	schrijven
Schon 12 Uhr! Ich komme zu **spät**.	spät	laat
Viel Spaß in Hamburg!	Viel Spaß!	Veel plezier!
Ich habe **von** Montag **bis** Freitag Schule.	von … bis	van … tot
Sandra kommt nicht, **weil** sie keine Zeit hat.	weil	omdat
Samstag und Sonntag nennt man das **Wochenende**.	**das** Wochenende | **die** Wochenenden	het weekeinde
Hast du morgen **Zeit**?	**die** Zeit | **die** Zeiten	de tijd

DIE ZAHLEN BIS 100 (DE GETALLEN TOT 100) NL ◀ ▶ DU

20	zwanzig
21	einundzwanzig
30	dreißig
40	vierzig
50	fünfzig

60	**sech**zig
70	**sieb**zig
80	achtzig
90	neunzig
100	hundert

LEKTION 3 NL ▶ DU

Niederländisch	Deutsch	Satz
makkelijk	einfach	Mathe finde ich sehr **einfach**.
het vmbo	**die** Hauptschule | **die** Hauptschulen	Stefan geht in die **Hauptschule**.
het huiswerk	**die** Hausaufgabe | **die** Hausaufgaben	Ich habe viele **Hausaufgaben**.
het schrift	**das** Heft | **die** Hefte	Emilia schreibt die Antworten in das **Heft**.
de klas	**die** Klasse | **die** Klassen	Meine **Klasse** ist sehr groß.
het proefwerk	**die** Klassenarbeit | **die** Klassenarbeiten	Wann schreiben wir die **Klassenarbeit**?
de mentor	**der** Klassenlehrer | **die** Klassenlehrer	Wie heißt dein **Klassenlehrer**?
de pen	**der** Kugelschreiber | **die** Kugelschreiber	Der **Kugelschreiber** schreibt gut.
het favoriete vak	**das** Lieblingsfach | **die** Lieblingsfächer	Mein **Lieblingsfach** ist Biologie.
het cijfer	**die** Note | **die** Noten	Meine **Note** für Technik ist sehr gut.
de havo	**die** Realschule | **die** Realschulen	Ich gehe in die **Realschule**.
moeilijk	schwierig	Chemie finde ich **schwierig**.

Niederländisch	Deutsch	Satz
het lesrooster	**der** Stundenplan | **die** Stundenpläne	Wir haben einen neuen **Stundenplan**.
biologie	Biologie	**Biologie** haben wir immer montags.
scheikunde	Chemie	**Chemie** ist interessant.
Duits	Deutsch	**Deutsch** ist neu für uns.
Engels	Englisch	**Englisch** ist einfach.
aardrijkskunde	Erdkunde	In der ersten Stunde haben wir **Erdkunde**.
frans	Französisch	Wir haben alle **Französisch**.
geschiedenis	Geschichte	**Geschichte** ist mein Lieblingsfach.
wiskunde	Mathe, Mathematik	Herr Breitner unterrichtet **Mathe**.
muziek	Musik	In **Musik** singen wir viele Lieder.
Nederlands	Niederländisch	**Niederländisch** ist schwierig.
natuurkunde	Physik	Nächstes Jahr habe ich **Physik**.
gym	Sport	**Sport** macht Spaß!

Redemittel • Sprechen

Niederländisch	Deutsch
Wat is je favoriete vak?	**Was ist dein Lieblingsfach?**
• Mijn favoriete vak is Duits.	• Mein Lieblingsfach ist Deutsch.
Wanneer heb je Biologie?	**Wann hast du Biologie?**
• Ik heb biologie op dinsdag en op donderdag.	• Ich habe Biologie am Dienstag und am Donnerstag.
Wat vind je van wiskunde?	**Wie findest du Mathe?**
• Ik vind wiskunde moeilijk / makkelijk.	• Ich finde Mathe schwierig / einfach.
Welke vakken heb je op woensdag?	**Welche Fächer hast du am Mittwoch?**
• Op woensdag heb ik gym en Engels.	• Am Mittwoch habe ich Sport und Englisch.
In welke klas zit jij?	**In welche Klasse gehst du?**
• Ik zit in 1A / 2B.	• Ich gehe in die 7a / 8b.
Hoe heet je mentor / je docente?	**Wie heißt dein Klassenlehrer / deine Lehrerin?**
• Mijn mentor heet meneer De Jong. / Mijn docente heet mevrouw Smolenski.	• Mein Klassenlehrer heißt Herr De Jong. / Meine Lehrerin heißt Frau Smolenski.
Naar welke school ga je?	**Auf welche Schule gehst du?**
• Ik ga naar de havo / het vmbo. • Mijn school heet Mondriaan School.	• Ich gehe auf die Realschule / Hauptschule. • Meine Schule heißt Mondriaan School.
Hoe is jouw rooster?	**Wie ist dein Stundenplan?**
• Mijn rooster is oké / niet zo goed. • Op maandag heb ik vijf lesuren.	• Mein Stundenplan ist okay / nicht so gut. • Am Montag habe ich fünf Stunden.
Hoe zijn je cijfers?	**Wie sind deine Noten?**
• Mijn cijfers zijn goed / niet zo goed.	• Meine Noten sind gut / nicht so gut.
Heb je veel proefwerken / huiswerk?	**Hast du viele Klassenarbeiten / Hausaufgaben?**
• Ja, heel veel. / Nee, niet zo veel.	• Ja, sehr viele. / Nein, nicht so viele.

LEKTION 4 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Am Sonntag **besuchen** wir unsere Oma.	besuchen	bezoeken
Brauchen Sie noch mehr Zeit, Frau Keit?	↻ brauchen	nodig hebben
Welches **Futter** ist gut für meinen Hund?	**das** Futter	het voer
Ein **Haus** am Meer finde ich schön.	**das** Haus | **die** Häuser	het huis
Ein Hund ist ein **Haustier** und eine Katze auch.	**das** Haustier | **die** Haustiere	het huisdier
Ich mache natürlich **immer** meine Hausaufgaben.	↻ immer	altijd
Meine Eltern **kaufen** ein Aquarium.	kaufen	kopen
Die Kinder **möchten** mehr Freizeit.	möchten	graag willen
Die **Pflege** eines Tieres kostet viel Zeit.	**die** Pflege	de verzorging
Die Kinder **machen** den Kaninchenstall **sauber**.	sauber machen	schoonmaken
Kommst du jetzt mit? **Sonst** gehe ich alleine.	sonst	anders
Im Sommer **gehen** meine Eltern gern **spazieren**.	spazieren gehen	gaan wandelen
In welcher **Straße** wohnst du?	**die** Straße | **die** Straßen	de straat
Wir **wissen** nicht, wie spät es ist.	wissen	weten
Kannst du mir deine Tiere **zeigen**?	zeigen	laten zien
Das Haus hat vier **Zimmer**.	**das** Zimmer | **die** Zimmer	de kamer
Hier wohne ich. Das ist mein **Zuhause**.	**das** Zuhause	thuis

LEKTION 5 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Wir **achten auf** die Gesundheit.	achten auf	letten op
Viele Familien mit kleinen Kindern wollen **auf dem Land leben**.	auf dem Land leben	op het platteland wonen
Ich habe keine Geschwister, **denn** ich bin Einzelkind.	↻ denn	want
Es ist warm hier. Öffne bitte das **Fenster**.	**das** Fenster | **die** Fenster	het raam
Die Vögel **fliegen** weit weg.	fliegen	vliegen
In unserem **Garten** gibt es viele Blumen.	**der** Garten | **die** Gärten	de tuin
Der Supermarkt ist in einem modernen **Gebäude**.	**das** Gebäude | **die** Gebäude	het gebouw
In seinem **Geschäft** kaufe ich ein Souvenir.	**das** Geschäft | **die** Geschäfte	de winkel
Texel ist eine **Insel** im Wattenmeer.	**die** Insel | **die** Inseln	het eiland
Thomas und ich **klettern** auf den Berg.	klettern	klimmen
Wir **lieben** unsere Stadt.	lieben	houden van
Unsere Großeltern wohnen in einem **Reihenhaus**.	**das** Reihenhaus | **die** Reihenhäuser	het rijtjeshuis
Wir **schaffen** es, alle Wörter zu lernen!	schaffen	lukken
Das neue Handy ist sehr **teuer**!	teuer	duur
Wir wollen in ein anderes Haus **umziehen**.	umziehen	verhuizen
Im **Wald** gibt es viele Bäume und Tiere.	**der** Wald | **die** Wälder	het bos
Ich bin so alt **wie** du.	wie	als

LEKTION 6 NL ▶ DU

Niederländisch	Deutsch	Satz
de boerderij	**der** Bauernhof | **die** Bauernhöfe	Der **Bauernhof** ist schon sehr alt.
het dorp	**das** Dorf | **die** Dörfer	In unserem **Dorf** leben zweihundert Leute.
de eengezinswoning	**das** Einfamilienhaus | **die** Einfamilienhäuser	Meine Eltern kaufen ein **Einfamilienhaus**.
het flatgebouw	**das** Hochhaus | **die** Hochhäuser	Das **Hochhaus** ist dreißig Meter hoch.
de stad	**die** Stadt | **die** Städte	Hamburg ist eine **Stadt** in Norddeutschland.
het appartement	**die** Wohnung | **die** Wohnungen	Die **Wohnung** ist nicht so groß.
de kamer	**das** Zimmer | **die** Zimmer	Ich lerne in meinem **Zimmer**.
de goudvis	**der** Goldfisch | **die** Goldfische	Der **Goldfisch** schwimmt im Aquarium.
de hamster	**der** Hamster | **die** Hamster	Mein **Hamster** rennt in seinem Rad.
de hond	**der** Hund | **die** Hunde	Der **Hund** bellt oft.
het konijn	**das** Kaninchen | **die** Kaninchen	Das **Kaninchen** frisst eine Karotte.
de kat	**die** Katze | **die** Katzen	Eine **Katze** kann gut hören.
de muis	**die** Maus | **die** Mäuse	Die **Maus** ist klein und piepst laut.
de cavia	**das** Meerschweinchen | **die** Meerschweinchen	Mein **Meerschweinchen** hat ein weiches Fell.
de parkiet	**der** Wellensittich | **die** Wellensittiche	Unser **Wellensittich** fliegt durch das Haus.

Redemittel • Schreiben

Zo kun je over je woonsituatie schrijven	
Ik woon in een dorp / in een stad.	Ich wohne in einem Dorf / in einer Stadt.
Het dorp / De stad heet ...	Das Dorf / Die Stadt heißt ...
Ik woon samen met mijn moeder / mijn vader / mijn ouders en mijn broer / mijn zus / mijn broers en zussen.	Ich wohne zusammen mit meiner Mutter / meinem Vater / meinen Eltern und meinem Bruder / meiner Schwester / meinen Geschwistern.
We wonen in een appartement / in een flatgebouw / op een boerderij.	Wir wohnen in einer Wohnung / in einem Hochhaus / auf einem Bauernhof.
Ons huis / Ons appartement heeft drie kamers.	Unser Haus / Unsere Wohnung hat drei Zimmer.
Ik heb een / geen eigen kamer.	Ich habe ein / kein eigenes Zimmer.
Zo kun je over je huisdier(en) schrijven	
Ik heb een kat / een hond als huisdier. / twee goudvissen als huisdieren.	Ich habe eine Katze / einen Hund als Haustier. / zwei Goldfische als Haustiere.
Wij hebben twee honden en drie katten.	Wir haben zwei Hunde und drei Katzen.
Mijn hamster is vijf jaar oud.	Mein Hamster ist fünf Jahre alt.
Ons konijn / Onze muis heet Koko.	Unser Kaninchen / Unsere Maus heißt Koko.
Mijn parkiet kan goed spreken.	Mein Wellensittich kann gut sprechen.
Ik wil graag nog een hond / een kat / een cavia.	Ich möchte noch einen Hund (m) / eine Katze (v) / ein Meerschweinchen (o).

GRAMMATIK A ONREGELMATIGE WERKWOORDEN: *HABEN, SEIN*

In hoofdstuk 1 heb je een vaste regel voor regelmatige werkwoorden geleerd. Je hebt geleerd dat regelmatige werkwoorden de uitgangen *e-st-t-en-t-en* krijgen.
Net als in het Nederlands zijn de werkwoorden *haben* (hebben) en *sein* (zijn) onregelmatig.

		haben *(hebben)*	sein *(zijn)*
ik	ich	habe	bin
jij	du	hast	bist
hij/zij/het	er/sie/es	hat	ist
wij	wir	haben	sind
jullie	ihr	habt	seid
Zij/u	sie/Sie	haben	sind

Bijvoorbeeld:
Ich habe Deutsch. – Ik heb Duits.
Du hast Englisch. – Jij hebt Engels.

Wir sind Schüler*innen. – Wij zijn leerlingen.
Er ist Lehrer. – Hij is docent.

GRAMMATIK B HET ONBEPAALD LIDWOORD EN *KEIN*

In het Nederlands heb je één onbepaald lidwoord: een.
In het Duits is het *ein* of *eine*. Als het zelfstandig naamwoord achter het lidwoord vrouwelijk is, is het ***eine***. Het onbepaald lidwoord heeft dan dezelfde laatste letter als het bepaald lidwoord: **die** Frau – **eine** Frau.
In het meervoud is er net als in het Nederlands geen onbepaald lidwoord.

Kein / keine
'Geen' betekent *kein* in het Duits. Let op: als het woord erachter in het meervoud staat of vrouwelijk is, wordt het ***keine***.
Het heeft dan dezelfde laatste letter als bij het bepaald lidwoord: **die** Frau – **keine** Frau.

mannelijk ♂	vrouwelijk ♀	onzijdig ø	meervoud ∞
der Mann	**die** Frau	**das** Kind	**die** Kinder
ein Mann	**eine** Frau	**ein** Kind	----------
kein Mann	**keine** Frau	**kein** Kind	**keine** Kinder

Bijvoorbeeld:

de tekst	– **der** Text;	een tekst	– **ein** Text;	geen tekst	– **kein** Text
de school	– **die** Schule;	een school	– **eine** Schule;	geen school	– **keine** Schule
het boek	– **das** Buch;	een boek	– **ein** Buch;	geen boek	– **kein** Buch
de cijfers	– **die** Noten;	geen cijfers	– **keine** Noten		

GRAMMATIK C HET BEZITTELIJK VOORNAAMWOORD

De bezittelijke voornaamwoorden geven aan dat iemand iets bezit.
Het bezittelijk voornaamwoord staat bijna altijd voor een zelfstandig naamwoord.

Bijvoorbeeld:

Mein Hund ist fünf Jahre alt. — **Mijn** hond is vijf jaar oud.
Wo sind **eure** Bücher? — Waar zijn **jullie** boeken?

	enkelvoud				meervoud			
Nederlands	mijn	jouw	zijn	haar	uw	ons / onze	jullie	hun
Duits	**mein-**	**dein-**	**sein-**	**ihr-**	**Ihr-**	**unser-**	**euer/eure**	**ihr-**

De vorm *ihr* heeft drie betekenissen: haar, hun of uw.

Bijvoorbeeld:

Das ist **ihr** Auto. → Dat is **haar** auto.
Das ist **ihr** Haus. → Dat is **hun** huis.
Das ist **Ihr** Lehrer. → Dat is **uw** leraar.

De bezittelijke voornaamwoorden horen bij de ein-groep en krijgen dus dezelfde uitgangen als de woorden *ein-* en *kein-*.
Bij *die*-woorden (vrouwelijk) en meervoud krijgt het bezittelijk voornaamwoord de uitgang -**e**.
Het woord *euer* verandert in die situatie in *eure*.

der-woorden mannelijk ♂	*die*-woorden vrouwelijk ♀	*das*-woorden onzijdig ø	woorden in het meervoud ∞
der Lehrer	**die** Schule	**das** Zimmer	**die** Bücher
mein	mein**e**	mein	mein**e**
dein	dein**e**	dein	dein**e**
sein	sein**e**	sein	sein**e**
ihr	ihr**e**	ihr	ihr**e**
unser	unser**e**	unser	unser**e**
euer	eur**e**	euer	eur**e**
ihr	ihr**e**	ihr	ihr**e**
Ihr	Ihr**e**	Ihr	Ihr**e**

GRAMMATIK D HET REGELMATIGE WERKWOORD MET STAM OP *-D* OF *-T*

In *Kapitel* 1 heb je al geleerd hoe je regelmatige werkwoorden volgens de basisregel (*esttenten*-regel) vervoegt. Regelmatige werkwoorden met een stam op *-d* of *-t* krijgen bij *du*, *er/sie/es* en *ihr* een extra **e**.

	basisregel	stam op -d	stam op -t
	wohnen (*wonen*)	reden (*praten*)	arbeiten (*werken*)
stam	wohn-	red-	arbeit-
uitgang	**-e, -st, -t, -en, -t, -en**	**-e, -est, -et, -en, -et, -en**	
ich	wohn**e**	red**e**	arbeit**e**
du	wohn**st**	red**est**	arbeit**est**
er, sie, es	wohn**t**	red**et**	arbeit**et**
wir	wohn**en**	red**en**	arbeit**en**
ihr	wohn**t**	red**et**	arbeit**et**
sie, Sie	wohn**en**	red**en**	arbeit**en**

Regelmatige werkwoorden met stam op *-d* of *-t*

Leer deze werkwoorden Nederlands → Duits én Duits → Nederlands.

Niederländisch	Deutsch
werken	arbeiten
antwoorden	antworten
baden, zwemmen	baden
vinden	finden
trouwen	heiraten
kosten	kosten

Niederländisch	Deutsch
melden	melden
huren	mieten
praten	reden
paardrijden	reiten
wachten	warten

CHECKLIST

Ben ik klaar voor de toets?

- ☐ **Ik ken de woorden van *Lektion* 1 tot en met 6.**
  - ☐ Ik heb de woorden geleerd met de *Lernbox*.
  - ☐ Ik heb geoefend met de online woordtrainer.
  - ☐ Ik heb geoefend met een ander online programma, namelijk

  .....

  .....
- ☐ **Ik kan de grammatica van *Lektion* 1, 2, 4 en 5 gebruiken in zinnen.**
  - ☐ Ik heb de grammatica geleerd met de *Lernbox*.
  - ☐ Ik heb geoefend met de online grammaticatrainer.
- ☐ **Ik kan de *Redemittel* gebruiken in een gesprek of als ik iets opschrijf.**
- ☐ **Ik kan teksten en gesprekken over Hamburg, school, wonen en huisdieren begrijpen.**
- ☐ **Ik heb de Test jezelfs online gemaakt.**
- ☐ **Ik heb de *Finale*-opdrachten voldoende afgerond.**
- ☐ **Ik heb de volgende extra's gedaan uit de *Differenzierung*:**

  .....

  .....

  .....

  .....

  .....
- ☐ **Ik heb goed meegedaan in de lessen.**

KAPITEL 3

MÜNCHEN

die Brezel

die Frauenkirche

das Hofbräuhaus

das Oktoberfest

der Tierpark Hellabrunn

1 2 3 D 4 5 6 D L

München

Dit hoofdstuk gaat over de Beierse hoofdstad München, sport, hobby's, feesten en feestdagen.

Lernziele Kapitel

- Je kunt vragen beantwoorden en vragen stellen over je vrije tijd, hobby en sport.
- Je kunt iemand feliciteren en een korte wenskaart of groet schrijven.
- Je kunt een uitnodiging schrijven en op uitnodigingen reageren.

die Allianz Arena

Deutschland

München

das Olympiastadion

die Isar

der Englische Garten

DARUM DEUTSCH

Volg je de Duitse voetbalcompetitie? Handig als je dat via de Duitse televisie kunt doen.

die Isar

Finale Lektion 3

- Je maakt een interview met een bekende sporter, een vlog over je sport/hobby of je houdt een presentatie over een bijzondere sport.

Finale Lektion 6

- Je schrijft uitnodigingen voor een feestje en je reageert hierop of je maakt een poster over een schoolfeest.

LEKTION 1 Sieh und lies mal

LERNZIELE ERK

SEHEN

- Je kunt informatie begrijpen in een video over een stadsrondleiding.

LESEN

- Je kunt belangrijke informatie vinden en begrijpen in een toeristische folder.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kent de kloktijden in het Duits.

GRAMMATIK

- Je kunt de tegenwoordige tijd van werkwoorden met de stam op een s-klank toepassen.

ORIENTIERUNG

1 A Lees de tekst in het vakje *Darum Deutsch*. Veel nationale en internationale sportwedstrijden worden ook op de Duitse televisie uitgezonden. Zo leer je terloops nog meer Duits. Welke sporten zou je graag op de Duitse televisie willen zien?

.....

B Wat weet je al over München?

.....

C Bekijk de ontdekkingsplaat van *Kapitel* 3 op blz. 150 en 151. Beantwoord de vragen.

1 Wat is de Isar? .....

2 Hoe heet het grote park midden in München? .....

3 Hoe heet het voetbalstadion van het mannenelftal van FC Bayern München? .....

D Beantwoord de vragen. Gebruik eventueel internet.

1 In 1972 werd nog een ander stadion gebouwd. Hoe heet dit stadion? Noteer de naam.

.....

2 Hoe heet het park waarin het stadion ligt? .....

3 Waarom werd dit stadion gebouwd?

.....

4 Wat kun je tegenwoordig in het Olympiapark allemaal doen? Noem drie activiteiten.

.....

E FINALE Aan het eind van *Lektion* 3 stel je je hobby of je sport voor.

1 Kijk naar de Finale van *Lektion* 3. Als je nu een keuze zou maken, welke opdracht kies je dan?

.....

2 Over welke hobby of sport zou je graag iets in de afsluitende opdracht willen vertellen?

.....

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 1, SEITE 214

2 **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 Viele Freunde kommen zu meinem **Fest**. feest
2 **In der Nähe von** München sind die Alpen. .....
3 **Am liebsten** esse ich eine Brezel. .....
4 Wir lieben Fußball, **darum** gehen wir in die Allianz Arena. .....
5 Ich spiele lieber **allein** und nicht im Team. .....
6 An manchen Tagen kann man in München die Alpen **sehen**. .....
7 Dieser **Baum** ist bereits 300 Jahre alt. .....
8 **Jede** Stadt in Bayern hat eine Brauerei. .....

3 **Vertaal het vetgedrukte woord in het Nederlands. Kies uit:**
bekend – buiten – gezellig – oefening – plaatsvinden – samen – weer – wereld
Twee woorden blijven over.

1 Wollen wir **zusammen** zum Oktoberfest? .....
2 Bei schlechtem **Wetter** gehen wir ins Münchner Stadtmuseum. .....
3 Bayrische Biergärten sind sehr **gemütlich**. .....
4 Mein Bruder geht oft **draußen** joggen. .....
5 Im Englischen Garten können auch Konzerte **stattfinden**. .....
6 Der FC Bayern München ist auf der ganzen Welt sehr **bekannt**. .....

4 **A** **Verbind het tijdstip met de juiste zin.**
Wie spät ist es? Es ist ...

A	halb neun	○	○ **1**	12:15
B	Viertel vor zwölf	○	○ **2**	4:10
C	zehn nach vier	○	○ **3**	4:35
D	Viertel nach zwölf	○	○ **4**	11:45
E	fünf nach halb fünf	○	○ **5**	8:30
F	sieben Uhr	○	○ **6**	7:00

B Bekijk de afbeeldingen. Vul de kloktijden voluit in.

1

2

3

4

Wie spät ist es? Es ist...

1 acht Uhr

2 .....

3 .....

4 .....

TIPP

WORTSCHATZ

Bij kloktijden gebruik je het woord **um** (om):

um neun Uhr — **om** negen uur

Tussen twee tijdstippen gebruik je **von ... bis** (van ... tot):

von neun **bis** zehn — **van** negen **tot** tien

5 Lees de tip. Vertaal de woorden en vul de kloktijden voluit in.

1 om 15:15 uur — Wir fahren um Viertel nach drei / fünfzehn Uhr fünfzehn mit dem Zug nach München.

2 van 15:00 tot 16:00 uur — Das Training geht ..... .

3 om 8:30 uur — Meine Großeltern kommen am Montag ..... an.

4 Om 10:00 uur — ..... gehen wir zum Olympiapark.

5 van 8:00 tot 18:00 uur — Das Geschäft am Marienplatz ist ..... geöffnet.

6 om 14:00 uur — Wir treffen uns ..... mit ihrem Cousin an der Brücke.

SEHEN

Willkommen in München

München ist nach Berlin und Hamburg die **drittgrößte** Stadt in Deutschland. München ist bekannt für den Fußballklub FC Bayern München und die größte Kirmes der Welt, das Oktoberfest. Jedes Jahr besuchen ungefähr sechs Millionen Menschen dieses Fest. Viele Besucher*innen tragen auf dem Oktoberfest ein Dirndl oder eine Lederhose. Das ist die traditionelle Kleidung in Bayern.
München ist die Hauptstadt von Bayern. Das ist das größte Bundesland von Deutschland! Die Alpen liegen in der Nähe von München. Bei gutem Wetter kannst du sie sogar sehen.
Mitten in der Stadt liegt der Englische Garten – der größte Stadtpark auf der Welt! Er ist 3,7 km² groß. Das sind 640 **Fußballfelder**! Durch den Park fließt die Isar. Die Isar ist ein Fluss. Man kann dort sogar surfen! Im Englischen Garten gibt es viele **Wiesen**, Bäume und **Hügel**. Das ist bei englischen Parks auch oft so. Darum heißt dieser Park auch Englischer Garten.

WORTHILFE

drittgrößte	**op twee na grootste**
Fußballfelder	**voetbalvelden**
Wiesen	**grasvelden**
Hügel	**heuvels**

6 **Lees de tekst *Willkommen in München* en beantwoord de vragen.**

1 Waar staat München vooral om bekend?

Voetbal en

2 Wat heb je nodig om de Alpen, de hoogste bergen in Midden-Europa, vanuit München te kunnen zien?

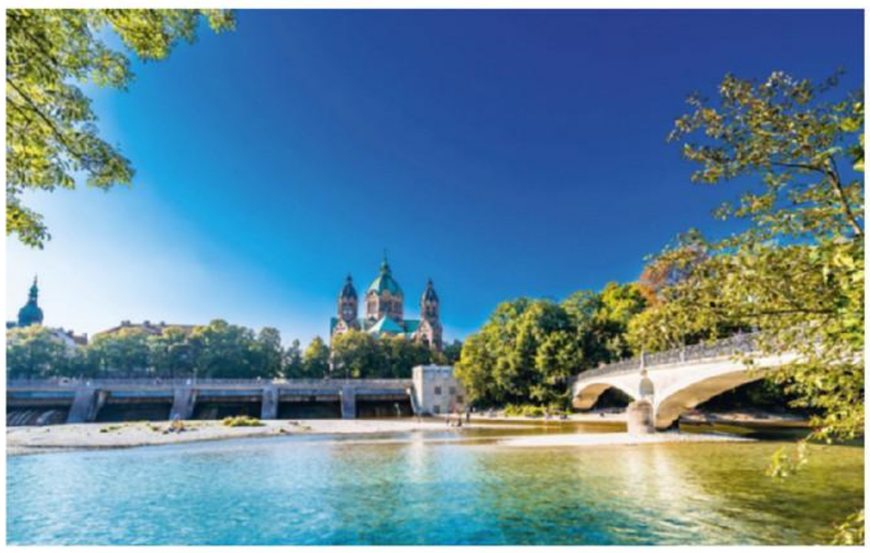
3 Hoeveel voetbalvelden passen in de *Englischer Garten*?

4 Wat zie je op de afbeeldingen? Gebruik de informatie uit de tekst. Schrijf de Duitse namen op.

Dirndl und Lederhose

5 In de tekst staat dat de *Englischer Garten* op een Engels park lijkt. Wat houdt dat precies in?

.....

7 **A** **Bekijk de video *München in 5 Minuten*.**
In welke volgorde worden de bezienswaardigheden genoemd? Zet het juiste nummer erachter.

BMW Welt & Museum .....
Deutsches Museum .....
Frauenkirche .....
Hofbräuhaus .....
Marienplatz 1
Olympiapark .....
Viktualienmarkt .....

B **Bekijk de video *München in 5 Minuten* nog een keer en beantwoord de vragen.**

1 Waar staat München om bekend? traditie

2 Op welk land lijkt de sfeer in München volgens sommige mensen? .....

3 Wat kun je bij de *Eisbachwelle* doen? .....

4 Wanneer is het *Deutsche Museum* geopend? van ..... uur tot ..... uur

5 Wat bedoelen de mensen in München met *Wies'n*? .....

LESEN

FLYER ▼

Sport im Englischen Garten

Die Münchnerinnen und Münchner machen nicht gern allein Sport, sondern am liebsten zusammen. Und bei gutem Wetter auch mal gerne draußen. Der Englische Garten ist ideal dafür! Er bietet ein breites Angebot an Sportarten. Für jede und jeden gibt es etwas Passendes!

1 Volleyball

Das Volleyball-Training findet jeden Montag von 16 bis 17 Uhr statt. Du kannst ohne Anmeldung auf dem Volleyballfeld vor dem japanischen Teehaus mit anderen Volleyball-Fans gemütlich spielen. Hier können Jung und Alt zusammen Sport treiben.

2 Tennis

Jeden Freitag um 16 Uhr trainiert **der Verein** Hirschau e.V. auf dem Tennisplatz. Der Verein organisiert auch **Veranstaltungen** für kleine und große Tennisfans.

3 Fitnesspark

Willst du lieber spontan Sport machen? Und das auch am Wochenende oder abends? Dann komm zum Fitnesspark an der Isar! Hier kannst du an Stationen viele Übungen machen. Im Fitnesspark kannst du natürlich auch ein Work-out mit einem schönen Spaziergang am Wasser verbinden.

4 Klettern

Warum in die Berge fahren? Klettern geht auch in der Halle! **Die Kletterhalle** beim Englischen Garten ist mit 7 800 m² sogar die größte der Welt. Sie ist von Montag bis Freitag von 7 bis 23 Uhr, am Samstag und Sonntag von 8 bis 23 Uhr **geöffnet**.

5 Lederhosentraining

Der absolute Hit ist das Lederhosentraining! Immer montags von 19 bis 20 Uhr **treffen sich** rund 1 000 Sportfans. Es ist das größte Outdoor-Fitness-Training der Welt!

Lederhosentraining

WORTHILFE

Verein	**vereniging**
Veranstaltungen	**events**
Kletterhalle	**klimhal**
geöffnet	**geopend**
treffen sich	**spreken met elkaar af**

8 A Wat is je favoriete sport? Wanneer en waar sport jij? Beantwoord de vraag in het Nederlands.

B Lees de tekst *Sport im Englischen Garten* op de vorige bladzijde.

1 Vul de tabel in het Nederlands aan.

ALINEA	1	2	3	4	5
Sport	volleybal				
Dag/tijd		vrijdag, 16 uur			
Plaats			Fitnesspark (bij de Isar)		

2 Lees de uitspraken en kies de juiste alinea. Eén uitspraak hoort bij meerdere alinea's.

	Alinea	1	2	3	4	5
1	Deze sport kun je ook in het weekend doen.	☐	☐	☐	☐	☐
2	De vereniging organiseert evenementen.	☐	☐	☐	☐	☐
3	Hier sport je aan het water.	☐	☐	☐	☐	☐
4	Dit kun je goed met een wandeling combineren.	☐	☐	☐	☐	☐

3 Welke sport zou jij graag in de *Englischer Garten* willen doen? Waarom?

4 Waarom heet de Lederhosen-Training zo, denk je?

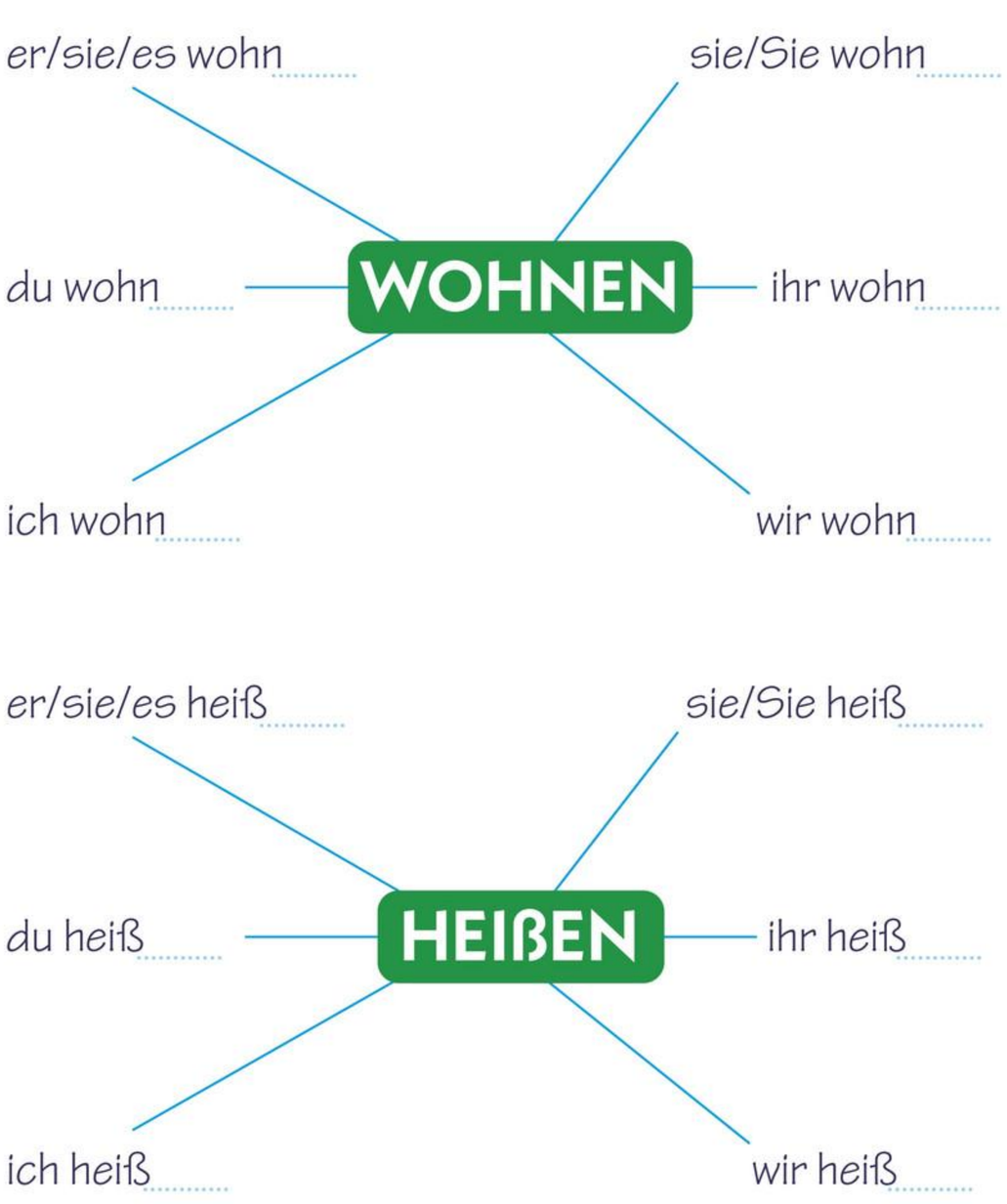
GRAMMATIK A LERNBOX, SEITE 220

Werkwoorden met de stam op een *s*-klank, zoals *heißen*.

TIPP **GRAMMATIK**

De stam is het hele werkwoord zonder *-en*. De stam van *spielen* is bijvoorbeeld *spiel*.

9 **A Vul de juiste uitgangen van het werkwoord in.**

B **Lees de zin en vul de juiste uitgang in.**

Bij werkwoorden waarvan de stam eindigt op een *s*-klank, zoals *heißen*, krijgt de *du*-vorm niet *-st* als uitgang maar alleen -.....

C **Verbind de Duitse werkwoorden waarvan de stam eindigt op een *s*-klank met de passende Nederlandse woorden.**

A	sitzen	○	○ **1**	boksen
B	boxen	○	○ **2**	dansen
C	schießen	○	○ **3**	haten
D	reisen	○	○ **4**	mixen
E	hassen	○	○ **5**	reizen
F	mixen	○	○ **6**	verwarmen
G	küssen	○	○ **7**	zitten
H	schließen	○	○ **8**	zoenen
I	heizen	○	○ **9**	sluiten
J	tanzen	○	○ **10**	schieten

10 **A** **Vul eerst de stam van het werkwoord in. Markeer dan het onderwerp in de zin.**
Vul de juiste vorm van het werkwoord in.

1 heißen heiß Du heißt Emir.
2 reisen ..... Ihr ..... nach München.
3 hassen ..... Ich ..... Regen.
4 sitzen ..... Du ..... im Park.
5 tanzen .... du in einem Verein?
6 küssen .... sie ihren Freund?
7 heizen ..... Frau Leonardt ..... viel im Winter.
8 boxen .... du gern?
9 mixen ..... Ich ..... alles für den Brezelteig.
10 schießen ..... Du ..... den Ball ins Tor!

B **Vertaal het werkwoord. Markeer dan het onderwerp in de zin.**
Vul de juiste vorm van het werkwoord in.

1 dansen tanzen Tanzen wir zusammen? – Ja, ich ..... gern mit dir.
2 boksen .... du im Verein? – Nein, ich ..... überhaupt nicht.
3 heten ..... Wie ..... ihr? – Wir ..... Sandra und Boris.
4 reizen ..... Wohin ..... du? – Ich ..... nach München.
5 zitten ..... Wo ..... du? – Ich ..... auf der Wiese.
6 sluiten .... Sie bitte das Fenster? – Nein, ich ..... die Tür.

★ **11** **A** **Vul het passende werkwoord in de juiste vorm in. Kies uit:**
boxen – hassen – ~~heißen~~ – heizen – mixen – reisen – sitzen – tanzen
Twee werkwoorden blijven over.

1 Wie heißt dieses Bundesland?
2 Du ..... unter einem Baum.
3 Du ..... Ballett.
4 Ihr ..... nach München.
5 Ich ..... Hausaufgaben!
6 Meine Schwester ..... die Musik für das Fest.

B Kies het passende werkwoord. Vul de juiste vorm in.

1 wonen / maken — Ich mache Fitness am Fluss.
2 haten / wonen — ..... du schon lange in der Hauptstadt?
3 dansen / spelen — ..... ihr auch gern Volleyball?
4 boksen / heten — Ich ..... schon sieben Jahre.
5 zwemmen / zitten — ..... du im Bus nach München?
6 heten / reizen — ..... du gern durch die Welt?

GESPRÄCHE FÜHREN

12 A Beantwoord de vragen. Gebruik de tekst *Sport im Englischen Garten* op blz. 157 en de uitleg over vraagwoorden op blz. 78. Let ook op de voorzetsels *um* en *von ... bis*.

Karima	Matthias
1 Wann beginnt das Volleyballtraining?	Das Volleyballtraining beginnt um 16 Uhr.
2 Bis wann geht das Volleyballtraining?	Das Volleyballtraining geht
3 Wann beginnt das Lederhosentraining?	Das Lederhosentraining beginnt
4 Bis wann geht das Lederhosentraining?	Das Lederhosentraining geht
5 Wie viele Sportfans treffen sich zum Lederhosentraining?	Zum Lederhosentraining treffen sich
6 Wo ist der Fitnesspark?	Der Fitnesspark ist an

B Werk in tweetallen. Bespreek eerst samen jullie antwoorden. De een stelt de vragen, de ander geeft antwoord. Wissel daarna van rol.

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 1** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 2 Hör und Lies mal

LERNZIELE ERK

HÖREN

- Je kunt concrete informatie begrijpen in korte audio's over drie jongeren.

LESEN

- Je kunt een test met vragen over jouw hobby's begrijpen.

LERNZIELE

GRAMMATIK

- Je kent de tegenwoordige tijd van *können*, *müssen* en *wollen*.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 1, SEITE 214

13 **Vertaal de woorden in het Nederlands. Gebruik de lettergrepen.**

boom – buurt – de – den – el – fe – in – ke – ning – oe – per – plaats – reld – van – vin – we – zelfs

1 Das Hofbräuhaus ist auf der ganzen **Welt** bekannt. wereld

2 Dieses Jahr kann das Oktoberfest wieder **stattfinden**. .....

3 Der Starnberger See ist **in der Nähe von** München. .....

4 Für jede Sportart braucht man **Übung**. .....

5 Meine Lehrerin arbeitet **sogar** abends. .....

6 Der **Baum** vor dem Gebäude ist sehr schön. .....

7 Das Team trainiert viermal **pro** Woche in der Allianz Arena. .....

8 **Jede** Minute ist wichtig beim Spiel! .....

14 **Lees de tekst *Fingerhakeln*. Kies het passende woord en vul het in.**

Fingerhakeln

Bayern ist auf der ganzen (*1 Welt / Wetter*) Welt sehr (*2 bekannt / gemütlich*) ..... für Brezeln, Bier und Biergärten. Aber Fingerhakeln? Diesen speziellen Sport kann man oft auf bayrischen (*3 Festen / Übungen*) ..... (*4 sehen / stattfinden*) ..... . Zwei Personen spielen dabei (*5 am liebsten / zusammen*) ..... . Sie haken ihre Finger ein und müssen dann stark ziehen. Wer den anderen **über den Tisch zieht**, hat gewonnen.

WORTHILFE	
über den Tisch zieht	**over de tafel trekt,** **ook: voor de gek houdt**

AUSSPRACHE

15 **A** **Kijk eerst naar de illustratie. Luister dan naar het fragment *Aussprache 3.1* en lees mee. Wat hoor je? Kruis aan.**

1 brauchen **2** Woche
3 doch **4** Buch

Je spreekt de *ach*-klank uit als een:
☐ harde *-g* ☐ zachte *-g*

B **Luister naar het fragment *Aussprache 3.2* en lees mee. Wat hoor je? Kruis aan.**

1 frech **2** gemütlich **3** zwanzig **4** München

Je spreekt de *ich*-klank uit als een:
☐ harde *-g* ☐ zachte *-g*

C **Luister dan naar het fragment *Aussprache 3.3* en lees mee. Spreek de woorden met je klas na.**

1 langweilig **2** Hochhaus **3** manchmal **4** Nacht
5 zeichnen **6** lachen **7** manche **8** machen

D **Luister naar het fragment *Aussprache 3.4* en lees mee.**

1 Ich möchte in München bleiben.
2 Nachmittags braucht Herr Koch auch das Buch.
3 Das Mädchen ist freundlich und glücklich.
4 Nachts macht Frau Lach Kuchen.
5 Das Schulfach ist doch wichtig.
6 Wir dachten das ehrlich nicht!

E **Lees elkaar om de beurt een zin van opdracht D voor.**

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 2, SEITE 215

16 **A** **Vul de Nederlandse vertaling in. Je vindt de Nederlandse woorden in de woordzoeker.**

1 drinnen .....
2 aber .....
3 langweilig .....
4 Leute .....
5 lieben .....
6 beliebt .....
7 schon .....
8 gern .....

N	W	P	V	B	Z	G	I	M
M	P	V	G	R	A	A	G	E
H	O	U	D	E	N	V	A	N
A	P	V	M	A	A	R	M	S
Q	U	Z	A	I	C	M	V	E
A	L	M	S	A	A	I	C	N
M	A	L	Z	A	J	Z	M	E
B	I	N	N	E	N	Ü	Z	M
M	R	A	I	O	Z	A	K	M
M	V	E	E	R	G	A	U	P

B Vul het woord uit A in dat het best in de zin past. Twee woorden blijven over.

1 Mateo spielt ..... zwei Jahre Rugby.

2 Jedes Jahr machen viele ..... in den Alpen Urlaub.

3 Die Alpen sind bei Skifahrerinnen und Skifahrern sehr .....

4 Man kann auch ..... klettern. Draußen klettern macht aber mehr Spaß.

5 In München ist so viel los. Die Stadt ist überhaupt nicht .....

6 Findest du bayrische Weißwürste lecker? Viele Menschen ..... sie!

C Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.

1 Ich kann noch nicht gut Snowboard fahren. Ich bin also **Anfängerin**. .....

2 Die **Fortgeschrittene** kann die Übung schon sehr gut. .....

3 Karate ist eine **Sportart**, Judo auch. .....

4 Ich kann **überhaupt nicht** Basketball spielen. .....

5 Samstags haben wir immer einen **Wettkampf**. .....

6 Morgen spielt seine **Mannschaft**. .....

7 Noch können sie die **Meisterschaft** gewinnen. .....

8 In den Alpen kannst du fantastisch **Ski fahren**. .....

9 Adil muss noch **ein bisschen** auf dem Feld üben. .....

HÖREN

17 A Lees de zinnen. Zet achter de zinnen een smiley: positief = ☺ negatief = ☹

1 Ich liebe Hockey. ☺ .....

2 Ich surfe überhaupt nicht gern. .....

3 Ich spiele gern Basketball. .....

4 Ich finde Tennis langweilig. .....

5 Schwimmen ist nicht so mein Ding. .....

B Maak met behulp van A eigen zinnen. Vervang de onderstreepte woorden door andere sporten.

1 Ich liebe Fußball. .....

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

Sport in der Umgebung

In der Umgebung von München kannst du viel Sport machen.

1 SURFTOWN® MUC ist ein Surf-Paradies bei München. Diese **Surfanlage** ist **einzigartig** auf der Welt. Anfänger und Fortgeschrittene können hier das ganze Jahr über surfen.

2 Die Zugspitze ist mit 2 962 m der **höchste** Berg Deutschlands. Die Pisten sind nicht so schwierig. Darum fahren Anfänger hier gern Ski. Auch bei Snowboard-Fans sind die Pisten sehr beliebt.

3 In der Umgebung von München gibt es für Kletterfans viele **Möglichkeiten**. Sehr beliebt ist der Kochelsee. Vor allem Fortgeschrittene klettern hier gern, die Routen sind nämlich sehr schwierig.

WORTHILFE	
Surfanlage	**surfcomplex**
einzigartig	**uniek**
Höchste	**hoogste**
Möglichkeiten	**mogelijkheden**

Alinea .....

Voor .....

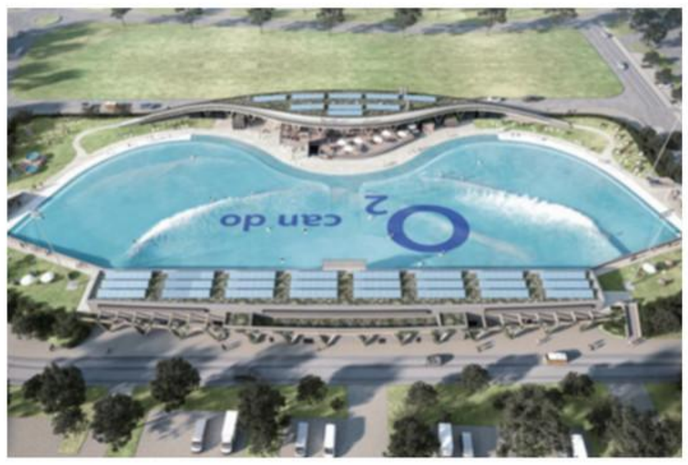
.....

Alinea .....

Voor .....

.....

Alinea 1

Voor .....

.....

18 **Lees de tekst *Sport in der Umgebung* en beantwoord de vragen.**

1 Welke afbeelding hoort bij welke alinea? Schrijf het nummer op.

2 Voor wie zijn de genoemde sporten vooral geschikt: beginners en/of gevorderden? Noteer je antwoord onder de afbeelding.

19 **A** **Je gaat twee keer naar een audio-fragment luisteren. Bekijk eerst de afbeeldingen en lees de profielen.**
Luister dan naar de audio *Beliebte Hobbys*. Kies bij 'Type' en 'Hobby' de juiste informatie. Vul bij 'Mijn sport' en 'Minder leuk' de passende woorden in.

LARA

Naam: Lara

Type: creatief / muzikaal / sportief

Hobby's: eigen vlog / gamen / gitaar spelen / in een band spelen / kunst

Mijn sport:

Minder leuk:

SINAN

Naam: Sinan

Type: creatief / muzikaal / sportief

Hobby's: eigen vlog / gamen / gitaar spelen / in een band spelen / kunst

Mijn sport:

Minder leuk:

ELLA

Naam: Ella

Type: creatief / muzikaal / sportief

Hobby's: eigen vlog / gamen / gitaar spelen / in een band spelen / kunst

Mijn sport:

Minder leuk:

B **Luister nogmaals naar de audio *Beliebte Hobbys*. Controleer je antwoorden.**

20 **Bekijk eerst de vier afbeeldingen met bezienswaardigheden. Luister dan naar de audio *Olympiapark*. Schrijf op in welke volgorde de bezienswaardigheden worden genoemd.**

G

1

LESEN

TEST ▼

Welches Hobby passt zu mir? – Teste dich

1 Bist du gerne draußen?

a Draußen muss es spannend sein! Nur Spaziergänge sind langweilig. ☺

b Ehrlich? Ich muss sagen… ich bin eine Stuberhockerin / ein **Stubenhocker**. ✹

c Ja! Ich bin gerne draußen :) 👍

2 Liebst du Tiere?

a Die sind nicht so mein Ding. ☺

b Tiere sind okay, aber am liebsten im Zoo. ✹

c Oh ja! Ich liebe Tiere, groß und klein! 👍

3 Wo sind deine Talente?
a Logisch denken kann ich gut. Ich finde Puzzles toll. ✹
b Ich brauche viel Bewegung! ☺
c Ich mache oft Dinge mit meinen Händen. 👍

4 Bist du kreativ?
a Nein, überhaupt nicht… 👍
b Ein bisschen. ☺
c Ja! ✹

5 Liebst du Sport?
a In meiner Freizeit ein bisschen, aber lieber nicht in einem Verein. 👍
b Ich bin schon sehr sportlich! ☺
c Nein, ich hasse Sport! ✹

Welches Symbol hast du wie oft?

✹ ..... ☺ ..... 👍 .....

Das Ergebnis
Am meisten ✹? Dann bist du Typ A.
Am meisten ☺? Dann bist du Typ B.
Am meisten 👍? Dann bist du Typ C.

Die Denkerin / Der Denker (Typ A)
Du bist eine Denkerin / ein Denker und du bist lieber drinnen. Vielleicht ist ein Instrument was für dich? **Zeichnen** macht dir sicher auch Spaß!

Viele Interessen (Typ B)
Für dich gibt es viele Hobbys! Du hast breite Interessen. Du bist gerne aktiv und dein Hobby muss das auch sein. Sport ist da richtig gut. Das macht vor allem zusammen Spaß. Ein Teamsport wie Fußball, Handball oder Hockey passt gut zu dir! Für diese Sportarten gibt es viele Vereine!

Am liebsten draußen! (Typ C)
Du bist oft und gerne draußen. Du hast also viele Optionen. Du kannst etwas in der Natur machen. Warum nicht mal Mountainbiken oder Skateboarden?

WORTHILFE

Stubenhocker	**huismus, persoon die het liefst thuiszit**
Ergebnis	**resultaat**
zeichnen	**tekenen**

21 **Lees de tekst *Welches Hobby passt zu mir?* en maak de test.**
Beantwoord daarna de vragen.

1 Welk symbool (✹, ☺ of 👍) komt bij jou het meest voor? Kijk bij welk type (A, B of C) dit symbool hoort.

Ik ben type .....

2 Welke eigenschappen of voorkeuren horen bij jouw type? .....

3 Welke hobby's worden bij jouw profiel aanbevolen? .....

★ **22** **Lees de tekst *Radio Feierwerk* en beantwoord de vragen.**

1 Wat kun je bij *Radio Feierwerk* allemaal leren?

nieuwe ideeën ontwikkelen,

2 Voor wie zijn de workshops bedoeld?

3 Wat kun je doen als je nieuwe ideeën voor een programma hebt?

Radio Feierwerk

Das Radio für junge Leute

92,4 FEIERWERK RADIO

Seit 30 Jahren gibt es *Radio Feierwerk* in München. Das Konzept ist einzigartig! Es wird nur das gesendet, was Kinder, Jugendliche und junge Erwachsene selbst interessiert: Eine gute Mischung aus Unterhaltung, Information und Musik. Das Programm ist nicht kommerziell.
Junge Leute können hier auch Radio aktiv mitgestalten und viel lernen: Wie kann ich neue Ideen entwickeln? Wie muss ich ins Mikrofon sprechen? Wie kann ich einen kreativen Text schreiben? Echte Profis helfen dabei! Schulklassen können *Radio Feierwerk* besuchen und dort an Workshops teilnehmen. Hast du eine Idee für ein Programm? Oder Interesse an einem Training oder einem Workshop? Dann schreibe eine E-Mail an die Redaktion.

GRAMMATIK B LERNBOX, SEITE 221

Modale hulpwerkwoorden *können, müssen, wollen*.

23 **A** **Vertaal de werkwoorden.**

können = ... müssen = ... wollen = ...

B **Lees de uitspraken. Welke uitspraken horen bij *können, müssen* of *wollen*? Kruis aan.**

☐ a De *ich*-vorm heeft de uitgang *-e*.
☐ b De *er/sie/es*-vorm heeft de uitgang *-t*.
☐ c Bij de *ich*- en de *er/sie/es*-vorm is er geen uitgang.
☐ d De stamklinker verandert in het enkelvoud.
☐ e De stamklinker verandert niet in het enkelvoud.

C **Vervoeg de werkwoorden *können*, *müssen* en *wollen*. Vul de zinnen aan.**

können

ich kann | du ..... | er/sie/es .....

wir ..... | ihr ..... | sie/Sie .....

Zora ..... gut zeichnen.

Tim und Teresa ..... gut Tennis spielen.

müssen

ich ..... | du ..... | er/sie/es .....

wir ..... | ihr ..... | sie/Sie .....

Lisa ..... Hausaufgaben machen.

Mehmed und Zara ..... zum Training.

wollen

ich ..... | du ..... | er/sie/es .....

wir ..... | ihr ..... | sie/Sie .....

Femke ..... lieber zeichnen.

Mehmed und Tim ..... Freunde bleiben!

24 **A** **Markeer eerst het onderwerp. Schrijf de juiste vorm van het werkwoord op.**

1 können — Er kann gut klettern.

2 wollen — Wir ..... draußen trainieren.

3 müssen — Ich ..... heute zum Training!

4 wollen — ..... du noch in die Kletterhalle?

5 müssen — ..... ihr immer in der Halle üben?

6 können — Leonidas ..... richtig gut zeichnen.

B **Schrijf de juiste vorm van het werkwoord op.**

1 wollen — Willst du wirklich Fußballer werden?

2 müssen — ..... er heute noch mit dem Trainer reden?

3 wollen — ..... ihr am Wochenende in die Alpen fahren?

4 können Frau Hausmann, _____ Sie uns jetzt bei der Übung helfen?

5 müssen _____ wir für morgen noch Hausaufgaben machen?

6 können _____ du gut surfen?

C **Beantwoord de vragen van opdracht B. Schrijf de juiste vorm van het werkwoord op.**

1 wollen Ja, das will ich! Am liebsten bei _____.

Nein, ich _____ Trainer in werden.

2 müssen Ja, er _____ heute mit dem Trainer reden.

Nein, er _____ nächsten Samstag mit dem Trainer reden.

3 wollen Ja, wir _____ dort Ski fahren.

Nein, wir _____ lieber nach _____.

4 können Ja, na klar _____ ich das!

Nein, das _____ ich jetzt leider nicht. Aber in zehn Minuten helfe ich dir gern.

5 müssen Ja, wir _____ Übung 2 machen.

Nein, aber wir _____ für die Klassenarbeit lernen.

6 können Ja, das _____ ich richtig gut.

Nein, das _____ ich überhaupt nicht.

D **Vertaal het werkwoord en zet het in de juiste vorm. Let op hoofdletters aan het begin van de zin.**

1 willen Du willst doch auch zum Oktoberfest, oder?

2 kunnen Wir _____ morgen an der Isar joggen.

3 willen Ihr _____ nach München fahren.

4 moeten Sifan und Dafne _____ oft trainieren.

5 willen _____ sie zusammen zocken?

6 kunnen Ich _____ gut Gitarre spielen.

★ **E** **Kies het werkwoord dat in de zin past. Vertaal het en zet het in de juiste vorm.**

1 kunnen / moeten Wir müssen dringend auf die Toilette gehen.

2 moeten / willen Er _____ noch eine Brezel.

3 kunnen / willen Du _____ gut Volleyball spielen. Du hast Talent!

4 moeten / kunnen _____ Sie mir bitte sagen, wo der Marienplatz ist?

5 willen / moeten _____ wir in der Isar schwimmen gehen? Das ist toll!

6 moeten / kunnen Ich _____ heute noch eine E-Mail schreiben. Mein Lehrer wartet schon so lange auf eine Antwort.

GESPRÄCHE FÜHREN

25 **A** **Vul de kloktijden voluit in en schrijf de werkwoorden in het Duits op. Let op de juiste vorm.**

1 om 15:00 / kunnen — Kannst du um drei Uhr kommen?

om 15:15 / kunnen — Nein, ich ..... erst ..... kommen.

2 om 19:00 / willen — ..... du auch ..... eine Serie sehen?

om 18:00 / willen — Nein, ich ..... eine Serie sehen.

3 om 8:00 / moeten — ..... du ..... zum Training?

om 8:30 / moeten — Nein, ich ..... erst ..... zum Training.

4 om 10:15 / kunnen — ..... ihr ..... zum Sportplatz fahren?

om 11:10 / kunnen — Nein, wir ..... erst ..... zum Sportplatz fahren.

5 om 7:40 / willen — ..... ihr ..... in der Sporthalle spielen?

om 7:50 / willen — Nein, wir ..... in der Sporthalle spielen.

6 van 16:00 tot 17:00 / moeten — ..... ihr ..... trainieren?

van 15:00 tot 16:30 / moeten — Nein, wir ..... trainieren.

B **Werk in tweetallen. Bespreek eerst samen jullie antwoorden. De een stelt de vragen, de ander geeft antwoord. Wissel daarna van rol.**

C **Maak vragen en antwoorden in het Duits met de volgende bouwstenen. Beantwoord de vragen.**

1 om 12:00 / jij / kunnen / komen — Kannst du um zwölf kommen?

om 13:00 / ik / kunnen / komen — Nein, ich kann um .....

2 om 11:15 / jullie / willen / zwemmen — .....

om 11:45 / wij / willen / zwemmen — Nein, aber .....

3 om 9:30 / jij / moeten / rijden — .....

om 9:35 / ik / moeten / rijden — Nein, aber .....

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 2** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 3 Sprich mal

LERNZIELE ERK

GESPRÄCHE FÜHREN

- Je kunt voorkeuren en afkeuren uiten.

SPRECHEN

- Je kunt in eenvoudige zinnen je dagelijks leven beschrijven.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kent de woorden voor sporten, hobby's en vrijetijdsbestedingen in het Duits.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 2 UND GRAMMATIK B, SEITE 215 UND 221

26 A Zet het werkwoord in de juiste vorm.

1	wollen	Wollen	wir morgen zum Spiel in der Allianz Arena gehen?
2	sitzen	Du _____	draußen im Englischen Garten.
3	können	_____	ihr zum Viktualienmarkt kommen?
4	können	Wir _____	uns ja mal treffen.
5	schließen	Wann _____	das Geschäft?
6	müssen	Silke _____	oft trainieren.
7	wollen	Er _____	jeden Tag fünf Kilometer joggen.
8	boxen	_____	du in der Sporthalle?

B Vertaal het werkwoord en het persoonlijk voornaamwoord. Let op de juiste vorm en gebruik hoofdletters aan het begin van de zin.

1	kunnen	wij	Können wir	uns nächste Woche sehen?
2	willen	Die Mannschaft	_____	gewinnen!
3	moeten	jullie	_____	alle Übungen machen?
4	reizen	zij (mv)	Im Sommer _____	am liebsten.
5	haten	jij	_____	auch schlechtes Wetter?
6	verwarmen	jij	_____	drinnen oft?
7	kunnen	hij	_____	sehr gut tanzen.
8	dansen	jij	_____	auch Salsa?

★ **C Vul het juiste werkwoord in. Let op de juiste vorm. Kies uit:**
hassen – können – müssen – reisen – schießen – wollen

1 Ich kann nicht so gut Judo.
2 Es ist sehr spät. Meine Eltern sagen: „Du _____ jetzt ins Bett!“
3 Ich _____ den Weltkampf gewinnen.
4 _____ du in den Ferien auch in die Alpen?
5 Nein, bitte nicht joggen! Ich _____ das!
6 Das ist schade: Er _____ den Ball über das Tor.

27 Lees de tekst *FC Bayern München*. Vertaal de schuingedrukte woorden in het Nederlands.

1 Al
2 _____
3 _____
4 _____
5 _____
6 _____
7 _____
8 _____
9 _____
10 _____

FC Bayern München

(1) *Schon* mehr als 100 Jahre gibt es den FC Bayern München. Er ist mit seinen 300 000 Mitgliedern der größte Sportverein der Welt. Der Fußballclub ist sehr (2) *beliebt* und auch erfolgreich. Die (3) *Mannschaft* der Frauen hat fünfmal die (4) *Meisterschaft* gewonnen: 1976, 2015, 2016, 2021 und 2023. Auch bei den Herren wird es nicht (5) *langweilig*: Sie waren sogar sechzigmal Meister!
Viele (6) *Leute* (7) *lieben* den Verein für seine vielen Rekorde! (8) *Aber* viele denken (9) *überhaupt nicht* an die anderen (10) *Sportarten* wie Handball und Basketball. Sie gehören nämlich auch zum Verein.

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 3, SEITE 00

Freundinnen/ Freunde treffen.

Ich mache Judo.

Ich zeichne.

Ich spiele Hockey.

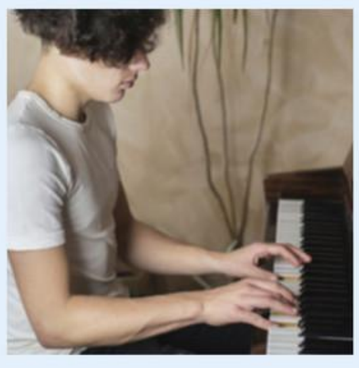
Ich spiele Fußball.

Ich mache Leichtathletik.

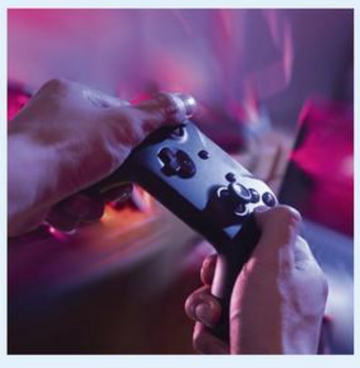
Ich spiele Gitarre.

Ich spiele Klavier.

Ich spiele Tennis.

Ich zocke.

28 **A** **Waar hoort welke hobby? Schrijf de hobby's uit het *Bildwörterbuch* op.**

Musik

- Gitarre Spielen
- .....

im Team Sport machen

- .....
- .....

am Computer

- .....

andere Hobby's

- .....
- .....
- .....

mit zwei Personen Sport machen

- .....
- .....

B Vertaal de woorden in het Duits en vul ze in.

1	sporthal	Am Freitag trainieren wir in der Sporthalle.
2	series kijken	Abends möchte ich mit meiner Schwester ..... .
3	lezen	Selma liebt Bücher! ..... ist ihr Hobby.
4	sportveld	Das Team spielt heute nicht auf dem ..... .
5	vrije tijd	In seiner ..... macht Victor viel Sport.
6	vereniging	Max und Cem spielen in einem ..... .
7	roeien	Die Mannschaften ..... auf dem Wasser.
8	gamen	Ich darf maximal eine Stunde pro Tag ..... .
9	uitslapen	Dirk will am liebsten ..... .

29 Welke sport wordt bedoeld? Los het raadsel op.

1	Man spielt es mit zwei Spielern und einem Ball.	T E 4N 7 .....
2	Ein japanischer Kampfsport ist ...	1 .....
3	Für diesen Sport braucht man Wasser und Wind.	5 .....
4	Laufen und Springen gehören zu diesem Sport.	6 .....
5	Es ist ein Instrument.	3 2 .....
6	Was ist das Lösungswort?	1 2 3 4N 5 6 7 .....

Auf Niederländisch: .....

30 A Vertaal de werkwoorden in het Duits en vul ze in.

1 Tina	roeien		
2 Reza	zeilen		
3 Anastasia	trainen		am Wochenende
4 Ewa	series kijken		am Nachmittag
5 Frau Scholz	judoën		am Abend
6 Herr Erol	naar muziek luisteren		
7 Karin	tekenen	zeichnen	
8 Lilly	voetballen		

B **Trek - zoals in het voorbeeld - zes lijnen van de personen 1 tot en met 8 (kolom 1) naar de hobby's (kolom 2). Eén persoon mag dus meerdere hobby's hebben. Trek ook een lijn naar wanneer zij hun hobby doen. Schrijf de vragen en antwoorden op.**

Was macht Karin gern am Wochenende?

Karin zeichnet gern.

REDEMITTEL LERNBOX LEKTION 3, SEITE 216

31 **A** **Luister naar de audio *Redemittel* en lees mee.**

B **Vul de zinnen aan.**

1	Wat is	Was ist dein Sport?
2	Hoe vaak	..... trainierst du?
3	twee keer per week	Ich trainiere ..... .
4	kun jij goed	Was ..... ?
5	Hoe vind je	..... Hockey?
6	al vijf jaar	Ich spiele ..... Klavier.
7	elke dag	Ich mache das ..... .
8	bij een vereniging	Spielst du ..... ?
9	Kijk je graag naar	..... Serien?
10	Naar welke muziek luister	..... du gern?
11	op maandag en dinsdag	Ich trainiere ..... .
12	in de sporthal	Ich mache das ..... .

GESPRÄCHE FÜHREN

DIALOG ▼

Judo, Hockey & Co.

Emma: Hallo! Wie geht's?
Jakob: Danke! Super! Was machst du denn hier?
Emma: Ich habe einen Judowettkampf!
Jakob: Wie cool! Hast du schon den **schwarzen Gürtel**?
Emma: Nein, noch nicht. Ich mache erst seit zwei Jahren Judo. Was ist dein Sport? Auch Judo?
Jakob: Nein, aber meine Schwester macht Judo. Sie trainiert sehr oft! Und du, wie oft trainierst du?
Emma: Ich trainiere zweimal pro Woche, jeden Donnerstag und Dienstag. Was ist dein Sport?
Jakob: Ich spiele Eishockey! Ich trainiere jeden Freitag, von 18 bis 19 Uhr, hier in der Sporthalle.
Emma: Auch cool! Hast du noch andere Hobbys?
Jakob: Ich spiele gern Gitarre.
Emma: Spielst du auch in einer Band?
Jakob: Nein, leider nicht. Ich treffe mich aber manchmal mit Freunden und wir machen dann zusammen Musik. Wir haben sogar einen eigenen YouTube-Kanal.
Emma: Echt? Das ist ja toll! Jetzt muss ich aber zum Wettkampf! Bis morgen in der Schule.
Jakob: **Viel Erfolg!** Bis dann!

Der schwarze Gürtel beim Judo

WORTHILFE	
schwarzer Gürtel	**zwarte band**
Viel Erfolg!	**Veel succes!**

32 **A Luister naar de audio *Judo, Hockey & Co.* en lees mee.**

B Kies de juiste informatie.

1 Emma doet aan ~~*karate*~~ / *judo*.
2 Zij doet dit sinds *vijf jaar / twee jaar*.
3 Zij traint *één keer per week / twee keer per week*.
4 Jakob doet aan *basketbal / ijshockey*.
5 Hij traint elke donderdag, van *6 tot 7 uur / 7 tot 8 uur*.
6 Jakob speelt ook *gitaar / piano*.

C Verdeel de rollen (Jakob, Emma) en speel het gesprek. Wissel na afloop van rol.

33 **A** **Vertaal de vragen.**

1 Was ist dein Hobby? .....

2 Wie oft machst du das? .....

3 Was kannst du gut? .....

4 Wie findest du Fußball? .....

5 Spielst du in einem Verein? .....

6 Wo trainierst du? .....

7 Spielst du ein Instrument? .....

8 Wie lange machst du das schon? .....

B **Beantwoord de vragen.**

1 .....

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

6 .....

7 .....

8 .....

C **Voer het gesprek. De een leest de vragen, de ander geeft antwoord. Wissel daarna van rol.**

STECKBRIEF

Name	Elena
Hobby	Handball, Gitarre
Meinung	toll
Wie oft?	zweimal Woche (Handball)
Gut in?	zeichnen
Band / Verein	Gitarre, Band „90 Grad“
Wie lange?	drei Jahre

34 **A** **Schrijf minstens zes Duitse zinnen over Elena op in je schrift.**

B **Vul je eigen gegevens in.**

Name	
Hobby	
Meinung	
Wie oft?	
Gut in?	
Band / Verein	
Wie lange?	

C **Voer het gesprek met je eigen gegevens van opdracht B. De een stelt vragen, de ander geeft antwoord. Wissel na afloop van rol.**

35 **Vertel wat jij in het weekend doet. Gebruik de volgende informatie: *am Wochenende… Sport / Wettkampf / Wo? / Mit wem? / Hausaufgaben oder lernen / ausschlafen*.**

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 3** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

TEST JEZELF	Leer de **woorden**, **Redemittel** en **grammatica** van **Lektion 1, 2 en 3** en maak de **Test jezelf online.**				
	Woorden	Redemittel	Grammatica	Lezen	Kijken/luisteren
Dit kan ik al					

FINALE

Lees eerst alle opdrachten en kies dan de opdracht die jij gaat maken. Lees de Duitse zinnen niet voor, maar spreek vrij. Controleer of je alle punten hebt verwerkt en lever de opdracht in. Vink daarna aan wat je al kunt in *Das kann ich schon!*

PRESENTATIE **Je houdt een presentatie over jouw sport en hobby's.**

- Geef zo veel mogelijk informatie over je sport en je hobby's.
- Maak een PowerPoint bij je presentatie.

INTERVIEW **Jullie houden in tweetallen een interview met een sporter uit Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland.**

- Zoek eerst informatie over de sporter op internet.
- Formuleer vragen die je aan de sporter wilt stellen. Bereid mogelijke antwoorden voor.
- Houd dan het interview: de een stelt vragen, de ander kruipt in de huid van de sporter en geeft antwoord.

INTERVIEW **Je gaat interviews houden over hobby's.**

- Ondervraag minimaal vijf mensen over hun hobby's.
- Stel elke persoon minimaal vijf vragen.
- Verzamel en presenteer de resultaten.

Das kann ich schon!

	-	-/+	+	++
woorden en *Redemittel*	☐ Ik gebruik regelmatig niet-Duitse woorden en zinnen.	☐ Ik kan veel woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan bijna alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.
uitspraak en spreektempo	☐ Ik kan veel woorden nog niet goed uitspreken. Ik spreek nog erg langzaam.	☐ Ik kan veel woorden goed uitspreken. Ik spreek soms nog wat langzaam in het Duits.	☐ Ik kan de meeste woorden goed uitspreken. Ik kan redelijk vlot in het Duits spreken.	☐ Ik kan alle woorden goed uitspreken. Ik kan vlot in het Duits spreken.
gesprek voeren	☐ Ik heb nog moeite om in het Duits te reageren. Ik reageer vaak heel kort.	☐ Ik kan meestal in het Duits reageren. Ik ben afwachtend en neem niet gauw de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al goed in het Duits reageren. Ik neem steeds vaker de leiding in het gesprek.	☐ Ik kan al heel goed in het Duits reageren. Ik neem meestal de leiding in het gesprek.

Kijk naar je antwoorden bij opdracht 1E van dit hoofdstuk. Heeft het je bij het leren geholpen dat je weet wat je eindopdracht is? Waarom wel/niet?

LESEN

Eisbach

Der Eisbach ist ein **Nebenfluss** von der Isar. Er fließt bis zum Englischen Garten in **unterirdischen** Tunneln. Durch starke Strömungen entstehen hier Wellen. Darum ist der Eisbach bei Surferinnen und Surfern sehr beliebt. Auf den Wellen wird im Sommer gesurft.

Leute aus der ganzen Welt besuchen München. Sie kommen oft zum Englischen Garten. Sie sehen dort, wie die Surferinnen und Surfer trainieren. Das Baden im Eisbach ist verboten, Also auch kein Schwimmen. Es gilt eine **Ausnahme** beim Surfen. Das gibt es nämlich schon seit über 30 Jahren im Eisbach. Die Surferinnen und Surfer dürfen nicht nur surfen, sondern auch ins Wasser fallen und wieder ans Ufer schwimmen. Aber für alle anderen ist das verboten.

WORTHILFE	
Nebenfluss	**zijrivier**
Unterirdischen	**onderaardse**
Ausnahme	**uitzondering**

1 **Zoek de vertaling van de onderstreepte woorden in de woordslang. Streep ze door.**

2 **A** **Maak de woordspin compleet met woorden uit de tekst.**

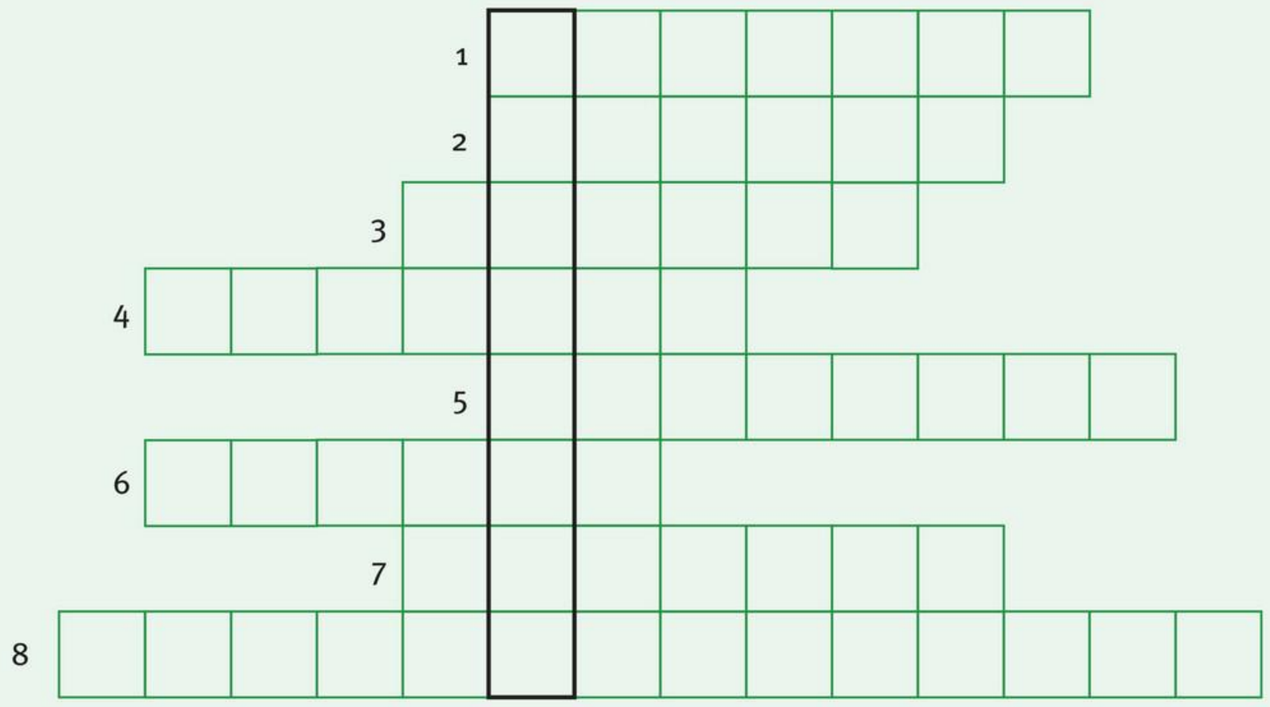
B **Gebruik een (online) woordenboek. Vertaal de woorden in het Nederlands.**

C **Zou jij in de Eisbach willen surfen? Waarom wel of waarom niet?** .....

WORTSCHATZ

3 **A** **Vul de vertaling van het woord tussen haakjes in de puzzel in.**

1 Ich treffe gern meine (*vrienden*) ...
2 Meine Brüder (*roeien*) ...
3 Wir (*zeilen*) ... im Sommer.
4 Sie spielt (*piano*) ...
5 Meine Mutter kann gut (*tekenen*) ...
6 Unsere Eltern (*gamen*) ...
7 Ihr Onkel spielt (*gitaar*) ...
8 Sie macht sie (*atletiek*) ...

B **Welk woord lees je van boven naar beneden? Vul aan in deze zin: Was machst du in deiner ..... ?**

SPRECHEN

4 **Je organiseert een internationale sportdag.**

Zeitplanner	
9:00	
10:00	
11:00	
12:00	
13:00	
14:00	

A **Vul bij alle tijden een activiteit/sport in het Duits in. Denk ook aan een pauze.**

B **Je vertelt aan de andere leerlingen hoe de dag eruitziet. Je noemt de tijd en de sport.**

SEHEN

5 **Ga naar de online leeromgeving. Daar vind je nog een video met opdrachten.**

LESEN

DIALOG ▼

Freizeit

Aurora: Hi Dustin! Was machst du?
Dustin: Ich spiele ein Game.
Aurora: Wie heißt es?
Dustin: Ich spiele gerade *Minecraft*. Ich zocke viel in meiner Freizeit. Auch am Computer.
Aurora: Und schaust du dir auch mal Serien an?
Dustin: Ja, ich habe einen Account bei *Netflix* und *Amazon Prime*. Und du?
Aurora: Ich sehe kaum fern. Ich lese gern. Ich mag Thriller.
Dustin: Wirklich? Ich lese nicht so gern. Ich schaue aber oft Fußball.
Aurora: Machst du auch Sport?
Dustin: Nein, ich bin nicht sehr sportlich. Ich zeichne aber manchmal. Ich bin ziemlich kreativ.
Aurora: Achso. Ich mache Theater, das ist auch kreativ!
Dustin: Ja, stimmt! Und, treibst du Sport?
Aurora: Ich spiele manchmal Tennis.
Dustin: Cool! Ich gehe am Wochenende mit Bouchra und Alex ins Kino. Hast du vielleicht Lust, auch zu kommen?
Aurora: Ja, warum nicht!

6 **Lees het gesprek. Kies het juiste alternatief.**

1 Dustin zit te *gamen* / *lezen*.
2 Dustin heeft *geen* / *meerdere* accounts bij streamingdiensten.
3 Dustin *kijkt* / *speelt* voetbal.
4 Aurora *speelt toneel* / *tekent* in haar vrije tijd.
5 Aurora doet *niet* / *soms* aan sport.
6 Aurora gaat *niet* / *wel* mee naar de bioscoop.

SONG

7 **Ga naar de online leeromgeving. Daar vind je nog een video met opdrachten.**

KIOSK

8 **Kies online uit de Kiosk een leeskaart die je leuk vindt en maak de opdrachten.**
Welke leeskaart heb je gekozen en wat vond je ervan? Kies zoveel kaarten als je wilt.

SPIELE

9 **Ga naar de online leeromgeving en download het spel of vraag het spel aan je docent.**

LEKTION 4 Sieh und lies mal

LERNZIELE ERK

SEHEN

- Je kunt woorden en korte zinnen in een video over verjaardagen herkennen.

LESEN

- Je kunt eenvoudige informatie over plaatsen in München begrijpen.
- Je kunt de tekst van een verjaardagsliedje begrijpen.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kent de maanden in het Duits.

GRAMMATIK

- Je kunt een zelfstandig naamwoord vervangen door een persoonlijk voornaamwoord.

36 FINALE **Bekijk de Finale-opdracht en beantwoord de vragen.**

Aan het einde van *Lektion* 6 kies je een Finale-opdracht. In de *Lektionen* 4 tot en met 6 werk je naar deze opdracht toe.

1 Lees de drie keuzeopdrachten van *Lektion* 6 op blz. 211. Als je nu een keuze zou maken, welke opdracht kies je dan? Licht ook toe waarom.

.....

2 Over welk feest / welke feesten zou je graag willen schrijven?

.....

WIEDERHOLUNG LERNBOX GRAMMATIK A UND B, SEITE 220 UND 221

37 A Vertaal de werkwoorden en vul de juiste vorm in.

1	zitten	Er ..... auf einem Stuhl.
2	heten	..... ihr beide Thijs?
3	dansen	Boris ..... und singt.
4	boksen	Ich ..... in einem Verein.
5	reizen	Wohin ..... du im Winter?
6	heten	Meine Lehrerin ..... Frau Bayer.

B Vertaal de modale hulpwerkwoorden en vul de juiste vorm in.

1	moeten	Ich ..... um 18 Uhr bei der Sporthalle sein.
2	willen	Wir ..... am Wochenende schwimmen.
3	kunnen	Du ..... sehr gut Ski fahren.
4	kunnen	..... ihr mich nachmittags abholen?
5	willen	Corinna ..... die Meisterschaft gewinnen.
6	moeten	Ihr ..... heute noch zum Training.

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 4, SEITE 217

38 **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands.**

1 Heute ist ein besonderer Tag: Es ist mein **Geburtstag**. verjaardag
2 Meine Eltern und Geschwister **gratulieren** mir schon morgens früh. .....
3 Das machen wir immer so, das ist **selbstverständlich**. .....
4 Ich warte jetzt auf meine **Geschenke**. .....
5 Mittags gehen wir **vielleicht** mit Oma und Opa in den Park. .....
6 Meine Hunde kommen mit. Sie **gehören zu** unserer Familie. .....
7 Meine Oma backt immer eine leckere Torte mit **Kerzen** darauf. .....
8 Abends gibt es noch eine **Überraschung**. .....
9 Nein, ich bin **gar nicht** neugierig, nur ein bisschen. .....
10 Wir **glauben**, das wird ein toller Tag. .....

39 A **Zoek alle Duitse maanden in de puzzel. Zoek in alle richtingen.**

J	E	S	Q	S	T	J	U	L	I	V
D	H	A	P	R	I	L	B	U	L	A
E	P	M	O	E	L	E	H	N	T	U
Z	O	K	T	O	B	E	R	O	T	G
E	E	X	I	Q	D	O	C	V	M	U
M	S	E	P	T	E	M	B	E	R	S
B	J	A	N	U	A	R	G	M	Z	T
E	U	J	F	M	M	A	I	B	L	X
R	N	M	Ä	R	Z	G	U	E	E	I
R	I	S	X	L	G	M	Q	R	G	X
S	C	C	J	F	E	B	R	U	A	R

B **Zet de Duitse maanden in de tabel bij de juiste tijd van het jaar.**

Frühling (lente)	Sommer (zomer)	Herbst (herfst)	Winter (winter)
März			

C **Beantwoord de vragen. Vul in: *im* + de passende maand.**

1 Wann hast du Geburtstag? Ich habe im ..... Geburtstag.

2 Wann beginnt der Sommer? Der Sommer beginnt .....

3 Wann beginnt der Herbst? Der Herbst beginnt .....

4 Wann endet der Winter? Der Winter endet .....

5 Wann endet der Frühling? Der Frühling endet .....

SEHEN

Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag!

In fast allen Ländern und Kulturen feiern Menschen ihren Geburtstag. Das Geburtstagskind bekommt Geschenke und es gibt ein Fest. Familie und Freund*innen gratulieren dem Geburtstagskind und singen Geburtstagslieder.
In Deutschland gratuliert man am Geburtstag, aber nicht **vorher**. Denn viele Leute glauben, dass dies Unglück bringt. Natürlich gehört zu einem Geburtstag auch eine Torte mit Kerzen: Für jedes Lebensjahr gibt es eine Kerze. Das Geburtstagskind muss dann alle Kerzen **auf einmal auspusten**. Das bringt Glück. Wenn du alle Kerzen auf einmal ausgepustet hast, kannst du dir etwas wünschen. Der Wunsch muss aber geheim bleiben. Sonst **geht der Wunsch nicht in Erfüllung**.

Geburtstagstorte mit Kerzen

WORTHILFE	
Vorher	**vooraf**
auf einmal	**in één keer**
auspusten	**uitblazen**
geht der Wunsch nicht in Erfüllung	**komt de wens niet uit**

40 **Lees de tekst *Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag* en beantwoord de vragen in het Nederlands.**

1 Vertaal de titel van de tekst.

.....

2 Wat hoort er allemaal bij een verjaardag volgens de tekst? Noem vier dingen.

a .....

b .....

c .....

d .....

3 Wat brengt volgens de tekst geluk of ongeluk?

a geluk: .....

b ongeluk: .....

4 Hoe vieren jij en je familie verjaardagen?

.....

.....

41 **Lees eerst de uitspraken per fragment. Bekijk dan de video *Warum feiert man Geburtstag?* Kies *richtig* of *falsch*.**

		richtig	falsch
	Fragment 1		
1	De jarige man is erg blij met de verrassingsparty.	☐	☐
2	In de oudheid vierde niemand zijn/haar verjaardag.	☐	☐
	Fragment 2		
3	Gewone burgers wisten niet wanneer ze jarig waren.	☐	☐
	Fragment 3		
4	De verjaardag van een volwassene wordt uitbundig gevierd.	☐	☐

LESEN

Geburtstag in München

Du hast Geburtstag und bist in München? Dann gibt es viele Orte, wo du als Geburtstagskind keinen Eintritt bezahlen musst.

(1) In allen Sommerbädern und Hallenbädern in München bekommst du an deinem Geburtstag freien **Eintritt**! Du hast im Winter Geburtstag und willst im Freien schwimmen? Kein Problem! Dann ist das Dantebad ideal. Der Eintritt im Dantebad kostet normalerweise sechs Euro. Es ist ein Sommerbad und auch das einzige Winter-Warmbad in München. Selbst wenn es **schneit**, kannst du dort draußen schwimmen.

(2) Du willst an deinem Geburtstag lieber die **Aussicht** genießen? Dann besuche doch den 291 Meter hohen Olympiaturm. Er ist ein Wahrzeichen von München und die Aussicht über ganz München ist super. Für Jugendliche kostet der Eintritt zehn Euro. Als Geburtstagskind brauchst du natürlich nichts zu bezahlen!

(3) Willst du an deinem Geburtstag aktiv und sportlich sein? Dann ist dieser Kletterwald genau das Richtige! Hier kannst du auf fünf spektakulären Parcours klettern. Normalerweise kostet der Eintritt für Jugendliche 33 Euro, aber Geburtstagskinder brauchen für den Kletterspaß nichts zu bezahlen.

(4) Fußball ist dein Leben? Dann besuche an deinem Ehrentag gratis die FC Bayern Erlebniswelt. Wer dich an deinem Geburtstag begleitet, muss aber 22 Euro bezahlen. Zuerst bekommt ihr eine **Führung** durch die modernste Fußballarena von Europa: die Allianz Arena. Danach geht es in das größte Vereinsmuseum von Deutschland.

(5) Einmal die Original-Kulissen und Requisiten von bekannten Filmen und Serien sehen? Willst du wissen, wie die Spezialeffekte in Filmen funktionieren und das alles gratis? Die Bavaria Filmstadt bietet viele große und kleine Studios und sogar eine Kulissenstraße. Vielleicht triffst du an deinem Geburtstag sogar noch berühmte **Schauspieler*innen**. Der Eintritt für Jugendliche ist 20 Euro – aber selbstverständlich nur, wenn du keinen Geburtstag hast.

WORTHILFE

Eintritt	**toegang**
Schneit	**sneeuwt**
Aussicht	**uitzicht**
Führung	**rondleiding**
Schauspieler*innen	**acteurs en actrices**

STRATEGIE **LESEN**

Als je titels met alinea's moet combineren, lees dan eerst de verschillende titels en vertaal indien nodig onbekende woorden. Lees dan de alinea's van de tekst een voor een globaal door. Kies daarbij welke titel het best bij elke alinea past.

42 **A** **Lees eerst de titel en de inleiding van de tekst *Geburtstag in München*. Bekijk ook de afbeeldingen.**
Lees dan de strategie *Lesen*, de tekst en de tussenkopjes 1 tot en met 7. Welke titel hoort bij welke alinea? Twee titels blijven over.

alinea 1	○	○	**1** Am Ball bleiben
alinea 2	○	○	**2** Auf dem Berg
alinea 3	○	○	**3** Bekannt aus Kino und Fernsehen
alinea 4	●	○	**4** Durch die Bäume
alinea 5	○	○	**5** Hoch oben
		○	**6** Im Sommer und Winter
		○	**7** Ski-Spaß

B **Lees nogmaals de tekst en beantwoord de vragen.**

1 Wat is er bijzonder aan alle vijf locaties als je jarig bent?
- ○ a Je hebt gratis toegang.
- ○ b Je krijgt een klein cadeau.
- ○ c Je krijgt gratis drankjes.

2 Op welke locaties zijn de normale entreeprijzen het laagst en waar het hoogst?

	de laagste entreeprijs	de hoogste entreeprijs
○ a	Dantebad	FC Bayern Erlebniswelt
○ b	Dantebad	Kletterwald
○ c	Olympiaturm	Bavaria Filmstadt
○ d	Olympiaturm	Kletterwald

3 Welke locatie zou jij graag eens willen bezoeken? Waarom?

.....

.....

43 **A** **Lees de tekst *Alles Gute zum Geburtstag!* op de volgende bladzijde. Vertaal de titel in het Nederlands.**

.....

B **Vul de woorden in de liedtekst in. Kies uit:**
Freunde – Geburtstagtorte – Geschenke – Glück – Jahr – Tag – Tage

C **Beluister dan het lied in de online omgeving en controleer je antwoorden.**

SONG ▼

Alles Gute zum Geburtstag!

Schon wieder ist ein _____ vorbei, wie schnell die Zeit vergeht

365 _____ – wie vom Wind verweht.

Fühlst du dich reifer, glücklich, schlauer? Nur du weißt das genauer,

was auch immer kommen mag, lebe heute, genieß den Tag

und sei dankbar für die Freude, die du findest _____ für Tag,

denn was auch immer kommen mag, bleibe dir treu und bleibe stark.

Alles Gute zum Geburtstag,

ich wünsche dir so viel,

viele gute _____ und stets ein schönes **Ziel**.

Ich wünsche dir _____, die es nicht zu kaufen gibt,

ein **Funkeln** in den Augen, ein Lachen im Gesicht.

Es ist schön, dass es dich gibt.

Ich wünsche dir **Gelassenheit** und **Zuversicht**,

fühle dich geborgen, fühle dich geliebt.

Gesundheit – das ist klar und auch ganz viel _____

von der _____ stets das größte Stuck.

Siehst du all dein Glück in diesem Augenblick,

fühlst du all dein Glück in diesem Augenblick.

Schöne Träume und Gedanken und auch ganz viel Zeit,

etwas oder jemand der bei dir für immer bleibt,

lebe voller Hoffnung und du darfst **nach vorne sehen**,

dort siehst du die Träume dann auch in Erfüllung gehen.

Kannst du die Zukunft sehen? Die Erfüllung sehen und in die Zukunft gehen.

WORTHILFE

Ziel	**doel**
Funkeln	**twinkeling**
Gelassenheit	**rust**
Zuversicht	**vertrouwen**
nach vorne sehen	**naar voren kijken**

Glückwünsche auf Bairisch

In großen Teilen Bayerns wird neben Hochdeutsch auch ein Dialekt gesprochen: Bairisch.
Zum Geburtstag kannst du zum Beispiel das Folgende sagen:
Mia wünschn da oiss Guade und vui Glück, dass d' lang lebst und gsund bleibst!

44 **Lees de tekst *Glückwünsche auf Bairisch* en beantwoord de vraag.**

1 Wat betekent de Beierse gelukwens in het Duits?
- ○ a Mia wünscht da ein Gutes und ein Glück, auf dass du lang lebst und gesund bleibst!
- ○ b Mia wünscht dir alles Gute und viel Glück, auf dass du lang lebst und gesund bleibst!
- ○ c Wir wünschen dir alles Gute und viel Glück, auf dass du lang lebst und gesund bleibst!
- ○ d Wir wünschen dir viel Gutes und alles Glück, auf dass du lang lebst und gesund bleibst!

2 Vertaal deze wens in het Nederlands.

.....

GRAMMATIK C LERNBOX, SEITE 221

Van een zelfstandig naamwoord naar een persoonlijk voornaamwoord.

45 **Lees *Grammatik* C. Vul het juiste woord in. Kies uit: *er – es – sie (ev) – sie (mv)***

1 *Der*-woorden kun je vervangen door er.

Der Junge (m) feiert seinen Geburtstag. — Er feiert seinen Geburtstag.

2 *Die*-woorden kun je vervangen door .....

Backt unsere Lehrerin (v) eine Torte? — Backt ..... eine Torte?

3 *Das*-woorden kun je vervangen door .....

Das Kind (o) freut sich auf das Fest. — ..... freut sich auf das Fest.

4 Woorden in het meervoud kun je vervangen door .....

Die Eltern (mv) packen die Geschenke aus. — ..... packen die Geschenke aus.

46 **Vervang de vetgedrukte woorden door *er, sie* of *es*.**

1 **Die Stadt München** liegt im Süden von Deutschland. — Sie ist die Hauptstadt von Bayern.

2 Wie heißt **der Zoo** in München? — ..... heißt Tierpark Hellabrunn.

3 Wann beginnt **das Oktoberfest**? — ..... beginnt schon im September.

4 **Ein Hund** bellt. — Ja, das höre ich. ..... will bestimmt spielen.

5 Hat dein Freund **eine Überraschung**? — Ja, aber ..... ist geheim!

★ 6 **Meine Brüder** wollen auf die Party. — Aber ..... müssen doch zu Hause bleiben!

7 Wo ist **unsere Katze**? — ..... ist draußen im Garten.

8 Hast du **Geschenke** für mich? — Ja, aber du bekommst ..... erst später.

47 **Lees de tekst *Weihnachten – das Fest der Liebe*. Vul de juiste vorm van het werkwoord in.**

Weihnachten – das Fest der Liebe

Hallo Leute! Ich (*1 schreiben*) schreibe euch mal, wie wir in Deutschland Weihnachten feiern. In Deutschland beginnt Weihnachten abends am 24. Dezember: Das ist der Geburtstag von Jesus.

Mein großer Bruder (*2 wohnen*) _____ in einer anderen Stadt. Zu Weihnachten (*3 reisen*) _____ er immer zu uns nach Hause.

Ich (*4 wollen*) _____ noch den Weihnachtsbaum im Wohnzimmer zu Ende schmücken. Dann (*5 schließen*) _____ meine Mutter die Tür zum Wohnzimmer. Mein Vater (*6 kochen*) _____ ein leckeres Essen. Ich und meine kleine Schwester Tanja, wir (*7 müssen*) _____ auf meinem Zimmer warten. Dann (*8 hören*) _____ wir ein Klingeln und wir laufen ins Wohnzimmer. Die Kerzen am Weihnachtsbaum brennen. Das sieht so schön aus! Zuerst (*9 singen*) _____ wir zusammen Weihnachtslieder. Dann essen wir zusammen. Und erst danach gibt es Geschenke. Tanja (*10 können*) _____ gar nicht genug Geschenke bekommen. Sie (*11 tanzen*) _____ durch die Wohnung. Meine Oma (*12 sitzen*) _____ gemütlich auf dem Sofa. Sie (*13 schenken*) _____ mir ein Paar selbstgestrickte Socken. Die Socken sind echt cool und schön warm! Ich (*14 küssen*) _____ meine Oma und bedanke mich.

Meine Cousine (*15 besuchen*) _____ uns am ersten Weihnachtstag, also am 25. Dezember. Und am 26. Dezember feiern wir alle zusammen bei unserer Tante und unserem Onkel.

SCHREIBEN

48 **Gebruik de *Lernbox* van *Lektion* 3 op blz. 216 en de opdrachten en teksten van *Lektion* 4.**
Schrijf zes zinnen in je schrift over wat er in zes verschillende maanden gebeurt of wat je in deze maanden graag doet.
Voorbeelden: Im Januar habe ich Geburtstag. / Im Januar fahre ich gern Ski.

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 4** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 5 Hör und lies mal

LERNZIELE ERK

HÖREN

- Je kunt concrete informatie oppikken in korte luisterfragmenten over carnaval.

LESEN

- Je kunt informatie over personen, plaatsen en feesten in Beieren begrijpen.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kent de rangtelwoorden en de datum in het Duits.

GRAMMATIK

- Je kent de vormen van de modale hulpwerkwoorden *dürfen*, *mögen* en *möchten* in de tegenwoordige tijd.
- ★ Je kunt de aanvullende regels voor het geslacht van zelfstandige naamwoorden toepassen.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 4, SEITE 217

49 **Kies eerst het juiste woord. Vertaal dan het gekozen woord in het Nederlands.**

1 Die Kinder ~~*gratulieren*~~ / *wünschen* sich einen Besuch im Kletterwald. wensen

2 Wir *bekommen* / *glauben* im Januar ein Haustier. .....

3 Meine Eltern wollen im Sommer *damals* / *vielleicht* nach München fahren. .....

4 Wir sehen den Film am Freitag im *Geschenk* / *Kino*. .....

5 Ich kann nur heute schwimmen, *selbstverständlich* / *sonst* habe ich keine Zeit. .....

6 Meine Freundinnen *bekommen* / *gratulieren* mir zum Geburtstag. .....

7 Unsere Freundschaft hat eine große *Bedeutung* / *Erzählung* für mich. .....

8 Wie viele *Kerzen* / *Überraschungen* brennen auf der Torte? .....

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 5, SEITE 218

50 **A** **Vul het woord in dat het best in de zin past. Vertaal dan het woord in het Nederlands. Twee woorden blijven over. Kies uit:**

außerdem – einladen – feiern – Getränke – Jahrhundert – kaufen – leider – Urlaub – verrückt – ziehen

1 Tee und Kaffee sind Getränke. drankjes

2 Wir brauchen eine Torte und ..... noch Kerzen. .....

3 Warum willst du meinen Bruder nicht zu deinem Geburtstag ..... ? .....

4 Ende August ..... die ersten Vögel schon Richtung Süden. .....

5 Kannst du bitte zum Markt gehen und Bananen ..... ? .....

6 Meine Eltern sind im 20. ..... geboren. .....

7 Meine Großeltern fahren im Sommer und im Winter in ....

8 Warum machst du das? Das ist schon sehr ..... ! .....

B **Vertaal de twee overgebleven woorden uit A in het Nederlands.** ..... **en** .....

51 **A** **Schrijf de rangtelwoorden voluit.**

1. erste
2. .....
4. .....
7. .....
8. .....
10. .....
12. .....
16. .....
21. .....
30. .....

B **Lees de informatie over deze bekende persoonlijkheden uit Beieren. Schrijf de dag en de maand van hun verjaardag voluit.**

1. Elisabeth / Sisi (Kaiserin von Österreich), geboren am 24.12.1837 in München.

2. Emmy Noether (Mathematikerin), geboren am 23.3.1882 in Erlangen.

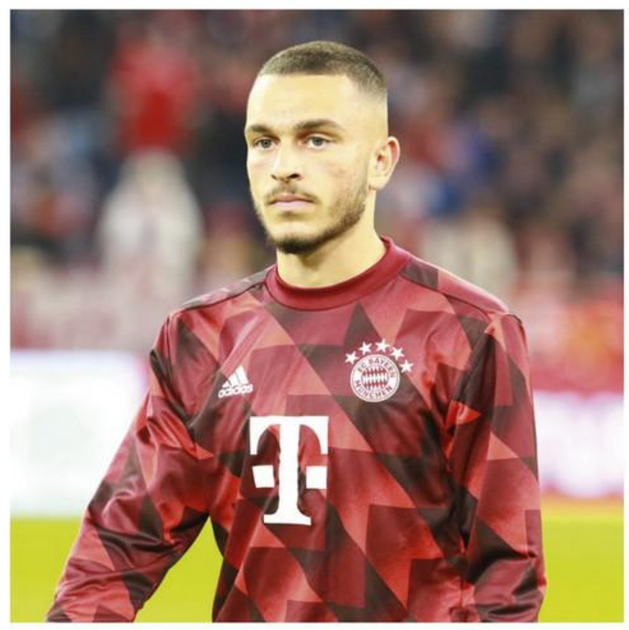
3. Adi Dassler (Gründer der Sportmarke Adidas), geboren am 3.11.1900 in Herzogenaurach.

4. Levi Strauss (Erfinder der Levi's Jeans), geboren am 26.2.1929 in Buttenheim.

5. Barbara Schöneberger (Fersehmoderatorin), geboren am 5.3.1974 in München.

6. Arijon Ibrahimovic (Fußballspieler), geboren am 11.12.2005 in Nürnberg.

1 24.12. der vierundzwanzigste Dezember .....

2 23.3. der .....

3 3.11. der .....

4 26.2. der .....

5 5.3. der .....

6 11.12. der .....

C **Voer een gesprek over de bekende personen uit B. De een stelt vragen over drie personen, de ander geeft antwoord. Wissel daarna van rol en stel vragen over de andere drie personen.**
Voorbeelden:

1	Wann hat Sisi Geburtstag?	Sie hat **am** vierundzwanzigste**n** Dezember Geburtstag.
	Wo ist sie geboren?	Sie ist in München geboren.
	Was **war** sie von Beruf?	Sie **war** Kaiserin von Österreich.
2	Wann hat Barbara/Arijon Geburtstag?	Sie/Er hat **am** … Geburtstag.
	Wo ist sie/er geboren?	Sie/Er ist in … geboren.
	Was **ist** sie/er von Beruf?	Sie/Er **ist** …

HÖREN

Die fünfte Jahreszeit

Der Karneval hat eine lange Tradition. Am 11.11. um 11 Uhr 11 beginnt der Karneval. Er dauert rund drei Monate. Karnevalfans nennen diese Zeit auch die fünfte Jahreszeit, denn für sie ist der Karneval auch eine Jahreszeit wie Frühling, Sommer, Herbst und Winter. Die Narren feiern, tanzen und singen und ziehen sich bunte Kostüme an. Auf großen Karnevalspartys werden **lustige Reden** gehalten.
Der Rosenmontagszug in Köln ist der Höhepunkt des rheinischen Karnevals im Bundesland Nordrhein-Westfalen. Viele selbstgebaute Wagen fahren durch die Straßen. Auch in Bayern gibt es viele **Umzüge**. Im Bundesland Baden-Württemberg, im Südwesten von Deutschland, gibt es eine alte Tradition: Viele Narren tragen Masken **aus Holz**.
Am **Aschermittwoch** ist dann alles leider wieder vorbei. Dann beginnt in der christlichen Religion die 40-tägige Fastenzeit bis **Ostern**.

Prinzenpaare in München

Narren in Rottweil

der Rosenmontagszug in Köln

WORTHILFE

lustige Reden	**grappige toespraken**
Umzüge	**Optochten**
aus Holz	**van hout**
Aschermittwoch	**Aswoensdag (de laatste dag van carnaval)**
Ostern	**Pasen**

52 **Lees de tekst *Die fünfte Jahreszeit* en bekijk de afbeeldingen. Beantwoord de vragen in het Nederlands.**

1 Wanneer begint en wanneer eindigt het 'vijfde seizoen'?

a begin: op ..... om .....

b einde: op .....

2 In welke stad is de bekendste optocht in Noordrijn-Westfalen? .....

3 Wat is een carnavalstraditie in Baden-Württemberg? .....

4 Heb je zelf al eens carnaval gevierd? Zo ja, als wie of wat was je verkleed en hoe heb je het gevierd?

.....

53 **Lees eerst de uitspraken per fragment. Luister dan naar de audio *Fasching*, *Fastnacht*, *Karneval*. Beantwoord de vragen.**

Fragment 1

1 Hoe noem je het carnaval in München?
- ○ a Fasching
- ○ b Fasten
- ○ c Karneval

2 Wat organiseert het prinsenpaar?
- ○ a optochten en carnavalstoespraken
- ○ b optochten en drankjes
- ○ c optochten en piratenkostuums

Fragment 2

3 Welke uitspraak klopt?
- ○ a Alle narren hebben precies hetzelfde masker op.
- ○ b Het kostuum geeft aan uit welke regio iemand komt.
- ○ c Iedereen gaat verkleed als visser of wijnboer.

4 Welke uitspraak over de *Guggenmusiker* klopt?
- ○ a Ze maken geen muziek.
- ○ b Ze maken harde muziek.
- ○ c Ze zijn niet verkleed.

Fragment 3

5 Hoeveel mensen doen zelf mee aan de *Rosenmontagszug* in Keulen?
- ○ a 150
- ○ b 300
- ○ c 10 000
- ○ d een miljoen

LESEN

Beliebte Volksfeste in Bayern

Mit fast sechs Millionen Besucher*innen pro Jahr ist das Oktoberfest in München das größte Volksfest der Welt. Eine alte Tradition in Bayern hat auch der Viehscheid im Allgäu.

Das Oktoberfest

Das Oktoberfest in München findet eigentlich im September statt. Dann ist das Wetter meistens noch besser. Das Fest beginnt Mitte September und dauert zwei Wochen, bis Anfang Oktober.
Das bayrische Volksfest hat eine lange Tradition. Im Jahr 1810, also vor mehr als 200 Jahren, haben eine Prinzessin und ein Prinz geheiratet.
Für Prinzessin Therese und Prinz Ludwig wurde ein großes Fest organisiert, das fünf Tage gedauert hat. Es gab Essen und Trinken im Freien: auf einer **Wiese**, die später Theresienwiese genannt wurde. Am fünften Tag fand ein Pferderennen statt.

Lebkuchenherzen

Das Volk wollte jedes Jahr so ein schönes Fest auf der Wiese. Darum wird das Oktoberfest auf Bairisch auch *die Wies'n* genannt. Jahre später bauten Leute kleine Häuschen aus Holz. Dort wurde auch Bier verkauft. Ende des 19. Jahrhunderts gab es dann richtig große Bierhallen. Kapellen machten dort Musik. Und das Fest wurde immer größer. Heute gibt es fünfzehn kleine und vierzehn große **Festzelte**. Außerdem gibt es eine große Kirmes mit vielen Attraktionen. Zum Oktoberfest kommen viele Leute in traditionellen Trachten. Aber auch viele Tourist*innen aus anderen Ländern besuchen heutzutage das Fest. Letztes Jahr feierten rund sechs Millionen Menschen mit! Viele Besucher*innen wollen auch typische Souvenirs kaufen, zum Beispiel Lebkuchenherzen.

tanzen im Festzelt

Der Viehscheid im Allgäu

Im Süden von Bayern beginnen die Alpen: ein Gebirge mit den höchsten Bergen in Mitteleuropa.
Viele Leute machen in den Alpen Urlaub. Im Sommer kann man wandern und klettern. Im Winter ist die Region ein beliebtes Skigebiet. Die Bergregion im Süden von Bayern, an der Grenze zu Österreich, nennt man auch das Allgäu. Am Anfang des Sommers, meistens zu **Pfingsten**, gibt es den Alm-Auftrieb. Dabei ziehen die Kühe hoch oben auf die Alm. Das sind große Wiesen in den Bergen. Das Gras ist dort besonders gut und lecker. Die Tiere bleiben dort den ganzen Sommer lang.
Am Ende des Sommers, zwischen September und Anfang Oktober, findet der Alm-Abtrieb statt. Das Vieh kehrt von den hohen Wiesen zurück in die Dörfer. Wenn es keine tödlichen Unglücke gab, **schmückt** man die Kühe mit schönen Bändern, Blumen und großen Glocken. Dann müssen alle zurück ins **Tal**. Die Tiere werden auf dem Scheidplatz versammelt und an die Bauern und Bäuerinnen zurückgegeben. Das nennt man auch Viehscheid. Und dazu gehört auch ein großes Fest mit Essen und Trinken und viel Musik.

Kühe auf den Almwiesen

bunt geschmückte Kühe beim Almabtrieb

WORTHILFE	
Wiese	**weide**
Festzelte	**feesttenten**
Pfingsten	**Pinksteren**
Schmückt	**tooit/versiert**
Tal	**dal**

54 **A** **Lees alleen de titel en de inleiding van de tekst *Beliebte Volksfeste in Bayern*. Bekijk de afbeeldingen. Beantwoord de vragen.**

1 Over welke twee feesten gaat de tekst?

a over .....

b over .....

2 Wat wordt bij deze twee feesten gevierd, denk je?

a .....

b .....

B **Lees nu het eerste deel van de tekst *Beliebte Volksfeste in Bayern*. In welke volgorde vinden de gebeurtenissen plaats? Zoek de zinnen in de tekst op en markeer ze. Vul dan de cijfers van 1 tot en met 6 in.**

1 Een prinses en een prins gingen trouwen. 1

2 Vorig jaar vierden zes miljoen mensen het feest mee. .....

3 Er wordt in grote bierhallen gefeest. .....

4 Er vindt een paardenrennen plaats. .....

5 Er is een grote kermis met veel attracties. .....

6 In houten huisjes wordt bier verkocht. .....

C **Lees het tweede deel van de tekst *Beliebte Volksfeste in Bayern*. Beantwoord de vragen.**

1 Wat kun je in de *Alpen* allemaal doen volgens de tekst?

○ a In de zomer en in de winter kun je skiën.
○ b In de zomer kun je klimmen en wandelen.
○ c In de zomer kun je zwemmen en fietsen.

2 Waar ligt de *Allgäu*?

○ a in het zuiden van Beieren
○ b midden in Oostenrijk
○ c op de grens van Duitsland en Zwitserland

3 Aan het begin van de zomer gaan de koeien naar boven op de bergweiden. Waarom?

○ a De hoge berglucht is goed voor de dieren.
○ b Er is daar bijzonder goed en lekker gras.
○ C Het is de enige plek waar de koeien naar buiten kunnen.

4 Wanneer worden de koeien voor de *Alm-Abtrieb* versierd?

○ a als een koe ouder dan vier jaar is
○ b als er geen dodelijke ongelukken zijn gebeurd
○ c als het mooi weer is en de zon schijnt

5 Wat gebeurt er bij een *Viehscheid*?

○ a Alle dieren worden door een dierenarts onderzocht.
○ b De dieren worden op een groot feest verkocht.
○ c Het vee wordt aan de eigenaren teruggegeven.

★ **D** **Lees nogmaals beide delen van de tekst *Beliebte Volksfeste in Bayern*. Beantwoord de vragen.**

1 Wat zijn de overeenkomsten tussen beide feesten? Noem drie dingen.

.....

.....

.....

2 Welke traditionele feesten ken je in Nederland? Welke feesten zijn dat en wanneer worden ze gevierd?

.....

.....

.....

.....

G 55 Lees de tekst en de uitspraken. Kies *richtig* of *falsch*.

		richtig	falsch
1	Diego hatte am letzten Wochenende Geburtstag.	☐	☐
2	Diego hat nur zwei oder drei Leute eingeladen.	☐	☐
3	Die Party findet draußen statt.	☐	☐

Liebe Carmen,

am kommenden Sonntag habe ich Geburtstag. Ich möchte gerne mit dir feiern und lade dich herzlich zu meiner Party am Samstagabend ein.
Wir fangen um 21 Uhr an. Ist das okay für dich?
Es werden viele Leute da sein, die du auch kennst.

Kannst du vielleicht einen Salat mitbringen? Und vergiss bitte nicht einen Pullover oder eine Jacke! Wir wollen nämlich draußen im Garten feiern.
Ich freue mich sehr auf dich!

Bis zum Wochenende
Ralf

Liebe Loïs,

am kommenden Samstag habe ich Geburtstag.
Dann gebe ich eine Party. Ich möchte dich herzlich einladen!
Das Fest beginnt um 20 Uhr. Es kommen viele Leute, die du auch kennst.
Kannst du vielleicht etwas zu essen mitbringen? Zum Beispiel einen Salat?
Wir feiern draußen in unserem Garten. Und tolle Musik gibt es auch.
Ich freue mich schon auf dich!

Tschüs!
Diego

GRAMMATIK D LERNBOX, SEITE 222

De modale hulpwerkwoorden *dürfen, mögen, möchten*.

56 **Lees *Grammatik* D. Beantwoord de vragen.**

1 Welk werkwoord van Grammatik D heeft géén klinkerwissel? .....

2 Welke vormen van *dürfen* en *mögen* hebben een andere klinker dan het hele werkwoord?

Kies: de vormen in het *enkelvoud* / *meervoud*

3 Vertaal de volgende vormen.

a er darf hij .....

b ihr möchtet .....

c Sie dürfen .....

57 **A** **Vul de juiste vorm in. Kies uit:**
darf – darfst – mag – möchte – möchten – mögen

1 Ahmad mag Pizza mit Fisch.

2 Mit 14 Jahren ..... du noch nicht Auto fahren.

3 Wir ..... unsere Lehrer und Lehrerinnen.

4 Ich ..... leider nicht so spät ins Kino. Meine Eltern wollen das nicht.

5 Guten Tag! Ich ..... bitte ein Eis: Banane und Schokolade.

6 Fanya und Eva ..... auch ein Schokoladeneis kaufen.

B **Vul de juiste vorm in.**

1 möchten Ahmad möchte keine Pizza ohne Fisch.

2 dürfen Floris hat eine Allergie. Er ..... keine Milch trinken.

3 mögen Ich ..... Feste, am liebsten feiere ich meinen Geburtstag.

4 dürfen ..... ihr im Urlaub allein nach München fahren?

5 möchten Richard und Mo ..... auf das Oktoberfest.

6 mögen Therese ..... Ludwig sehr gern.

58 **Gebruik ook *Grammatik* B van *Kapitel* 3 op blz. 221. Lees de zin en kies het juiste werkwoord. Vertaal daarna het werkwoord en vul de juiste vorm in.**

1 leuk vinden / moeten — Tourist*innen mögen die Feste in Bayern.
2 mogen / willen — Viele Erwachsene _____ auf dem Oktoberfest Bier trinken.
3 kunnen / mogen — Mit 15 Jahren _____ wir kein Bier trinken.
4 graag willen / moeten — Zum Geburtstag _____ ich viele Geschenke.
5 kunnen / lusten — _____ ihr eine Torte mitbringen?
6 houden van / moeten — Er _____ heute noch eine Blume für seine Freundin kaufen.

TIPP

GRAMMATIK

Bij verkleinwoorden (zoals *das Hündchen*) spreekt je *-chen* uit als bij het Nederlandse woord 'wiegje', dus met een zachte g. Bovendien moet het basiswoord (zoals *Hund*) wel bestaan.
Een uitzondering is het woord *Mädchen*. Oorspronkelijk komt dit verkleinwoord van het grondwoord *Magd* (meid, maagd).
Niet bij alle Duitse zelfstandige woorden die op *-chen* eindigen, gaat het om verkleinwoorden.
Bijvoorbeeld: *der Kuchen* is géén verkleinwoord. De uitspraak is hier zoals in het Nederlandse woord 'nacht'. Bovendien bestaat het zelfstandig naamwoord *Ku* niet.

Kuchen

GRAMMATIK E LERNBOX, SEITE 223

Aanvullende regels voor het geslacht van zelfstandige naamwoorden.

59 **A** **Lees *Grammatik* E en de *Tipp Grammatik*. Beantwoord de vragen. Kies het juiste antwoord.**

1 Welk geslacht hebben woorden op *-keit* en *-ung*? — der – die – das
2 Welk geslacht hebben woorden op *-lein*? — der – die – das
3 Welk geslacht hebben dagen en maanden? — der – die – das

B **Vul de woorden in. Kies uit:**
April – Blümlein – Fensterchen – Freundlichkeit – Häuschen – Mai – Meisterschaft – Mittwoch – Sommer – Überraschung – Wahrheit – Winter

DER-woorden	DIE-woorden	DAS-woorden
April		

SCHREIBEN

60 **A** **Formuleer volledige zinnen. Let op de hoofdletters aan het begin van de zinnen. Schrijf de rangtelwoorden en maanden voluit.**

1 Name – ist – mein – Huber – Franziska – .

Mein Name ist Franziska Huber.

2 habe – am – Geburtstag – 27.8. – ich – .

3 ich – in – bin – Ingolstadt – geboren – .

4 ist – eine – Stadt – in – Ingolstadt – Bayern – .

5 am – gebe – 5.9. – ich – ein – Fest – .

6 du – zu – kommst – auch – Party – meiner – ?

B **Schrijf de zinnen 1 tot en met 4 met je eigen gegevens.**

1 Mein Name ist

2

3

4

TRAINERS	Leer de **woorden** en **grammatica** van **Lektion 5** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

LEKTION 6 Schreib mal

LERNZIELE ERK

SCHREIBEN

- Je kunt iemand feliciteren en een korte wenskaart of groet schrijven.
- Je kunt een uitnodiging schrijven en op uitnodigingen reageren.

LERNZIELE

WORTSCHATZ

- Je kent woorden voor feesten en feestdagen in het Duits.

WIEDERHOLUNG LERNBOX LEKTION 5, SEITE 218

61 **Vertaal de vetgedrukte woorden in het Nederlands**

Silvester

1 Silvester ist **auf jeden Fall** ein besonderer Tag. .....

2 Meine kleinen Geschwister **versuchen**, bis Mitternacht wach zu bleiben. .....

3 Wir **laden** auch immer viele Freund*innen **ein**. .....

4 **Leider** können nicht immer alle kommen. .....

5 Auf dem Fest tanzen und singen wir **zum Beispiel**. .....

6 Alle **freuen sich auf** das neue Jahr. .....

Zuckerfest

7 Das Zuckerfest **nennt** man auch Ramadanfest. .....

8 Dieses islamische Fest gibt es schon seit **Jahrhunderten**. .....

9 **Während** des Ramadans dürfen wir nur essen und trinken, wenn es draußen dunkel ist. .....

10 Am Ende des Ramadans **feiern** die Familien und Freund*innen das Fastenende. .....

11 Für das Fest backen oder **kaufen** wir süße Sachen zum Essen. .....

12 Das Fest ist sehr schön und **außerdem** dauert es drei Tage. .....

WORTSCHATZ LERNBOX LEKTION 6, SEITE 219

62 **A Vul de passende Duitse woorden uit de *Lernbox* in.**

1 Silvester

2 .....

3 .....

4 .....

5 .....

6 .....

B **Zet de letters in de juiste volgorde. Zoek de passende Duitse woorden uit de *Lernbox*.**

1 denlaein .....

2 delsaNulat .....

3 ketGrän .....

4 auskolNi .....

5 genstPfin .....

6 fustZereck .....

7 nervKaal .....

8 Kenchu .....

REDEMITTEL LERNBOX LEKTION 6, SEITE 220

63 **Luister naar de audio *Redemittel*. Lees de *Redemittel* in de *Lernbox* bij *Lektion* 6 op blz. 220 mee.**

64 **A** **Vul de ontbrekende woorden in de *Redemittel*-zinnen in.**

1 Bedankt voor de uitnodiging. Danke für die Einladung .

2 Ik wil je graag voor mijn feestje uitnodigen. Ich ..... meiner Party ..... .

3 Op 4 januari vier ik mijn verjaardag. ..... feiere ich ..... .

4 Het spijt me, maar ik kan helaas niet komen. Es ....., ... ich ..... kommen.

5 Het feest begint om 19 uur. Die Party ..... 19 ..... .

6 Ik neem een taart, een pastasalade en chips mee. Ich bringe ....., ... und Chips mit.

B **Schrijf de passende wensen in het Duits op.**

1 Je feliciteert iemand met haar/zijn verjaardag. Herzlichen .....

2 Je wenst iemand een vrolijk Suikerfeest toe. .....

3 Je wenst iemand een gelukkig nieuwjaar. .....

4 Je wenst iemand prettige kerstdagen toe. .....

SCHREIBEN

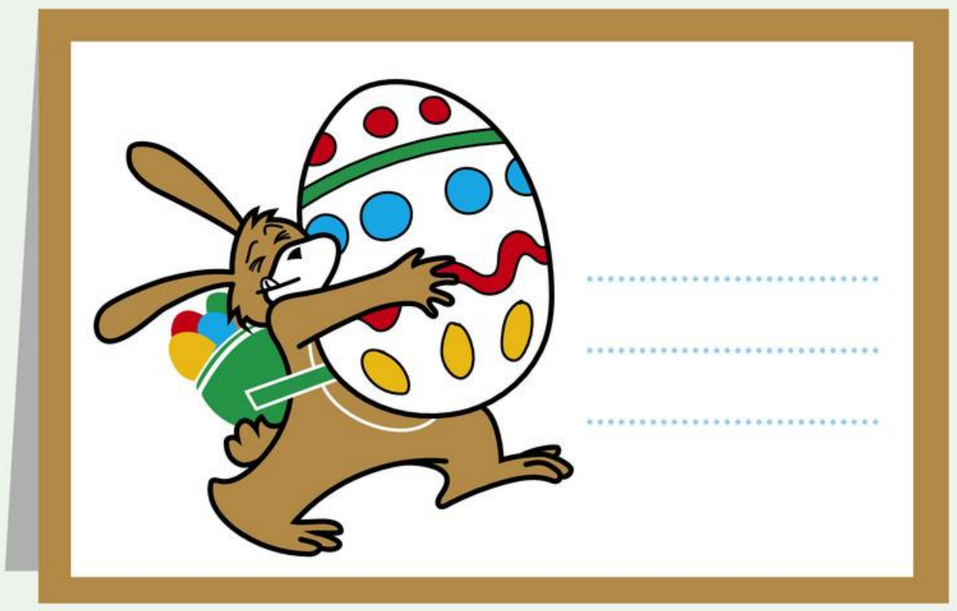
GRUßKARTEN ▼

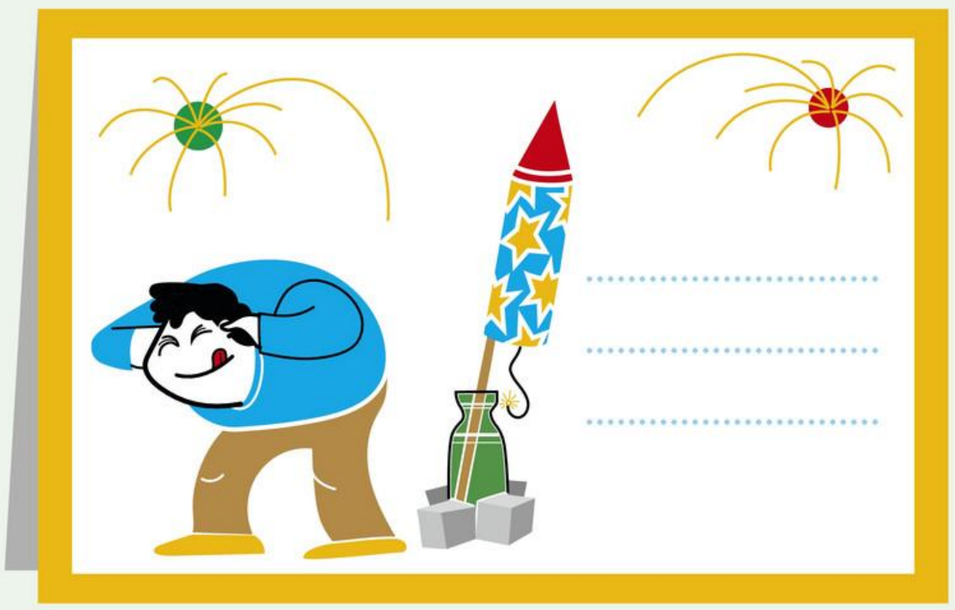
A

B

C

D

ERK **65** **Bekijk de *Grußkarten*. Lees de tekst bij Grußkarte A.**
Schrijf in *Grußkarte* B, C en D een passende groet in het Duits.

Silvester- und Geburtstagsparty

E-MAIL ▼

Hallo!

Am Freitag, den 31. Dezember habe ich Geburtstag. Darum gebe ich am 31. Dezember eine Silvesterparty. Und ich feiere auch meinen Geburtstag. Ich möchte dich zu meiner Party einladen. Die Party beginnt um 20 Uhr.
Kannst du vielleicht etwas zu essen oder zu trinken mitbringen?
Sag mir bitte Bescheid, ob du kommen kannst.
Hoffentlich bis dann!

Liebe Grüße
Myriam

Hi Myriam!

Vielen Dank für die Einladung. Ich komme gern. Ich freue mich.
Ich bringe eine Schokoladentorte mit. Schokolade magst du doch so gern

Bis dann! Tschüs!
Melle

Liebe Myriam,

danke für deine Einladung. Es tut mir leid, aber ich kann leider nicht kommen. Zu Weihnachten sind wir bei meinen Großeltern in Hamburg. Wir bleiben dort bis zum 1. Januar.
Ich wünsche dir einen schönen Geburtstag, frohe Weihnachten und einen guten Rutsch ins neue Jahr!

Viele Grüße
Jessica

TIPP **SCHREIBEN**

De aanhef bij een mannelijke persoon is *Lieb**er** (Thomas)*.
Bij een vrouwelijke persoon of bij meervoud is het *Lieb**e** (Maria)*, *Lieb**e** (Leute)*.
Ezelsbruggetje: *d**er** – lieb**er**, di**e** – lieb**e***.

ERK **66** **Lees eerst de tip. Vertaal de woorden en zinnen in de twee berichten hieronder. Gebruik de e-mails onder *Silvester- und Geburtstagsparty* op blz. 208 en de *Lernbox* van *Lektion* 6 op blz. 219.**

EINLADUNG ▼

Beste Sem,	..... Sem,
Op 23 november ben ik jarig.	am ..... .
Ik wil je graag voor mijn feestje op	.....
zaterdag uitnodigen.	.....
Het feest begint om 20 uur.	.....
Kun je komen?	.....
Kun je dan misschien ook iets te eten of	.....
te drinken meenemen?	.....
Laat me alsjeblieft weten of je kunt komen.	.....
Hopelijk tot zaterdag!	.....
Groetjes,	.....
Feline	Feline

E-MAIL ▼

Beste Feline,	..... Feline,
Hartelijk gefeliciteerd met je verjaardag!	herzlichen ..... !
Bedankt voor de uitnodiging.	.....
Het spijt me, maar ik kan helaas niet komen.	.....
	.....
Ik wens je een mooie verjaardag!	.....
Veel plezier!	.....
Groetjes,	.....
Sem	Sem

ERK **67** **Gebruik de e-mails onder *Silvester- und Geburtstagsparty* op blz. 208, de vorige opdracht en de *Lernbox* van *Lektion* 6 op blz. 219.**

Feline heeft je uitgenodigd voor haar verjaardagsfeestje. Je wilt graag komen. Schrijf een reactie op haar uitnodiging.
Verwerk in je reactie op de uitnodiging:

- een aanhef;
- dat je bedankt voor de uitnodiging;
- dat je graag wilt komen;
- wat je aan eten of drinken meeneemt (noem twee dingen);
- een afsluitende groet en je naam.

TRAINERS	Leer de **woorden** en **Redemittel** van **Lektion 6** met behulp van de **trainers.**	
Ik heb geoefend met	☐ Woordtrainer	☐ Grammaticatrainer

TEST JEZELF	Leer de **woorden, Redemittel** en **grammatica** van **Lektion 4, 5 en 6** en maak de **Test jezelf online.**				
	Woorden	Redemittel	Grammatica	Lezen	Kijken/luisteren
Dit kan ik al					

FINALE

Lees eerst alle opdrachten en kies dan de opdracht die jij gaat maken. Controleer of je alle punten hebt verwerkt en lever de opdracht in. Vink daarna aan wat je al kunt in *Das kann ich schon!*

UITNODIGING **Je schrijft een uitnodiging voor een feest.**

- Bedenk eerst over welk feestje je wilt schrijven.
- Je schrijft in je uitnodiging minstens: over welk feest het gaat, wanneer het feest is (dag, datum, tijd), vraag om iets mee te nemen. Denk aan een passende aanhef en afsluiting.
- Schrijf minimaal 50 woorden.
- Maak de uitnodiging mooi op (kleuren, afbeeldingen).

POSTER **Je maakt een (digitale) aankondiging voor een schoolfeest.**

- Je schrijft op je poster minstens: wanneer het feest is (dag, datum, tijd), welke kleding/kostuums mensen moeten dragen (dresscode), entreeprijs, wat er te eten en drinken is.
- Schrijf minimaal 50 woorden.
- Maak de poster mooi op (kleuren, afbeeldingen).

UITNODIGING **Je werkt in tweetallen. Je maakt uitnodigingen voor feesten in Duitstalige landen en reageert hierop.**

Werk eerst alleen.

- Bedenk over welke twee feesten je wilt schrijven en zoek passende foto's bij deze feesten.
- Je schrijft voor elk feest een uitnodiging. Je mag kiezen of je een kaart of een e-mail schrijft. Noteer ook de namen van de feesten, en wanneer en waar ze plaatsvinden.

Werk in tweetallen.

- Wissel de uitnodigingen uit. Reageer op de uitnodiging en stuur een kaart of een mail terug.

Das kann ich schon!

	-	-/+	+	++
woorden en *Redemittel*	☐ Ik gebruik regelmatig niet-Duitse woorden en zinnen.	☐ Ik kan veel woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan bijna alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.	☐ Ik kan alle woorden en zinnen in het Duits gebruiken.
spelling	☐ Ik kan meer dan de helft van de woorden niet correct spellen.	☐ Ik kan de meeste woorden correct spellen.	☐ Ik kan bijna alle woorden correct spellen.	☐ Ik kan alle woorden correct spellen.
grammatica	☐ Ik kan meer dan de helft van de regelmatige werkwoorden niet correct vervoegen.	☐ Ik kan de meeste regelmatige werkwoorden juist vervoegen.	☐ Ik kan bijna alle regelmatige werkwoorden juist vervoegen.	☐ Ik kan alle regelmatige werkwoorden juist vervoegen.

Kijk naar je antwoorden bij opdracht 36 van dit hoofdstuk. Heeft het je bij het leren geholpen dat je weet wat je eindopdracht is? Waarom wel/niet?

.....

.....

GRAMMATIK

1 **Lees de tekst. Vertaal de woorden tussen haakjes.**

Ich (*wil graag*) möchte mich mal vorstellen. Ich (*heet*) _____ Demi. Ich (*houd van*) _____ Tanzen und ich (*kan*) _____ ziemlich gut singen. Meine beste Freundin (*heet*) _____ Crystal. (*Zij kan*) _____ sehr gut Tennis spielen. Ich wohne bei meinem Vater. (*Hij moet*) _____ manchmal abends arbeiten. So auch morgen. Darum (*wil*) _____ ich Crystal für morgen einladen. Dann schauen wir uns eine neue Serie an. Wir (*houden van*) _____ nämlich beide Serien. Unsere Lieblingsserie ist *Friends*. Wir (*willen*) _____ auch mal das Originalstudio in den USA besuchen. Wir (*moeten*) _____ aber noch ein bisschen Geduld haben. Wir (*mogen*) _____ in den USA noch kein Auto fahren. Ich (*moet*) _____ für morgen noch Chips und Softdrinks kaufen. Vielleicht (*wil graag*) _____ Crystal noch etwas essen. Dann bestellen wir eine Pizza. Ich freue mich schon, wieder eine Serie zu bingen!

SCHREIBEN

CHAT ▼

Hallo ihr Lieben,

in der Schule organisieren wir ein Kostümfest. Das Thema ist ‚Safari'. Du bist herzlichst eingeladen.

Das Fest ist am 15. Mai bei uns in der Schule. Ab 19 Uhr steht der Grill bereit und können wir gemeinsam essen. Danach gibt es noch verschiedene Spiele. Ab 21 Uhr spielt ein DJ seine Musik.

Es wird bestimmt eine tolle Party! Gib bitte Bescheid, wenn du dabei bist!

Liebe Grüße
Lana und Zoran

2 **Je bent op een internationaal vakantiekamp. Je organiseert met een groepje een themafeest. Omdat er veel Duitstalige kinderen zijn, schrijf je de uitnodiging in het Duits. Lees de uitnodiging via de chat voor het *Kostümfest* en onderstreep bruikbare zinnen. Schrijf de uitnodiging. Benoem in je beschrijving:**

- het thema;
- de datum;
- de locatie;
- het programma.

Maak gebruik van de zinnen uit de tekst.

REDEMITTEL

3 **Vertaal de zinnen.**

1 Hoi Felicia .....

2 Ik kom graag naar je feestje. .....

3 Bedankt voor de uitnodiging. .....

4 Ik neem drankjes en chips mee. .....

5 Hoi Diyar .....

6 Hartelijk gefeliciteerd met je verjaardag. .....

7 Ik kan helaas niet naar je feestje komen. .....

8 Het spijt me. .....

HÖREN

4 **Ga naar de online leeromgeving. Daar vind je nog een video met opdrachten.**

FORSCHUNG

5 **Je gaat een poster maken over het wapen van München. Veel (oude) steden hebben een eigen wapen. Een wapen van een stad kan iets zeggen over de geschiedenis van die stad.**

A Zoek online het wapen van de stad München op.

B Zoek online naar informatie bij de onderstaande punten. Zoek passende afbeeldingen.

C Maak een poster waarop je de informatie in het Duits verwerkt.

1 Beschrijf wat voor persoon op het wapen is afgebeeld.
2 Beschrijf waarom juist zo iemand op het wapen van München staat.
3 Leg uit wat die persoon op het wapen in de hand heeft.
4 Er is ook een groot wapen, dat bij officiële momenten wordt gebruikt. Benoem de verschillen die je ziet.
5 Leg uit wat het rode gebouw op het grote wapen is.
6 Op de daken van het rode gebouw zie je de stadskleuren. Wat zijn de stadskleuren van München?

AKTUELL

6 **Vraag je docent naar de actuele opdracht en maak die opdracht alleen of met een groepje.**

A Welke opdracht heb je gemaakt?

.....

B Wat heb je geleerd over Duitsland, Oostenrijk of Zwitserland dat je hiervoor nog niet wist?

.....

KREATIV

7 **Ga naar de online leeromgeving. Daar vind je nog een creatieve verwerkingsopdracht.**

LEKTION 1 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Torben kommt **allein** zum Spiel.	allein	alleen
Am liebsten spiele ich Tennis.	am liebsten	het liefst
Im Park steht ein sehr alter **Baum**.	**der** Baum | **die** Bäume	de boom
Der Spieler ist sehr **bekannt**.	bekannt	bekend
Anna ist sehr aktiv, **darum** macht sie viel Sport.	darum	daarom
Wir trainieren **draußen** auf dem Sportplatz.	draußen	buiten
Zu diesem **Fest** kommen viele Menschen.	**das** Fest | **die** Feste	het feest
Bei uns ist es sehr **gemütlich**.	gemütlich	gezellig
In der Nähe von München sind die Alpen.	in der Nähe von	in de buurt van
Jede Woche habe ich ein Spiel.	jede	elke
Zweimal **pro** Woche habe ich Training.	pro	per
Wir **sehen** unseren Trainer.	↻ sehen	zien
Hier kann man **sogar** surfen!	↻ sogar	zelfs
Das Fest kann **stattfinden**!	stattfinden	plaatsvinden
Die **Übung** ist nicht so schwer.	**die** Übung | **die** Übungen	de oefening
Die **Welt** ist groß!	**die** Welt | **die** Welten	de wereld
Am Wochenende ist das **Wetter** gut.	**das** Wetter	het weer
Wir machen gern **zusammen** Sport.	↻ zusammen	samen

UHRZEITEN (KLOKTIJDEN) NL ◀ ▶ DU

In het Duits zeg je de kloktijden op dezelfde twee manieren als in het Nederlands. Je kunt zeggen:

14:30 → halb drei / vierzehn Uhr dreißig
→ half drie / veertien uur dertig

analog	digital	Wie spät ist es?	Hoe laat is het?
	14:00	Es ist zwei Uhr. Es ist vierzehn Uhr.	Het is twee uur. Het is veertien uur.
	14:05	Es ist fünf nach zwei. Es ist vierzehn Uhr fünf.	Het is vijf over twee. Het is veertien uur vijf.
	14:15	Es ist Viertel nach zwei. Es ist vierzehn Uhr fünfzehn.	Het is kwart over twee. Het is veertien uur vijftien.
	14:23	Es ist sieben vor halb drei. Es ist vierzehn Uhr dreiundzwanzig.	Het is zeven voor half drie. Het is veertien uur drieëntwintig.

analog	digital	Wie spät ist es?	Hoe laat is het?
	14:30	Es ist halb drei. Es ist vierzehn Uhr dreißig.	Het is half drie. Het is veertien uur dertig.
	14:39	Es ist neun nach halb drei. Es ist vierzehn Uhr neununddreißig.	Het is negen over half drie. Het is veertien uur negenendertig.
	14:45	Es ist Viertel vor drei. Es ist vierzehn Uhr fünfundvierzig.	Het is kwart voor drie. Het is veertien uur vijfenveertig.

Als je een **tijdstip** wilt noemen, gebruik je ***um*** (om).
Als je een **tijdsduur** wilt benoemen, gebruik je ***von … bis*** (van … tot).

Die Schule beginnt **um** halb neun.	School begint **om** half negen.
Wir haben **von** halb neun **bis** halb vier Schule.	Wij hebben **van** half negen **tot** half vier school.

LEKTION 2 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Ich liebe Sport, **aber** kein Hockey.	↻ aber	maar
Julia lernt Surfen. Sie ist noch **Anfängerin**.	**die** Anfängerin | **die** Anfängerinnen	de beginner
München ist sehr **beliebt**.	beliebt	populair
Heute trainieren wir **drinnen** in der Sporthalle.	drinnen	binnen
Rachida kann **ein bisschen** Basketball spielen.	ein bisschen	een beetje
Der **Fortgeschrittene** spielt sehr gut.	**der** Fortgeschrittene | **die** Fortgeschrittenen	de gevorderde
Theo hört **gern** Musik.	↻ gern, gerne	graag
Alva findet Sport **langweilig.**	langweilig	saai
Die Leute besuchen den Olympiapark.	**die** Leute	de mensen
Die Fans **lieben** den Verein!	↻ lieben	houden van
Die **Mannschaft** heißt TSV München.	**die** Mannschaft | **die** Mannschaften	het team
Nächstes Jahr ist **die Meisterschaft**!	**die** Meisterschaft | **die** Meisterschaften	het kampioenschap
Ich trainiere **schon** fünf Jahre.	schon	al
Im Winter **fahren** wir **Ski**.	Ski fahren	skiën
In unserem Verein gibt es verschiedene **Sportarten**.	**die** Sportart | **die** Sportarten	de sportsoort
Die **Umgebung** von München ist schön.	**die** Umgebung | **die** Umgebungen	de omgeving
Das kann ich noch **überhaupt nicht**.	überhaupt nicht	helemaal niet
Der Wettkampf beginnt um acht Uhr.	**der** Wettkampf | **die** Wettkämpfe	de wedstrijd

LEKTION 3 NL ▶ DU

Niederländisch	Deutsch	Satz
uitslapen	ausschlafen	Am Wochenende kann ich immer **ausschlafen**.
de band	**die** Band | **die** Bands	Ich spiele Trompete in einer **Band**.
de vrije tijd	**die** Freizeit	In meiner **Freizeit** mache ich gern Sport.
met vrienden afspreken	Freunde treffen	Ich kann am Wochenende meine **Freunde treffen**.
voetballen	Fußball spielen	Wir wollen morgen **Fußball spielen**.
gitaar spelen	Gitarre spielen	Gideon ist sehr musikalisch, er kann gut **Gitarre spielen**.
hockeyen	Hockey spielen	Houda ist sportlich, sie kann gut **Hockey spielen**.
het instrument	**das** Instrument | **die** Instrumente	Felix kann mehrere **Instrumente** spielen.
judoën	Judo machen	Die Mädchen **machen** am liebsten **Judo**.
pianospelen	Klavier spielen	Sie muss jeden Tag **Klavier spielen**.
op atletiek zitten	Leitathletik machen	Im Sportunterricht **machen** wir heute **Leichtathletik**.
lezen	lesen	Die Kinder **lesen** spannende Bücher.
naar muziek luisteren	Musik hören	Manche Leute **hören Musik** nur über das Internet.
roeien	rudern	Wir **rudern** in einem Boot.
zeilen	segeln	Sie **segeln** im Wind.
series kijken	Serien schauen	Meine Freundinnen **schauen** gerne **Serien**.
de sporthal	**die** Sporthalle | **die** Sporthallen	Die **Sporthalle** ist nicht so groß.
het sportveld	**der** Sportplatz | **die** Sportplätze	Der **Sportplatz** liegt neben der Schule.
dansen	tanzen	Tabea un Timo **tanzen** gern.
tennissen	Tennis spielen	Teun und Tessa **spielen** zusammen **Tennis**.
trainen	trainieren	Am Mittwoch **trainieren** wir von halb sechs bis sieben Uhr.
de training	**das** Training | **die** Trainings	Das **Training** am Freitag geht bis acht Uhr.
de vereniging	**der** Verein | **die** Vereine	Der **Verein** heißt TSV München.
tekenen	zeichnen	Tsveta kann sehr gut Personen **zeichnen**.
gamen	zocken	Zora und Tsanko **zocken** zusammen.

Redemittel • Sprechen

Niederländisch	Deutsch
Wat is je hobby/sport? Ik spreek graag met vrienden af / luister graag naar muziek / game graag.	**Was ist dein Hobby/Sport?** Ich treffe mich gern mit Freunden / höre gern Musik / zocke gern.
Wat vind je van hockey/tennis? Ik vind hockey/tennis leuk / niet zo leuk.	**Wie findest du Hockey/Tennis**? Ich finde Hockey/Tennis toll / nicht so toll.
Wat kun je goed? Ik kan goed tekenen/zwemmen/dansen.	**Was kannst du gut?** Ich kann gut zeichnen/schwimmen/tanzen.
Speel jij een instrument? Ja, ik speel gitaar/piano.	**Spielst du ein Instrument?** Ja, ich spiele Gitarre/Klavier.
Speel jij in een band / bij een vereniging? Ja, mijn band / mijn vereniging heet Sportbeat. / Nee, ik speel niet in een band / bij een vereniging.	**Spielst du in einer Band / in einem Verein?** Ja, meine Band / mein Verein heißt Sportbeat. / Nein, ich spiele nicht in einer Band / in einem Verein.
Hoelang doe je dat al? Ik speel al twee/vijf jaar gitaar/piano.	**Wie lange machst du das schon?** Ich spiele schon zwei/fünf Jahre Gitarre/Klavier.

Niederländisch	Deutsch
Hoe vaak train jij / doe je dat? Ik train / doe dat elke dag / twee keer per week.	**Wie oft trainierst du / machst du das?** Ich trainiere / mache das jeden Tag / zweimal pro Woche.
Wanneer train jij / doe je dat? Ik train / doe dat op maandag en donderdag / in het weekend.	**Wann trainierst du / machst du das?** Ich trainiere / mache das am Montag und Donnerstag / am Wochenende.
Waar train jij / doe je dat? Ik train / doe dat op het sportveld / in de sporthal / op school.	**Wo trainierst du / machst du das?** Ich trainiere / mache das auf dem Sportplatz / in der Sporthalle / in der Schule.
Kijk je graag naar series? Ja, ik kijk graag naar series. / Nee, ik luister liever naar muziek.	**Schaust du gern Serien?** Ja, ich schaue gern Serien. / Nein, ich höre lieber Musik.
Naar welke muziek luister je graag? Ik luister graag naar pop/hiphop.	**Welche Musik hörst du gern?** Ich höre gern Pop/Hiphop.

LEKTION 4 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Damals, vor sechzig Jahren, gab es noch kein Internet.	damals	toen
Es gibt viele schöne **Erzählungen** in diesem Buch.	**die** Erzählung | **die** Erzählungen	het verhaal
Der Eintritt ist **gar nicht** so teuer.	gar nicht	helemaal niet
Machst du eine Party an deinem **Geburtstag**?	**der** Geburtstag | **die** Geburtstage	de verjaardag
Der Englische Garten und der Olympiaturm **gehören zu** München.	gehören zu	horen bij
Ihr kauft ein **Geschenk** für eure Eltern.	**das** Geschenk | **die** Geschenke	het cadeau
Wir **glauben** an das Gute im Menschen.	glauben	geloven
Wir **gratulieren** dir! Alles Gute!	gratulieren	feliciteren
Auf der Torte sind dreizehn **Kerzen**.	**die** Kerze | **die** Kerzen	de kaars
Im **Kino** läuft ab morgen ein toller Film.	**das** Kino | **die** Kinos	de bioscoop
Selbstverständlich gehe ich auch auf das Fest.	selbstverständlich	vanzelfsprekend
Willst du **sonst** noch etwas?	↻ sonst	anders
Überraschung! Damit hast du nicht gerechnet!	**die** Überraschung | **die** Überraschungen	de verrassing
Heute kann ich nicht, aber hast du **vielleicht** morgen Zeit?	↻ vielleicht	misschien
Wir **wünschen** dir alles Gute!	wünschen	wensen

MONATE (MAANDEN) NL ◀ ▶ DU

Alle maanden zijn **der**-woorden.
Als je wilt aangeven in welke maand iets gebeurt, gebruik je ***im*** + de maand.
Bijvoorbeeld: De school begint **in september weer**. Die Schule fängt wieder **im September** an.

der Januar	januari
der Februar	februari
der März	maart
der April	april
der Mai	mei
der Juni	juni

der Juli	juli
der August	augustus
der September	september
der Oktober	oktober
der November	november
der Dezember	december

LEKTION 5 DU ▶ NL

Satz	Deutsch	Niederländisch
Ich möchte **auf jeden Fall** einmal nach Bayern.	auf jeden Fall	in ieder geval
Es gibt Essen und Trinken und **außerdem** noch Musik.	außerdem	bovendien
Thomas will dich zu seinem Geburtstag **einladen**.	einladen	uitnodigen
Wir **feiern**, dass wir gewonnen haben.	feiern	vieren
Ich habe Durst. Kann ich bitte ein **Getränk** haben?	**das** Getränk | **die** Getränke	het drankje
Wir leben im 21. **Jahrhundert**.	**das** Jahrhundert | **die** Jahrhunderte	de eeuw
Muss **jemand** noch auf die Toilette?	jemand	iemand
Könnt ihr Chips und Popcorn **kaufen**?	↻ kaufen	kopen
Wir haben **leider** kein Geld mehr..	leider	helaas
Wir **nennen** unsere Katze Milou.	nennen	noemen, heten
Die Kinder **freuen sich auf** das Fest.	sich freuen auf	zich verheugen op
Unser **Urlaub** im Allgäu war sehr schön.	**der** Urlaub | **die** Urlaube	de vakantie
Dein Karnevalkostüm ist wirklich **verrückt**!	verrückt	gek
Wir **versuchen** alle, zu deiner Party zu kommen.	versuchen	proberen
Während der Pause spielen wir draußen Tischtennis.	während	tijdens
Die Musiker **ziehen** durch die Straßen.	ziehen	trekken
Ich finde Feste toll, **zum Beispiel** das Oktoberfest.	↻ zum Beispiel	bijvoorbeeld

ORDINALZAHLEN UND DATUM (RANGTELWOORDEN EN DATUM) NL ◀ ▶ DU

Bij de rangtelwoorden tot en met 19 zet je **-te** achter het uitgeschreven getal.
der zwei**te** Platz — de tweede plaats
Uitzonderingen: erste, dritte, siebte, achte

Bij de rangtelwoorden vanaf 20 zet je **-ste** achter het uitgeschreven getal.
das zwanzig**ste** Spiel — het twintigste spel

Je kunt de rangtelwoorden ook in cijfers weergeven:
In het Duits zet je een **punt** achter het cijfer. In het Nederlands zet je een **-e** achter het cijfer.
zweite → 2. — tweede → 2**e**
die 2. Spielerin / der 2. Spieler — de 2**e** speelster/speler

1.	erste
2.	zwei**te**
3.	dritte
4.	vier**te**
5.	fünf**te**
6.	sechs**te**
7.	sieb**te**
8.	ach**te**
9.	neun**te**
10.	zehn**te**

11.	elf**te**
12.	zwölf**te**
13.	dreizehn**te**
14.	vierzehn**te**
15.	fünfzehn**te**
16.	sechzehn**te**
17.	siebzehn**te**
18.	achtzehn**te**
19.	neunzehn**te**
20.	zwanzig**ste**

21.	einundzwanzig**ste**
22.	zweiundzwanzig**ste**
23.	dreiundzwanzig**ste**
24.	vierundzwanzig**ste**
25.	fünfundzwanzig**ste**
26.	sechsundzwanzig**ste**
27.	siebenundzwanzig**ste**
28.	achtundzwanzig**ste**
29.	neunundzwanzig**ste**
30.	dreißig**ste**
31.	einunddreißig**ste**

De rangtelwoorden worden ook gebruikt in de datum.
Als je een datum met ***am*** (op) noteert, zet je een **-n** achter het uitgeschreven rangtelwoord.
In het Duits kun je de datum als volgt schrijven:

Deutsch	Niederländisch
1. Januar 2025	1 januari 2025
24.12.2025	24-12-2025
Heute ist Freitag, der fünfte Dezember.	Vandaag is het vrijdag, vijf december.
am Montag, den 7. Juli	op maandag, 7 juli
Sie hat am zweiten Mai Geburtstag.	Zij is op twee mei jarig.

LEKTION 6 NL ▶ DU

Niederländisch	Deutsch	Satz
uitnodigen	einladen	Wie viele Personen darfst du zu deiner Party **einladen**?
jarig zijn	Geburtstag haben	Ich **habe** im Dezember **Geburtstag**.
de drank	**das** Getränk | **die** Getränke	Wasser, Cola und Limonade sind **Getränke**.
de aardappelsalade	**der** Kartoffelsalat | **die** Kartoffelsalate	Für den **Kartoffelsalat** brauche ich Kartoffeln und Mayonnaise.
het gebak	**der** Kuchen | **die** Kuchen	Ich möchte bitte ein Stück **Kuchen**, zum Beispiel Apfelkuchen.
de pastasalade	**der** Nudelsalat | **die** Nudelsalate	Mateo hat den **Nudelsalat** selber gemacht.
de chocoladetaart	**die** Schokoladentorte | **die** Schokoladentorten	Mein Opa backt die beste **Schokoladentorte** der Welt!

FEIERN (FEESTEN) NL ◀ ▶ DU

Niederländisch	Deutsch	Satz
de verjaardag	der Geburtstag	Zum **Geburtstag** wünsche ich mir ein Fahrrad.
het carnaval	der Karneval	Im **Karneval** verkleiden wir uns.
Sinterklaas	der Nikolaus	Am 6. Dezember kommt der **Nikolaus**.
Pasen	Ostern	Zu **Ostern** suchen wir die versteckten Eier.
Pinksteren	Pfingsten	**Pfingsten** ist auch ein christliches Fest.
oudjaar	Silvester	An **Silvester** ist das Jahr zu Ende.
Kerstmis	Weihnachten	**Weihnachten** ist ein Familienfest.
het Suikerfeest	das Zuckerfest	Ich wünsche euch ein frohes **Zuckerfest**!

Redemittel • Schreiben

Zo kun je iemand iets toewensen	
Hartelijk gefeliciteerd met je **verjaardag**!	Herzlichen Glückwunsch zum **Geburtstag**!
Fijne feestdagen!	Frohe Feiertage!
Vrolijk Suikerfeest!	Frohes Zuckerfest!
Gelukkig nieuwjaar!	Ein frohes neues Jahr!
Zo kun je een uitnodiging schrijven	
Op **4 januari** vier ik mijn verjaardag.	Am **4. Januar** feiere ich meinen Geburtstag.
Het feest begint om **19** uur.	Die Party beginnt um **19** Uhr.
Ik wil je graag voor mijn feestje uitnodigen.	Ich möchte dich zu meiner Party einladen.
Laat me alsjeblieft weten of je kunt komen.	Sag mir bitte Bescheid, ob du kommen kannst.
Zo kun je op een uitnodiging reageren	
Bedankt voor de uitnodiging.	Danke für die Einladung.
Ik kom graag.	Ich komme gern.
Ik neem een **taart**, een **pastasalade** en **chips** mee.	Ich nehme eine **Torte**, einen **Nudelsalat** und **Chips** mit.
Het spijt me, maar ik kan helaas niet komen.	Es tut mir leid, aber ich kann leider nicht kommen.

GRAMMATIK A WERKWOORDEN MET STAM OP S-KLANK

Stappenplan

Stap 1 Bepaal de stam van het werkwoord.

Stap 2 Plaats achter de stam de uitgang.

Let op! Bij werkwoorden waarvan de stam eindigt op een *s*-klank (s, ß, ss x, z), zoals *heißen*, krijgt de *du*-vorm niet *-st* als uitgang, maar alleen ***-t***.

		basisregel	stam op s-klank
		wohnen (wonen)	**heißen** (heten)
	stam	**wohn-**	**heiß-**
	uitgang	**-e, -st, -t, -en, -t, -en**	**-e, -t, -t, -en, -t, -en**
ik	ich	wohn**e**	heiß**e**
jij	du	wohn**st**	heiß**t**
hij/zij/het	er/sie/es	wohn**t**	heiß**t**
wij	wir	wohn**en**	heiß**en**
jullie	ihr	wohn**t**	heiß**t**
zij/u	sie/Sie	wohn**en**	heiß**en**

Voorbeelden van werkwoorden met de stam op een *s*-klank

Leer deze werkwoorden NL-DU en DU-NL.

Niederländisch	Deutsch
boksen	boxen
haten	hassen
heten	heißen
verwarmen	heizen
zoenen	küssen
mixen	mixen

Niederländisch	Deutsch
reizen	reisen
schieten	schießen
sluiten	schließen
zitten	sitzen
dansen	tanzen

GRAMMATIK B MODALE HULPWERKWOORDEN *KÖNNEN, MÜSSEN, WOLLEN*

Modale hulpwerkwoorden zijn werkwoorden die bijvoorbeeld aangeven of iets noodzakelijk, wenselijk of mogelijk is.

De vervoeging van de modale werkwoorden ***können*, *müssen*** en ***wollen*** is in het **enkelvoud onregelmatig**:
1. De *ich*-vorm en de *er/sie/es*-vorm hebben geen uitgang: *ich kann, er kann; ich muss, er muss; ich will, er will*.
2. Bij de *ich*-vorm, de *du*-vorm en de *er/sie/es*-vorm verandert de stamklinker.

	können (kunnen)	müssen (moeten)	wollen (willen)
ich	k**a**nn	m**u**ss	w**i**ll
du	k**a**nnst	m**u**ss**t**	w**i**ll**st**
er/sie/es	k**a**nn	m**u**ss	w**i**ll
wir	könn**en**	müss**en**	woll**en**
ihr	könn**t**	müss**t**	woll**t**
sie/Sie	könn**en**	müss**en**	woll**en**

Voor een mogelijkheid gebruik je *können* (kunnen). Je bent in staat tot iets of kunt iets.
Kannst du morgen zu mir kommen? — **Kun** je morgen bij mij komen?
Er **kann** gut Englisch. — Hij **kan** goed Engels.

Voor een noodzaak gebruik je *müssen* (moeten).
Ich **muss** auf die Toilette. — Ik **moet** naar de wc.

Voor een wens gebruik je *wollen* (willen).
Ich **will** München besuchen. — Ik **wil** München bezoeken.
In plaats van *wollen* gebruik je in het Duits ook vaak *möchten* (graag willen). Dat is veel beleefder. Zie *Grammatik* D.

GRAMMATIK C VAN ZELFSTANDIG NAAMWOORD NAAR PERSOONLIJK VOORNAAMWOORD

Bij een **zelfstandig naamwoord in het enkelvoud** hoort altijd een lidwoord of een bezittelijk voornaamwoord.
Deze woorden kun je vervangen door een **persoonlijk voornaamwoord in het enkelvoud: *er, sie, es***.
Voorbeeld:

Die Katze ist schön.
Eine Katze ist schön.
Meine Katze ist schön.
} **Sie** ist schön.

De kat is mooi.
Een kat is mooi.
Mijn kat is mooi.
} **Zij** is mooi.

Bij een **zelfstandig naamwoord in het meervoud** hoort een bepaald lidwoord of een bezittelijk voornaamwoord.
Deze woorden kun je vervangen door het **persoonlijk voornaamwoord in het meervoud**: ***sie***.
Voorbeeld:

Die Katzen sind schön.
Katzen sind schön.
Meine Katzen sind schön.
} **Sie** sind schön.

De katten zijn mooi.
Katten zijn mooi.
Mijn katten zijn mooi.
} **Zij** zijn mooi.

Op dezelfde manier kun je ook **namen** van personen of dieren door een persoonlijk voornaamwoord vervangen.
Voorbeeld:

Lisa spielt Fußball. → **Sie** (ev) spielt Fußball.
Thijs und Tina spielen mit. → **Sie** (mv) spielen mit.

Lisa voetbalt. → **Zij** voetbalt.
Thijs en Tina spelen mee. → **Zij** spelen mee.

zelfstandig naamwoord	persoonlijk voornaamwoord	voorbeeld	
der	er	Der **Junge** eist nett. → **Er** ist nett.	De jongen is aardig. → Hij is aardig.
die	sie	Die **Katze** ist schön. → **Sie** ist schön.	De kat is mooi. → Zij is mooi.
das	es	Das **Kind** spielt. → **Es** spielt.	Het kind speelt. → Het speelt.
die	sie	**Die Freunde** lachen. → **Sie** lachen.	De vrienden lachen. → Zij lachen.

GRAMMATIK D MODALE HULPWERKWOORDEN *DÜRFEN, MÖGEN, MÖCHTEN*

Je kent al de modale hulpwerkwoorden *können*, *müssen* en *wollen*.
De werkwoorden *dürfen*, *mögen* en *möchten* horen ook bij de modale hulpwerkwoorden.

De vervoeging van de modale werkwoorden ***dürfen*** en ***mögen*** is in het **enkelvoud onregelmatig**:
1. De *ich*-vorm en de *er/sie/es*-vorm hebben geen uitgang: *ich darf, er darf; ich mag, er mag*.
2. Bij de *ich*-vorm, de *du*-vorm en de *er/sie/es*-vorm is de stamklinker een **a**.

Het werkwoord *möchten* vervoeg je zoals een regelmatig werkwoord met stam op *-t*. Zie *Kapitel* 2, *Grammatik* D op blz. 149.

	dürfen (mogen)	mögen (mogen, lusten, houden van, aardig/leuk vinden)	möchten (graag willen)
ich	d**a**rf	m**a**g	möchte
du	d**a**rf**st**	m**a**g**st**	möcht**e**st
er/sie/es	d**a**rf	m**a**g	möchte
wir	dürf**en**	mög**en**	möchten
ihr	dürf**t**	mög**t**	möcht**e**t
sie/Sie	dürf**en**	mög**en**	möchten

Het werkwoord *dürfen* betekent ‘mogen’ en niet ‘durven’.
Wir **dürfen** auf die Party gehen. We **mogen** naar het feest gaan.

dürfen

mogen

Het werkwoord *mögen* heeft verschillende betekenissen: ‘mogen’, ‘houden van’, ‘aardig vinden’, ‘leuk vinden’, ‘lusten’.
Ich **mag** dich. Ik **mag** jou.
Du **magst** Karneval. Jij **houdt van** carnaval.
Er **mag** Kai sehr. Hij **vindt** Kai heel **aardig**.
Wir **mögen** Hiphop. We **vinden** hiphop **leuk**.
Ihr **mögt** Pizza. Jullie **lusten** pizza.

mögen

(iets of iemand) mogen

GRAMMATIK E AANVULLENDE REGELS VOOR GESLACHT ZELFSTANDIGE NAAMWOORDEN

Je kent al de basisregels waarmee je het geslacht van een zelfstandig naamwoord kunt bepalen. Zie *Kapitel* 1, *Grammatik* D op blz. 85.
Er zijn nog meer manieren om te zien of het om een *der*-, *die*- of *das*-woord gaat.

der	dagen maanden jaargetijden	**der** Dienstag **der** August **der** Herbst	de dinsdag augustus de herfst
die	woorden op: *-heit* woorden op: *-keit* woorden op: *-ung* woorden op: *-schaft*	**die** Freiheit **die** Möglichkeit **die** Übung **die** Freundschaft	de vrijheid de mogelijkheid de oefening de vriendschap
das	woorden op: *-chen* woorden op: *-lein*	**das** Mädchen **das** Dörflein	het meisje het dorpje

CHECKLIST

Ben ik klaar voor de toets?

- ☐ **Ik ken de woorden van *Lektion* 1 tot en met 6.**
  - ☐ Ik heb de woorden geleerd met de *Lernbox*.
  - ☐ Ik heb geoefend met de online woordtrainer.
  - ☐ Ik heb geoefend met een ander online programma, namelijk
- ☐ **Ik kan de grammatica van *Lektion* 1, 2, 4 en 5 gebruiken in zinnen.**
  - ☐ Ik heb de grammatica geleerd met de *Lernbox*.
  - ☐ Ik heb geoefend met de online grammaticatrainer.
- ☐ **Ik kan de *Redemittel* gebruiken in een gesprek of als ik iets opschrijf.**
- ☐ **Ik kan teksten en gesprekken over München, sport, hobby's, feesten en feestdagen begrijpen.**
- ☐ **Ik heb de Test jezelfs online gemaakt.**
- ☐ **Ik heb de *Finale*-opdrachten voldoende afgerond.**
- ☐ **Ik heb de volgende extra's gedaan uit de *Differenzierung*:**
- ☐ **Ik heb goed meegedaan in de lessen.**

KLASSENTAAL

Docent

Begin van de les	
Ruhe bitte! / Seid bitte leise.	Stilte alsjeblieft! / Wees alsjeblieft stil.
Setz dich / Setzt euch bitte.	Ga zitten / Gaan jullie zitten, alsjeblieft.
Leg dein Buch / Heft / deinen Stift auf den Tisch.	Leg je boek / schrift / pen op tafel.
Mach bitte das Fenster auf/zu.	Open/Sluit het raam, alsjeblieft.
Mach bitte die Tür zu.	Sluit de deur, alsjeblieft.
Den Kaugummi bitte in den Mülleimer.	De kauwgom graag in de prullenbak.

Leerling

Begin van de les	
Entschuldigung! Ich bin zu spät.	Excuses! Ik ben te laat.
Entschuldigung! Ich habe mein Buch / mein Heft / meine Hausaufgaben vergessen.	Excuses! Ik ben mijn boek / mijn schrift / mijn huiswerk vergeten.

Begin van de les	
Hört gut zu!	Luister goed!
Öffnet das Buch auf Seite X.	Open het boek op bladzijde X.
Lest/Lies den Text / die Aufgabe.	Lees de tekst / de opdracht.
Macht Aufgabe X.	Maak opdracht X.
Arbeitet alleine / zu zweit.	Werk alleen / in tweetallen.
Ihr habt hierfür zehn Minuten Zeit.	Jullie hebben hiervoor tien minuten de tijd.
Danach besprechen wir die Antworten.	Daarna gaan we de antwoorden bespreken.
Was hast du bei Aufgabe X, Nummer X?	Wat heb je bij opdracht X, nummer X?
Ja, das ist richtig! / Nein, das ist leider falsch.	Ja, dat is juist! / Nee, dat is helaas fout!

Einde van de les	
Notiert die Hausaufgaben.	Noteer het huiswerk.
Ihr habt heute gut gearbeitet/gelernt!	Jullie hebben vandaag goed gewerkt/geleerd!

Leerling		Docent
 Tijdens de les Ich habe eine Frage. *Ik heb een vraag.*	▶	 **Tijdens de les** Und was ist deine Frage? *En wat is je vraag?*
Können Sie das bitte wiederholen? *Kunt u dat alstublieft herhalen?* Können Sie bitte langsamer sprechen? *Kunt u langzamer spreken, alstublieft?*	▶	Ja, natürlich. *Ja, zeker.*
Können Sie das noch einmal erklären? *Kunt u dat nog eens uitleggen?* Ich habe das nicht verstanden. *Ik heb dat niet begrepen.*	▶	Was hast du (genau) nicht verstanden? *Wat heb je (precies) niet begrepen?*
Können Sie mir helfen? *Kunt u me helpen?*	▶	Wie kann ich dir helfen? *Hoe kan ik je helpen?* Ich komme gleich/später zu dir. *Ik kom zo/later bij je.*
Wie heißt das [Nederlands woord] auf Deutsch? *Hoe heet dat [Nederlands woord] in het Duits?*	▶	Das heißt … auf Deutsch. *Dat heet … in het Duits.* Wer von euch weiß das? *Wie van jullie weet dat?*
Wie spricht man das aus? *Hoe spreek je dat uit?* Wie schreibt man das? *Hoe schrijf je dat?*	▶	Hör gut zu: … *Luister goed: …* Sieh gut zu: … *Kijk goed: …*
Darf ich auf die Toilette gehen? *Mag ik naar het toilet gaan?*	▶	Ja, das darfst du. / Nein. / Nein, jetzt nicht. *Ja, dat mag. / Nee. / Nee, nu niet.*
 Tijdens de les Beantworte bitte die Frage. *Beantwoord alsjeblieft de vraag.*	▶	 **Tijdens de les** Gerne, das ist … *Graag, dat is …* Ich weiß es nicht. *Ik weet het niet.*
Das hast du / habt ihr gut gemacht! *Dat heb je / hebben jullie goed gedaan!*	▶	Danke schön. *Bedankt.*

THEMATISCHE WOORDENSCHAT

Eigenschappen

eerlijk	ehrlich
lui	faul
ijverig	fleißig
brutaal	frech
vriendelijk	freundlich
gelukkig	glücklich
behulpzaam	hilfsbereit
creatief	kreativ
grappig	lustig
muzikaal	musikalisch
aardig	nett
nieuwsgierig	neugierig
netjes	ordentlich
sportief	sportlich
verdrietig	traurig

Familie

de broer	**der** Bruder | **die** Brüder
de neef	**der** Cousin | **die** Cousins
de nicht	**die** Cousine | **die** Cousinen
het enig kind	**das** Einzelkind | **die** Einzelkinder
de ouders	**die** Eltern
de kleinzoon	**der** Enkel | **die** Enkel
de kleindochter	**die** Enkelin | **die** Enkelinnen
de familie	**die** Familie | **die** Familien
de vriend	**der** Freund | **die** Freunde
de vriendin	**die** Freundin | **die** Freundinnen
gescheiden	geschieden
de broers en zussen	**die** Geschwister
de grootouders	**die** Großeltern
de grootmoeder	**die** Großmutter | **die** Großmütter
de grootvader	**der** Großvater | **die** Großväter
de halfbroer	**der** Halbbruder | **die** Halbbrüder
de halfzus	**die** Halbschwester | **die** Halbschwestern
de jongen	**der** Junge | **die** Jungen
het meisje	**das** Mädchen | **die** Mädchen
de moeder	**die** Mutter | **die** Mütter
de oom	**der** Onkel | **die** Onkel
de zus	**die** Schwester | **die** Schwestern
de tante	**die** Tante | **die** Tanten
de vader	**der** Vater | **die** Väter
getrouwd	verheiratet

Feestdagen en feesten

de verjaardag	**der** Geburtstag
de carnaval	**der** Karneval
Sinterklaas	**der** Nikolaus
Pasen	Ostern
Pinksteren	Pfingsten
oudjaar	Silvester
Kerstmis	Weihnachten
het Suikerfeest	**das** Zuckerfest

Hobby en sport

uitslapen	ausschlafen
de band	**die** Band | **die** Bands
de vrije tijd	**die** Freizeit
met vrienden afspreken	Freunde treffen
voetballen	Fußball spielen
gitaar spelen	Gitarre spielen
hockeyen	Hockey spielen
het instrument	**das** Instrument | **die** Instrumente
judoën	Judo machen
piano spelen	Klavier spielen
op atletiek zitten	Leitathletik machen
lezen	lesen
naar muziek luisteren	Musik hören
roeien	rudern
zeilen	segeln
series kijken	Serien schauen
de sporthal	**die** Sporthalle | **die** Sporthallen
het sportveld	**der** Sportplatz | **die** Sportplätze
dansen	tanzen
tennissen	Tennis spielen
trainen	trainieren
de training	**das** Training | **die** Trainings
de vereining	**der** Verein | **die** Vereine
tekenen	zeichnen
gamen	zocken

Huisdieren

de goudvis	**der** Goldfisch | **die** Goldfische
de hamster	**der** Hamster | **die** Hamster
de hond	**der** Hund | **die** Hunde
de muis	**die** Maus | **die** Mäuse
de cavia	**das** Meerschweinchen | **die** Meerschweinchen
de parkiet	**der** Wellensittich | **die** Wellensittiche

School

makkelijk	einfach
het vmbo	**die** Hauptschule | **die** Hauptschulen
het huiswerk	**die** Hausaufgabe | **die** Hausaufgaben
het schrift	**das** Heft | **die** Hefte
de klas	**die** Klasse | **die** Klassen
het proefwerk	**die** Klassenarbeit | **die** Klassenarbeiten
pen	**der** Kugelschreiber | **die** Kugelschreiber
het favoriete vak	**das** Lieblingsfach | **die** Lieblingsfächer
het cijfer	**die** Note | **die** Noten
het havo	**die** Realschule | **die** Realschulen
moeilijk	schwierig
rooster	**der** Stundenplan | **die** Stundenpläne

Schoolvakken

biologie	Biologie
scheikunde	Chemie
Duits	Deutsch
Engels	Englisch
aardrijkskunde	Erdkunde
Frans	Französisch
geschiedenis	Geschichte
wiskunde	Mathe, Mathematik
muziek	Musik
Nederlands	Niederländisch
natuurkunde	Physik
gym	Sport

Vieren

uitnodigen	einladen
jarig zijn	Geburtstag haben
de drank	**das** Getränk | **die** Getränke
de aardappelsalade	**der** Kartoffelsalat | **die** Kartoffelsalate
het gebak	**der** Kuchen | **die** Kuchen
de pastasalade	**der** Nudelsalat | **die** Nudelsalate
de chocoladetaart	**die** Schokoladentorte | **die** Schokoladentorten

Wonen

de boerderij	**der** Bauernhof | **die** Bauernhöfe
het dorp	**das** Dorf | **die** Dörfer
de eengezinswoning	**das** Einfamilienhaus | **die** Einfamilienhäuser
het flatgebouw	**das** Hochhaus | **die** Hochhäuser
de stad	**die** Stadt | **die** Städte
het appartement	**die** Wohnung | **die** Wohnungen
de kamer	**das** Zimmer | **die** Zimmer

Dagen van de week, zie blz. 142

Dagdelen, zie blz. 142

Data met rangtelwoorden, zie blz. 218

Hoofdtelwoorden, zie blz. 79 en 143

Kloktijden, zie blz. 214

Maanden, zie blz. 217

Vraagwoorden, zie blz. 78

HANDIGE ZINNEN

Niederländisch	Deutsch
Je stelt jezelf voor	
Hallo, hoe heet je? Ik heet Laura. Mijn naam is Laura.	Hallo, wie heißt du? Ich heiße Laura. Mein Name ist Laura.
Je maakt kennis met elkaar	
Wie ben jij? Ik ben Lily. Hoe gaat het met jou? Het gaat (niet) goed met mij. Hoe oud ben je? Ik ben twaalf/dertien/veertien jaar oud. Waar woon je? Ik woon in Utrecht. Ik zit in de tweede/derde klas. Ik zit op vmbo/havo/gymnasium. Ik woon in een dorp / een stad. Ik kom uit Nederland. Ik heb een broer en een zus. Ik heb geen broers en zussen.	Wer bist du? Ich bin Lily. Wie geht es dir? Es geht mir (nicht) gut. Wie alt bist du? Ich bin zwölf/dreizehn/vierzehn Jahre alt. Wo wohnst du? Ich wohne in Utrecht. Ich gehe in die achte / neunte Klasse. Ich gehe in die Hauptschule / in die Realschule / aufs Gymnasium. Ich wohne in einem Dorf / einer Stadt. Ich komme aus den Niederlanden. Ich habe einen Bruder und eine Schwester. Ich habe keine Geschwister.
Je kunt iemand feliciteren / iets toewensen	
Van harte gefeliciteerd met je/uw verjaardag! Vrolijk kerstfeest en fijne vakantie! Gelukkig nieuwjaar! Ik wens je het beste toe! Beterschap!	Herzlichen Glückwunsch zum Geburtstag! Frohe Weihnachten und schöne Ferien! Ein glückliches neues Jahr! Ich wünsche dir alles Gute! Gute Besserung!
Dit kun je zeggen als je iemand niet begrijpt	
Het spijt me, maar ik begrijp je/u niet. Ik weet helaas niet hoe je dat in het Duits zegt. Wat zeg je / zegt u? Kun je / Kunt u dat herhalen, alsjeblieft/alstublieft? Zou je/u dat nog eens kunnen zeggen, alsjeblieft/alstublieft? Zou je/u misschien een voorbeeld kunnen geven?	Es tut mir leid, aber ich verstehe dich/Sie nicht. Ich weiß leider nicht, wie man das auf Deutsch sagt. Wie bitte? Kannst du / Können Sie das bitte noch mal wiederholen? Kannst du / Könnten Sie das bitte noch mal sagen? Kannst du / Könnten Sie vielleicht ein Beispiel geben?
Dit kun je zeggen als je het juiste Duitse woord niet kent	
Wat betekent dat? Hoe zeg je dat in het Duits? Zou je/u dat kunnen beschrijven? Wat bedoel je / bedoelt u precies? Hoe noem je dat? Hoe zeg je dat in het Duits? Je hebt het nodig om te bellen. Het ziet eruit als een peer en geeft licht.	Was bedeutet das? Wie heißt das auf Deutsch? Kannst du / Könnten Sie das beschreiben? Was meinst du / meinen Sie genau? Wie nennt man das? Wie sagt man das auf Deutsch? Man braucht es zum Telefonieren. Es sieht aus wie eine Birne und gibt Licht.
Je kunt een presentatie geven	
Vandaag wil ik graag iets vertellen over ... Mijn presentatie gaat over ... Het onderwerp van mijn presentatie is ... Als onderwerp heb ik gekozen: ... Eerst ..., dan ... Dat was mijn presentatie. Hebben jullie / Heeft u nog vragen? Hartelijk dank voor jullie / uw aandacht!	Heute möchte ich gerne etwas erzählen über ... Meine Präsentation / Mein Vortrag handelt von ... Das Thema meiner Präsentation ist ... Als Thema habe ich ... gewählt. Zuerst ..., dann ... Das war meine Präsentation / mein Vortrag. Habt ihr / Haben Sie noch Fragen? Vielen Dank für eure / Ihre Aufmerksamkeit!

BEGRIPPENLIJST GRAMMATICA

Wat is ook alweer een persoonlijk voornaamwoord? Hoe vind je de persoonsvorm? In dit overzicht vind je een korte uitleg over de Nederlandse grammatica die je nodig kunt hebben om de grammatica in dit boek beter te begrijpen.

A ▸ WOORDSOORTEN

Woordsoorten benoemen

Zinnen zijn opgebouwd uit losse woorden. Woorden met dezelfde kenmerken behoren tot dezelfde woordsoort. Lidwoorden en zelfstandige naamwoorden zijn voorbeelden van woordsoorten.

Lidwoord

Het Nederlands heeft drie **lidwoorden**: *de, het* en *een*. Een lidwoord staat nooit alleen, het hoort bij een zelfstandig naamwoord: *de pen, het potlood, een papiertje.*

De lidwoorden *de* en *het* zijn **bepaalde lidwoorden**.
Mag ik nu het potlood even?

Het lidwoord *een* is een **onbepaald lidwoord**.
Mag ik even een potlood?

Zelfstandig naamwoord

Zelfstandige naamwoorden zijn woorden voor mensen, dieren, planten, dingen, namen en begrippen: *fietsers, mama, hondje, telefoon, bultjes, Daan, Kerkstraat, wraak, dromen …*

Vaak kun je *de, het* of *een* voor een zelfstandig naamwoord zetten: *de fietsers, het hondje, een telefoon.*

Zelfstandige naamwoorden kun je meestal in het meervoud zetten: *mama – mama's, hondje – hondjes, droom – dromen.*

Bijvoeglijk naamwoord

Een **bijvoeglijk naamwoord** zegt iets over een zelfstandig naamwoord. Meestal staat het bijvoeglijk naamwoord voor een zelfstandig naamwoord, maar soms staat het er ook los van: *De leuke klas, de klas is leuk.*

Werkwoord

Werkwoorden zijn woorden als *bellen, regenen, springen* en geven een handeling, een situatie of een gebeurtenis aan.
Een werkwoord kun je aanpassen:

- aan de persoon die iets doet: *hij belt, de kinderen tekenen;*
- aan de tijd (tegenwoordige of verleden tijd): *ik werkte, hij moest gaan, het heeft gesneeuwd.*

Dit noem je vervoegen.
Het hele werkwoord heet ook wel **infinitief**. Het eindigt op *-(e)n*.

Er zijn **regelmatige en onregelmatige werkwoorden**. Regelmatige werkwoorden zoals *wandelen* en *werken* vervoeg je volgens bepaalde regelmaat. Bij onregelmatige werkwoorden – het woord zegt het al – is die regelmaat er niet. Voorbeelden van onregelmatige werkwoorden zijn *hebben* en *zijn*.

Er zijn ook **zwakke en sterke werkwoorden**. Zwakke werkwoorden veranderen in de verleden tijd niet van klank: *ik leer – ik leerde*. Sterke werkwoorden veranderen in de verleden tijd wel van klank: *ik slaap – ik sliep*.

Voltooid deelwoord

Het **voltooid deelwoord** is nooit het enige werkwoord in de zin. Bij een voltooid deelwoord staat meestal een vorm van *hebben*, *zijn* of *worden*. Het voltooid deelwoord staat vaak achteraan in de zin: *We hebben de wedstrijd gewonnen*.

Een voltooid deelwoord begint vaak met *ge-*: *ge-lopen – heeft gelopen*.

Voltooide deelwoorden van zwakke werkwoorden eindigen op *-d* of *-t*: *heeft bedankt, heeft verteld*. Voltooide deelwoorden van sterke werkwoorden eindigen meestal *op -(e)n*: *heeft geslapen, heeft gezwommen*.

Voorzetsel

Voorbeelden van **voorzetsels** zijn: *op, achter, naast, in, gedurende, na*. Voor het vinden van een voorzetsel kun je het ezelsbruggetje *de kast* of *de vakantie* gebruiken. Als je het voor een van deze woorden kunt zetten, dan is het een voorzetsel:

- *op de kast, achter de kast, naast de kast*
- *in de vakantie, gedurende de vakantie, na de vakantie*

Persoonlijk voornaamwoord

Een **persoonlijk voornaamwoord** is een woord als *ik, jou, hem, jullie* en *hen*. Het verwijst naar een zelfstandig naamwoord.

Boris is onze puppy. Hij is nu veertien weken oud.
Boris heeft een nieuw hok gekregen. Het staat in de tuin.

Bezittelijk voornaamwoord

Een **bezittelijk voornaamwoord** geeft aan van wie iets is. Het staat altijd voor een zelfstandig naamwoord.

mijn etui *onze klas* *jouw boek* *jullie foto's*

Vragend voornaamwoord

Een **vragend voornaamwoord** vraagt naar personen of dingen. Vragende voornaamwoorden zijn: *waar, wat, wie, hoe, wanneer, hoeveel, welk(e), wat voor (een)*.

B ▸ ONTLEDEN VAN ZINNEN

Zinsdelen benoemen

Een zin kun je verdelen in zinsdelen. Een zinsdeel bestaat uit één woord of een paar woorden die bij elkaar horen. Elk zinsdeel heeft een bepaalde functie in de zin, bijvoorbeeld die van onderwerp of gezegde.

Persoonsvorm

De **persoonsvorm (pv)** is een vorm van het werkwoord en bestaat meestal uit één woord.
De pv kan in het enkelvoud of het meervoud staan:
De docent komt op tijd. *De leerlingen komen altijd te laat.*

Je vindt de persoonsvorm door de tijd van de zin te veranderen. Het woord dat je verandert, is de persoonsvorm.
De leerling komt elke dag te laat. *De leerling kwam elke dag te laat.*

Zinsdeelproef

Wat een zinsdeel is, ontdek je met de **zinsdeelproef**:

- Onderstreep de pv.
- Probeer steeds een woordgroep of een enkel woord voor de pv te zetten.
- Kan dit deel voor de pv staan, dan is het een zinsdeel.

De mentor herkent de leerlingen van de brugklas meteen.
De leerlingen van de brugklas herkent de mentor meteen.
Meteen herkent de mentor de leerlingen van de brugklas.

Het is handig om tussen de zinsdelen strepen te zetten:
De mentor | herkent | de leerlingen van de brugklas | meteen.

Het werkwoordelijk gezegde

Eén van de zinsdelen van een zin heet het **werkwoordelijk gezegde (wg)**. Het werkwoordelijk gezegde is de persoonsvorm plus de andere werkwoorden van de zin.
Als er maar één werkwoord is, zijn de persoonsvorm en het werkwoordelijk gezegde dus gelijk:

wg
Volgende week verhuizen we.

In de volgende zin staan drie werkwoorden. Samen vormen ze het werkwoordelijk gezegde: *zal moeten inpakken*.

wg wg wg
Deze week zal ik al mijn spullen moeten inpakken.

Onderwerp

Het **onderwerp (o)** van de zin zegt *wie* of *wat* de handeling van de zin uitvoert. We zeggen ook wel: het is de hoofdrolspeler van de zin.

o
De nieuwe leerling zegt zijn naam.

o
Elke ochtend begint de les Nederlands met een dictee.

Onderwerp en persoonsvorm hebben een sterke relatie. Ze horen bij elkaar:

- Beide staan in het enkelvoud of in het meervoud.
  Iedere leerling gaat daarna aan de slag. *Alle leerlingen gaan daarna aan de slag.*
- Onderwerp en pv staan naast elkaar.
  Ondertussen loopt de docent langs de banken.

Lijdend voorwerp

In sommige zinnen kun je naast het onderwerp ook een **lijdend voorwerp (lv)** aanwijzen. Het onderwerp doet iets met het lijdend voorwerp:

o pv lv
Hij repareert zijn fiets.

Je vindt het lijdend voorwerp door de vraag te stellen: wie/wat + wg + o?

o wg wg
Thomas heeft zijn huiswerk gemaakt.

Wie/wat heeft Thomas gemaakt? Antwoord: zijn huiswerk. Lv = *zijn huiswerk*.

DACH-LÄNDER

Norden
Westen
Osten
Süden
Sylt
DÄNEMARK
die Ostsee
die Nordsee
Rügen
Kiel
SCHLESWIG-HOLSTEIN
MECKLENBURG-VORPOMMERN
Schwerin
Hamburg
Weser
HAMBURG
BREMEN
Bremen
Havel
Ems
NIEDERSACHSEN
Elbe
Havel
BERLIN
Berlin
DIE NIEDERLANDE
Hannover
Magdeburg
Potsdam
POLEN
DEUTSCHLAND
BRANDENBURG
SACHSEN-ANHALT
Spree
NORDRHEIN-WESTFALEN
Leipzig
Düsseldorf
Erfurt
SACHSEN
Dresden
Köln
THÜRINGEN
HESSEN
Rhein
BELGIEN
RHEINLAND-PFALZ
Wiesbaden
Frankfurt am Main
Mainz
LUXEMBURG
Mosel
Main
TSCHECHIEN
SAARLAND
Neckar
BAYERN
Saarbrücken
Stuttgart
Rhein
BADEN-WÜRTTEMBERG
NIEDERÖSTERREICH
DIE SLOWAKEI
Linz
Inn
Donau
St. Pölten
WIEN
FRANKREICH
München
OBERÖSTERREICH
Wien
Donau
Salzburg
Eisenstadt
Bodensee
Basel
Bregenz
Zürich
Limmat
VORARLBERG
Innsbruck
Inn
SALZBURG
STEIERMARK
BURGENLAND
TIROL
ÖSTERREICH
Luzern
Bern
LIECHTENSTEIN
TIROL
Graz
UNGARN
KÄRNTEN
DIE SCHWEIZ
Klagenfurt am Wörthersee
SLOWENIEN
ITALIEN

COLOFON

Ontwerp binnenwerk
Kimmic Concept & Design

Ontwerp omslag
Kimmic Concept & Design

Uitvoering binnenwerk
Crius Group

Bureauredactie
Josien Moerman, Bureau am Rhein

Native speaker check
Leonie Krzistetzko

Beeldresearch
B en U international picture service

Tekstverwerving
Pink Raspberry, ’s-Hertogenbosch

Illustraties
Edwin Verbaal/Verbaal Visuele Communicatie, Nijmegen; Jeannette Steenmeijer, Zwolle; Leendert Masselink - Studio Illurama, Amsterdam

Foto’s en illustraties
AdobeStock, WavebreakmediaMicro: pag. 70 (l.o.); AdobeStock, Yuri Arcurs / peopleimages.com: pag. 45 (Wortschatz.5); André Rieu Productions: pag. 10 (2.A.D); ANP / ANP Kippa, Bas Czerwinski: pag. 10 (2.A.A); ANP / EPA, Philipp Guelland: pag. 162 (14); ANP / Imago Stock & People GmbH, Herbert Bucco: pag. 65; ANP / Imago Stock & People GmbH, Peter Sandbiller: pag. 122 (A); ANP / Imago Stock & People GmbH: pag. 64 (l.o., r.o.); ANP / Imago, Hanno Bode: pag. 127 (b.); ANP, Imago Sportfotodienst GmbH: pag. 190 (o.); Edwin Verbaal / Verbaal Visuele Communicatie, Nijmegen (logo: hamburg.de): pag. 103; Edwin Verbaal / Verbaal Visuele Communicatie, Nijmegen: pag. 12 (5.B), 17, 18, 24 (23), 30 (1.A), 32 (l.b., r.b., 4.A), 36, 37 (12.A), 38 (r.o.), 39 (17.A), 41, 42, 48, 50 (1), 51, 54 (32.A), 61 (44), 78, 83, 84 (b., o.), 85, 97 (14.A), 98, 99 (16.A), 100 (18.C), 101, 104, 107 (28.A), 111, 115 (3.A.m.), 148, 159 (9.A), 163 (15.A, 16.A), 175 (28.A), 182 (1, 2.A), 183 (3.A), 187 (39.A.l), 192, 207, 214-215, 224; FEIERWERK e.V., München: pag. 169 (22); Getty Images, Mathis Wienand: pag. 33 (b.); Getty Images, Ullstein Bild: pag. 32 (4.B); Imageselect / Alamy Stock Photo, Agencja Fotograficzna Caro: pag. 118 (34); Imageselect / Alamy Stock Photo, Granger - Historical Picture Archive: pag. 196 (51.B.2); Imageselect / imageBROKER RF, Thomas Robbin: pag. 129 (51.C.3); Imageselect / imageBROKER, Lisa Bahnmüller: pag. 196 (51.B.4); Imageselect / imageBROKER, Wilfried Wirth: pag. 165 (l.); Imageselect / Imago, Arnulf Hettrich: pag. 197 (m.); Imageselect / Imago, B. Lindenthaler: pag. 197 (b.); Imageselect / Imago, Guido Schiefer: pag. 197 (o.); Imageselect / Imago, MiS: pag. 199 (o.); Imageselect / Imago, Mladen Lackovic: pag. 196 (51.B.6); Imageselect / mauritius images GmbH, Hans P. Szyszka: pag. 127 (o.); Imageselect / Picture Alliance, Fotostand / Meyer: pag. 196 (51.B.5); Imageselect, Imago Sportfotodienst GmbH: pag. 196 (51.B.3); Imageselect, Mint Images: pag. 134 (57.A.2); Jeannette Steenmeijer, Zwolle: pag. 10 (1.B), 12 (4), 24 (25.A), 27, 88 (1.C), 100 (18.B), 108 (30), 121 (b.); Leendert Masselink - Studio Illurama: pag. 4 (r.b., r.o., l.m.), 5 (r.o.), 6 (3x boven, l.o.), 7 (3x boven, l.o.), 8/9, 16 (r.o.), 21, 28/29, 30 (l.b.), 37 (r.o.), 38 (r.b.), 44, 54 (r.b.), 56 (r.o.), 61 (r.b.), 68, 69, 71, 86/87, 88 (r.b.), 92, 97 (r.b.), 105 (r.o.), 107 (r.b.), 109, 118 (r.b.), 120, 126, 133, 150/151, 152, 161, 162 (r.b.), 173, 186, 195, 205; Nienke Latten: pag. 10 (2.A.E); Paul Bellaart: pag. 10 (2.A.C); Picture Alliance / Imageselect, Philipp Szyza: pag. 114; Publiek Domein, Wikimedia Commons: pag. 196 (51.B.1); RECLAMERS grafisch ontwerp, Tom Lamers: pag. 53 (8), 117 (8); Shutterstock, 1eyeshut: pag. 25 (28.1); Shutterstock, 3dmitruk: pag. 16 (11.3); Shutterstock, A. Solano: pag. 40 (18.D.2); Shutterstock, Achim Wagner: pag. 185 (8); Shutterstock, Africa Studio: pag. 139 (3.A.1); Shutterstock, AGIF: pag. 50 (b.); Shutterstock, Agnieszka Marcinska: pag. 212; Shutterstock, Aleksandra Suzi: pag. 157; Shutterstock, Alex Andrei: pag. 76 (o.); Shutterstock, Alexander Raths: pag. 26 (29.A.2); Shutterstock, AllesSuper: pag. 156 (6.4.2); Shutterstock, Anastasiia Guseva: pag. 108 (Wortschatz.5), 115 (3.A.6); Shutterstock, Andreas Wolochow: pag. 122 (B); Shutterstock, Andrey Lobachev: pag. 34 (6.2.A, 6.2.B.l., 6.2.C); Shutterstock, Andrey Shcherbukhin: pag. 182 (b.); Shutterstock, Anna Gratys: pag. 40 (18.D.4); Shutterstock, AnnaStills: pag. 193, 206 (62.A.5); Shutterstock, Aprilphoto: pag. 139 (3.A.2); Shutterstock, Arina P Habich: pag. 203 (b.); Shutterstock, AS Foodstudio: pag. 105 (25.C); Shutterstock, AtlasStudio: pag. 175 (Wortschatz.3); Shutterstock, BarthFotografie: pag. 26 (29.A.5); Shutterstock, BearFotos: pag. 46, 110; Shutterstock, bergamont: pag. 16 (11.5); Shutterstock, Bigc Studio: pag. 206 (62.A.2); Shutterstock, Boris15: pag. 167 (20.4); Shutterstock, BRG.photography: pag. 178; Shutterstock, byswat: pag. 35 (o.); Shutterstock, canadastock: pag. 129 (51.C.1); Shutterstock, Cast Of Thousands: pag. 89 (3.1); Shutterstock, Chekyravaa: pag. 190 (m.); Shutterstock, Chi_Chirayu: pag. 100 (hören.3); Shutterstock, Chris Redan: pag. 155; Shutterstock, clearviewstock: pag. 128 (b.); Shutterstock, David Tadevosian: pag. 188; Shutterstock, Dejan Dundjerski: pag. 74 (1.A-1.C); Shutterstock, dencg: pag. 108 (Wortschatz.4); Shutterstock, Dimedrol68: pag. 154 (4.B.1); Shutterstock, DJTaylor: pag. 93 (8.A.4); Shutterstock, Dragon Images: pag. 166 (19.A.3); Shutterstock, Dubova: pag. 45 (Wortschatz.1); Shutterstock, Ekaterina_Minaeva: pag. 119 (m.); Shutterstock, EQRoy: pag. 122 (D); Shutterstock, Erik Lam: pag. 40 (18.D.6); Shutterstock, ESB Professional: pag. 45 (Wortschatz.3); Shutterstock, EvrenKalinbacak: pag. 175 (Wortschatz.6); Shutterstock, Firn: pag. 26 (29.A.4); Shutterstock, FooTToo: pag. 199 (b.); Shutterstock, FotoAndalucia: pag. 45 (Wortschatz.2); Shutterstock, fotohunter: pag. 58; Shutterstock, Framarzo: pag. 26 (29.A.1), 206 (62.A.6); Shutterstock, goir: pag. 99 (18.A); Shutterstock, Gorynvd:

pag. 35 (m.); Shutterstock, grebeshkovmaxim: pag. 23 (22.1-22.4); Shutterstock, Ground Picture: pag. 53 (l.o.), 89 (3.5); Shutterstock, Gunnar Pippel: pag. 134 (57.A.5); Shutterstock, hbw_pictures: pag. 165 (m.); Shutterstock, Hyejin Kang: pag. 108 (Wortschatz.2), 115 (3.A.7); Shutterstock, imageBROKER.com: pag. 167 (20.3); Shutterstock, Inspired Vectorizator: pag. 33 (o.); Shutterstock, Interact_30: pag. 40 (18.D.3); Shutterstock, irina2511: pag. 26 (29.A.6); Shutterstock, irinakaz: pag. 206 (62.A.3); Shutterstock, issaro prakalung: pag. 175 (Wortschatz.10); Shutterstock, Jason Stitt: pag. 169 (23.A.2); Shutterstock, Jesus Cervantes: pag. 16 (11.4); Shutterstock, Jiri Hera: pag. 134 (57.A.1); Shutterstock, JohanMorin: pag. 100 (hören.1); Shutterstock, KarepaStock: pag. 206 (62.A.4); Shutterstock, katjen: pag. 198, 206 (62.A.1); Shutterstock, kenkuza: pag. 154 (4.B.3); Shutterstock, Ko Zatu: pag. 156 (6.4.3); Shutterstock, Korvit: pag. 154 (4.B.2); Shutterstock, Krakenimages.com: pag. 45 (Wortschatz.4); Shutterstock, Kundra: pag. 108 (Wortschatz.6), 115 (3.A.4); Shutterstock, Kurit afshen: pag. 108 (Wortschatz.8), 115 (3.A.5); Shutterstock, Larisa Y: pag. 40 (18.D.5); Shutterstock, Lena_Graphic Artist: pag. 121 (m.); Shutterstock, LI SEN: pag. 129 (51.C.2); Shutterstock, LightField Studios: pag. 138 (1); Shutterstock, LiliGraphie: pag. 108 (Wortschatz.3), 115 (3.A.9); Shutterstock, Litvalifa: pag. 134 (57.A.6); Shutterstock, Luis Molinero: pag. 166 (19.A.1); Shutterstock, Luis Viegas: pag. 138 (2); Shutterstock, lupmotion: pag. 190 (b.); Shutterstock, MaraZe: pag. 63 (b.); Shutterstock, MariaKovaleva: pag. 164; Shutterstock, Marian Fil: pag. 175 (Wortschatz.8); Shutterstock, Marko Aliaksandr: pag. 93 (8.A.3); Shutterstock, Master1305: pag. 175 (Wortschatz.2); Shutterstock, Merla: pag. 76 (b.); Shutterstock, Michael von Aichberger: pag. 129 (51.C.4); Shutterstock, michaeljung: pag. 89 (3.2); Shutterstock, Mirko Kuzmanovic: pag. 105 (26.A); Shutterstock, Mitch Hutchinson: pag. 117 (6); Shutterstock, Monkey Business Images: pag. 35 (b.), 40 (18.D.1), 57, 108 (Wortschatz.9), 115 (3.A.1), 175 (Wortschatz.1); Shutterstock, Nastyaofly: pag. 169 (23.A.1); Shutterstock, nelea33: pag. 26 (29.A.3); Shutterstock, NIKS ADS: pag. 166 (19.A.2); Shutterstock, Noppasin Wongchum: pag. 25 (26); Shutterstock, Norb_KM: pag. 53 (l.b.); Shutterstock, ntstudio: pag. 203 (59.B.3); Shutterstock, Oksana Klymenko: pag. 175 (Wortschatz.7); Shutterstock, Olivier Le Moal: pag. 203 (59.B.2); Shutterstock, P Gregory: pag. 128 (o); Shutterstock, PeopleImages.com - Yuri A: pag. 89 (3.4), 175 (Wortschatz.5); Shutterstock, Piotr Wawrzyniuk: pag. 134 (57.A.4); Shutterstock, Pixel-Shot: pag. 108 (Wortschatz.1), 115 (3.A.8), 179; Shutterstock, Prostock-studio: pag. 53 (r.o.), 89 (3.3); Shutterstock, pukach: pag. 203 (59.B.1); Shutterstock, RainiKandi: pag. 154 (4.B.4); Shutterstock, Ralf Geithe: pag. 91; Shutterstock, Rawpixel.com: pag. 108 (Wortschatz.10); Shutterstock, reddees: pag. 122 (C); Shutterstock, RemarkEliza: pag. 16 (11.2); Shutterstock, Ritu Manoj Jethani: pag. 100 (hören.2); Shutterstock, Ronnachai Palas: pag. 167 (o.); Shutterstock, Roselynne: pag. 119 (o.); Shutterstock, Route66: pag. 34 (6.2.B.r); Shutterstock, S_Photo: pag. 156 (6.4.1); Shutterstock, saiko3p: pag. 34 (6.1); Shutterstock, SALMONNEGRO-STOCK: pag. 56 (r.m.); Shutterstock, Sandra Huber: pag. 119 (b.); Shutterstock, sebra: pag. 45 (Wortschatz.6); Shutterstock, Sergii Kumer: pag. 175 (Wortschatz.4); Shutterstock, SeventyFour: pag. 93 (8.A.2); Shutterstock, Shaiith: pag. 115 (3.A.3); Shutterstock, silverkblackstock: pag. 63 (m.); Shutterstock/skvalval: pag. 19 (2x), Shutterstock, stockcreations: pag. 25 (28.3); Shutterstock, streetflash: pag. 156 (6.4.4); Shutterstock, Studio Empreinte: pag. 124; Shutterstock, SubstanceTproductions: pag. 167 (20.1); Shutterstock, Svetlana Khutornaia: pag. 63 (o.); Shutterstock, Tang Yan Song: pag. 56 (r.b.); Shutterstock, Tetiana Yurchenko: pag. 108 (Wortschatz.7), 115 (3.A.2); Shutterstock, Thomas Francois: pag. 25 (28.2); Shutterstock, Tim UR: pag. 16 (11.6); Shutterstock, Tommy101: pag. 199 (m.); Shutterstock, Torgado: pag. 53 (l.m.); Shutterstock, trabantos: pag. 167 (20.2); Shutterstock, Traveller70: pag. 16 (11.7); Shutterstock, Uliya Krakos: pag. 134 (57.A.3); Shutterstock, Vector-3D: pag. 16 (11.1); Shutterstock, ViDI Studio: pag. 70 (r.b.); Shutterstock, ViJpeg: pag. 121 (o.); Shutterstock, Vladimir Wrangel: pag. 34 (6.2.B.m); Shutterstock, wavebreakmedia: pag. 175 (Wortschatz.9); Shutterstock, Wawx: pag. 174 (27); Shutterstock, wewi-creative: pag. 93 (8.A.1); Shutterstock, Zmiter: pag. 187 (39.A.r); Shutterstock, ZouZou: pag. 53 (r.b.); Sittrop Grafisch Realisatiebureau, Rotterdam: pag. 233; SURFTOWN®: pag. 165 (r.); War Child: pag. 10 (2.A.B).

Omslagfoto's

iStock / Juergen Sack (boven) en iStock / FooTToo (onder)

Songteksten/teksten

Goethe-Institut Mailand/www.muckemacher.de pag. 14; Max Hueber Verlag/Hueber Verlag pag. 41; Matthias Sodtke/Carlsen pag. 63; MC Jeremy/Mellowvibes pag. 128; Rolf Zuckowski pag. 192

ISBN 978 94 020 8198 5

Release 5.0, eerste oplage

MALMBERG

MIX
Papier van verantwoorde herkomst
FSC® C172387
FSC www.fsc.org

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.
© Malmberg, 's-Hertogenbosch Ondanks vele inspanningen is het de uitgever misschien niet gelukt alle rechthebbenden te achterhalen. Wie denkt rechthebbende te zijn, kan zich wenden tot de uitgever.

Eindredactie
Anke Poschmann

Auteurs
Maria Glybowskaja
Anke Poschmann

MAX

Je mag dit boek houden.
Handig als naslagwerk.

Je mag in dit boek schrijven
en aantekeningen maken.

Je hebt ook toegang tot
de online leeromgeving.

Release 5.0

MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C172387
www.fsc.org

ISBN 978 94 020 8198 5

9 789402 081985

604705-01

MALMBERG